

Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 3 Iúil 2023
(OR. en)

11344/23

FIN 734

NÓTA CLÚDAIGH

ó:	Ardrúnaí an Choimisiúin Eorpaigh, arna s(h)íniú ag Martine DEPREZ, Stiúrthóir
dáta a fuarthas:	29 Meitheamh 2023
chuig:	Thérèse BLANCHET, Ardrúnaí Chomhairle an Aontais Eorpaigh
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2023) 391 final
Ábhar:	Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle agus chuig an gCúirt Iniúchóirí cuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais Eorpaigh don bhliain airgeadais 2022

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo doiciméad COM(2023) 391 final.

Faoi iamh: COM(2023) 391 final

AN COIMISIÚN
EORPACH

An Bhruiséil, 28.6.2023
COM(2023) 391 final

TEACHTAIREACHT ÓN gCOIMISIÚN

**CHUIG PARLAIMINT NA hEORPA, CHUIG AN gCOMHAIRLE AGUS
CHUIG AN gCÚIRT INIÚCHÓIRÍ**

**CUNTAIS BHLIANTÚLA CHOMHDHLÚITE AN AONTAIS EORPAIGH
DON BHLIAIN AIRGEADAIS 2022**

CLÁR

BROLLACH	2
BUAICPHOINTÍ AIRGEADAIS NA BLIANA	3
NÓTA A GHABHANN LEIS NA CUNTAIS CHOMHDHLÚITE	41
RÁITIS AIRGEADAIS CHOMHDHLÚITE AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN.....	42
CLÁR COMHARDAITHE	44
RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS	45
RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID	46
RÁITEAS MAIDIR LE HATHRUITHE AR GHLANSÓCMHAINNÍ	47
NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS	48
TUARASCÁIL AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISÉADACH AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN	163
GLUAIS.....	239
LIOSTA GIORRÚCHÁN.....	243

BROLLACH

In 2022, léirigh an tAontas Eorpach a chumhacht aontachta arís ina fhreagairt ar dhúshlán gan choinne. Ba í dlúthpháirtíocht na hEorpa an fhreagairt a thugamar ar chogadh brúidiúil na Rúise. Ar thaobh amháin, sheasamar lenár gcomhpháirtithe Úcránacha agus d'fhéachamar le tionchar an chogaidh neamhdhleathaigh threallaigh sin a mhaolú, cogadh a chuaigh i gcion ar shaol laethúil na milliún Úcránach. Ar an taobh eile, thugamar aghaidh ar na hiarmhairtí díreacha agus indéacha dár saoránaigh, ár ngnólachtaí agus ár mBallstáit. Sin é an fáth a bhfuil na modhanna uile atá ar fáil i mbuiséad an Aontais agus faoin tSaoráid Eorpach Síochána slógtha againn chun tacaíocht a sholáthraíonn na Ballstáit go díreach a chomhlánú.

Leis an staid gheopholaitiúil reatha, cuirtear i dtábhacht an tábhacht a bhaineann le foinse inbhuanaithe éagsúlaithe soláthair fuinnimh. Sa chomhthéacs sin, bhí ár n-ionstraim théarnaimh thiomnaithe, NextGenerationEU, ina huirilis thábhachtach chun luas a chur faoin gclochlú glas agus digiteach. An tráth céanna, bhí NextGenerationEU rithábhachtach i ndáil le forbairt an Aontais ina eisiitheoir ceannasach mórsála. Nuair a chuir sé straitéis iasachtaíochta aontaithe Aontais chun feidhme, thug an Coimisiún comhartha an-tábhachtach do na margáí airgeadais: léiríodh ann dlúthpháirtíocht an Aontais agus cruthaíodh muinín in athléimneacht an limistéir euro.

Ina theannta sin lean an clár SURE (Tacaíocht chun Rioscaí Dífhostaíochta a Mhaolú i gcás Éigeandála), ag tacú leis na Ballstáit chun daoine a choimeád ina gcuid oibre agus chun cuidiú le poist a ndearna an phaindéim difear dóibh. Ag deireadh 2022, a bhliain deiridh, bhí comhaontuithe saoráide iasachta EUR 98.4 billiún sínithe ag na Ballstáit, comhaontuithe a eisíodadh ina n-iomláine lenar tacaíodh le breis agus 30 milliún duine agus 2.5 milliún cuideachta ar fud 19 mBallstát éagsúla.

Chomh maith le dul i ngleic leis an ngéarchéim le mearfhreagairtí agus coigeartuithe leanúnacha ar an staid pholaitiúil agus airgeadais, sheas an tAontas Eorpach leis an ngealltanas a thug sé agus bhain sé amach a [chuspóirí beartais foriomlána](#). In 2022, an dara bliain de CAI 2021-2027, baineadh an úsáid ab fhearr as buiséad 2022, nuair a bhí EUR 357.1 billiún i gceist le cur chun feidhme gealltanas.

A bhuí le buiséad an Aontais, bhí an tAontas in ann an fód a sheasamh in aghaidh na ndúshlán a bhí roimhe. Dá bhrí sin, táim ríméadach cuntais bhliantúla 2022 de chuid an Aontais Eorpaigh a chur i láthair, ina léireofar an méid sin go sonrach. Soláthraítear forbhreathnú iomlán iontu ar mhaoiniú an Aontais, lena n-áirítear faisnéis maidir le dliteanais theagmhasacha, gealltanais airgeadais agus oibleagáidí eile an Aontais, chomh maith le cur chun feidhme bhuiséad an Aontais le bliain anuas. Is cuid de phacáiste comhtháite tuairiscithe airgeadais agus cuntasachta an Choimisiúin iad cuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais Eorpaigh agus cuid fhíor-riachtanach dár gcóras ardforbartha trédhearcachta agus cuntasachta fioscaí iad.

Johannes Hahn

An Coimisinéir um an mBuiséad agus Acmhainní Daonna

BUAICPHOINTÍ AIRGEADAIS NA BLIANA

Is é is cuspóir don roinn seo Buaicphointí Airgeadais, a ullmhaíodh ar bhonn na bprionsabal atá imlínithe i dTreoirlíne Cleachtais Mholta IPSASB (RPG) 2 'Plé agus Anailís ar an Ráiteas Airgeadais' cuidiú le léitheoirí tuiscint conas a léirítear gníomhaíochtaí oibriúcháin, airgeadais agus infheistíochta an Aontais sna gnéithe difriúla de ráitis airgeadais chomhdhlúite an Aontais. Ní dhearnadh iniúchóireacht ar an bhfaisnéis a chuirtear i láthair sa roinn seo.

Ba cheart a thabhairt ar aird i ngeall ar shlánú na bhfigiúirí go dtí na milliúin euro, go bhféadfadh an chuma a bheith air nach bhfuil roinnt sonraí airgeadais sna táblaí thíos suimithe i gceart.

CLÁR

1.	PRÍOMHFHIGIÚIRÍ AGUS BUAICPHOINTÍ NA BLIANA.....	5
2.	CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027 AGUS NextGenerationEU	7
2.1.	CAI 2021-27 & NextGenerationEU - Príomhfhigiúirí	7
2.2.	NextGenerationEU – forbhreathnú.....	8
2.3.	Staid airgeadais NGEU an 31 Nollaig 2022.....	9
3.	ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME AN BHUISÉID	17
3.1.	Ioncam	17
3.2.	Caiteachas	18
4.	IONSTRAIMÍ AIRGEADAIS AGUS RÁTHAÍOCHTAÍ BUISÉADACHA	22
4.1.	Ionstraimí airgeadais á maoiniú ag buiséad an Aontais	22
4.2.	Ráthaíochtaí buiséadacha: Sócmhainní airgeadais arna sealbhú i gcistí ráthaíochta	22
4.3.	Iasachtaí agus iasachtaíochtaí gaolmhara le haghaidh clár chúnaimh airgeadais	23
4.4.	Dliteanais theagmhasacha buiséadacha le haghaidh clár cúnaimh airgeadais	26
5.	ANAILÍS AR NA RÁITIS AIRGEADAIS	28
5.1.	IONCAM.....	28
5.2.	CAITEACHAIS	29
5.3.	SÓCMHAINNÍ	30
5.4.	DLITEANAIS	32
6.	CREAT POLAITIÚIL AGUS AIRGEADAIS AN AONTAIS, RIALACHAS AGUS CUNTASACHT	35
6.1.	CREAT POLAITIÚIL AGUS AIRGEADAIS	35
6.2.	RIALACHAS AGUS CUNTASACHT	37

1. PRÍOMHFHIGIÚIRÍ AGUS BUAICPHOINTÍ NA BLIANA

Na ráitis airgeadais chomhdhlúite

Is éard atá i ráitis airgeadais chomhdhlúite an Aontais níos mó ná 50 eintiteas (lena n-áirítear Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle, an Coimisiún agus gníomhaireachtaí an Aontais). Ullmhaítear iad de réir rialacha cuntasaochta ar bhonn fabhráithe a ghlac Oifigeach Cuntasaochta an Choimisiúin, ar rialacha iad atá bunaithe ar Chaighdeán Idirnáisiúnta Chuntasaochta na hEarnála Poiblí (IPSAS).

Mar is léir ón gclár comhardaithe thíos agus atá mionsonraithe níos mó san Anailís ar na Ráitis Airgeadais (roinn **5**), maidir le ráitis airgeadais chomhdhlúite an Aontais, 2022, imríodh tionchar nach beag orthu mar gheall ar an méadú ar iasachtaíocht de bharr chur chun feidhme leantach NextGenerationEU agus chur chun feidhme na hionstraime le haghaidh Tacaíocht Shealadach chun Rioscaí Dífhostaíochta a mhaolú i gcás Éigeandála (SURE), chomh maith leis an tacaíocht airgeadais bhreise a soláthraíodh don Úcráin:

EUR billiún

	2022	2021
SÓCMHAINNÍ		
Sócmhainní Airgeadais	235.4	188.6
Réamh-mhaoiniú	100.5	93.4
Suimeanna infhaighte	48.2	72.4
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	46.5	44.9
Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh agus sócmhainní eile	15.2	14.7
Iomlán	445.9	414.1

DLITEANAIS

Sochair iarfhostaíochta	80.6	122.5
Dliteanais airgeadais	352.3	246.1
Suimeanna iníochta	55.3	46.4
Fabhruithe	86.2	78.1
Dliteanais eile	2.8	3.3
Iomlán	577.2	496.4

GLANSÓCMHAINNÍ

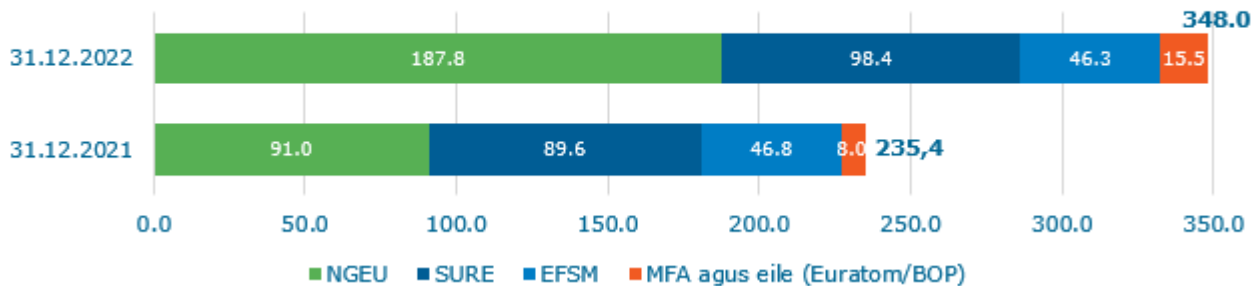
Cúlchistí	1.3	1.3
Méideanna a bheidh le glao ó Bhallstáit	(132.6)	(83.6)
Iomlán	(131.3)	(82.3)

➔ féach Anailís ar an Ráiteas Airgeadais, roinn 5

Na príomhfhorbairtí in 2022

Leanúint an chuntais teiste rathúil i ndáil le heisiúintí bannaí

EUR 112.6 billiún de chistiú breise le haghaidh chlár beartais an Aontais agus cúnamh airgeadais:

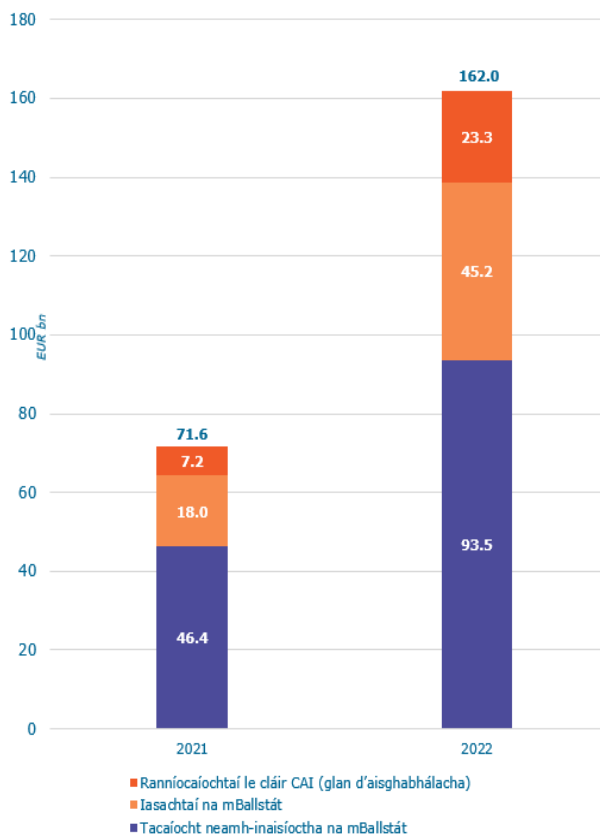

→ féach Roinn 4

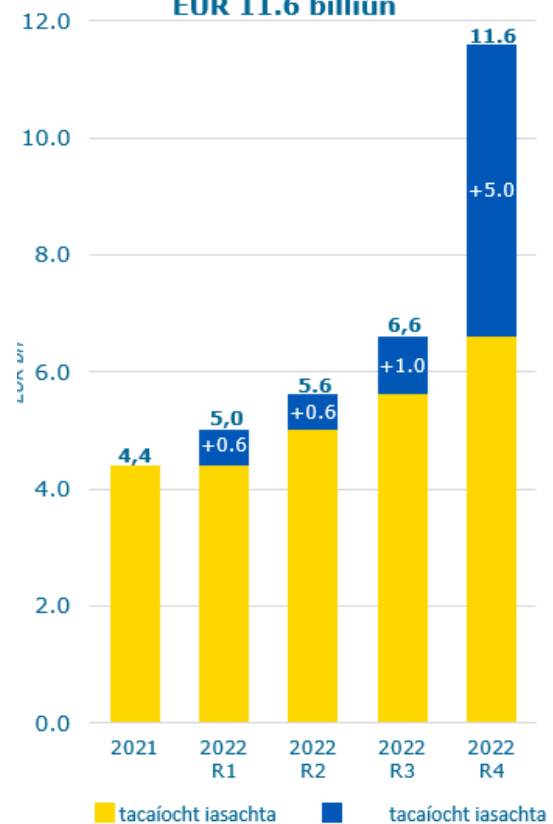
Cuspóirí NGEU a chomhlíonadh

Cúnamh airgeadais a sholáthar don Úcráin

Tomlán na n-eisíocaíochtaí NGEU méadaithe go dtí EUR 162.0 billiún

Tacaíocht iasachta MFA don Úcráin méadaithe go dtí EUR 11.6 billiún

→ féach Roinn 2

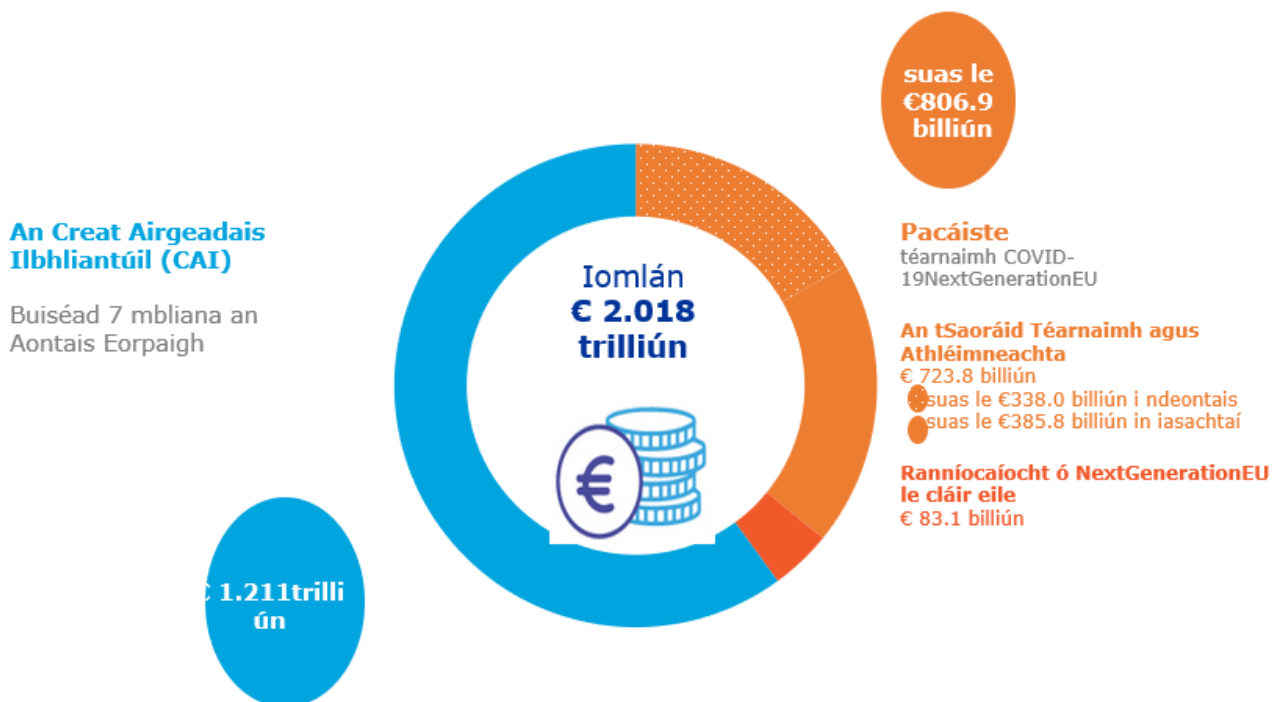
→ féach Roinn 4

2. CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027 AGUS NextGenerationEU

2.1. CAI 2021-27 & NextGenerationEU - Príomhfhigiúirí

Is fiú EUR 2.018 trilliún i bpraghsanna reatha (EUR 1.8 trilliún i bpraghsanna 2018) buiséad fadtéarmach 2021-2027 an Aontais Eorpaigh, mar aon le hionstraim théarnaimh NextGenerationEU (NGEU).

Is é atá sa phacáiste an buiséad fadtéarmach, creat airgeadais ilbhliantúil ('CAI') 2021-2027, dar luach EUR 1.211 trilliún i bpraghsanna reatha (EUR 1.074 trilliún i bpraghsanna 2018), agus an ionstraim shealadach théarnaimh, NGEU, ina bhfuil suas le EUR 806.9 billiún i bpraghsanna reatha (EUR 750 billiún i bpraghsanna 2018).

Tabhair faoi deara: Is ina bpraghsanna

Dearadh an buiséad chun freagairt do na tosaíochtaí agus na riachtanais is práinne atá ag an Eoraip:

- Tacóidh breis agus 50 % de mhéid foriomlán an chéad bhuiséid fadtéarmaigh eile agus NGEU leis an Aontas Eorpach a nuachóiriú trí thaighde agus nuálaíocht, aistrithe cóir aeráide agus digití, ullmhacht, agus gníomhaíochtaí téarnaimh agus athléimneachta;
- Caithfear 30 % de bhuiséad an Aontais chun an t-athrú aeráide a chomhrac – an sciar is airde den bhuiséad is mó riamh san Aontas;
- Déanfar 20 % den tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (RRF) – a bhfuil 90 % de NGEU i gceist leis – a infheistiú sa chlaochlú digiteach;
- In 2026 agus 2027, rannchuideoidh 10 % den chaiteachas bliantúil faoin mbuiséad fadtéarmach chun meath na bithéagsúlachta a stopadh agus a aisiompú; agus
- Den chéad uair riamh, tá an sciar is mó den bhuiséad fadtéarmach, 32 %, ag tosaíochtaí nua atreisithe.

Tar éis chogadh foghach na Rúise in aghaidh na hÚcráine, b'uirlis thábhachtach é buiséad an Aontais chun tacú le freagairt an Aontais i gcás géarchéime agus forbairt straitéiseach neamhspleáchais. Níos

deimhní, i gcur chuige 'Foireann na hEorpa', faoi dheireadh 2022, bhí beagnach EUR 50 billiún slógtha ag an Aontas, a Bhallstáit agus institiúidí airgeadais mar thacaíocht fhoriomlán don Úcráin, chun dlúthpháirtíocht leanúnach an Aontais le muintir na hÚcráine a léiriú go soiléir.

Áiríodh leis sin:

- EUR 18.9 billiún i gcúnamh airgeadais, tacaíocht bhuiséadach agus cabhair dhaonnúil, a cumasaíodh le buiséad an Aontais agus go díreach ó Bhallstáit an Aontais i bhfoirm deontas, iasachtaí agus ráthaíochtaí;
- Pacáiste EUR 18 mbilliún chun tacú le geilleagar na hÚcráine, atá le híoc amach in 2023; agus
- EUR 3.2 billiún i gcúnamh míleata faoin tSaoráid Eorpach Síochána agus EUR 7 mbilliún ó Bhallstáit an Aontais go díreach (níl an tSaoráid Eorpach Síochána ná an tacaíocht dhíreach ó na Ballstáit mar chuid de bhuiséad an Aontais).

2.2. NextGenerationEU – forbhreathnú

Le buiséad EUR 806.9 billiún, tá NGEU deartha chun cuidiú leis an dochar eacnamaíoch agus sóisialta láithreach a rinne paidéim an choróinvíris a chur ina cheart, agus dá réir sin Eoraip a fhorbairt tar éis COVID-19 a bheidh níos glaise, níos digití, níos athléimní agus níos oiriúnaí le haghaidh na ndúshlán atá ann faoi láthair agus do chinn a thiocfaidh chun cinn amach anseo.

Soláthraítear formhór na gcistí tríd an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (RRF). Soláthraítear cuid de na cistí, suas le EUR 338.0 billiún, i bhfoirm tacaíochta neamh-inaisíochta, nó deontais. Úsáidtear an chuid eile, suas le EUR 385.8 billiún, chun iasachtaí a sholáthar ón Aontas do Bhallstáit aonair. Ní thosóidh na Ballstáit sin ag aisíoc na n-iasachtaí sin go dtí tar éis na tréimhse CAI reatha agus sínfidh siad thar thréimhse ama fhada, agus ní thiocfaidh deireadh le haibíocht deiridh na n-iasachtaí gan aisíoc an 31 Nollaig 2022 go dtí 2052 (féach roinn **2.3.3**).

Ina theannta sin, atreisítear le NGEU roinnt clár agus beartas de chuid an Aontais atá ann cheana, mar a leanas:

- An Beartas comhtháthaithe faoi Cúnamh Téarnaimh don Chomhtháthú agus do Chríocha na hEorpa (REACT-EU), chun cuidiú le haghaidh a thabhairt ar iarmhairtí eacnamaíocha COVID-19 sna chéad bhlianta den téarnamh;
- An Ciste um Aistriú Cóir, chun a ráthú go n-oibreoidh an t-aistriú chuig aeráidneodracht do chách;
- An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe, chun tuilleadh tacaíochta a thabhairt d'fheirmeoirí;
- InvestEU, chun tacú le hiarrachtaí infheistíochta ár ngnólachtaí;
- Fís Eorpach, chun a dhéanamh cinnte go bhfuil sé d'acmhainn ag an Aontas tuilleadh den scoth i dtaighde a chistiú; agus
- RescEU, lena dtugtar coimirce go bhfuil sé d'acmhainn ag an Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta chun freagairt d'éigeandálaí ar scála mór.

An-tSaoráid-¶

Téarnaimh agus

Athléimneachta-¶

• suas le 338.0 i ndeontais ¶

• suas le 385.8 in-iasachtaí ¶

CUMHACHTÚ¶

Teicneolaíochtaí glana agus foinsí in-athnuaite fuinnimh ¶

ATHCHÓIRIÚ¶

Éifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh ¶

ATHLUCHTÚ AGUS

ATHBHREOSLÚ¶

Iompar inbhuanaithe agus stáisiúin luchtaithe ¶

CEANGAL¶

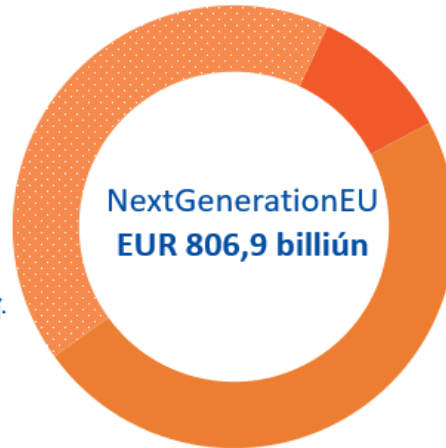
Seirbhísí leathanbhanda ardluais a-leathadh ¶

NUACHÓIRIÚ¶

Riarachán poiblí a dhigitiú ¶

MÉADÚ Ó-SCÁLA¶

Néal sonraí agus próiseálaithe inbhuanaithe ¶

NextGenerationEU¶

ranníocaíocht le-¶

cláir-eile-¶

EUR 83.1*billiún ¶

REACT-EU (CFRE/CSE)¶

50,6 ¶

AN-CISTE-UM-AISTRIÚ-CÓIR-¶

10.9 ¶

FORBAIRT-TUAITHE-(CETFT)¶

8.1 ¶

INVESTEU-¶

6.1 ¶

FÍS-EORPACH-¶

Anuas air sin, tar éis chogadh foghach na Rúise in aghaidh na hÚcráine agus an ghéarchéim fuinnimh a lean, chuir an Coimisiún chun cinn REPowerEU, plean an Choimisiúin Eorpaigh chun an Eoraip a dhéanamh neamhspleách ar bhreoslaí iontaise na Rúise i bhfad roimh 2030. Faoi REPowerEU, cuireann na Ballstáit caibidil maidir le REPowerEU lena bPleananna Náisiúnta Téarnaimh agus Athléimneachta (RRPanna) – na treochláir le haghaidh cistiú faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta – chun comhinfeistíochtaí agus athchóirithe a mhaoiniú d'fhonn soláthairtí fuinnimh a éagsúlú agus an spleáchas ar bhreoslaí iontaise na Rúise a laghdú. Ní mhéadaítear an t-imchlúdach foriomlán do RRF le REPowerEU, ach luathófar cur in úsáid na hacmhainneachta iasachtaíochta atá ann faoi láthair tríd an bhféidearthacht a thabhairt do na Ballstáit iasachtaí breise a iarraidh faoi NGEU le haghaidh chuspóirí REPowerEU. Comhlánaítear REPowerEU le deontais a mhaoinítear le ceantáil liúntas CTA agus aistrithe ó Chúlchiste Coigeartaithe Brexit.

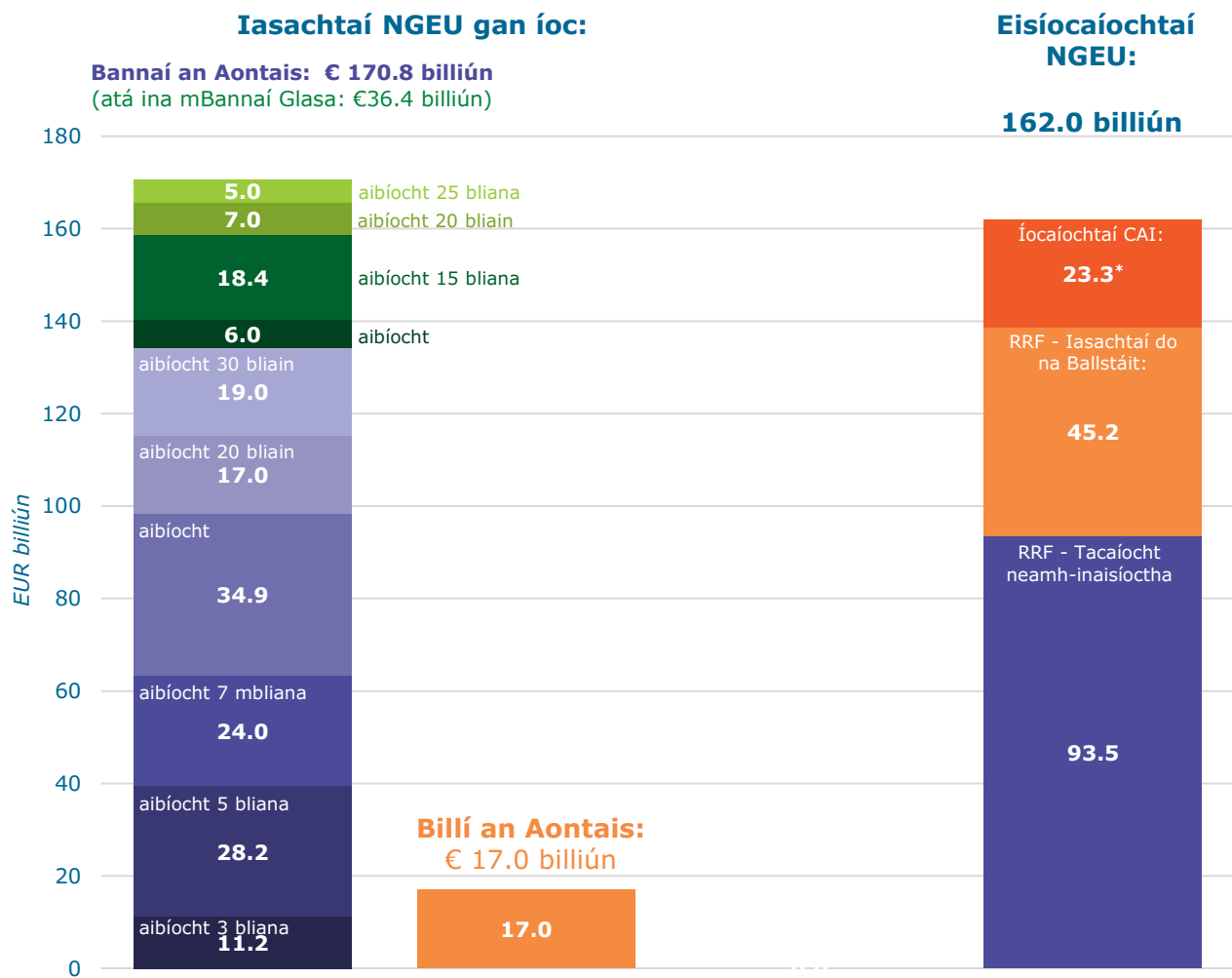
2.3. Staid airgeadais NGEU an 31 Nollaig 2022

2.3.1. Forbhreathnú

Ó seoladh oibríochtaí cistiúcháin NGEU an 15 Meitheamh 2021 go dtí deireadh 2022, thiomsaigh an Coimisiún EUR 170.8 billiún de chistiú fadtéarmach (méid ainmniúil), trí bhannaí a eisiúint in idirbhearta sindeacáite den chuid is mó (2021: EUR 71.0 billiún). Anuas air sin, ó mhí na Nollag 2022, tá EUR 17.0 mbilliún de Bhillí AE gearrthéarmacha fós le híoc ag an gCoimisiún. Suas go dtí deireadh na bliana 2022, bhí luach EUR 162.0 billiún de thacaíocht airgeadais ar an iomlán eisíochta ag an gCoimisiún (2021: EUR 71.6 billiún). Eisíocadh formhór an mhéid sin, EUR 138.7 billiún, faoi RRF, EUR 93.5 billiún de

sin mar thacaíocht neamh-inaisíoctha agus EUR 45.2 billiún mar thacaíocht d'iasachtaí airgeadais. Eisíocadh EUR 23.3 billiún eile (glan ó aisghabhálacha de EUR 0.2 billiún) mar íocaíochtaí CAI faoi chláir reatha. Thairis sin, tá an leachtacht atá fágtha de EUR 20.5 billiún á sealbhú i gcuntas bainc NGEU le BCE agus i gcuntas lárnach státchiste an Choimisiúin, ar feitheamh le heisíocaíocht leis an mbuiséad le haghaidh chláir CAI.

NGEU – Iasachtaí le hÍoc agus Eisíocaíochtaí an 31 Nollaig 2022

¹ Cinneadh Cur Chun Feidhme C(2021) 9336 final ón gCoimisiún.

EUR billiún

Aibíocht	Eisithe/Ardaithe	Iomlán aisíochta ag deireadh na bliana	Gan íoc ag deireadh na bliana
2025	11.2	0.0	11.2
2026	18.9	0.0	18.9
2027	9.3	0.0	9.3
2028	14.0	0.0	14.0
2029	10.0	0.0	10.0
2031	20.0	0.0	20.0
2032	14.9	0.0	14.9
2033	6.0	0.0	6.0
2037	18.4	0.0	18.4
2041	13.0	0.0	13.0
2042	4.0	0.0	4.0
2043	7.0	0.0	7.0
2048	5.0	0.0	5.0
2051	14.0	0.0	14.0
2052	5.0	0.0	5.0
	170.8	0.0	170.8

Cistiú gearrthéarmach – Billí an Aontais a chur ar ceant

Le ceantáil Bhilí an Aontais, tugtar solúbthacht bhreise don Choimisiún ina cháil mar eisitheoir, agus tacaítear le leachtacht a n-urrús. Ón 31 Nollaig 2022, ba ionann méid (ainmniúil) an chistiúcháin ghearrthearmaigh gan íoc, a bailíodh trí bhilí an Aontais a chur ar ceant lena ghabh aibíocht 3 nó 6 mhí, agus EUR 17.0 billiún (2021: EUR 20.0 billiún).

2.3.3. Eisiócaíochtaí

Le linn 2022 rinne an Coimisiún measúnú, ar fuarthas toradh dearfach ina leith, ar phleananna téarnaimh agus athléimneachta na gcúig Bhallstát a bhí fágtha (an Bhulgáir, an Ísiltír, an Pholainn, an tSualainn agus an Ungáir), agus d'fhorhmheas an Chomhairle iad ina dhiaidh sin. Dá thoradh sin, bhí pleananna téarnaimh agus athléimneachta na 27 mBallstát uile formhuinithe faoi dheireadh na bliana 2022. EUR 335.1 billiún (2021: EUR 291.2 billiún) a bhí sa tacaíocht iomlán neamh-inaisíochta a formheasadh faoi phleananna na 27 mBallstát, méid a bhí comhfhreagrach, nach mór, le himchlúdach airgeadais iomlán thacaíocht neamh-inaisíochta NGEU de EUR 338.0 billiún². As an méid sin, cumhdaíodh EUR 234.4 billiún le comhaontuithe maoiniúcháin a síníodh leis na Ballstáit (2021: EUR 195.4 billiún). EUR 165.3 billiún (2021: EUR 153.9 billiún) a bhí sa tacaíocht iasachta airgeadais iomlán a formheasadh faoi na pleananna, agus de sin, cumhdaíodh faoi chomhaontuithe iasachta a bhí sínithe faoi dheireadh na bliana EUR 153.9 billiún (2021: EUR 153.2 billiún).

Tacaíocht neamh-inaisíochta

Faoi dheireadh na bliana 2022, bhí luach EUR 93.5 billiún de thacaíocht neamh-inaisíochta ar an iomlán eisióchta ag an gCoimisiún le 22 Bhallstát (2021: EUR 46.4 billiún le 20 Ballstát). As an méid sin, bhain EUR 36.6 billiún le réamh-mhaoiniú (2021: EUR 36.4 billiún) agus bhain EUR 56.9 billiún le hócáíochtaí a rinneadh tar éis do na Ballstáit garspriocanna agus spriocanna a chomhlíonadh (2021: EUR 10.0 billiún):

² Ranníocaíocht airgeadais uasta a ríomhadh i leith gach Ballstáit tar éis an nuashonraithe an 30 Meitheamh 2022 i gcomhréir le hAirteagal 11(2) de Rialachán (AE) 2021/241 (roimh asbhaint an chaiteachais tacaíochta), féach https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_en.

Ballstát	Uasmhéid na tacaíochta neamh-inaisíochta*	Gealltanais shínithe agus gealltanais bhuiséadacha 31.12.2022†	Arna eisíoc mar réamh-mhaoiniú 31.12.2022	Íocaíochtaí garsprice 31.12.2022	Iomlán a bhí eisíochta an 31.12.2022
An Ostair	3.8	2.2	0.4	-	0.4
An Bheilg	4.5	3.6	0.8	-	0.8
An Bhulgáir	5.7	4.6	-	1.4	1.4
An Chróit	5.5	4.6	0.8	1.4	2.2
An Chipir	0.9	0.8	0.1	0.1	0.2
An tSeicia	7.7	3.5	0.9	-	0.9
An Danmhairg	1.4	1.3	0.2	-	0.2
An Eastóin	0.9	0.8	0.1	-	0.1
An Fhionlainn	1.8	1.7	0.3	-	0.3
An Fhrainc	37.5	24.3	5.1	7.4	12.5
An Ghearmáin	28.0	16.3	2.3	-	2.3
An Ghréig	17.4	13.5	2.3	1.7	4.0
An Ungáir	5.8	4.6	-	-	-
Éire	0.9	0.9	-	-	-
An Iodáil	69.0	47.9	9.0	20.0	29.0
An Laitvia	1.8	1.6	0.2	0.2	0.4
An Liotuáin	2.1	2.1	0.3	-	0.3
Lucsamburg	0.1	0.1	0.0	-	0.0
Málta	0.3	0.2	0.0	-	0.0
An Ísiltír	4.7	3.9	-	-	-
An Pholainn	22.5	20.3	-	-	-
An Phortaingéil	15.5	9.8	1.8	0.6	2.4
An Rómáin	12.1	10.2	1.9	1.8	3.6
An tSlóvaic	6.0	4.6	0.8	0.4	1.2
An tSlóivéin	1.5	1.3	0.2	-	0.2
An Spáinn	77.2	46.6	9.0	22.0	31.0
An tSualainn	3.2	2.9	-	-	-
Iomlán	338.0	234.4	36.6	56.9	93.5

* Ranníocaíocht airgeadais uasta a ríomhadh i leith gach Ballstáit tar éis an nuashonraithe an 30 Meitheamh 2022 i gcomhréir le hAirteagal 11(2) de Rialachán (AE) 2021/241 (roimh asbhaint an chaiteachais tacaíochta), féach https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_en.

† Le gealltanais bhuiséadacha, cuirtear san áireamh an saoradh uile lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le gealltanais a rinneadh roimh 2022. As iomlán na ngealltanais buiséadach, gealladh EUR 136.4 billiún in 2022.

Le linn 2022, d'eisíoc an Coimisiún tacaíocht neamh-inaisíochta EUR 47.2 billiún ar an iomlán. Sa mhéid sin cuimsíodh an chéad íocaíocht garsprice leis an bhFrainc (EUR 7.4 billiún), an chéad íocaíocht garsprice agus an dara híocaíocht garsprice leis an Iodáil (EUR 10.0 billiún i ngach ceann acu), agus an dara híocaíocht garsprice leis an Spáinn (EUR 12.0 billiún).

Iasachtaí

Faoi dheireadh na bliana 2022, bhí luach EUR 45.2 billiún de thacaíocht iasachta airgeadais eisíochta ag an gCoimisiún le 5 Bhallstát (2021: EUR 18.0 billiún le 4 Bhallstát). As an méid sin, bhain EUR 19.9 billiún le réamh-mhaoiniú (2021: EUR 18.0 billiún) agus bhain EUR 25.2 billiún le tráthchodanna iasachta a rinneadh tar éis do na Ballstáit garsprioscanna agus spriocanna a chomhlíonadh (2021: nialas):

EUR billiún

Ballstát	Uasmhéid na tacaíochta iasachta airgeadais	An t-iomlán a bhí sínithe an 31.12.2022	Arna eisíoc mar réamh-mhaoiniú 31.12.2022	Íocaíochtaí garsprice an 31.12.2022	Iomlán gan íoc an 31.12.2022
An Chipir	0.2	0.2	0.0	-	0.0
An Ghréig	12.7	12.7	1.7	1.8	3.5
An Iodáil	122.6	122.6	15.9	22.0	37.9
An Phortaingéil	2.7	2.7	0.4	0.6	1.0
An Rómáin	14.9	14.9	1.9	0.8	2.7
An Pholainn	11.5	0.0	-	-	-
An tSlóivéin	0.7	0.7	-	-	-
Formheasta	165.3	153.9	19.9	25.2	45.2
Cúlchiste	220.5	-	-	-	-
	385.8	153.9	19.9	25.2	45.2

Le linn 2022, sholáthair an Coimisiún tacaíocht iasachta airgeadais EUR 27.2 billiún ar an iomlán. Sa mhéid sin cuimsíodh an réamh-mhaoiniú iasachta EUR 1.9 billiún don Rómáin, íoc na chéad tráthchodanna iasachta leis an nGréig (EUR 1.8 billiún), leis an Iodáil (EUR 11.0 billiún), leis an bPortaingéil (EUR 0.6 billiún) agus leis an Rómáin (EUR 0.8 billiún), chomh maith le hóc an dara tráthchuid iasachta leis an Iodáil (EUR 11.0 billiún).

De réir na gcomhaontuithe iasachta, déanfaidh na Ballstáit aisíocaíochtaí bliantúla 5 % de na méideanna a eisíocfar ag tosú 10 mbliana tar éis an dáta eisíocaíochta. Dá réir sin tosóidh an Chipir, an Ghréig, an Iodáil agus an Phortaingéil ag aisíoc na n-iasachtaí ó 2032 agus an Rómáin ó 2033. Is mar a leanas atá an sceideal aisíocaíochta le haghaidh na méideanna ainmniúla a bheidh le hóc ag deireadh na bliana:

EUR milliún

Ballstát	Tréimhse aisíocaíochta	Aisíocaíocht bhliantúil	Aisíocaíocht iomlán
An Chipir	2032-2051	1	26
An Ghréig	2032-2052	175	3 500
An Iodáil	2032-2052	1 897	37 938
An Phortaingéil	2032-2052	48	960
An Rómáin	2033-2052	137	2 732
		2 258	45 156

Ranníocaíocht NGEU le cláir eile faoi bhuiséad an Aontais

Faoi dheireadh na bliana 2022, is éard a bhí i luach iomlán na nglan-íocaíochtaí a eisíocadh le cláir eile faoi CAI EUR 23.3 billiún (2021: EUR 7.2 billiún). An ranníocaíocht sin, atá glan ó aisghabhálacha EUR 0.2 billiún, bhain sí go príomha le REACT-EU lena maoineítear Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) agus Ciste Sóisialta na hEorpa (CSE, lena n-áirítear FEAD):

EUR billiún

Clár-CAI	Leithdháileadh iomlán	Iomlán na nglanhealltanas an 31.12.2022 ⁺	Iomlán na nglan-íocaíochtaí 31.12.2022
REACT-EU	50.6	50.5	18.2
- arb é CFRE atá ann	30.0	29.9	13.6
- agus de sin: CSE (FEAD san áireamh)	20.6	20.6	4.6
Ciste um Aistriú Cóir	10.9	5.0	0.2
Forbairt Tuaithe (CETFT)	8.1	8.1	1.3
InvestEU	6.1	3.6	1.4
Fís Eorpach	5.4	3.5	1.9
RescEU	2.0	0.9	0.3
Iomlán	83.1	71.6	23.3

Le linn 2022, d'eisíoc an Coimisiún íocaíochtaí EUR 16.1 billiún ar an iomlán le cláir CAI eile. Sa mhéid sin cuimsíodh go príomha na híocaíochtaí a bhain le REACT-EU (EUR 11.2 billiún, EUR 8.7 billiún de sin faoi CFRE agus EUR 2.5 billiún eile faoi CSE, lena n-áirítear FEAD), Fís Eorpach (EUR 1.9 billiún), InvestEU (EUR 1.2 billiún) chomh maith le Forbairt Tuaithe (EUR 1.2 billiún).

2.3.4. Leachtacht

Ní leanann na hiasachtaí a sholáthraítear faoi NGEU an prionsabal dian droim-le-droim a úsáideadh roimhe seo. In ionad sin, forbraíodh straitéis cistiúcháin éagsúlaithe agus tiomsaithe do NGEU lenar ceanglaíodh bainistíocht éifeachtúil leachtachta a chur chun feidhme. Is é is cuspóir do bhainistíocht leachtachta NGEU a áirithiú gur leordhóthanach na méideanna arna sealbhú ar chuntas bainc NGEU chun na riachtanais eisíocaíochta uile a thiocfaidh chun cinn a chomhlíonadh agus chun maolán sábháilteachta sainithe a choinneáil ar bun, agus aon iarmhéid farasbairr á sheachaint an tráth céanna. Maidir leis an mbainistíocht leachtachta, d'fhorbair an Coimisiún uirlis TF lena mbítear in ann faireachán a dhéanamh ar chuntas NGEU ar bhonn laethúil. Ag deireadh na bliana 2022 ba é EUR 19.9 billiún luach na gcistí a bhí á sealbhú i gcuntas seachbhuiséid NGEU. Anuas air sin, bhí EUR 0.6 billiún de chistí á sealbhú i gcuntas lárnach státchiste an Choimisiúin ar feitheamh le heisíocaíocht leis an mbuiséad le haghaidh chláir CAI (lena n-áirítear EUR 0.2 billiún de chistí aisghafa NGEU a íocadh roimhe sin).

Tar éis rath na straitéise cistiúcháin éagsúlaithe le haghaidh NGEU agus an t-atarlú méadaitheach a bhain le hiasachtaíocht chun cistiú a chinntiú do thosaíochtaí beartais an Aontais, chinn an Coimisiún in 2022 go dtosódh sé ag úsáid an chur chuige aontaithe cistiúcháin mar phríomh-mhodh cistiúcháin ó 2023. Faoin gcur chuige sin, eiseoidh an Coimisiún – thar ceann an Aontais – ‘Bannaí an Aontais’ amháin as seo amach seachas bannaí a ainmneofar ar leithligh le haghaidh cláir aonair. Is iad clár téarnaimh NGEU agus an clár de Chúnamh Macra-Airgeadais+, ar luach EUR 18 mbilliún do 2023, don Úcráin na chéad chlár a thairbheoidh den chur chuige cistiúcháin nua.

3. ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME AN BHUISÉID

3.1. Ioncam

I mbuiséad an Aontais a glacadh ar dtús, EUR 170 603 mhilliún a bhí in iomlán na leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí agus EUR 157 701 mhilliún ar an iomlán a bhí sa mhéid a bhí le maoiniú trí acmhainní dílse. Déantar na meastacháin maidir le hioncam agus caiteachas sa bhuiséad tosaigh a choigeartú de ghnáth le linn na bliana buiséadaí trí bhíthin buiséid leasaitheacha. Áirithítear le coigeartuithe ar acmhainní dílse OIN–bhunaithe gurb ionann go beacht an t-ioncam buiséadaithe agus an caiteachas buiséadaithe. I gcomhréir le prionsabal na cothromaíochta, ní mór d'ioncam agus do chaiteachas an bhuiséid (leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí) a bheith cothrom.

Le linn 2022, glacadh cúig bhuiséad leasaitheacha. Á gcur sin san áireamh, EUR 170 038 milliún a bhí san ioncam críochnaitheach a glacadh le haghaidh 2022 agus EUR 153 928 milliún ar an iomlán a bhí sa mhéid iomlán a maoiníodh trí acmhainní dílse. In 2022 laghdaíodh ranníocaíochtaí na mBallstát faoi bharrachas na bliain roimhe sin go príomha (EUR 3 227 milliún). Bhí leibhéal na leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí i gcomhréir leis an mbuiséad bunaidh ar vótáladh ina fhabhar, a bheag nó a mhór.

Tagann ioncam ó sé fhoinsé (teidil):

Teideal 1 : Acmhainní dílse

Bhí bailiúchán na n-acmhainní dílse traidisiúnta os cionn na méideanna a tuaradh sa bhuiséad. Bhí sé sin amhlaidh den chuid is mó mar gheall ar bhailiúchán níos airde ná mar a bhí coinne leis sna míonna deiridh den bhliain.

Bhí íocaíochtaí críochnaitheacha CBL, OIN agus íocaíochtaí dramhaíola ó phacáistíocht na mBallstát an-chosúil leo sin sa mheastachán buiséadach críochnaitheach. Tá na difríochtaí idir na méideanna a réamh-mheasadh agus na méideanna a íocadh iarbhrí ann i ngeall ar na difríochtaí idir na rátaí euro a úsáideadh chun an buiséad a tharraingt suas agus na rátaí a bhí i bhfeidhm tráth a ndearna na Ballstáit lasmuigh den limistéar euro a n-íocaíochtaí iarbhrí.

Teideal 2 : Barrachais, iarmhéideanna agus coigeartuithe

Ba é EUR 3 227 milliún barrachas na bliana airgeadais roimhe sin. Rinneadh an méid sin a inscríobh i mbuiséad 2022 trí bhuiséad leasaitheach agus laghdaíodh dá réir sin na ranníocaíochtaí acmhainní dílse ó na Ballstáit.

Maidir leis na hiarmhéideanna CBL agus OIN tá na rialacha leagtha amach in Airteagal 10b den Rialachán maidir le cur ar fáil (Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle). De réir na rialacha sin ríomhtar suim iomlán na n-iarmhéideanna ionas go mbeidh an tionchar ar bhuiséad an Aontais ag nialas ('córas glanluachála') agus nach gcuimseofar leasú buiséadach leis an nós imeachta. Iarrann an Coimisiún, dá bhrí sin, go díreach ar na Ballstáit na glanmhéideanna a íoc i gcomhréir leis na rialacha den Rialachán maidir le cur ar fáil.

Teideal 3 : Ioncam riaracháin

Cuimsítear go príomha leis an teideal seo ioncam ó chánacha agus tobhaigh ar luach saothair foirne.

Teideal 4 : Ioncam airgeadais, ús mainneachtana agus féineálacha

Baineann an phríomhchuid den teideal seo le féineálacha a bhaineann le cur chun feidhme rialacha iomaíochta.

Teideal 5 : Ráthaíochtaí buiséadacha, oibríochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe

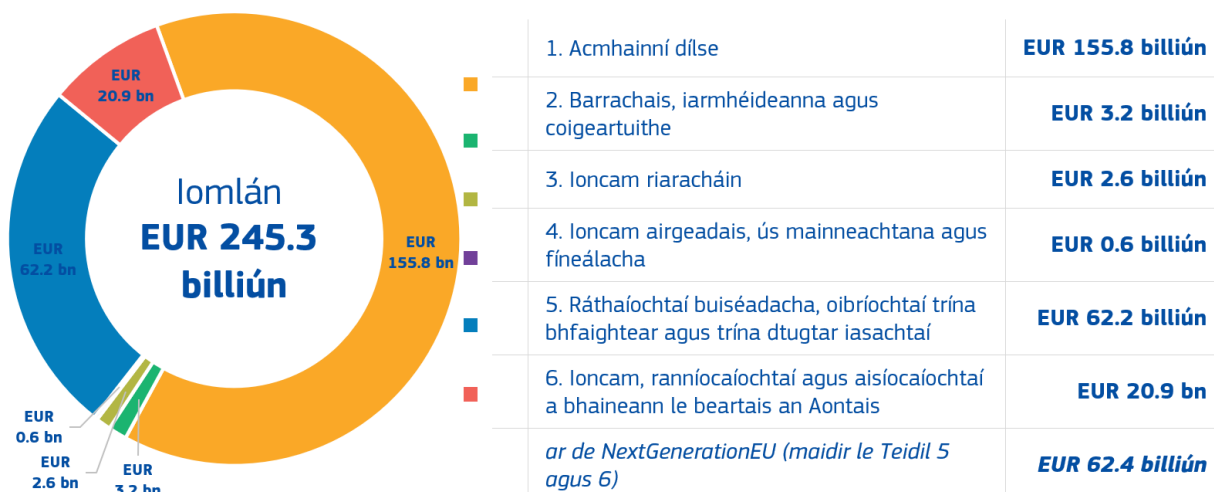
Méadaíodh an teideal seo go suntasach le teacht NextGenerationEU (NGEU). Sanntar ioncam do chistí NGEU laistigh den teideal seo. Cumhdaíonn Teideal 5 ioncam a bhaineann le ráthaíochtaí, ús agus aisíocaíochtaí ar iasachtaí a deonaíodh. Sannann sé cistí freisin (le haghaidh tacaíocht neamh-inaisíochta

NGEU faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus chun cláir CAI a atreisiú) ó ioncam a chuirtear i leataobh do Bhallstáit agus a fhaigheann siad faoi Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (EURI).

Teideal 6 : Ioncam, ranníocaíochtaí agus aisíocaíochtaí a bhaineann le beartais an Aontais

Baineann an teideal seo go príomha le hioncam ó cheartúcháin airgeadais a bhaineann le cistí struchtúracha agus talmhaíochta (Cistí SIE, CERT agus CETFT). Áirítear leis freisin rannpháirtíocht tríú tíortha i gcláir thaighde, imréiteach cuntas i gcistí talmhaíochta agus ranníocaíochtaí agus aisíocaíochtaí eile le cláir/gníomhaíochtaí an Aontais. Tá ioncam atá curtha in áirithe ina chuid shubstantiúil den iomlán sin, rud as a ndéantar leithreasuithe breise a chur isteach ar thaobh an chaiteachais.

Ba é EUR 245 265 milliún an t-ioncam buiséid iomlán in 2022:

3.2. Caiteachas

3.2.1. Cur chun feidhme an bhuiséid

In 2022, an dara bliain de CAI 2021-2027, EUR 182.2 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus EUR 170.0 billiún de leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí ar an iomlán a bhí sa bhuiséad críochnaitheach a glacadh. Anuas air sin, bhí EUR 295.0 billiún i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ar fáil mar ioncam sannta, agus bhain EUR 277.8 billiún de sin le NGEU³, agus tugadh EUR 4.5 billiún i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó 2021 anonn. EUR 87.0 billiún a bhí sna leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a bhain le hioncam sannta 2022, agus de sin bhain EUR 64.3 billiún le NGEU agus tugadh EUR 4.3 billiún i leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí ó 2021 anonn.

Maidir le cur chun feidhme bhuiséad 2022, rinneadh difear beag dó fós de bharr ghlacadh mall Rialachán CAI (Nollaig 2020), agus mar gheall air sin níor glacadh gníomhartha dlí na glúine nua clár go dtí 2021. Thairis sin, rinneadh an-difear do bhuiséad 2022 de bharr ionradh na Rúise ar an Úcráin agus an gá a bhí ann gníomhaíochtaí daingne a dhéanamh chun tacaíocht chasta dhaonnúil agus airgeadais a sholáthar don Úcráin, cabhair a thabhairt do dhídeanaithe chomh maith leis na tíortha a bhí dá n-óstáil, agus freagairt do ghéarchéim a raibh a hiarmhairtí le brath lasmuigh de theorainneacha na hÚcráine freisin.

An méid iomlán a bhain le cur chun feidhme na leithreasuithe iomlána faoi chomhair gealltanais in 2022 ná EUR 357.1 billiún:

- EUR 179.4 billiún ón mbuiséad críochnaitheach a glacadh;
- EUR 4.5 billiún ó leithreasuithe arna dtabhairt anonn nó a cuireadh ar fáil arís ó 2021;
- EUR 173.2 billiún ó leithreasuithe ag eascirt as ioncam sannta;

³ Féach freisin ranna 2.2 agus 2.3 thuas le haghaidh forbhreathnú cuimsitheach ar NextGenerationEU (NGEU).

- o a raibh EUR 162.7 billiún díobh ó NGEU.

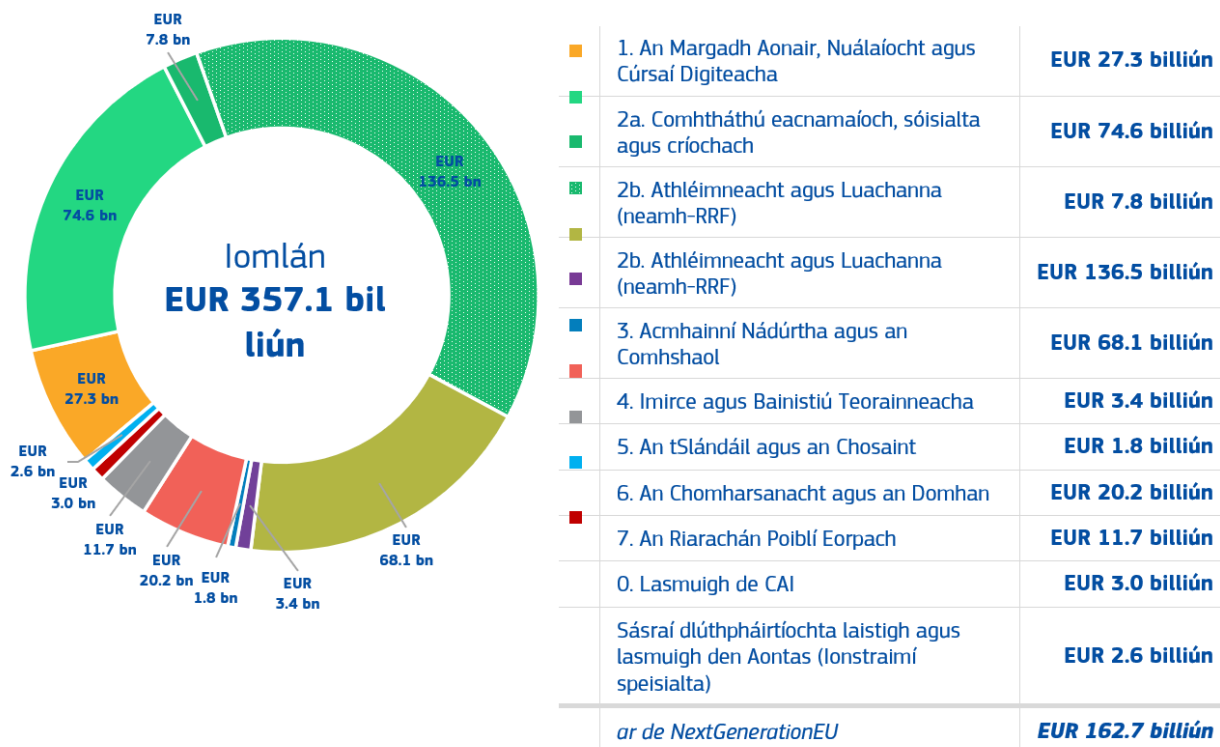
An méid iomlán a bhain le cur chun feidhme na leithreasuithe iomlána faoi chomhair íocaíochtaí in 2022 ná EUR 243.3 billiún:

- EUR 167.3 billiún ón mbuiséad críochnaitheach a glacadh;
- EUR 4.2 billiún ó leithreasuithe arna dtabhairt anonn nó a cuireadh ar fáil arís ó 2021;
- EUR 71.8 billiún ó leithreasuithe ag eascairt as ioncam sannta;
 - o a raibh EUR 63.5 billiún díobh ó NGEU.

I gcásanna inar ceadaíodh sin leis an Rialachán Airgeadais agus/nó bunúis nua dlí, tugadh leithreasuithe an bhuiséid, ar vótáladh ina fhabhar, nár cuireadh chun feidhme in 2022 anonn go 2023: EUR 1.5 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus EUR 2.5 billiún de leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Ar an dul céanna, maidir le EUR 121.5 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanais d'ioncam sannta, ar bhain EUR 115.1 billiún de sin le NGEU, agus EUR 15.2 billiún de leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí d'ioncam sannta, ar bhain EUR 0.8 billiún de sin le NGEU, tugadh na méideanna sin anonn go 2023 i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais.

Bhí iomlán na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a cuireadh chun feidhme in aghaidh chuspóirí beartais an Aontais in 2022 mar a léirítear thíos:

Ba é 74 % le haghaidh gealltanais agus 93 % le haghaidh íocaíochtaí cur chun feidhme 2022 le haghaidh gach cineál leithreasuithe (buiséad, tabhairt ar aghaidh ó bhlianta roimhe agus ioncam sannta). Maidir le rátaí cur chun feidhme lena n-áirítear na leithreasuithe a tugadh anonn go 2023 (i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais agus/nó bunúis dlí), bhain siad 99 % amach i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus 100 % i gcás leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí den bhuiséad ar vótáladh ina fhabhar le haghaidh 2022.

In 2022, EUR 144.6 billiún a bhí sa tráinse bliantúil gealltanais faoi NGEU⁴. Anuas air sin, tugadh EUR 21.1 billiún i leithreasuithe ó 2021 anonn. San iomlán bhí EUR 165.7 billiún ar fáil le haghaidh

⁴ Bhain an méid údairithe le haghaidh NGEU 2022 le tacaíocht 2022 i bhfoirm tacaíochta neamh-inaisíochta do Bhallstáit faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (RRF), Cúnamh Téarnaimh don Chomhtháthú agus do Chríochna na hEorpa (REACT-EU) agus an cistiú breise a tugadh do chlár nó cistí Eorpacha eile (Forbairt Tuaithe, Ciste InvestEU, An Ciste um Aistriú Cóir, Fís Eorpach agus RescEU). Socraítear na sprioc-amanna dlíthiúla le

gealltanas in 2022, agus de sin ídíodh 162.7 billiún nó 98 %. Tá sé beartaithe EUR 144 bhilliún d'ímchlúdach iomlán NGEU, an méid atá fágtha, a chur chun feidhme in 2023 (agus sna blianta amach anseo le haghaidh leithreasuithe riaracháin is féidir a chur chun feidhme go dtí 2027). I gcomhréir le hAirteagal 3(4) de Rialachán EURI⁵ 2020/2094, bhí breis agus 60 % de na gealltanais dhlíthiúla le haghaidh na gclár ábhartha faoi NGEU (cé is moite d'iasachtaí InvestEU agus iasachtaí na Saoráide Téarnaimh agus Athléimneachta (RRF)) glactha ar láimh faoin 31 Nollaig 2022. Shroich cur chun feidhme leithreasuithe NGEU 99 %.

Rialachán EURI i ndáil leis na gealltanais dhlíthiúla agus bunaítear an dáileadh clársceidealaithe bunaithe ar sceideal beartaithe na ngealltanas bliantúil a luaitear go sonrach i mbunúis dlí na gclár lena mbaineann.

⁵ Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh (EURI) chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19.

3.2.2. Gealltanais gan íoc

Ba ionann na gealltanais le híoc (dá dtagraítear go coiteann mar RAL – *reste à liquider*), a chomhfhreagraíonn do mhéideanna a gealladh ach nár íocadh astu go fóill, agus EUR 452.8 billiún ag deireadh 2022. Tháinig méadú ar na gealltanais le híoc i gcomparáid le 2021 (faoi EUR 111.2 billiún).

Bhí cur chun feidhme NGEU (an chuid neamh-inaisíoctha) mar phríomhspreagthóir an mhéadaithe ar RAL in 2022, lenar cuireadh EUR 189.1 billiún (42 %) le RAL iomlán ag deireadh 2022. Toisc go ngeallfar leithreasuithe NGU go dtí an 31 Nollaig 2023 agus go n-íocfar iad faoin 31 Nollaig 2026, i gcomhréir le hAirteagail 3(4) agus 3(9) de Rialachán EURI, leanfaidh an treocht de RAL a fhásann go hainmniúil atá nasctha le NGEU in 2023.

3.2.3. Toradh buiséid

Tháinig laghdú ar thoradh an bhuiséid (barrachas) ó EUR 3.2 billiún in 2021 go EUR 2.5 billiún in 2022. Ba rud mór a chuir le toradh an bhuiséid (barrachas) in 2022 an t-ioncam níos airde ná mar a bhí coinne leis ó na dleachtanna custaim.

4. IONSTRAIMÍ AIRGEADAIS AGUS RÁTHAÍOCHTAÍ BUISÉADACHA

4.1. Ionstraimí airgeadais á maoiniú ag buiséad an Aontais

Is ann d'ionstraimí airgeadais á maoiniú ag buiséad an Aontais i bhfoirm ionstraimí ráthaíochta, ionstraimí cothromais agus ionstraimí iasachta. Faoi CAI 2021-2027 tá coinne leis go méadófar ar an úsáid a bhaintear as ráthaíochtaí buiséadacha i gcomparáid leis an úsáid a bhaintear as ionstraimí airgeadais atá á maoiniú nó á soláthar go hiomlán ó bhuiséad an Aontais. Go háirithe, faoi Chlár InvestEU, soláthrófar EUR 26.2 billiún de ráthaíochtaí an Aontais don ghrúpa BEI agus d'institiúidí airgeadais eile, chun tacú le cuspóirí beartais éagsúla de chuid an Aontais trí oibríochtaí infheistíochta a mhaoiniú. An bun-choincheap a bhfuil an cur chuige seo bunaithe air, i gcodarsnacht leis an modh traidisiúnta chun buiséad a chur chun feidhme, modh ina dtugtar deontais agus fóirdheontais, ná i gcás gach euro a chaitear ón mbuiséad trí ionstraimí airgeadais, go bhfaigheann an tairbhí deiridh níos mó ná EUR 1 mar thacaíocht airgeadais i ngeall ar an éifeacht ghiarála.

Faoin gcineál seo cur chun feidhme buiséid, eisíoctar cistí cheana féin leis na cuntais mhuiníneacha arna mbainistiú ag na heintitis a gcuirfear cúram orthu agus bíonn siad fós ar fáil (mar airgead tirim agus coibhéisí airgid, urrúis fiachais nó infheistíochtaí i gcistí margaí airgid nó punanna tiomsaithe sócmhainní) chun glaonna ar ráthaíochtaí a chumhdach sa todhchaí nó infheistíodh iad i gcothromas. Tá méid agus toirt na n-ionstraimí airgeadais arna maoiniú ag buiséad an Aontais faoi bhainistíocht dhíreach agus indéach ag méadú le blianta beaga anuas.

4.2. Ráthaíochtaí buiséadacha: Sócmhainní airgeadais arna sealbhú i gcistí ráthaíochta

Faoin gcineál seo cur chun feidhme buiséid soláthraíonn an tAontas ráthaíochtaí do chontrapháirtithe dá soláthraítear an cistiú i bpáirt trí chistí ráthaíochta arna mbunú ag an gCoimisiún. Cruthaítear leis sin dliteanais theagmhasacha le haghaidh bhuiséad an Aontais, i gcás nach leordhóthanach an soláthar chun na glaonna a chumhdach. Tá ráthaíochtaí tugtha ag an Aontas do Ghrúpa BEI ar iasachtaí a deonaíodh lasmuigh den Aontas (Sainordú Iasachtaithe Sheachtraigh mar a thugtar air, nó ELM) agus ar oibríochtaí fiachais agus cothromais a chumhdaítear faoi ráthaíocht CEIS. Tá ráthaíochtaí tugtha ag an Aontas do Ghrúpa BEI agus institiúidí airgeadais eile freisin ar oibríochtaí a chumhdaítear faoi CEFI, Ráthaíocht ICFCI do Ghníomhaíochtaí Seachtracha agus InvestEU.

Ó 2021, tá an soláthar á shealbhú sa Chiste don Soláthar Coiteann (CPF). Bunaítear CPF leis an Rialachán Airgeadais⁶ chun na forálacha arna ndéanamh (i.e. cistí arna sealbhú) a shealbhú chun na dliteanais airgeadais a eascraíonn as ionstraimí airgeadais, ráthaíochtaí buiséadacha agus iasachtaí cúnaimh airgeadais a chumhdach ó CAI 2021-2027. Áirítear leis freisin roinnt sócmhainní maidir le soláthar le haghaidh dliteanais airgeadais ó CAInna roimhe sin.

Cruthaítear agus feidhmítear CPF mar phunann aonair, ag comhcheangal soláthair i láthair na huaire le haghaidh ráthaíochtaí buiséadacha uile an Aontais agus cuid de na cláir chúnaimh airgeadais. Leithdháiltear acmhainní CPF i ndeighleoga chun na méideanna a bhaineann leis na ráthaíochtaí buiséadacha agus cláir chúnaimh airgeadais a rianú.

An 31 Nollaig 2022, sealbhaíonn an Coimisiún sócmhainní airgeadais sa CPF le haghaidh na ndeighleog seo a leanas:

- Ciste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha - EUR 2.5 billiún
- CEIS – EUR 8.5 billiún
- CEFI – EUR 0.7 billiún
- CEFI+ ICFCI – EUR 1.1 billiún
- Deighleog InvestEU an Aontais – EUR 1.7 billiún

⁶ Airteagal 212 de Rialachán Airgeadais (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018.

- Deighleog Bhallstáit InvestEU Phoblacht na Seice – 14 mhilliún
- Deighleog Bhallstáit InvestEU na Fionlainne – 18 milliún
- Oibríochtaí Measctha InvestEU – 18 milliún.

Ina theannta sin, sealbhaítear EUR 342 mhilliún i gciste lárnach an Choimisiúin mar mhaolán leachtachta chun cumhdach a sholáthar le haghaidh ráthaíochtaí a ghlaitear isteach láithreach.

4.3. Iasachtaí agus iasachtaíochtaí gaolmhara le haghaidh cláir chúnaimh airgeadais

Is oibríochtaí neamh-bhuiséid iad gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe an Aontais le haghaidh an gclár cúnaimh airgeadais. Cé is moite de NGEU, déantar cistí a ardaítear a thabhairt ar iasacht arís, droim-le-droim, don tír is tairbhí, i.e. leis an gcúpón, aibíocht agus méid céanna. Dá thoradh sin, seirbhísíonn an tAontas an iasachtaíocht leis an airgead a fhaigheann sé ó na hiasachtaí. Mar sin féin, is oibleagáid dhlíthiúil den Aontas é seirbhísiú na hiasachtaíochta, lena n-áiríteofar go ndéanfar gach íocaíocht ina hiomláine agus go tráthúil. Chuir an Coimisiún nósanna imeachta i bhfeidhm chun aisíocaíocht iasachtaíochtaí a áirithiú fiú i gcás iasacht ar mainneachtain.

An tacaíocht airgeadais do na Ballstáit agus do thríú tíortha, i bhfoirm iasachtaí déthaobhacha arna maoiniú ó na margaí caipitil le ráthaíocht bhuiséad an Aontais, soláthraíonn an Coimisiún an tacaíocht sin faoi chinntí ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle. In 2022 feidhmíonn an Coimisiún, ag gníomhú dó thar ceann an Aontais, sé phríomhchlár faoinar féidir leis iasachtaí a dheonú:

- Cúnamh SURE;
- Cúnamh leis an Sásra Cobhsaíochta Airgeadais Eorpach (EFSM);
- Cúnamh Macrairgeadais (MFA);
- Cúnamh le Comhordú na nÍocaíochtaí (BOP);
- Euratom; agus
- NGEU – chun tuilleadh faisnéise a fháil, féach roinn 2 thuas.

An 31 Nollaig 2022, ba iad seo méid ainmniúil na n-iasachtaí a deonaíodh le haghaidh cúnamh airgeadais, gan NGEU san áireamh (féach roinn 2):

EUR billiún

	Iomlán a deonaíodh	Iomlán eisíochta ag deireadh na bliana	Iomlán aisíochta ag deireadh na bliana	Gan íoc ag deireadh na bliana
SURE				
An Bheilg	8.2	8.2	-	8.2
An Bhulgáir	1.0	1.0	-	1.0
An Chróit	1.6	1.6	-	1.6
An Chipir	0.6	0.6	-	0.6
An tSeicia	4.5	4.5	-	4.5
An Eastóin	0.2	0.2	-	0.2
An Ghréig	6.2	6.2	-	6.2
An Ungáir	0.7	0.7	-	0.7
Éire	2.5	2.5	-	2.5
An Iodáil	27.4	27.4	-	27.4
An Laitvia	0.5	0.5	-	0.5
An Liotuáin	1.1	1.1	-	1.1
Málta	0.4	0.4	-	0.4
An Pholainn	11.2	11.2	-	11.2
An Phortaingéil	6.2	6.2	-	6.2
An Rómáin	3.0	3.0	-	3.0
An tSlóvaic	0.6	0.6	-	0.6
An tSlóivéin	1.1	1.1	-	1.1
An Spáinn	21.3	21.3	-	21.3
	98.4	98.4	-	98.4
EFSM				
Éire	22.5	22.5	-	22.5
An Phortaingéil	24.3	24.3	(0.5)	23.8
	46.8	46.8	(0.5)	46.3
MFA				
An Úcráin	12.2	12.2	(0.6)	11.6
An Túinéis	1.4	1.4	-	1.4
An Iordáin	1.1	0.9	-	0.9
Eile	1.4	1.3	(0.2)	1.1
	16.1	15.8	(0.8)	15.0
BOP				
An Laitvia	2.9	2.9	(2.7)	0.2
	2.9	2.9	(2.7)	0.2
EURATOM				
Energoatom agus K2R4 – an Úcráin	0.4	0.4	(0.1)	0.3
Eile	0.4	0.4	(0.4)	-
	0.8	0.8	(0.5)	0.3
Iomlán	165.0	164.7	(4.5)	160.2

Tá an sceideal aisíocaíochta le haghaidh na méideanna le híoc ag deireadh bliana mar a leanas:

EUR billiún

	SURE	EFSM	MFA	BOP	EURATOM	IOMLÁN
2023	-	3.5	0.1	-	-	3.6
2024	-	2.6	0.6	-	-	3.2
2025	8.0	2.4	-	0.2	-	10.6
2026	8.0	6.2	0.1	-	-	14.3
2027	-	3.0	0.2	-	0.1	3.3
2028	10.0	2.3	0.2	-	0.1	12.6
2029	8.2	1.4	0.9	-	-	10.4
2030	10.0	-	0.1	-	0.1	10.2
2031	-	7.3	1.2	-	0.1	8.6
2032	-	3.0	0.7	-	-	3.7
2033	-	2.1	0.5	-	-	2.6
2034	-	-	0.7	-	-	0.7
2035	8.5	2.0	2.0	-	-	12.5
2036	9.0	5.7	1.3	-	-	16.0
2037	8.7	-	0.9	-	-	9.6
2038	-	1.8	-	-	-	1.8
2039	-	-	-	-	-	-
2040	7.0	-	0.5	-	-	7.5
2041	-	-	-	-	-	-
2042	-	3.0	2.0	-	-	5.0
2043	-	-	-	-	-	-
2044	-	-	-	-	-	-
2045	-	-	-	-	-	-
2046	5.0	-	-	-	-	5.0
2047	6.0	-	-	-	-	6.0
2048	-	-	-	-	-	-
2049	-	-	-	-	-	-
2050	10.0	-	-	-	-	10.0
2051	-	-	-	-	-	-
2052	-	-	0.5	-	-	0.5
2053	-	-	2.5	-	-	2.5
Iomlán	98.4	46.3	15.0	0.2	0.3	160.2

SURE

Bunaíodh SURE in 2020 chun cúnamh airgeadais a sholáthar do Bhallstáit a bhfuil suaitheadh tromchúiseach eacnamaíoch ag cur isteach orthu, nó a bhfuil sé ag bagairt go tromchúiseach orthu, i ngeall ar phaindéim COVID-19 ina gcríoch. Comhlánaíonn an ionstraim na bearta náisiúnta arna ndéanamh ag na Ballstáit dá ndearnadh dífeall. Ní bheidh an uasmhéid de chúnamh airgeadais níos mó ná EUR 100 billiún le haghaidh na mBallstát uile.

Ag deireadh 2022, bhí comhaontuithe saoráide iasachta EUR 98.4 billiún sínithe ag Ballstáit, agus na comhaontuithe uile sin eisíoctha faoi dheireadh na bliana 2022. In 2022, d'eisíoc an Coimisiún iasachtaí nua ar luach EUR 8.7 billiún. Tá éagsúlacht idir aibíocht na n-iasachtaí idir 5 agus 30 bliain.

EFSM

Cruthaíodh EFSM chun cúnamh airgeadais a sholáthar do gach Ballstát a bhfuil suaitheadh eacnamaíoch airgeadais tromchúiseach ag cur isteach orthu nó a bhfuil sé ag bagairt orthu i ngeall ar tharlúintí eisceachtúla nach bhfuil aon smacht acu orthu. Úsáideadh EFSM chun cúnamh airgeadais a sholáthar, ar choinníoll go gcuirfí athchóirithe chun feidhme, d'Éirinn agus don Phortaingéil idir 2011 agus 2014. Tá an clár sin imithe in éag agus ní féidir aon iasacht bhreise a tharraingt, cé go bhfuil feidhm leis fós le haghaidh cúraimí sonracha amhail fadú aibíochtaí na n-iasachtaí atá ann cheana agus iasachtaí idirlinne a

sholáthar. In 2022, cuireadh síneadh de 4.5 bliain le hiasachtaí EUR 2.2 billiún don Phortaingéil, iasachtaí a tháinig in aibíocht in Aibreán 2022, fad a aisíocadh EUR 0.5 billiún.

MFA

Is cineál cúnaimh airgeadais é an clár MFA a leathnaigh an tAontas chuig tíortha comhpháirtíochta lasmuigh den Aontas ina raibh géarchéim maidir le comhordú íocaíochtaí. Bíonn sé i bhfoirm iasachtaí nó deontas meán/fadtéarmach, nó meascán díobh sin, agus ní bhíonn sé ar fáil ach amháin do thíortha a thairbhíonn de chlár de chuid an Chiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta a dhéanann eisíocaíocht.

An Úcráin

In 2022, chomhaontaigh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle trí phacáiste de chúnamh airgeadais don Úcráin⁷, EUR 7.2 billiún san iomlán, chun athléimneacht láithreach na tíre a neartú tar éis an chogaidh fhoghaigh gan chúis gan údar a thug an Rúis fúithi. Bhí na hiasachtaí uile eisíoctha leis an Úcráin faoi dheireadh 2022. Tá éagsúlacht ag baint le haibíocht na n-iasachtaí nua sin don Úcráin, idir 10 agus 30 bliain.

Ag deireadh 2022, EUR 11.6 billiún (méid ainmniúil) san iomlán a bhí in iomlán na n-iasachtaí MFA, gan íoc, don Úcráin.

Chun leanúint de thacaíocht an Aontais don Úcráin in 2023, ghlac Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle pacáiste nua cúnaimh airgeadais ar luach EUR 18 mbilliún an 14 Nollaig 2022 (Rialachán (AE) 2022/2463). Shínigh an Coimisiún agus an Úcráin Meabhrán Tuisceana agus Comhaontú Saoráide Iasachta go luath in 2023 agus bhí EUR 7.5 billiún in iasachtaí eisíoctha faoin 31 Bealtaine 2023. Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún an méid atá fágtha a eisíoc faoi dheireadh 2023 i dtráinsí míosúla ar luach EUR 1.5 billiún.

BOP

Is clár cúnaimh é comhardú na n-íocaíochtaí atá deartha do Bhallstáit lasmuigh den limistéar euro a bhfuil deacrachtaí acu maidir lena gcomhordú íocaíochtaí nó a bhfuil sé ag bagairt orthu. Maidir le cúnamh BOP, foirm iasachtaí meántéarmacha a bhíonn i gceist leis a bhíonn ag brath ar bheartais a chur chun feidhme arna gceapadh chun dul i ngleic le fadhbanna eacnamaíocha bunúsacha. Go hiondúil, tairgtear cúnamh BOP ón Aontas i gcomhar le CAI agus institiúidí nó tíortha idirnáisiúnta eile. Níor tharla aon oibríocht ná ní dhearnadh aon aisíocaíocht nua iasachta in 2022.

Euratom

Tugann an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach (Euratom, arna ionadú ag an gCoimisiún) airgead ar iasacht do Bhallstáit agus Stáit nach Ballstáit iad araon, agus d'eintitis an dá cheann, chun tionscadail a mhaoiniú a bhaineann le suiteálacha fuinnimh.

4.4. Dliteanais theagmhasacha bhuiséadacha le haghaidh clár cúnaimh airgeadais

Cuimsítear le hiasachtaí de chuid an Aontais oibleagáidí díreacha agus neamhchoinníollacha an Aontais agus tá siad ráthaithe ag Ballstáit an Aontais (dliteanais theagmhasacha bhuiséadacha). Tá iasachtaíocht a ghlactar chun iasachtaí do thíortha lasmuigh den Aontas a chistiú cumhdaithe ag CPF. I gcás ina mainníonn Ballstát is tairbhí, tarraingeofar an tseirbhís fiachais ó iarmhéid stáitchiste an Choimisiúin atá ar fáil, más féidir. Mura mbeidh sé indéanta ag an am sin, tharraingeodh an Coimisiún na cistí is gá ó na Ballstáit. Tá oibleagáid dhlíthiúil ar Bhallstáit an Aontais, de réir reachtaíocht maidir le hacmhainní dílse an Aontais (Airteagal 14 de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle), chun cistí leordhóthanacha a chur ar fáil chun oibleagáidí an Aontais a chomhlíonadh. Ní bhíonn na hinfheisteoirí neamhchosanta dá réir sin ach ar riosca creidmheasa an Aontais, ní do thairbhí na n-iasachtaí arna gcistiú. Áirithíonn iasachtú 'droim le droim' nach nglacann buiséad an Aontais aon riosca ráta úis ná aon riosca malairte eachtraí.

⁷ Cinneadh (AE) 2022/313 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle le haghaidh EUR 1.2 billiún lena soláthraítear cúnamh éigeandála don Úcráin, Cinneadh (AE) 2022/1201 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle le haghaidh EUR 1.0 billiún lena soláthraítear cúnamh eisceachtúil don Úcráin, Cinneadh (AE) 2022/1628 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle le haghaidh EUR 5.0 billiún lena soláthraítear cúnamh eisceachtúil don Úcráin.

Mar thaca ag iasachtaí arna soláthar do na Ballstáit faoin ionstraim SURE tá córas ráthaíochtaí saorálacha ó Bhallstáit arb ionann iad agus 25 % den uasmhéid de chúnamh airgeadais. Comhfhreagraíonn ranníocaíocht gach Ballstáit do mhéid foriomlán na ráthaíochta dá sciar coibhneasta in ollioncam náisiúnta an Aontais Eorpaigh, bunaithe ar bhuiséad 2020 an Aontais.

Maidir le EUR 6 bhilliún d'iasachtaí a soláthraíodh don Úcráin in 2022 faoi chúnamh airgeadais eisceachtúil MFA, cumhdaítear é faoi chóras ráthaíochtaí ó Bhallstáit le haghaidh 61 % den neamhchosaint agus tá an chéad 9 % d'aon chaillteanas le cumhdach faoi bhuiséad an Aontais (CPF). Féach nóta **2.4.1.1** i gcuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais.

Le haghaidh gach cláir tíre, cinntear le cinntí Pharlaimint na hEorpa, na Comhairle agus an Choimisiúin an méid foriomlán a dheonaítear, an líon tráthchodanna a bheidh le déanamh, agus (meán) uasmhéid aibíochta an phacáiste iasachta. Ina dhiaidh sin, aontaíonn an Coimisiún agus an tír lena mbaineann, paraiméadair na hiasachta/an chistiúcháin, aibíocht na dtráthchodanna go háirithe. Ina theannta sin, cé is moite den chéad cheann, beidh gach tráthchuid den iasacht ag brath ar choinníollacha an bheartais a chomhlíonadh, i gcomhthéacs chúnamh airgeadais an Aontais, fachtóir eile a mbíonn tionchar aige ar uainiú na n-oibríochtaí cistiúcháin. Tugann sé sin le fios go mbíonn uainiú agus aibíochtaí eisiúintí ag brath ar an ngníomhaíocht iasachtaithe ghaolmhar san Aontas. Ainmnítear cistiú go heisiach in euro agus gabhann an speictream aibíochta ó 3 bliana go 30 bliain.

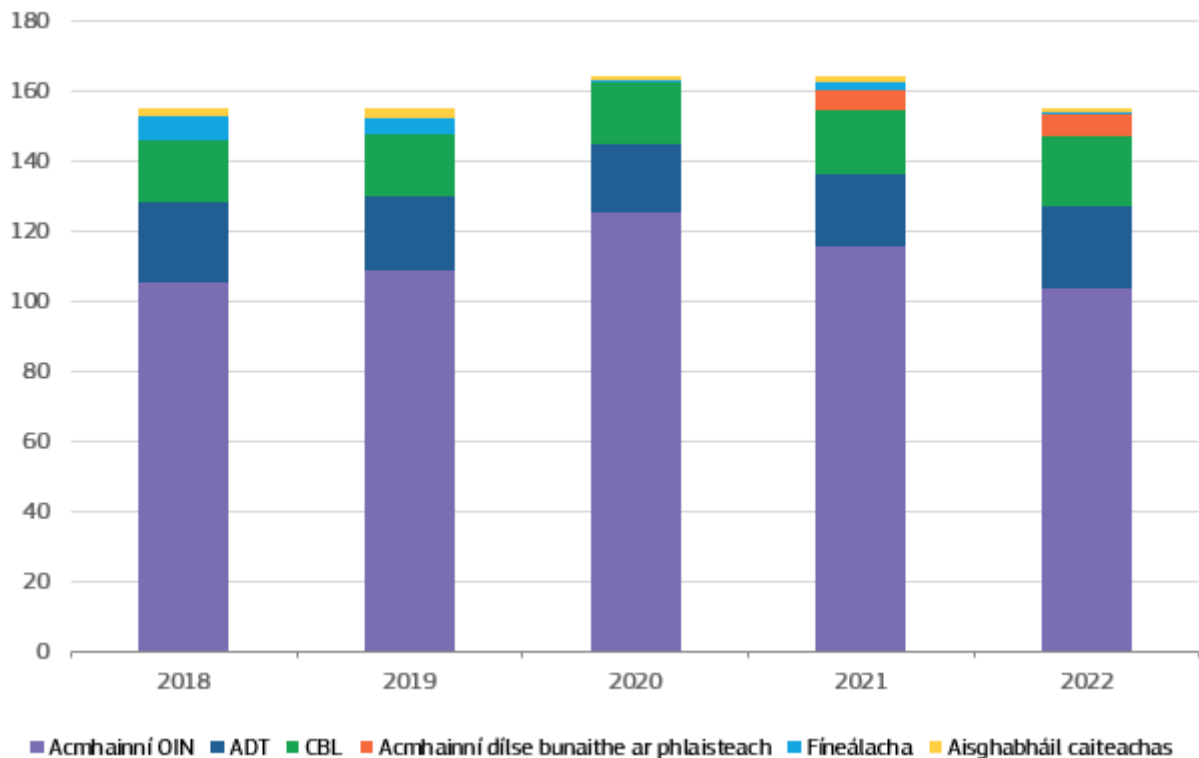
5. ANAILÍS AR NA RÁITIS AIRGEADAIS

5.1. IONCAM

Ionchorpraítear in ioncam comhdhlúite an Aontais méideanna a bhaineann le hidirbhearta malairte agus idirbhearta neamh-mhalairte, agus is iad sin na cinn is suntasaí. Tá an treocht 5 bliana de na príomhchatagóirí ioncaim neamh-mhalairte (ina gcuimsítear acmhainní OIN, acmhainní traidisiúnta dílse, acmhainní CBL, acmhainní nua dílse bunaithe ar an dramhaíl ó phacáistíocht, Fíneálacha agus Aisghabháil caiteachas) mar a leanas:

Treocht 5 bliana ioncaim ó phríomhidirbhearta neamh-mhalairte*

EUR billiún

*Figiúirí 2020 go 2022: gan ioncam a bhaineann le tarraingt siar na Ríochta Aontaithe ón Aontas Eorpach san áireamh

Toisc gur cheart don ioncam buiséid a bheith cothrom (nó níos mó) ná an caiteachas buiséid, is iad na híocaíochtaí a dhéantar gach bliain an príomhrud a thiomáineann an treocht ioncaim a thaispeántar thuas.

Ioncam comhdhlúite – príomhfhorbairtí in 2022

Ba é EUR 171.2 billiún an t-ioncam comhdhlúite, lena gcuimsítear gach catagóir ioncaim, in 2022, i gcomparáid le EUR 178.9 billiún an bhliain roimhe sin. Ba iad seo a leanas na príomhfhorbairtí lena mínítear an laghdú EUR 7.7 billiún nó 4.3 %:

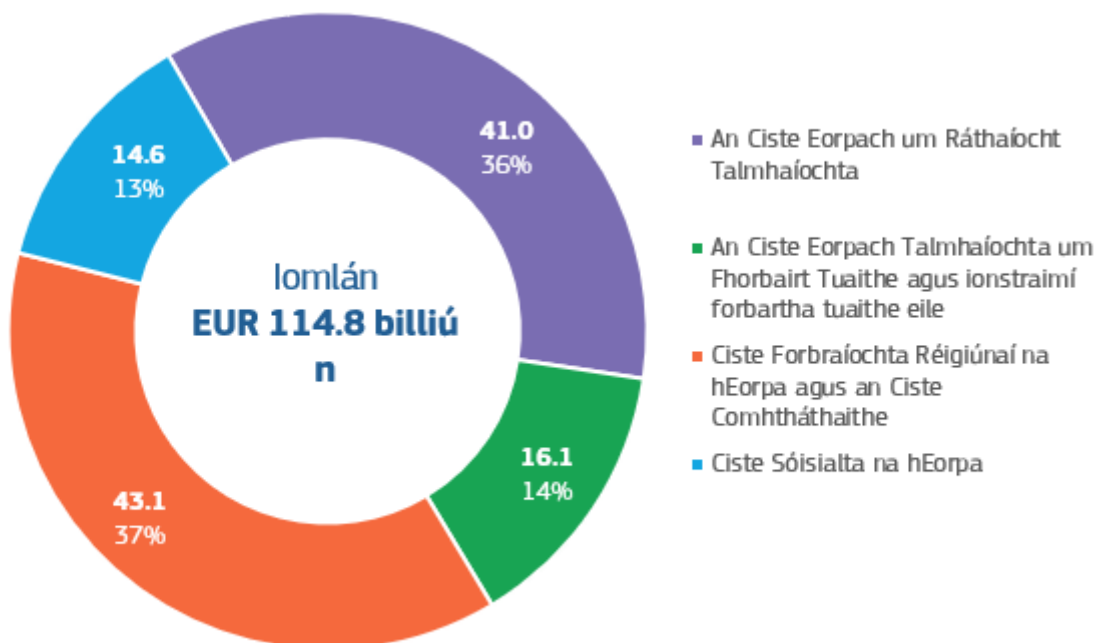
- Tháinig méadú ar acmhainní dílse traidisiúnta ó EUR 20.6 billiún in 2021 go dtí EUR 23.5 billiún in 2022. Mínítear an méadú de 2.9 billiún nó 14.1 % go príomha leis an téarnamh eacnamaíoch le déanaí;
- Tháinig méadú ar ranníocaíochtaí CBL ó EUR 18.3 billiún in 2021 go dtí EUR 19.7 billiún in 2022;
- Ioncam ó OIN (ollioncam náisiúnta), príomhghné d'ioncam oibriúcháin an Aontais, a laghdaíodh ó EUR 116.0 billiún in 2021 go dtí EUR 103.9 billiún in 2022. Tá an laghdú de EUR 12.1 billiún nó 10.4 % nasctha leis an méadú ar chatagóirí eile ioncaim, toisc go gcistíonn an t-ioncam ó chistí OIN an chuid sin den bhuiséad nach gcuimhdaítear le foinsí eile ioncaim; agus

- Tháinig laghdú EUR 2.5 billiún ar ioncam airgeadais de bharr laghdú ar ús fabhráithe ar riaráistí i gcásanna custaim, go príomha.

5.2. CAITEACHAIS

Is caiteachais iad an phríomhchuid de na caiteachais a aithnítear sna ráitis airgeadais chomhdhlúite faoin modh bainistíochta comhpháirtí, ina n-áirítear na cistí seo a leanas: (i) An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT), (ii) An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ionstraimí forbartha tuaithe eile, (iii) Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) & An Ciste Comhtháthaithe (CC), agus (iv) Ciste Sóisialta na hEorpa (CSE). Bhí EUR 114.8 billiún nó 43.6 % de na caiteachais iomlána de EUR 263.1 billiún a tabhaíodh in 2022 i gceist leis na cistí sin (2021: EUR 119.9 billiún, 54.3 % de na caiteachais iomlána). Cuirtear an deighilt idir chaiteachais faoi modh bainistíochta comhpháirtí agus a n-uailithe coibhneasta i láthair thíos:

Príomhchaiteachais faoin modh bainistíochta comhpháirtí don bhliain airgeadais 2022

Tharla an laghdú ar chaiteachais faoin modh bainistíochta comhpháirtí go príomha i ngeall ar chaiteachais mhéadaithe a bhaineann le CFRE agus an Ciste Comhtháthaithe (faoi EUR 3.8 billiún) agus CSE (faoi EUR 2.1 billiún). Léirítear leis sin an claochlú ó chlárthréimhse CAI 2014-2020 a bhí i bhfeidhm go dtí clárthréimhse CAI 2021-2027 atá i bhfeidhm faoi láthair: tá na costais a dearbhaíodh don chlárthréimhse a bhí i bhfeidhm ag laghdú fad atá na costais a bhaineann leis an tréimhse atá i bhfeidhm faoi láthair íseal de bharr thús mall a cur chun feidhme. Tháinig méadú EUR 0.6 billiún agus EUR 0.2 billiún, faoi seach, ar chaiteachais a bhaineann le CETFT agus le hionstraimí forbartha tuaithe eile agus CERT.

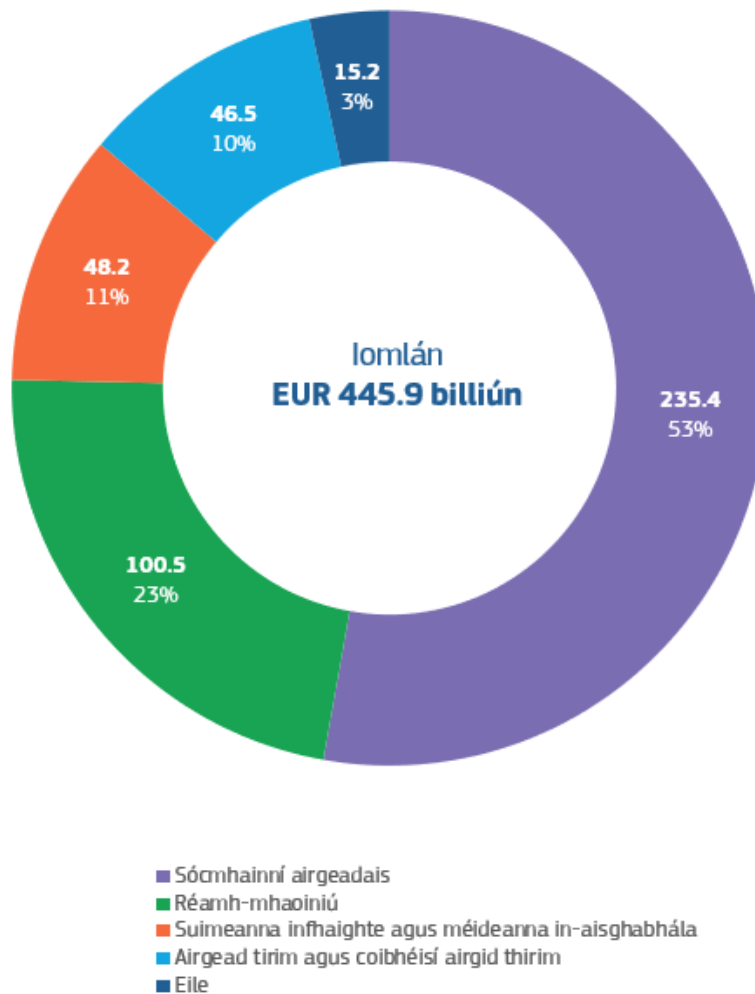
Tar éis sheoladh NGEU (féach roinn 2) in 2021, tháinig méadú ó EUR 63.0 billiún in 2021 go dtí EUR 94.0 billiún in 2022 ar chaiteachais faoin modh bainistíochta dírí, a léiríonn cur chun feidhme buiséid ag an gCoimisiún, gníomhaireachtaí feidhmiúcháin agus cistí iontaobhais. Tharla an méadú de EUR 31.0 billiún den chuid is mó mar gheall ar an tacaíocht neamh-inaisíochta a deonaíodh faoi RRF NGEU, arbh ionann é agus EUR 69.5 billiún (2021: EUR 42.9 billiún).

Is éard a léirítear le caiteachais faoin modh bainistíochta indíri cur chun feidhme buiséid ag gníomhaireachtaí an Aontais, comhlachtaí an Aontais, tríú tíortha, eagraíochtaí idirnáisiúnta agus eintitis eile. In 2022, bhí na caiteachais faoin modh bainistíochta indíri cothrom le EUR 13.6 billiún (2021: EUR 10.9 billiún). Baineann an méadú leis na caiteachais mhéadaithe i réimse na nGníomhaíochtaí Seachtracha go príomha.

5.3. SÓCMHAINNÍ

Ba EUR 445.9 billiún a bhí sna sócmhainní iomlána an 31 Nollaig 2022 (2021: EUR 414.1 billiún) – tharla an méadú i ngeall ar iasachtú breise ó ionstraim SURE agus ar an iasachtú agus na réamhíocaíochtaí a íocadh faoin ionstraim NGEU. Ba shócmhainní airgeadais seachas airgead tirim agus coibhéisí airgid na míreanna ba shuntasáí (EUR 235.4 billiún), réamh-mhaoiniú (EUR 100.5 billiún), méideanna infhaighte agus méideanna in-aisghabhála (EUR 48.2 billiún) agus airgead tirim agus coibhéisí airgid (EUR 46.5 billiún). Áirítear le sócmhainní eile, arbh ionann iad agus EUR 15.2 billiún, réadmhaoin, gléasra agus trealamh agus sócmhainní doláimhsithe den chuid is mó.

Comhdhéanamh na sócmhainní an 31 Nollaig 2022

Is mar gheall ar na héifeachtaí seo a leanas a tháinig an méadú EUR 31.8 billiún nó 7.7 % ar shócmhainní iomlána ón mbliain roimhe sin:

- Tháinig méadú ar iasachtaí gan íoc ó EUR 163.6 billiún in 2021 go dtí EUR 204.4 billiún in 2022. Léirítear go príomha leis an méadú EUR 40.8 billiún nó 24.9 % eisiúint iasachtaí eile le haghaidh cláir chúnaimh airgeadais do Bhallstáit faoi RRF (EUR 27.2 billiún), cláir SURE (EUR 8.7 billiún), agus iasachtaí nua faoi chlár cúnaimh airgeadais MFA (EUR 7.5 billiún), ar eisíocadh EUR 7.2 billiún de sin leis an Úcráin;
- Tháinig méadú ar an réamh-mhaoiniú iomlán ó EUR 93.4 billiún in 2021 go dtí EUR 100.5 billiún in 2022. Maidir leis an laghdú EUR 7.9 billiún sa tacaíocht airgeadais neamh-inaisíoctha a deonaíodh faoi RRF, rinneadh é a fhrithchothromú, agus níos mó, leis na híocaíochtaí réamh-mhaoiniúcháin méadaithe sa réimse comhtháthaithe (CFRE, CSE, Ciste Comhtháthaithe), réimse ina ndearnadh, anuas ar an gcéad réamh-mhaoiniú a íocadh don tréimhse 2012-2027

(EUR 5.4 billiún), rinneadh íocaíochtaí réamh-mhaoiniúcháin nua don tréimhse 2014-2020 a bhaineann go príomha le réamh-mhaoiniú tosaigh REACT-EU (EUR 3.5 billiún), chomh maith leis an gcéad réamh-mhaoiniú a íocadh amach le haghaidh chlárthréimhse 2021-2027 (EUR 5.4 billiún);

- Tháinig méadú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid ó EUR 44.9 billiún in 2021 go dtí EUR 46.5 billiún in 2022. Tharla an méadú EUR 1.6 billiún nó 3.6 % den chuid is mó i ngeall ar an leachtacht a bhain le NGEU (EUR 19.9 billiún á shealbhú sa chuntas NGEU, chomh maith le EUR 0.6 billiún de chistí arna sealbhú i gcuntas lárnach stáitchiste an Choimisiúin ar feitheamh le heisíocaíocht chuig an mbuiséad le haghaidh cláir CAI); agus
- Tháinig laghdú ar mhéideanna infhaighte agus méideanna in-aisghabhála, ó EUR 72.4 billiún go dtí EUR 48.2 billiún. Bhain an laghdú EUR 24.2 billiún nó 33.4 % leis an laghdú ar na méideanna infhaighte go príomha, na méideanna infhaighte a bhaineann le Comhaontú um Tharraingt Siar na Ríochta Aontaithe.

Tarraingt siar na Ríochta Aontaithe ón Aontas Eorpach

An 31 Eanáir 2020, tharraing an Ríocht Aontaithe siar ón Aontas Eorpach. Sainítear téarmaí a himeachta i gComhaontú maidir le Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann a bheith ag tarraingt siar as an Aontas Eorpach agus as an gComhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, ar a dtugtar an 'Comhaontú um Tharraingt Siar' freisin. Mar chuid den chomhaontú sin, d'aontaigh an Ríocht Aontaithe go gcomhlíonadh sí na hoibleagáidí airgeadais go léir a ghlac sí nuair a bhí sí ina ball den Aontas. Tháinig an comhaontú i bhfeidhm an 31 Eanáir 2020. Leanfaidh an Ríocht Aontaithe uirthi ag cur le buiséad an Aontais Eorpaigh agus ag tairbhiú de chlár agus caiteachas an Aontais roimh 2021 amhail is dá mbeadh sí fós ina Ballstát. Gheobhaidh an Ríocht Aontaithe airgead sainithe áirithe ar ais freisin a d'íoc sí isteach i mbuiséad an Aontais nó airgead a fuarthas i mbuiséad an Aontais mar gheall ar thréimhse ballraíochta na Ríochta Aontaithe. Tuairiscíonn an tAontas Eorpach chuig an Ríocht Aontaithe dhá uair sa bhliain ar mhéideanna atá dlite agus íocann an Ríocht Aontaithe na méideanna sin ar bhonn míosúil. Tugtar an tuairisciú sin cothrom le dáta gach bliain bunaithe ar fhigiúirí iarbhrí.

Trí bhíthin na n-oibleagáidí faoin gComhaontú um Tharraingt Siar cruthaítear dliteanais agus suimeanna infhaighte don Aontas nach mór iad a ríomh agus a léiriú i gcuntais bhliantúla an Aontais agus cumhdaítear na réimsí seo a leanas go háirithe leo sin:

- Acmhainní dílse (Airteagal 136)
- Gealltanais le hÍoc (Airteagal 140)
- Fíneálacha comórtais (Airteagal 141)
- Dlíteanais an Aontais (Airteagal 142)
- Dlíteanais airgeadais theagmhasacha agus ionstraimí airgeadais (Airteagail 143 & 144)
- Glansócmhainní an Chomhphobail Eorpaigh do Ghual agus Cruach (Airteagal 145)
- Infheistíocht an Aontais Eorpaigh sa Chiste Eorpach Infheistíochta (CEI) (Airteagal 146)
- Dlíteanais theagmhasacha maidir le cásanna dlí (Airteagal 147).

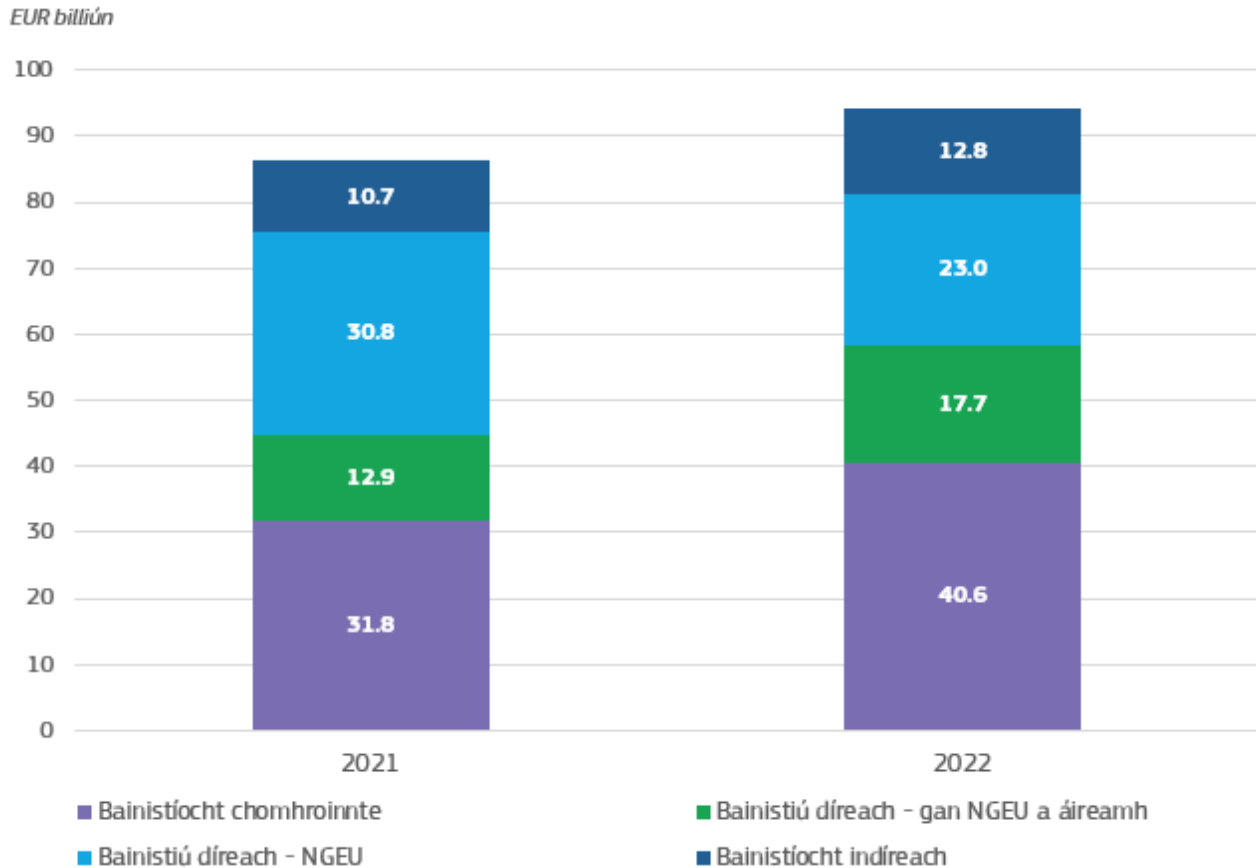
EUR milliún

	Airteagal 1 40	Airteagal 1 42	Eile	31.12.2022	31.12.2021
<i>Dlíte ón Ríocht Aontaithe</i>	17 029	9 587	68	26 683	43 982
<i>Dlíte leis an Ríocht Aontaithe</i>	-	-	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Iomlán	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
<i>Neamhreacha</i>	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
<i>Reatha</i>	8 563	288	209	9 061	10 913

Réamh-mhaoiniú

In 2022, ba é EUR 94.1 billiún a bhí sa réamh-mhaoiniú (2021: EUR 86.2 billiún), gan réamhíocaíochtaí eile le Ballstáit agus ranníocaíochtaí le cistí iontaobhais Bêkou agus na hAfraice san áireamh, agus bhain formhór an mhéid sin le gníomhaíochtaí an Choimisiúin. Baineann an méadú EUR 7.9 billiún nó 9.2 % leis an méadú ar réamh-mhaoiniú a bhaineann le bainistíocht chomhroinnte ó EUR 31.8 billiún in 2021 go dtí EUR 40.6 billiún in 2022:

Réamh-mhaoiniú ón gCoimisiún de réir an mhodha bainistíochta

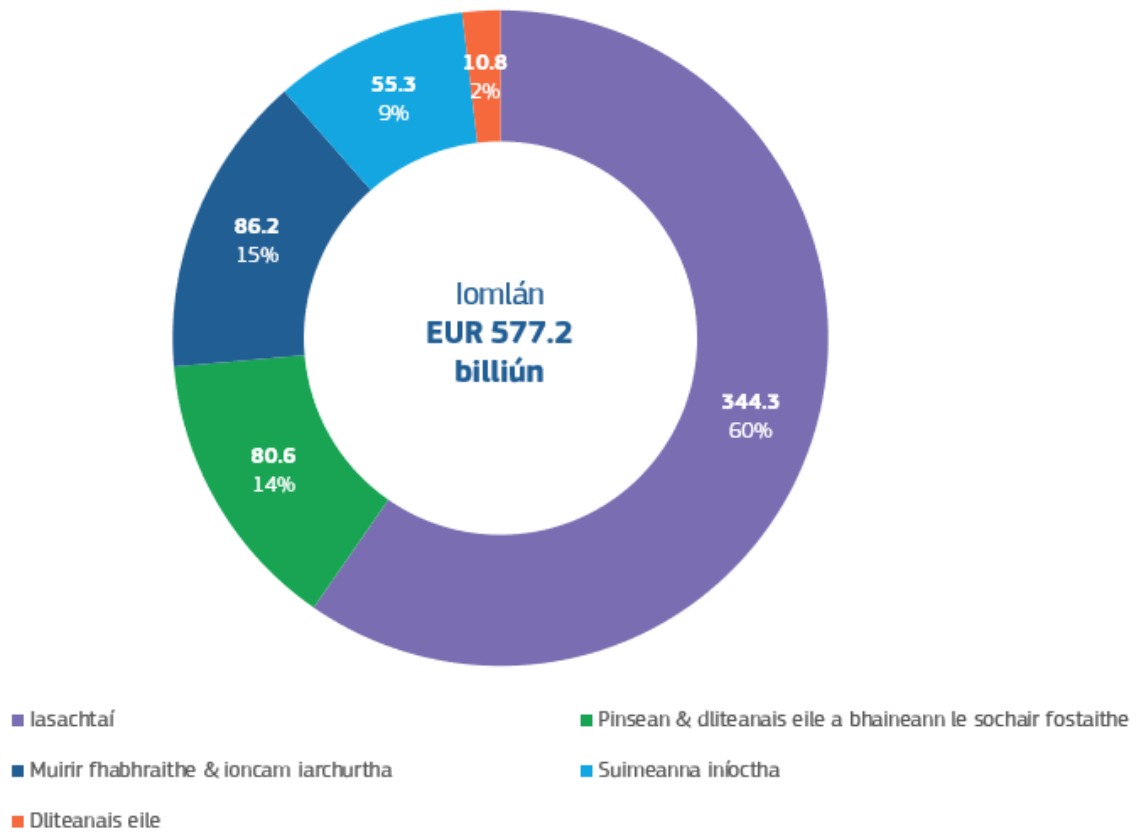

Bíonn tionchar suntasach ag an timthriall CAI faoi seach ar leibhéal an réamh-mhaoinithe a dheonaítear faoi chlár CAI – ag tús thréimhse CAI tá coinne leis go n-íocfar réamhíocaíochtaí móra le Ballstáit faoi bheartas comhtháthaithe agus beidh na méideanna sin ar fáil do na Ballstáit go dtí go ndúnfar na cláir, mar shampla. Íoctar réamh-mhaoiniú bliantúil freisin, nach mór é a úsáid laistigh de bhliain nó é a aisíoc an bhliain ina dhiaidh sin mar chuid de dhúnadh bliantúil an timthrialla cuntas. Déanann an Coimisiún gach iarracht chun a áirithiú go gcoinnítear réamh-mhaoiniú ar leibhéal iomchuí. Ní mór cothromaíocht a bhaint amach idir cistiú leordhóthanach a áirithiú le haghaidh tionscadal agus caiteachas a aithint go tráthúil.

5.4. DLITEANAIS

An 31 Nollaig 2022 bhí na dliteanais iomlána cothrom le EUR 577.2 billiún (2021: EUR 496.4 billiún) – tharla an méadú go príomha de thoradh na hiasachtaíochta a fuarthas in 2022 faoi na hionstraimí SURE agus NGEU. Ar na dliteanais ba shuntasáí bhí iasachtaíocht le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais (EUR 344.3 billiún), muirir fhabhráithe agus ioncam iarchurtha (EUR 86.2 billiún), oibleagáidí pinsin agus dliteanais sochar iarfhostaíochta eile (EUR 80.6 billiún) agus suimeanna iníoctha le tríú páirtithe (EUR 55.3 billiún).

Comhdhéanamh na ndlíteanas an 31 Nollaig 2022

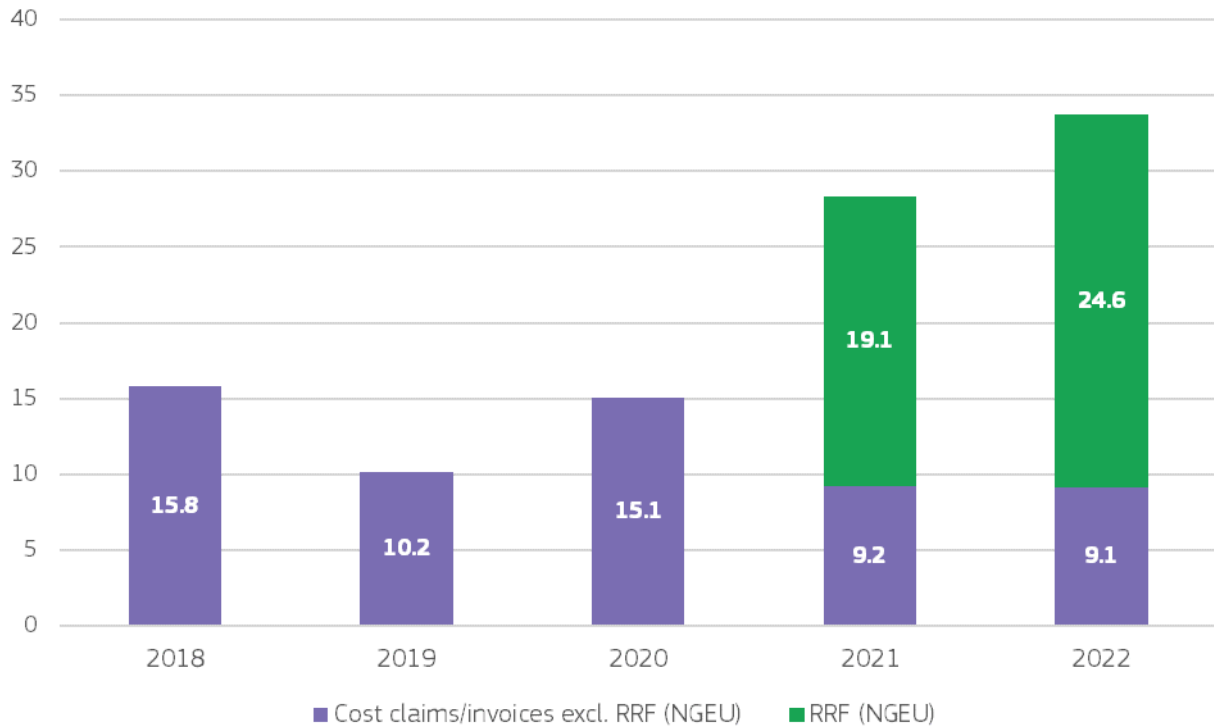

Tharla an méadú EUR 80.8 billiún nó 16.3 % ar an mbliain roimhe de bharr na n-éifeachtaí seo a leanas go príomha:

- Tháinig méadú ar iasachtaíocht ó EUR 236.7 billiún in 2021 go dtí EUR 344.3 billiún in 2022. Baineann an méadú EUR 107.6 billiún nó 45.5 % leis na heisiúintí nua go príomha, glan ó aisíocaíochtaí, faoi NGEU (EUR 96.9 billiún) agus le hiasachtaíocht bhreise faoi SURE (EUR 8.7 billiún) agus MFA (EUR 7.5 billiún);
- Tháinig méadú ar mhuirir fhabhráithe agus ioncam iarchurtha ó EUR 78.1 billiún in 2021 go dtí EUR 86.2 billiún in 2022. Baineann an méadú EUR 8.1 billiún nó 10.4 % le RRF go príomha de réir mar a dhéanann na Ballstáit dul chun cinn maidir le cur chun feidhme athchóirithe, agus nuair a mheastar go bhfuil infheistíochtaí agus garspriocanna tugtha i gcrích;
- Tháinig méadú ar shuimeanna iníoctha ó EUR 46.4 billiún in 2021 go dtí EUR 55.3 billiún in 2022. Baineann an méadú EUR 8.9 billiún nó 19.2 % go príomha le RRF (méadú EUR 5.5 billiún), agus le suimeanna iníoctha acmhainní dílse (méadú EUR 3.7 billiún); agus
- Frithchothromaíodh méadú an dliteanais thuas go páirteach le laghdú EUR 41.9 billiún nó 34.2 % ar na hoibleagáidí pinsin agus dliteanais sochar iarfhostaíochta eile, a laghdaíodh ó EUR 122.5 billiún in 2021 go EUR 80.6 billiún in 2022. Tharla an laghdú sin go príomha de thoradh gnóthachain achtúireacha de bharr athruithe ar thiomhdí airgeadais foluiteacha a d'éascair as méadú gear ar na fíor-rátaí lascaine sa bhliain.

Costas iomlán na n-éileamh agus na sonrasc a fuarthas agus a aithníodh sa Chlár Comhardaithe faoin gceannteideal 'Suimeanna iníoctha'

EUR billion

Glansócmhainní

Bhí barrachas na ndliteanas thar shócmhainní an 31 Nollaig 2022 cothrom le EUR 131.3 billiún (2021: EUR 82.3 billiún). Tharla an méadú suntasach EUR 49.0 billiún mar gheall ar an iasachtaíocht i ndáil le tacaíocht neamh-inaisíoctha a fuarthas faoi NGEU in 2022 go príomha (as ar eascair caiteachais bhainistíochta díri EUR 69.5 billiún, méadú EUR 26.6 billiún i gcomparáid leis an mbliain roimhe). Tugtar faoi deara nach gciallaíonn barrachas na ndliteanas thar shócmhainní go bhfuil deacrachtaí airgeadais ag institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, ciallaíonn sé go bhfaighfear cistiú i gcomhair dliteanais áirithe ó bhuiséid bhliantúla amach anseo. Aithnítear go leor caiteachas faoi rialacha cuntasafóichta maidir le fabhrú sa bhliain reatha cé go bhféadfaí iad a íoc i ndáiríre sna blianta ina dhiaidh sin agus go bhféadfaí iad a chistiú ó bhuiséid amach anseo; ní chuirfear na hioncaim lena mbaineann san áireamh ach i dtréimhsí amach anseo. Seachas an iasachtaíocht le haghaidh NGEU, atá le haisíoc idir 2028 agus 2052, agus an dliteanas i leith sochair fostaithe, atá le híoc i gcaitheamh roinnt deacáidí, is iad na méideanna is suntasaí a chuirtear i dtábhacht na gníomhaíochtaí a bhaineann le CERT, a íoctar an chuid is mó díobh sa chéad ráithe den bhliain ina dhiaidh sin de ghnáth.

6. CREAT POLAITIÚIL AGUS AIRGEADAIS AN AONTAIS, RIALACHAS AGUS CUNTASACHT

Is Aontas é an tAontas Eorpach (AE) dá dtugann na Ballstáit inniúlachtaí chun cuspóirí atá i gcoiteann acu a bhaint amach. Tá an tAontas fothaithe ar luachanna an mheasa ar urramú dhínit an duine, na saoirse, an daonlathais, an chomhionannais, an smachta reachta agus an mheasa ar chearta an duine, lena n-áirítear na cearta atá ag daoine ar le grúpaí mionlaigh iad. Is comhluachanna ag Ballstáit na luachanna sin i sochaí arb iad is sainairíonna inti an t-íolrachas, an neamhidirdhealú, an chaoimhdeacht, an ceartas, an dlúthpháirtíocht agus an comhionannas idir mná agus fir.

6.1. CREAT POLAITIÚIL AGUS AIRGEADAIS

Conarthaí an Aontais Eorpaigh

Na cuspóirí agus prionsabail uileghabhálacha a threoraíonn an tAontas agus institiúidí an Aontais, sainítear iad sna [Conarthaí](#). Ní mór don Aontas agus d'institiúidí an Aontais gníomhú laistigh de theorainneacha na n-inniúlachtaí a thugtar leis na Conarthaí chun na cuspóirí arna leagan amach iontu a bhaint amach agus ní mór dóibh é sin a dhéanamh i gcomhréir le prionsabail⁸ na coimhdeachta agus na comhréireachta. Chun

a chuspóirí a bhaint amach agus a bheartais a chur i bhfeidhm, soláthraíonn an tAontas na hacmhainní airgeadais is gá dó féin. Tá an Coimisiún freagrach as leas ginearálta an Aontais a chur chun cinn, lena n-áirítear an buiséad a chur i bhfeidhm agus clár a bhainistiú i gcomhar leis na Ballstáit agus i gcomhréir le prionsabal na bainistíochta fóna airgeadais.

Saothraíonn an tAontas na cuspóirí a bunaíodh leis an gConradh le hionstraimí éagsúla, agus tá buiséad an Aontais ar cheann de na hionstraimí sin. I measc na n-uirlisí eile tá comhchreat reachtach nó comhstraitéisí beartais, mar shampla.

An creat airgeadais ilbhliantúil agus clár chaiteachais

Cuirtear na beartais lena dtacaíonn buiséad an Aontais chun feidhme i gcomhréir leis an [gcreat airgeadais ilbhliantúil \(CAI\)](#) agus an reachtaíocht earnálach chomhfhreagrach lena sainítear clár agus ionstraimí caiteachais. Aistrítear tosaíochtaí polaitiúla an Aontais ina dtéarmaí airgeadais thar thréimhse fada go leor lena bheith éifeachtach agus chun léargas fadtéarmach comhleanúnach a sholáthar do thairbhíthe

chistí an Aontais agus údarais náisiúnta cómhaoinithe. Socraítear uasmhéideanna bliantúla (uasteorainneacha) le haghaidh chaiteachas an Aontais ina iomláine agus le haghaidh na bpríomhchatagóirí caiteachais (ceanteidil). Faightear an uasteorainn iomlán le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó shuíom na n-uasteorainneacha i gcomhair na gceanteideala go léir. Glacann an Chomhairle CAI d'aon toil na mBallstát uile, le toiliú Pharlaimint na hEorpa. Glacadh an creat airgeadais ilbhliantúil 2021-2027 atá i bhfeidhm faoi láthair an 17 Nollaig 2020. Comhlánaítear creat airgeadais ilbhliantúil 2021-2027 leis an ionstraim shealadach théarnaimh NextGenerationEU féach Roinn 2).

Buiséad bliantúil

Is é an Coimisiún a réitíonn an [buiséad bliantúil](#). Comhaontaíonn Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle an buiséad don bhliain dár gcionn (i lár mhí na Nollag de ghnáth), bunaithe ar an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 314 CFAE. De réir phrionsabal na cothromaíochta buiséadaí, ní mór an t-ioncam iomlán a bheith cothrom leis an caiteachas iomlán (leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí) le haghaidh bliain airgeadais áirithe.

Is iad ioncaim ó acmhainní dílse na [príomhfhoinsí cistiúcháin](#) atá ag buiséad an Aontais agus déantar iad a chomhlánú le hioncaim eile. Tá ceithre chineál acmhainní dílse ann: Acmhainní dílse traidisiúnta (dleachtanna custaim go príomha), acmhainn dhílis bunaithe ar cáin bhreisluacha (CBL), acmhainn dhílis bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte (a tugadh isteach in 2021) agus acmhainn dhílis bunaithe ar ollioncam náisiúnta (OIN). Bíonn níos lú ná 10 % den ioncam iomlán i gceist le hioncaim eile a eascraíonn as gníomhaíochtaí an Aontais (e.g. fineálacha comórtais) de ghnáth.

⁸ Faoi phrionsabal na coimhdeachta, ní ghníomhóidh an tAontas ach ar choinníoll agus a mhéid nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an ghnímh mholta a ghnóthú go leordhóthanach, agus os a choinne sin, de bharr fairsinge agus éifeachtaí, gur ar leibhéal an Aontais is fearr is féidir iad a ghnóthú. Faoi phrionsabal na comhréireachta, ní rachaidh inneachar agus foirm ghníomhaíochtaí an Aontais thar a bhfuil riachtanach chun cuspóirí na gConarthaí a bhaint amach (féach Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach).

Modhanna bainistíochta

Cuirtear buiséad an Aontais chun feidhme i dtrí mhodh bainistíochta a úsáidtear chun an chaoi a n-íoctar amach an t-airgead agus a mbainistítear é a chinneadh:

- **Bainistíocht chomhpháirteach:** déanann an Coimisiún tromlach an bhuiséid (thart ar 3/4 den bhuiséad) a bhainistiú faoi chóras bainistíochta comhpháirtí, i gcomhar leis na Ballstáit, go háirithe i réimsí na gcistí struchtúracha agus na talmhaíochta.
- **Bainistíocht dhíreach:** bhainistíonn an Coimisiún cláir é féin freisin agus féadfaidh sé cur chun feidhme clár sonrach a tharmligean ar ghníomhaireachtaí feidhmiúcháin.
- **Bainistíocht indíreach:** Féadfar cinntí caiteachais a bhainistiú go hindíreach freisin trí chomhlachtaí eile laistigh den Aontas Eorpach nó lasmuigh de. Sainmhíníonn an Rialachán Airgeadais agus/nó comhaontuithe ranníocaíochta na sásraí rialaithe agus tuairiscithe nach mór do na heintitis sin a chur i bhfeidhm agus an mhaoirseacht ar cheart don Choimisiún a dhéanamh i gcás ina gcuirtear tascanna maidir le cur chun feidhme an bhuiséid ar iontaoibh gníomhaireachtaí náisiúnta, Ghrúpa an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta, tríú tíortha, eagraíochtaí idirnáisiúnta (e.g. an Banc Domhanda nó na Náisiúin Aontaithe) agus eintitis eile (e.g. gníomhaireachtaí díláraithe an Aontais, Comhghnóthais).

Ionstraimí airgeadais agus ráthaíochtaí buiséadacha

An modh traidisiúnta maidir le cur chun feidhme buiséid, modh ina dtugtar deontais agus fóirdheontais, comhlánaítear é le heisiúint **ionstraimí airgeadais** i bhfoirm ráthaíochtaí chomh maith le cothromas agus iasachtaí. Thairis sin, tá an tAontas páirteach i ngníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh cláir chúnaimh airgeadais shonracha chun tacú le Ballstáit agus tríú tíortha i bhfoirm

iasachtaí déthaobhacha a mhaoinítear le fiachas a eisítear ar na margaí caipitil le ráthaíocht Bhuiséad an Aontais. I Nollaig 2022, bhunaigh an Pharlaimint agus an Chomhairle an cur chuige cistiúcháin aontaithe i ndáil le hiasachtaíocht an Aontais, faoina n-eiseoidh an Coimisiún 'Bannaí an Aontais' a bheidh brandáilte go haonarach, seachas bannaí a bheidh ainmnithe ar leithligh le haghaidh cláir aonair.

An Rialachán Airgeadais

An **Rialachán Airgeadais** (FR)⁹ is infheidhme maidir leis an mbuiséad ginearálta, tá sé ina ghníomh lárnach in ailtireacht rialála chúrsaí airgeadais an Aontais. Sainmhínítear go mionsonrach ann na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad an Aontais a chur i bhfeidhm agus ról na ngníomhairí difriúla lena mbaineann chun a áirithiú go n-úsáidtear an t-airgead go stuama agus go mbaintear amach na cuspóirí arna leagan amach leis. Áirítear ann freisin na forálacha sonracha is infheidhme

maidir le hionstraimí airgeadais, ráthaíochtaí buiséadacha agus cúnamh airgeadais

6.2. RIALACHAS AGUS CUNTASACHT

6.2.1. Struchtúr institiúideach

Tá creat institiúideach ag an Aontas arb é is aidhm dó a luachanna a chur chun cinn, a chuspóirí a shaothrú, fónamh dá leasanna, do leasanna a shaoránach agus do leasanna a Bhallstát, mar aon le comhsheasmhacht, éifeachtacht agus leanúnachas a chuid beartas agus gníomhaíochtaí a áirithiú. Tá institiúidí, gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile de chuid an Aontais san áireamh sa struchtúr eagrúcháin. Leis an Rialachán Airgeadais, in éineacht leis na rialacha cuntasáíochta is infheidhme, sainítear cé acu de na heintitis is ceart a chur san áireamh i gcuntais chomhdhlúite an Aontais (féach nóta 9 de chuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais chun liosta na n-eintiteas a chuimsítear i raon feidhme an chomhdhlúthaithe a fháil).

Déanann Parlaimint na hEorpa, i gcomhpháirt leis an gComhairle, feidhmeanna reachtacha agus buiséadacha a fheidhmiú. Tá an Coimisiún cuntasach, go polaitiúil, do Pharlaimint na hEorpa. Déanann an

⁹ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 ón gComhairle – IO L 193 an 30 Iúil 2018, lch. 1.

Chomhairle feidhmeanna ceaptha beartais agus comhordúcháin freisin faoi chuimsiú threoir pholaitiúil ghinearálta agus thosaíochtaí an Aontais arna leagan síos ag an gComhairle Eorpach.

Is é an Coimisiún Eorpach brainse feidhmiúcháin an Aontais Eorpaigh. Cuireann sé leas ginearálta an Aontais chun cinn agus glacann sé tionscnaimh iomchuí chuige sin. Áirithíonn sé go gcuirtear na Conarthaí i bhfeidhm agus déanann sé maoirseacht ar chur i bhfeidhm dhlí an Aontais ag na Ballstáit faoi rialú Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. Comhlíonann sé feidhmeanna comhordaithe, feidhmiúcháin agus bainistíochta, feidhmíonn sé an buiséad agus bainistíonn sé cláir.

Cuireann an Coimisiún an buiséad i bhfeidhm, i gcomhar leis na Ballstáit den chuid is mó¹⁰. Áirithíonn siad le chéile go n-úsáidtear na leithreasuithe i gcomhréir le prionsabail na bainistíochta fóna airgeadais. Leagfar síos leis na rialacháin na hoibleagáidí maidir le rialú agus iniúchóireacht a bheidh ar na Ballstáit nuair a chomhroinneann siad cur chun feidhme an bhuiséid agus na freagrachtaí a bheidh mar thoradh air sin. Leagann siad síos na freagrachtaí agus na rialacha sonracha le haghaidh gach ceann d'institiúidí an Aontais freisin, a mhéid a bhaineann lena gcaiteachas féin.

6.2.2. Struchtúr rialachais an Choimisiúin

Socruithe rialachais an Choimisiúin agus an chaoi a n-áirithítear leo go bhfeidhmíonn an Coimisiún mar institiúid nua-aoiseach, chuntasach agus atá dírithe ar fheidhmíocht, tugtar tuairisc orthu sin sa Teachtaireacht¹¹ maidir le Rialachas sa Choimisiún Eorpach.

Comhlíonann an Coimisiún a chuid feidhmeanna faoi cheannaireacht Cholaíste na gCoimisinéirí, a shocraíonn tosaíochtaí agus a ghlacann freagracht pholaitiúil uile as obair an Choimisiúin. Mar Cholaíste, oibríonn an Coimisiún faoi threoraíocht pholaitiúil a Uachtaráin, a léiríonn, mar chuid dá ainmniúchán/hainmniúchán do Pharlaimint na hEorpa, na cuspóirí atá beartaithe aige/aici a bhaint amach i bhfoirm treoirlínte polaitiúla. Déanann an tUachtarán eagrú inmheánach an Choimisiúin a chinneadh chun a áirithiú go ngníomhaíonn sé go comhsheasmhach, go héifeachtúil agus mar chomhlacht coláisteach.

Déanann an Coláiste cur chun feidhme oibríochtúil an bhuiséid agus an bhainistíocht airgeadais a tharmligean do na [hArd-Stiúrthóirí agus Cinn Seirbhíse](#) atá i gceannas ar struchtúr riaracháin an Choimisiúin. Trí bhithin an chur chuige díláraithe sin, cruthaítear cultúr riaracháin lena dtugtar spreagadh do státseirbhísigh freagracht a ghlacadh as gníomhaíochtaí ar féidir leo a rialú agus lena n-éilítear orthu dearbhú a sholáthar i ndáil leis na gníomhaíochtaí a bhfuil siad cuntasach astu.

Faoi údarás an Uachtaráin agus i ndlúthchomhar leis an gComhalta den Choimisiún atá i gceannas ar chúrsaí buiséid, acmhainní daonna agus cúrsaí riaracháin, agus le seirbhísí an Uachtaráin agus na seirbhísí lárnacha páirteach ann, cuireann an Bord Bainistíochta Corparáideach comhordú, formhaoirseacht, comhairle agus treonna straitéiseacha ar fáil.

Sainítear sraith chomhleanúnach uirlisí bainistíochta agus rialuithe láidre sna socruithe inmheánacha, lena gcumasaítear do [Cholaíste na gCoimisinéirí](#) freagracht pholaitiúil a ghlacadh as obair an Choimisiúin¹².

6.2.3. Bainistíocht airgeadais an Choimisiúin

Sa Choimisiún, sainítear go soiléir na ról agus freagrachtaí a bhíonn i gceist le bainistíocht airgeadais (e.g. sa Rialachán Airgeadais agus na Rialacha Inmheánacha¹³) agus cuirtear i bhfeidhm iad dá réir. Mar [oifigigh údarúcháin trí tharmligean](#), tá Ard-Stiúrthóirí agus Cinn Seirbhíse an Choimisiúin freagrach as bainistíocht fhóna airgeadais i ndáil le hacmhainní an Aontais, comhlíonadh fhorálacha an Rialacháin Airgeadais, bainistíocht riosca agus creat rialaithe inmheánaigh iomchuí a bhunú.

Cumhdaítear an próiseas bainistíochta ina iomláine le freagracht na nOifigeach Údarúcháin, ón méid atá le déanamh a chinneadh i ndáil leis na cuspóirí beartais arna leagan síos ag an institiúid a bhaint amach go dtí gníomhaíochtaí a bhainistiú ar bhonn oibríochtúil agus ó thaobh na bainistíochta fóna airgeadais

¹⁰ Féach Airteagal 317 CFAE.

¹¹ C(2020) 4240 an 24.6.2020.

¹² Mar thoradh air sin, úsáidtear an téarma 'an Coimisiún Eorpach' chun an institiúid – an Coláiste – a bhunaigh Comhaltaí an Choimisiúin, a chur in iúl, in éineacht lena lucht riaracháin arna mbainistiú ag Ard-Stiúrthóirí a chuid ranna (agus ceannairí struchtúir riaracháin eile amhail seirbhísí, oifigí agus gníomhaireachtaí feidhmiúcháin).

¹³ Ó lár 2019 (de bhun Airteagal 12 athbhreithnithe de na Rialacha Inmheánacha) déantar bainistiú an Chiste Eorpaigh Forbraíochta (CEF) a chomh-tharmligean idir cúig roinn (INTPA (DEVCO), ECHO, EAC, EACEA agus JRC).

de araon. Féadfar tascanna a fho-tharmligean ar Stiúrthóirí, Cinn Aonaid agus daoine eile chomh maith, agus bíonn na daoine sin ina nOifigigh Údarúcháin trí Fho-Tharmligean dá réir sin. Féadfaidh gach oifigeach údarúcháin trí tharmligean brath ar stiúrthóir amháin nó beirt stiúrthóirí a bheidh i gceannas ar bhainistíocht riosca agus rialú inmheánach chun maoirseacht agus faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme córas rialaithe inmheánaigh.

Cuireann seirbhísí lánacha an Choimisiúin treoraíocht agus comhairle ar fáil agus cuireann siad dea-chleachtais chun cinn, lena n-áirítear trí obair an Bhoird Bhainistíochta Chorporáidigh.

Trí bhíthin an Rialacháin Airgeadais, ceanglaítear ar gach oifigeach údarúcháin tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí (AAR) a ullmhú, ina sonraítear éachtaí, rialú inmheánach agus gníomhaíochtaí bainistíochta airgeadais le linn na bliana. Ní mór dearbhú a bheith sa tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí (AAR) gur baineadh úsáid as acmhainní bunaithe ar phrionsabail na bainistíochta fóna airgeadais agus go bhfuil nósanna imeachta rialaithe i bhfeidhm lena soláthraítear na ráthaíochtaí is gá maidir le dlíthiúlacht agus rialtacht na n-idirbheart foluiteach. Tuarascáil Bhliantúil Bhainistíochta agus Feidhmíochta Bhuiséad an Aontais Eorpaigh¹⁴, is í sin an phríomh-ionstraim trína **nglacann Coláiste na gCoimisinéirí freagracht pholaitiúil as bainistíocht airgeadais buiséad an Aontais Eorpaigh**.

Tá **Oifigeach Cuntasaíochta** an Choimisiúin freagrach go lánach as bainistiú cistí, nósanna imeachta aisghabhála, rialacha cuntasaíochta a leagan síos bunaithe ar Chaighdeán Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEanála Poiblí (IPSAS), córais chuntasaíochta a bhailíochtú agus cuntais bhliantúla an Choimisiúin agus cuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais a ullmhú. Thairis sin, éilítear ar an Oifigeach Cuntasaíochta na cuntais bhliantúla a shíniú agus a dhearbhu go gcuirtear staid airgeadais, torthaí oibríochtaí agus sreafaí airgid an Aontais i láthair go cothrom iontu, ó thaobh gach gné ábhartha de. Glacann Coláiste na gCoimisinéirí na cuntais bhliantúla. Is feidhm neamhspleách é Oifigeach Cuntasaíochta agus bíonn freagracht mhór air/uirthi a mhéid a bhaineann le tuairisciú airgeadais sa Choimisiún.

Is feidhm láraithe agus neamhspleách é **Iniúcháir Inmheánach** an Choimisiúin chomh maith agus cuireann sé comhairle neamhspleách ar fáil, mar aon le tuairimí agus moltaí maidir le cáilíocht agus feidhmiú córas rialaithe inmheánaigh laistigh den Choimisiún, de ghníomhaireachtaí an Aontais agus de chomhlachtaí uathrialacha eile.

Áirithíonn an **Coiste um Dhul Chun Cinn Iniúcháireachta** neamhspleáchas an Iniúcháir Inmheánaigh agus déanann sé faireachán ar cháilíocht na hoibre iniúcháireachta inmheánaí agus ar na bearta leantacha a dhéanann seirbhísí an Choimisiúin i ndáil le moltaí iniúcháireachta inmheánaí agus seachtraí, agus i ndáil le torthaí Chúirt Iniúcháirí na hEorpa a bhaineann le hurscaoileadh agus le moltaí na Cúirte sin maidir le hiontaofacht cuntais chomhdhlúite an Aontais. Rannchuidíonn ról comhairleach an choiste le tuilleadh feabhsaithe a chur ar éifeachtach agus éifeachtúlacht an Choimisiúin maidir lena spriocanna a bhaint amach agus éascaíonn sé an fhormhaoirseacht a dhéanann an Coláiste ar chleachtais rialachais, bhainistíochta riosca agus rialachais inmheánaigh an Choimisiúin freisin.

6.2.4. Nós imeachta um urscaoileadh agus iniúchadh seachtrach

I gcomhréir le prionsabail na bainistíochta fóna airgeadais, ní mór cistí a bhainistiú ar bhealach éifeachtach, éifeachtúil agus eacnamaíoch. Tá creat cuntasachta ann atá bunaithe ar thuairisciú cuimsitheach, iniúchadh seachtrach agus rialú polaitiúil chun dearbhú réasúnach a sholáthar go gcaitear cistí an Aontais ar bhealach iomchuí.

Cinneann **Parlaimint na hEorpa**, tar éis moladh a fháil ón **gComhairle**, cé acu ar cheart di a formheas críochnaitheach a thabhairt, dá ngairtear 'urscaoileadh a dheonú', nó nár cheart, maidir leis an gcaoi ar chuir an Coimisiún buiséad an Aontais chun feidhme i mbliain áirithe. Áirithítear leis an nós imeachta bliantúil um urscaoileadh go mbeidh an Coimisiún cuntasach go polaitiúil i leith chur chun feidhme buiséad an Aontais.

Déanann **Cúirt Iniúcháirí na hEorpa** scrúdú ar iontaofacht na gcuntas gach bliain, ar cé acu an bhfuarthas an t-ioncam go léir agus ar tabhaíodh an caiteachas go léir ar bhealach dlíthiúil agus rialta agus ar cé acu an raibh bainistíocht airgeadais agus gnéithe cáilíochtúla an buiséadaithe, lena n-áirítear gné na feidhmíochta, iontaofa nó nach raibh. Ó 2021, de bharr thábhacht shuntasach NextGenerationEU, comhlánaítear tuairim Chúirt Iniúcháirí na hEorpa maidir le dlíthiúlacht agus rialtacht caiteachais faoi buiséad traidisiúnta an Aontais le tuairim ar leithligh maidir le dlíthiúlacht agus rialtacht caiteachais faoin

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_ga.

tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta. Tá foilsiú thuarascáil bhliantúil Chúirt Iniúchóirí na hEorpa mar phointe tosaigh don nós imeachta um urscaoileadh. Ullmhaíonn na hiniúchóirí tuarascálacha speisialta freisin maidir le caiteachas sonrach ar réimsí beartais, nó maidir le saincheisteanna buiséid nó bainistíochta.

Tá an cinneadh maidir le hurscaoileadh bunaithe ar thuairisciú airgeadais agus cuntasachta comhtháite an Choimisiúin freisin, ar éisteachtaí Coimisinéirí i bParlaimint na hEorpa agus ar na freagraí arna soláthar ar cheisteanna scríofa a sheoltar chuig an gCoimisiún.

NÓTA A GHABHANN LEIS NA CUNTAIS CHOMHDHLÚITE

Ullmhaíodh cuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais Eorpaigh don bhliain 2022 ar bhonn na faisnéise arna cur i láthair ag na hinstiúidí agus comhlachtaí faoi Airteagal 246(2) den Rialachán Airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh. Dearbhaím gur ullmhaíodh iad i gcomhréir le Teideal XIII den Rialachán Airgeadais sin agus leis na prionsabail chuntasaíochta, na rialacha agus na modhanna a leagtar amach sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Fuair mé faisnéis ó oifigigh chuntasaíochta na n-institiúidí agus na gcomhlachtaí sin, a dheimhnigh a hiontaofacht, arb í an fhaisnéis go léir is gá chun na cuntais a chur ar fáil ina dtaispeántar sócmhainní agus dliteanais an Aontais Eorpaigh agus cur chun feidhme bhuiséad an Aontais.

Deimhním leis seo bunaithe ar an bhfaisnéis sin, agus ar sheiceálacha den sórt sin de réir mar a mheasaim is gá chun cuntais an Choimisiúin Eorpaigh a thabhairt i gcrích, go bhfuil dearbhú réasúnach agam go dtugann na cuntais léargas cothrom, ó thaobh gach gné ábhartha de, ar staid airgeadais an Aontais Eorpaigh agus ar thorthaí a chuid oibríochtaí agus ar a shreafaí airgid.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin

19 Meitheamh 2023

RÁITIS AIRGEADAIS CHOMHDHLÚITE AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN

Ba cheart a thabhairt ar aird i ngeall ar shlánú na bhfigiúirí go dtí na milliúin euro, go bhféadfadh an chuma a bheith orthu nach bhfuil roinnt sonraí airgeadais sna táblaí thíos suimithe i gceart.

CLÁR

CLÁR COMHARDAITHE.....	44
RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS	45
RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID	46
RÁITEAS MAIDIR LE HATHRUITHE AR GHLANSÓCMHAINNÍ	47
NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS	48
1. BEARTAIS CHUNTASAÍOCHTA SHUNTASACHA	50
2. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN gCLÁR COMHARDAITHE	67
3. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS	110
4. DLITEANAIS AGUS SÓCMHAINNÍ TEAGMHASACHA.....	120
5. GEALLTANAIS BHUISÉADACHA AGUS DHLÍTHIÚLA.....	127
6. BAINISTÍOCHT RIOSCA AIRGEADAIS.....	132
7. NOCHTUITHE PÁIRTITHE GAOLMHARA.....	157
8. TEAGMHAIS TAR ÉIS DÁTA AN CHLÁIR CHOMHARDAITHE.....	159
9. RAON FEIDHME AN CHOMHDHLÚTHAITHE.....	160

CLÁR COMHARDAITHE

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
SÓCMHAINNÍ NEAMHREATHA			
Sócmhainní doláimhsithe	2.1	900	769
Réadmhaoín, gléasra agus trealamh	2.2	12 922	12 669
Infheistíochtaí a dtugtar cuntas orthu agus modh an	2.3	1 313	1 192
Sócmhainní airgeadais	2.4	226 431	181 874
Réamh-mhaoiniú	2.5	47 482	60 792
Suimeanna infhaighte arna dtrádáil ar an stocmhalartán	2.6	18 870	40 642
		307 917	297 938
SÓCMHAINNÍ REATHA			
Sócmhainní airgeadais	2.4	8 981	6 744
Réamh-mhaoiniú	2.5	53 014	32 656
Suimeanna infhaighte arna dtrádáil ar an stocmhalartán	2.6	29 329	31 796
Fardail	2.7	82	84
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	2.8	46 544	44 860
		137 950	116 141
IOMLÁN NA SÓCMHAINNÍ		445 867	414 078
DLITEANAIS NEAMHREATHA			
Pinsean agus sochair eile fostaithe	2.9	(80 617)	(122 466)
Forálacha	2.10	(2 199)	(2 950)
Dlíteanais airgeadais	2.11	(323 985)	(214 974)
		(406 801)	(340 391)
DLITEANAIS REATHA			
Forálacha	2.10	(571)	(398)
Dlíteanais airgeadais	2.11	(28 316)	(31 149)
Suimeanna iníoctha	2.12	(55 341)	(46 372)
Muirir fhabhraithe agus ioncam iarchurtha	2.13	(86 164)	(78 068)
		(170 392)	(155 987)
IOMLÁN NA nDLITEANAS		(577 193)	(496 377)
GLANSÓCMHAINNÍ		(131 325)	(82 299)
Cúlchistí	2.14	1 312	1 325
Méideanna a bheidh le glao ó Bhallstáit*	2.15	(132 637)	(83 624)
GLANSÓCMHAINNÍ		(131 325)	(82 299)

* Ghlac Parlaimint na hEorpa buiséad an 23 Samhain 2022 lena ndéantar foráil maidir le dlíteanais ghearrthéarmacha an Aontais a íoc as acmhainní dílse atá le bailiú ag na Ballstáit, nó le glao uathu, sa bhliain ina dhiaidh sin. Chomh maith leis sin, faoi Airteagal 83 de na Rialacháin Foirne (Rialachán (CEE, Euratom, CEEG) Uimh. 259/68 an 29 Feabhra 1968 mar a leasaíodh), soláthróidh na Ballstáit ráthaíocht chomhpháirteach maidir leis an dlíteanas i leith pinsean.

RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS

EUR milliún

	Nóta	2022	2021
IONCAM			
Ioncam ó idirbhearta nach idirbhearta arna dtrádáil ar			
Acmhainní OIN	3.1	103 880	115 955
Acmhainní dílse traidisiúnta	3.2	23 495	20 590
Acmhainní CBL	3.3	19 666	18 340
Acmhainní dílse bunaithe ar phlaisteach	3.4	6 337	5 831
Fíneálacha	3.5	915	1 990
Aisghabháil caiteachas	3.6	1 219	1 794
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach	3.7	-	1 122
Eile	3.8	11 395	6 737
		166 908	172 357
Ioncam ó idirbhearta malairte			
Ioncam airgeadais	3.9	2 602	5 092
Eile	3.10	1 669	1 497
		4 271	6 589
Ioncam iomlán		171 179	178 946
CAITEACHAIS			
Arna cur chun feidhme ag na Ballstáit	3.11		
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta		(41 031)	(40 829)
An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe agus		(16 073)	(15 451)
Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus an Ciste		(43 083)	(46 932)
Ciste Sóisialta na hEorpa		(14 649)	(16 727)
Eile		(3 482)	(4 835)
Arna gcur chun feidhme ag an gCoimisiún, gníomhaireachtaí	3.12	(94 027)	(63 000)
Arna chur chun feidhme ag gníomhaireachtaí agus	3.13	(3 615)	(3 154)
Arna gcur chun feidhme ag tríú tíortha agus eagraíochtaí	3.13	(5 281)	(4 512)
Arna chur chun feidhme ag eintitis eile	3.13	(4 738)	(3 225)
Costais foirne agus pinsín	3.14	(14 209)	(12 417)
Costais airgeadais	3.15	(7 637)	(4 201)
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach	3.7	(6 961)	-
Caiteachais eile	3.16	(8 342)	(5 762)
Caiteachais iomlána		(263 128)	(221 046)
TORADH EACNAMAÍOCH NA BLIANA		(91 949)	(42 100)

RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID

EUR milliún

	2022	2021
<i>Toradh eacnamaíoch na bliana</i>	(91 949)	(42 100)
Gníomhaíochtaí oibriúcháin		
<i>Amúchadh</i>	135	116
<i>Dímheas</i>	1 284	1 054
<i>(Aisiompú) caillteanas lagaithe ar infheistíochtaí</i>	–	–
<i>(Méadú)/laghdú ar iasachtaí</i>	(40 787)	(70 259)
<i>(Méadú)/laghdú ar réamh-mhaoiniú</i>	(7 049)	(30 699)
<i>(Méadú)/laghdú ar suimeanna infhaighte malairte agus méideanna in-aisghabhála neamh-mhalairte</i>	24 239	2 055
<i>(Méadú)/laghdú ar fhardail</i>	2	(4)
<i>Méadú/(laghdú) ar phinsin agus sochair eile fostaithe</i>	(41 850)	6 447
<i>Méadú/(laghdú) ar fhorálacha</i>	(578)	(2 057)
<i>Méadú/(laghdú) ar dhliteanais airgeadais (seachas iasachtaíocht NGEU)</i>	14 050	60 075
<i>Méadú/(laghdú) ar suimeanna iníoctha</i>	8 969	13 964
<i>Méadú/(laghdú) ar mhuirir fhabhráithe agus ioncam iarchurtha</i>	8 096	13 484
<i>Barrachas buiséadach na bliana roimhe sin a glacadh mar ioncam neamhairgid</i>	(3 227)	(1 769)
<i>Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe (gluaiseacht neamh-airgid nach gcuirtear san áireamh sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais)</i>	46 048	(3 257)
<i>Gluaiseachtaí eile nach gluaiseachtaí airgid iad</i>	102	(1 757)
Gníomhaíochtaí infheistíochta		
<i>(Méadú)/laghdú ar shócmhainní doláimhsithe agus réadmhaoín, gléasra agus trealamh</i>	(1 803)	(2 307)
<i>(Méadú)/laghdú ar infheistíochtaí a dtugtar cuntas orthu agus modh an chothromaíais á úsáid</i>	(121)	(604)
<i>(Méadú)/laghdú ar shócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh*</i>	(5 850)	(4 636)
<i>(Méadú)/laghdú ar shócmhainní airgeadais díorthacha ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh</i>	(156)	(629)
Gníomhaíochtaí maoiniúcháin		
<i>Méadú/(laghdú) ar iasachtaíocht a bhaineann le NGEU</i>	92 128	91 000
GLANSREABHADH AIRGID	1 684	28 118
<i>Glanmhéadú/(laghdú) ar airgead tirim agus ar coibhéisí airgid thirim</i>	1 684	28 118
<i>Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag tús na bliana</i>	44 860	16 742
<i>Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag deireadh bliana</i>	46 544	44 860

RÁITEAS MAIDIR LE HATHRUITHE AR GHLANSÓCMHAINNÍ

	Méideanna a bheidh le glao ó Bhallstáit Barrachas/(Easnamh) Carntha	Cúlchistí eile	Cúlchiste cóirluacha	EUR milliún Glansócmhainní
IARMHÉID AN 31.12.2020	(38 480)	4 566	496	(33 418)
<i>Tionchar EAR 11 athbhreithnithe (féach Nóta 1)</i>	<i>1 719</i>	<i>(3 043)</i>	<i>(496)</i>	<i>(1 820)</i>
IARMHÉID AN 01.01.2021	(36 761)	1 523	–	(35 238)
<i>Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe</i>	<i>(3 257)</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(3 257)</i>
<i>Eile</i>	<i>262</i>	<i>(198)</i>	<i>–</i>	<i>63</i>
<i>Toradh bhuiséad 2020 curtha chun sochair na mBallstát</i>	<i>(1 769)</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(1 769)</i>
<i>Toradh eacnamaíoch na bliana</i>	<i>(42 100)</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(42 100)</i>
IARMHÉID AN 31.12.2021	(83 624)	1 325	–	(82 299)
<i>Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe</i>	<i>46 048</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>46 048</i>
<i>Eile</i>	<i>115</i>	<i>(13)</i>	<i>–</i>	<i>102</i>
<i>Toradh bhuiséad 2021 curtha chun sochair na mBallstát</i>	<i>(3 227)</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(3 227)</i>
<i>Toradh eacnamaíoch na bliana</i>	<i>(91 949)</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(91 949)</i>
IARMHÉID AN 31.12.2022	(132 637)	1 312	–	(131 325)

NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS

Tabhair faoi deara, go léirítear méideanna a bhaineann leis an Ríocht Aontaithe i ndáil le CAInna suas go dtí 2020 sna táblaí seo a leanas faoin gceannnteideal Ballstáit, mar cé gur tharraing an Ríocht Aontaithe siar ón Aontas an 1 Feabhra 2020 i gcomhréir leis an gComhaontú um Tharraingt Siar, tá caidreamh

airgeadais aici leis an Aontas fós atá coibhéiseach le caidreamh airgeadais Ballstáit i gcomhair na dtréimhsí sin.

1. BEARTAIS CHUNTASAÍOCHTA SHUNTASACHA

1.1. BUNÚS DLÍ AGUS RIALACHA CUNTASAÍOCHTA

Coinnítear cuntais an Aontais i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, an 30 Iúil 2018, Ich. 1) dá ngairtear 'an Rialachán Airgeadais' anseo feasta.

I gcomhréir le hAirteagal 80 den Rialachán Airgeadais, ullmhaíonn an tAontas Eorpach a ráitis airgeadais bunaithe ar rialacha cuntasaíochta ar bhonn fabhráithe atá bunaithe iad féin ar Chaighdeán Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí (IPSAS). Institiúidí agus comhlachtaí uile an Aontais a thagann faoi chuimsiú raon feidhme an chomhdhlúthaithe, ní mór dóibh na rialacha cuntasaíochta sin arna nglacadh ag Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin a chur i bhfeidhm chun comhsheasmhacht inmheánach chuntais chomhdhlúite an Aontais a áirithiú.

Cur i bhfeidhm Rialacha Cuntasaíochta nua agus leasaithe an Aontais Eorpaigh (EAR)

EAR athbhreithnithe atá éifeachtach le haghaidh tréimhsí bliantúla dár tús an 1 Eanáir 2022 nó dá éis

Níl aon EAR nua ann atá éifeachtach le haghaidh tréimhsí bliantúla dar tús an 1 Eanáir 2022 nó dá éis.

EAR nua glactha ach níl sé éifeachtach go fóill an 31 Nollaig 2022

Ní raibh aon EAR nua glactha nach raibh éifeachtach go fóill an 31 Nollaig 2022.

1.2. PRIONSABAIL CHUNTASAÍOCHTA

Is é is cuspóir do ráitis airgeadais faisnéis a sholáthar maidir le staid airgeadais, feidhmíocht airgeadais agus sreafaí airgid eintitis atá úsáideach do raon leathan úsáideoirí. Don Aontas Eorpach mar eintiteas san earnáil phoiblí, is iad na cuspóirí níos sonraí faisnéis a sholáthar atá úsáideach le haghaidh cinnteoireachta, agus chun cuntasacht an eintitis i leith na n-acmhainní a cuireadh faoina iontaoibh a léiriú. Rinneadh an doiciméad seo a tharraingt suas agus na spriocanna sin á gcoimeád i gcuimhne.

Tá na comaoineacha foriomlána (nó na prionsabail chuntasaíochta) a bheidh le comhlíonadh le linn ullmhú na ráiteas airgeadais leagtha síos i rial chuntasaíochta 1 de chuid an Aontais 'Ráitis Airgeadais' agus tá siad mar an gcéanna leo sin a thuairiscítear in IPSAS 1: cur i láthair cóir, bunús fabhráithe, gnóthas leantach, comhsheasmhacht maidir le cur i láthair, ábharthacht, comhiomlánú, fritháireamh agus faisnéis chomparáideach.

Ábharthacht, léiriú dílis (iontaofacht), sothuigteacht, caoithiúlacht, inchomparáideacht agus infhíoraitheacht, is iad sin saintréithe cáilíochtúla an tuairiscithe airgeadais.

1.3. COMHDHLÚTHÚ

Raon feidhme an chomhdhlúthaithe

Cuimsítear na heintitis faoi rialú, comhshocruithe agus comhlaigh shuntasacha uile le ráiteas airgeadais chomhdhlúite an Aontais. Is féidir liosta iomlán na n-eintiteas a thagann faoi raon feidhme an chomhdhlúthaithe, ina bhfuil 54 eintiteas faoi rialú agus 1 chomhlach anois (2021: 55 eintiteas faoi rialú agus 1 chomhlach), a fháil i nóta 9. I measc na n-eintiteas faoi rialú tá institiúidí an Aontais (lena n-áirítear an Coimisiún, ach gan an Banc Ceannais Eorpach san áireamh) agus gníomhaireachtaí an Aontais (seachas gníomhaireachtaí an Chomhbheartais Eachtraigh agus Slándála). Meastar an Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi Leachtú mar eintiteas faoi rialú freisin. Is é an Ciste Eorpach Infheistíochta (CEI) an t-aon chomhlach atá ag an Aontas.

Eintitis a thagann faoi raon feidhme an chomhdhlúthaithe ach atá neamhábhartha do ráitis airgeadais chomhdhlúite an Aontais ina n-iomláine, ní gá iad a chomhdhlúthú ná cuntas a thabhairt orthu agus modh an chothromais in úsáid más rud é go mbeadh ar an Aontas an iomad ama nó costas iomarcach a chaitheamh air dá ndéanfaí amhlaidh. Tagraítear do na heintitis sin mar 'Mhion-eintitis' agus liostaítear iad ar leithligh i nóta 9. In 2022, rinneadh ocht n-eintiteas a aicmiú mar mhion-eintitis den sórt sin (2021: 8 n-eintiteas).

Eintitis faoi rialú

Chun raon feidhme an chomhdhlúthaithe a chinneadh, cuirtear coincheap an rialaithe i bhfeidhm. Is éard atá in eintitis faoi rialú ná eintitis a bhféadfaidh an tAontas tairbhí athraitheacha a bhaint as bheith rannpháirteach iontu, nó a bhfuil an tAontas i dteidil na dtairbhí sin, agus go bhfuil sé de chumas aige difear a dhéanamh do chineál agus mhéid na dtairbhí sin tríd an gcumhacht atá aige thar an eintiteas eile. Ní mór an chumhacht sin a bheith infheidhme faoi láthair agus ní mór é a bheith bainteach le gníomhaíochtaí ábhartha an eintitis. Tá eintitis faoi rialú comhdhlúite go hiomlán. Cuirtear tús leis an gcomhdhlúthú ar an gcéad dáta a bhfuil an rialú ann, agus cuirtear deireadh leis tráth nach bhfuil an rialú sin ann a thuilleadh.

Is iad seo a leanas na táscairí rialaithe is coitianta san Aontas Eorpach: cruthú an eintitis trí chonarthaí bunaidh nó reachtaíocht tánaisteach, maoiniú an eintitis ó bhuiséad an Aontais, cearta vótála a bheith ann i gcomhlachtaí rialála, iniúchadh arna dhéanamh ag Cúirt Iniúcháirí na hEorpa agus urscaoileadh ag Parlaimint na hEorpa. Déantar measúnú aonair ar gach eintiteas chun a chinneadh cé acu an bhfuil ceann amháin nó níos mó de na critéir atá liostaithe thuas leordhóthanach chun rialú a chur in iúl nó nach bhfuil.

Déantar na hidirbhearta ábhartha uile idir-eintitis agus na hiarmhéideanna idir eintitis faoi rialú an Aontais a dhíorthú, ach ní hábhartha iad gnóthachain agus caillteanais neamhréadaithe i leith idirbheart den sórt sin agus ní dhearnadh iad a dhíorthú dá bhrí sin.

Socruithe Comhpháirteacha

Is éard is comhshocrú ann, socrú ina bhfuil comhrialú ag an Aontas agus páirtí amháin eile nó níos mó. Comhroinnt rialaithe comhaontaithe ar shocrú trí bhíthin socrú ceangailteach is ea comhrialú, nach ann de ach nuair is gá toiliú d'aon toil na bpáirtithe a roinneann an rialú chun cinntí a dhéanamh maidir leis na gníomhaíochtaí ábhartha. Féadfaidh comhaontuithe comhpháirteacha a bheith ina gcomhfhiontair nó ina gcomhoibríochtaí. Is éard is comhfhiontar ann comhshocrú arna struchtúru trí fheithicil ar leithligh ina bhfuil cearta ag na páirtithe a bhfuil comhrialú acu ar an socrú i ndáil leis na glansócmhainní a bhaineann leis an socrú. Tugtar cuntas ar rannpháirtíochtaí i gcomhfhiontair agus modh an chothromais á úsáid (féach nóta 1.5.4). Is éard is comhoibríocht ann comhshocrú ina bhfuil cearta ag na páirtithe a bhfuil comhrialú acu ar an socrú i ndáil leis na sócmhainní, agus oibleagáidí orthu i ndáil leis na dliteanais, a bhaineann leis an socrú. Tugtar cuntas ar rannpháirtithe i gcomhoibríochtaí trí shócmhainní agus dliteanais, ioncam agus caiteachas an Aontais a aithint i ráiteas airgeadais an Aontais, mar aon lena sciar de shócmhainní, dliteanais, ioncam agus caiteachas i gcomhsheilbh nó arna dtabhú go comhpháirteach.

Comhaltáí Comhlachaithe

Is eintitis iad comhlaigh a bhfuil tionchar suntasach ag an Aontas orthu, go díreach nó go hindíreach, ach nach rialú eisiach ná comhrialú atá i gceist. Glactar leis go bhfuil tionchar suntasach aige má tá 20 % nó níos mó de na cearta vótála i seilbh an Aontais go díreach nó go hindíreach. Tugtar cuntas ar rannpháirtíochtaí i gcomhlaigh agus modh an chothromais á úsáid (féach nóta 1.5.4).

Eintitis nach bhfuil comhdhlúite a bhfuil a gcistí faoi bhainistiú an Choimisiúin

Cistí na Comhscéime Árachais Breoiteachta do bhaill foirne an Aontais, an Ciste Eorpach Forbraíochta agus an Ciste um Ráthaíocht Rannpháirtithe, déanann an Coimisiún na cistí sin go léir a bhainistiú ar son na n-eintiteas sin. Ós rud é nach rialaíonn an tAontas na heintitis sin, níl siad comhdhlúite ina ráitis airgeadais áfach.

1.4. BUNÚS AN ULLMHÚCHÁIN

Cuirtear ráitis airgeadais i láthair go bliantúil i gcomhréir le hAirteagal 243 den Rialachán Airgeadais. Tosaíonn an bhliain chuntasaíochta an 1 Eanáir agus críochnaíonn sí an 31 Nollaig.

1.4.1. Airgeadra agus an bunús i gcomhair tiontaíthe

Airgeadra feidhmiúil agus tuairiscithe

Cuirtear na ráitis airgeadais i láthair i milliúin euro, mura luaitear a mhalairt, agus is é an euro airgeadra feidhmiúil an Aontais.

Idirbhearta agus iarmhéideanna

Aistrítear idirbhearta in airgeadra eachtrach go euro ag úsáid na rátaí malairte atá i réim ar dhátaí na n-idirbheart. Gnóthachain agus cailleanais malairte eachtraí mar thoradh ar idirbhearta airgeadra eachtraigh a shocrú agus ar ath-aistriú rátaí malairte na sócmhainní agus na ndliteanas airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha ag deireadh na bliana, aithnítear iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Tá feidhm ag modhanna difriúla comhshó maidir le réadmhaoin, gléasra agus trealamh agus sócmhainní doláimhsithe, rudaí a choinníonn a luach in euro ag an ráta a bhí i bhfeidhm ar an dáta ar ceannaíodh iad.

Iarmhéideanna deireadh bliana sócmhainní agus dliteanas airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha, déantar iad a chomhshó go euro ar bhonn rátaí malairte an Bhainc Ceannais Eorpaigh a bhfuil feidhm leo an 31 Nollaig:

Rátaí malairte in Euro

Airgeadra	31.12.2022	31.12.2021	Airgeadra	31.12.2022	31.12.2021
BGN	1.9558	1.9558	PLN	4.6808	4.5969
CZK	24.1160	24.8580	RON	4.9495	4.949
DKK	7.4365	7.4364	SEK	11.1218	10.2503
GBP	0.8869	0.8403	CHF	0.9847	1.0331
HRK	7.5345	7.5156	JPY	140.6600	130.3800
HUF	400.8700	369.1900	USD	1.0666	1.1326

1.4.2. Úsáid meastachán

I gcomhréir le IPSAS agus le prionsabail chuntasaíochta a nglactar go ginearálta leo, is gá méideanna atá bunaithe ar mheastacháin agus ar thoirnídh ón mbainistíocht bunaithe ar an bhfaisnéis is iontaofa atá ar fáil a áireamh leis na ráitis airgeadais. Áirítear an méid a leanas le meastacháin shuntasacha, ach níl siad teoranta dó: méideanna le haghaidh dliteanas sochair fostaithe, riosca airgeadais na gcuntas infhaighte agus na méideanna a nochtar sna nótaí a bhaineann leis na hionstraimí airgeadais, lamháltas lagaithe le haghaidh sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta agus le haghaidh dliteanas conartha ráthaíochta airgeadais, ioncam agus muirir fhabhráithe, forálacha, méid lagaithe na sócmhainní doláimhsithe agus réadmhaoin, gléasra agus trealamh, glanluach inréadaithe fardal, sócmhainní agus dliteanas teagmhasach. D'fhéadfadh difear a bheith idir na torthaí iarbhair agus na meastacháin sin. Léirítear athruithe ar mheastacháin sa tréimhse ina dtagann siad chun suntais, má dhéanann an t-athrú difear don tréimhse sin amháin, nó don tréimhse sin agus do thréimhsí sa todhchaí, má dhéanann an t-athrú difear dóibh araon.

1.5. CLÁR COMHARDAITHE

1.5.1. Sócmhainní doláimhsithe

Is éard is sócmhainn dholáimhsithe ann sócmhainn neamhairgeadaíochta inaitheanta nach bhfuil substaint fhisiciúil inti. Tá sócmhainn inaitheanta má tá sí indeighilte (i.e. is féidir í a dheighilt nó a roinnt ón eintiteas, e.g. trí í a dhíol, a aistriú, a cheadúnú, a ligean ar cíós nó a mhalartú, ina haonar nó in éineacht le conradh gaolmhar, le sócmhainn inaitheanta nó le dliteanas, gan beann ar cé acu a bheartaíonn nó nach mbeartaíonn an t-eintiteas sin a dhéanamh), nó má eascraíonn sí ó shocruithe ceangailteacha (lena n-áirítear cearta ó chonarthaí nó cearta dlíthiúla eile), gan beann ar cé acu an féidir nó nach féidir na cearta sin a aistriú nó a dheighilt ón eintiteas nó ó chearta agus oibleagáidí eile).

Luaitear na sócmhainní doláimhsithe arna bhfáil ar chostas stairiúil lúide amúchadh carntha agus caillteanais lagaithe. Déantar sócmhainní doláimhsithe arna bhforbairt go himmheánach a chaipitliú nuair a chomhlíontar critéir ábhartha Rialacha Cuntasaíochta an Aontais agus nach mbaineann na caiteachais ach le céim forbartha na sócmhainne amháin. Áirítear leis na costais inchaipitlithe gach costas is inchurtha go díreach i leith chruthú, tháirgeadh agus ullmhú na sócmhainne chun go mbeidh sí in ann feidhmiú ar an mbealach a bheartaíonn an lucht bainistíochta. Costais a bhaineann le gníomhaíochtaí taighde, costais forbartha nach féidir a chaipitliú, agus costais chothabhála, aithnítear na costais sin go léir mar chaiteachais de réir mar a thabhaítear iad.

Déantar sócmhainní doláimhsithe a amúchadh de réir méid chothroim thar a saolréanna úsáide measta (3 bliana go 11 bhliain). Braitheann saolréanna úsáide measta sócmhainní doláimhsithe ar a saolré eacnamaíoch sonracha nó ar a saolré dlíthiúil arna shocrú le comhaontú.

1.5.2. Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

Luaitear an réadmhaoin, gléasra agus trealamh uile ar chostas stairiúil lúide dímheas carntha agus caillteanais lagaithe. Áirítear leis an gcostas caiteachais is féidir a chur i leith éadail, tógáil, nó aistriú na sócmhainne.

Cuirtear costais ina dhiaidh sin san áireamh le luach na sócmhainne de réir na leabhar nó aithnítear iad mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, nuair is dóchúil gur chuig an Aontas a shreabhfaidh na tairbhí eacnamaíocha nó an poitéinseal seirbhíse a bheidh ann amach anseo maidir leis an ítim sin agus gur féidir a chostas a thomhas ar bhealach iontaofa. Cuirtear costais deisiúcháin agus cothabhála ar an ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais le linn na tréimhse airgeadais ina dtabhaítear iad.

Ní dhéantar talamh a dhímheas mar meastar go bhfuil saolré úsáideach éiginnte aige. Ní dhéantar sócmhainní atá á dtógáil a dhímheas, mar níl na sócmhainní sin ar fáil lena n-úsáid go fóill. Déantar dímheas ar shócmhainní eile a ríomh agus modh an mhéid chothroim á úsáid chun a gcostas lúide a luachanna iarmharacha a leithdháileadh thar a saolréanna úsáide measta, mar a leanas:

An cineál sócmhainne	Ráta dímheasa de réir méid chothroim
<i>Foirgnimh</i>	4 % go 10 %
<i>Sócmhainní spáis</i>	8 % go 25 %
<i>Gléasra agus trealamh</i>	10 % go 25 %
<i>Troscán agus feithicilí</i>	10 % go 25 %
<i>Ríomhairí (crua-earraí)</i>	25 % go 33 %
<i>Eile</i>	10 % go 33 %

Cinntear gnóthachain nó caillteanais ar dhiúscairtí trí fháltais lúide caiteachais díolacháin a chur i gcomparáid le luach na sócmhainne de réir na leabhar diúscairta agus áirítear iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Léasanna

Is éard is léas ann comhaontú lena dtugann an léasóir an ceart don léasaí chun sócmhainn a úsáid ar feadh tréimhse chomhaontaithe mar mhalairt ar íocaíocht nó ar shraith íocaíochtaí. Aicmítear léasanna mar léasanna airgeadais nó léasanna oibriúcháin.

Is éard atá i léasanna airgeadais na léasanna ina n-aistrítear go substaintiúil na rioscaí agus luaíochtaí uile a ghabhann le húinéireacht chuig an léasaí. Nuair a chuireann léasaí tús le léas airgeadais, aithnítear na sócmhainní a fhaightear faoin léas airgeadais mar shócmhainní agus aithnítear na hoibleagáidí léasa lena mbaineann mar dhliteanais ón tráth a thosaíonn téarma an léasa. Aithnítear na sócmhainní agus dliteanais ag méideanna atá cothrom le luach cóir na réadmhaoiné léasaithe nó, má tá sé níos ísle, luach reatha na n-íocaíochtaí léasa íosta, arna gcinneadh agus tús á chur leis an léas. Le linn thréimhse théarma an léasa, déantar na sócmhainní arna sealbhú faoi léasanna airgeadais a dhímheas thar shaolré úsáideach na sócmhainne nó théarma an léasa, cibé acu is giorra. Déantar na híocaíochtaí léasa íosta a chionroinnt idir an muirear maoiniúcháin (gné an úis) agus laghdú an dliteanais gan íoc (gné an chaipitil). Déantar an muirear airgeadais a leithdháileadh ar gach tréimhse le linn théarma an léasa ionas go bhfaighfí ráta úis tréimhsiúil seasmhach ar iarmhéid an dliteanais atá fágtha, a chuirtear i láthair mar

reatha/neamhreatha, de réir mar is infheidhme. Muirearaítear cíosanna teagmhasacha mar chaiteachais sa tréimhse ina dtabhaítear iad.

Is éard atá i léas oibriúcháin aon léas seachas léas airgeadais, i.e. léas ina gcoinníonn an léasóir go substaintiúil na rioscaí agus luaíochtaí uile a ghabhann le húinéireacht sócmhainne. Nuair a thosaítear léas oibriúcháin mar léasaí, aithnítear na híocaíochtaí léasa oibriúcháin mar chaiteachas sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais de réir méid chothroim thar théarma an léasa, gan sócmhainn léasaithe ná dliteanas léasaithe a chur i láthair sa chlár comhardaithe.

1.5.3. Lagú ar shócmhainní neamhairgeadais

Is éard is lagú ann caillteanas i dtairbhí eacnamaíocha amach anseo nó poitéinseal seirbhíse sócmhainne, sa bhreis ar aitheantas córasach a thabhairt do chaillteanas tairbhí eacnamaíocha amach anseo na sócmhainne nó poitéinseal seirbhíse na sócmhainne trí amúchadh nó dímhéas (mar is infheidhme). Sócmhainní a bhfuil saolré úsáideach éiginnte acu agus nach bhfuil faoi réir amúchta/dímheasa agus a ndéantar tástáil orthu go bliantúil i ndáil le lagú. Déantar sócmhainní atá faoi réir amúchta/dímheasa a thástáil le haghaidh lagaithe pé uair a bhíonn léiriú ann ar an dáta maidir le tuairisciú go bhféadfadh sócmhainn a bheith lagaithe. Aithnítear caillteanas lagaithe ag an méid a sháraíonn luach sócmhainne de réir na leabhar a méid (seirbhíse) in-aisghabhála. Is éard is méid (seirbhíse) in-aisghabhála ann an méid is airde de luach cóir sócmhainne lúide costais díolacháin agus a luach úsáide.

Déantar sócmhainní doláimhsithe agus luachanna iarmharacha réadmhaoine, gléasra agus trealaimh agus saolréanna úsáide a athbhreithniú, agus a choigeartú más iomchuí, uair amháin ar a laghad in aghaidh na bliana. Mura bhfuil na cúiseanna le laguithe a aithníodh i mblianta roimhe sin i bhfeidhm a thuilleadh, déantar na caillteanais lagaithe a aisiompú dá réir.

1.5.4. Infheistíochtaí a dtugtar cuntas orthu agus modh an chothromais á úsáid

Rannpháirtíocht i gcomhlaigh agus i gcomhfhiontair

Déantar infheistíochtaí a chuirtear san áireamh agus modh an chothromais á úsáid a aithint ar costas ar dtús, agus déantar an luach de réir na leabhar tosaigh a mhéadú nó a laghdú ina dhiaidh sin chun ranníocaíochtaí eile a aithint, mar aon le sciar an Aontais de bharrachas nó easnamh an infheisteora, agus aon lagú agus díbhinn. Is ón gcostas tosaigh in éineacht leis na gluaiseachtaí go léir a fhaightear luach de réir na leabhar na hinfheistíochta sna ráiteas airgeadais ag dáta an chlár chomhardaithe. Aithnítear sciar an Aontais i mbarrachas nó easnamh an infheisteora sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais, agus aithnítear a sciar de ghluaiseachtaí an infheisteora i gcothromas sna cúlchistí laistigh de ghlansócmhainní. Laghdaítear luach na sócmhainne de réir na leabhar de réir na ndáileachán arna bhfaíl ó infheistíocht.

Sciar an Aontais d'easnamh in infheistíocht a dtugtar cuntas uirthi agus modh an chothromais á úsáid, má tá an sciar sin cothrom lena leas san infheistíocht nó níos mó ná sin, ní dhéanfaidh an tAontas a sciar de na caillteanais bhreise ('caillteanais neamhaitheanta') a aithint a thuilleadh. I ndiaidh leas an Aontais a laghdú go nialas, ní dhéantar foráil do chaillteanais bhreise agus ní aithnítear dliteanas ach amháin a mhéid a bhfuil oibleagáid inchiallaithe nó dhlíthiúil tabhaithe ag an Aontas, nó a bhfuil íocaíochtaí déanta aige thar ceann an eintitis.

Má tá lagú léirithe, is gá díluacháil a dhéanamh chuig an méid in-aisghabhála níos ísle. Cinntear an méid inghnóthaithe mar a thuairiscítear faoi nóta **1.5.3**. Mura bhfuil an chúis leis an lagú fós i bhfeidhm ag dáta níos déanaí, déanfar an caillteanas lagaithe a aisiompú go dtí an luach de réir na leabhar a bheadh ann mura n-aithneofaí aon chaillteanas lagaithe.

I gcásanna ina bhfuil 20 % nó níos mó de chiste caipitil infheistíochta i seilbh an Aontais, ní dhéanann sé iarracht tionchar suntasach a imirt. Caitear le cistí den sórt sin mar ionstraimí airgeadais dá bhrí sin agus déantar iad a aicmiú mar shócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bhrabús nó thrí chaillteanas ('FVSD').

Comhlaigh agus comhfhiontair a aicmítear mar mhion-eintitis (féach nóta **1.3**), ní chuirtear san áireamh iad faoi mhodh an chothromais. Cuirtear ranníocaíochtaí an Aontais leis na heintitis sin i gcuntas mar chaiteachas don tréimhse sin.

1.5.5. Sócmhainní airgeadais

Aicmiú tráth na haitheanta tosaigh

Braitheann an t-aicmiú ar dhá chritéar:

- Samhail bainistíochta na sócmhainní airgeadais. Is gá measúnú a dhéanamh ar an gcaoi a mbainistíonn an tAontas na sócmhainní airgeadais chun sreafaí airgid a ghiniúint agus chun a chuspóirí a bhaint amach agus ar an gcaoi a ndéanann sé meastóireacht ar an bhfeidhmíocht ar shócmhainní airgeadais.
- Saintréithe sreafa airgid conarthacha na sócmhainne. Chuige sin, is gá measúnú a dhéanamh ar cé acu ar íocaíochtaí príomhshuime agus úis ar an bpríomhshuim gan íoc amháin atá sna sreafaí airgid conarthacha nó nach ea. Is éard atá in ús an chomaoin i leith luach ama an airgid, an riosca creidmheasa agus costais agus rioscaí bunúsacha eile de dheasca iasachtaí.

Tar éis measúnaithe bunaithe ar na critéir sin, féadfar na sócmhainní airgeadais a aicmiú ina dtrí chatagóir: 'Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta' (AC), 'sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlansócmhainní/cothromas (FVNA), nó 'sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh' (FVSD).

Sócmhainní airgeadais le sreafaí airgid conarthacha a léiríonn an phríomhshuim agus úis amháin, déantar iad a aicmiú ag brath ar shamhail bainistíochta an eintitis. Más é atá i gceist leis an tsamhail bainistíochta na sócmhainní airgeadais a choinneáil chun sreafaí airgid conarthacha a bhailiú, aicmítear na sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta. Más é atá i gceist leis an tsamhail bainistíochta na sócmhainní airgeadais a choinneáil chun sreafaí airgid conarthacha a bhailiú agus chun na sócmhainní airgeadais a dhíol araon, is FVNA an t-aicmiú. Má tá an tsamhail bainistíochta difriúil ón dá shamhail sin (e.g. coinnítear na sócmhainní airgeadais lena dtrádáil nó coinnítear iad i bpunann arna bainistiú agus arna measúnú ar bhonn luacha cóir), aicmítear na sócmhainní airgeadais mar FVSD.

Sócmhainní airgeadais le sreafaí airgid conarthacha nach príomhshuim agus úis amháin atá iontu, ach go n-eascraíonn neamhchosaint ar rioscaí agus luaineacht astu seachas mar a bhíonn i gceist i mbunsocrú iasachta (e.g. athruithe ar phraghsanna cothromais), aicmítear na sócmhainní sin mar FVSD gan beann ar an tsamhail bainistíochta atá i gceist.

Tráth an aitheantais tosaigh, aicmíonn an tAontas na sócmhainní airgeadais mar a leanas:

(i) Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta

Aicmíonn an tAontas an méid seo a leanas sa chatagóir sin:

- Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim;
- Iasachtaí (lena n-áirítear taiscí téarma lena ngabhann aibíocht tosaigh de bhreis is 3 mhí);
- Suimeanna infhaighte arna malartú, ach amháin cuid infhaighte an chonartha ráthaíochta airgeadais arna haicmiú mar shócmhainn airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh.

Comhlíontar dhá choinníoll leis na sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha seo: Is é samhail bainistíochta an Aontais iad a choinneáil chun na sreafaí airgid conarthacha a bhailiú. Thairis sin, ar laethanta sonraithe, tá sreafaí airgid conarthacha ann arb é an phríomhshuim agus úis ar mhéid na príomhshuime gan íoc amháin atá iontu.

Áirítear sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta i sócmhainní reatha, ach amháin iad siúd lena ngabhann aibíocht de bhreis is 12 mhí ón dáta tuairiscithe.

(ii) Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlansócmhainní/cothromas

Tá sreafaí airgid conarthacha ag na sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha seo a léiríonn an phríomhshuim agus an t-ús ar an bpríomhshuim gan íoc agus é sin amháin. Ina theannta sin, sealbhóidh an tsamhail bhainistíochta na sócmhainní airgeadais chun sreafaí airgid conarthacha a bhailiú agus chun na sócmhainní airgeadais a dhíol araon.

Aicmítear sócmhainní sa chatagóir seo mar shócmhainní reatha, má tá coinne leis go ndéanfar iad a réadú laistigh de 12 mhí ón dáta tuairiscithe.

Ní raibh sócmhainní den sórt sin i seilbh an Aontais an 31 Nollaig 2022.

(iii) Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh

Déanann an tAontas na sócmhainní airgeadais seo a leanas a aicmiú mar FVSD toisc nach iad an phríomhshuíomh agus na húis ar an bpríomhshuíomh amháin a léirítear leis na sreafaí airgid conarthacha:

- Díorthaigh;
- Infheistíochtaí cothromais agus infheistíochtaí i gcistí margaidh airgid agus infheistíochtaí i gcistí punann comhthiomsaithe;
- Infheistíochtaí eile de chineál cothromais (e.g. Oibríochtaí Caipitil Riosca).

Ina theannta sin, déanann an tAontas na hurrúis fiachais atá á sealbhú aige a aicmiú mar FVSD toisc go ndéantar bainistíocht agus meastóireacht ar phunanna na n-urrús fiachais ar bhonn luacha chóir na punainne (e.g. an Ciste don Soláthar Coiteann faoi Airteagal 212 den Rialachán Airgeadais).

Aicmítear sócmhainní sa chatagóir seo mar shócmhainní reatha, má tá coinne leis go ndéanfar iad a réadú laistigh de 12 mhí ón dáta tuairiscithe.

Aitheantas tosaigh agus tomhas

Ceannacháin sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlan sócmhainní/chothromas agus ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, aithnítear iad ar dháta a dtrádála – an dáta ar a ngeallann an tAontas go gceannóidh sé an tsócmhainn. Aithnítear coibhéisí airgid thirim agus iasachtaí nuair a thaisctear an t-airgead in institiúid airgeadais nó nuair a réamhíoctar le hiasachtóirí é.

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ar dtús báire ar luach cóir. Gach sócmhainn airgeadais nach dtugtar ar aghaidh ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, cuirtear na costais idirbhirt leis an luach cóir tráth na haitheanta tosaigh. Sócmhainní airgeadais a thugtar ar aghaidh ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh caitear na costais idirbhirt sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Is éard a bhíonn sa luach cóir sócmhainne airgeadais tráth na haitheanta tosaigh an praghas idirbhirt mura mbíonn an t-idirbheart ar neamhthuilleamaí i.e. ní hann do chomaoín nó is ar éigeann gur ann di chun críocha beartais phoiblí. Sa chás sin, an difríocht idir luach cóir na hionstraime airgeadais agus an praghas idirbhirt is éard atá ann an chomhpháirt nach dtrádáiltear ar an stocmhalartán a aithnítear mar chaiteachas sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Sa chás sin, eascraíonn luach cóir sócmhainne airgeadais ó idirbhearta margaidh reatha le haghaidh ionstraim atá coibhéiseach go díreach. Mura bhfuil aon mhargadh gníomhach ann le haghaidh na hionstraime, díorthaítear an luach cóir ó theicníc luachála a úsáideann sonraí atá ar fáil ó mhargáí inbhraite.

Nuair a dheonaítear iasacht fadtéarmach nach mbaineann aon ús leis nó go bhfuil ús faoi bhun dhálaí an mhargaidh i gceist leis, is féidir a luach cóir a mheas mar luach reatha na bhfáltas airgid tirim go léir sa todhchaí arna lascaíniú leis an ráta úis margaidh atá i réim le haghaidh ionstraim chomhchosúil a mbaineann rátáil chreidmheasa chomhchosúil léi.

Iasachtaí arna ndeonú faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais, déantar iad a thomhas ar dtús ar a méid ainmniúil, agus meastar praghas an idirbhirt mar luach cóir na hiasachta. Tarlaíonn sé sin ar na cúiseanna seo a leanas:

- Tá 'timpeallacht an mhargaidh' i ndáil le hiasachtú an Aontais an-sonrach agus éagsúil ón margadh caipitil a úsáidtear chun fiachas tráchtála nó fiachas rialtais a eisiúint. Ós rud é go mbíonn deis ag iasachtóirí sna margaí sin ionstraimí malartacha a roghnú, cuirtear an deis sin san áireamh agus praghsanna margaidh á gcinneadh. Ní bhíonn an deis sin maidir le hionstraimí malartacha ag an Aontas áfach, ní cheadaítear dó airgead a infheistiú sna margaí caipitil; ní fhaigheann sé cistí ar iasacht ach chun críche iasachtaithe. Ní bhíonn aon rogha malartach iasachtaithe ná infheistíochta ar fáil don Aontas i ndáil le suimeanna arna bhfáil ar iasacht dá bhrí sin. Ní bhíonn aon deis chostas i gceist dá réir agus níl aon bhunús comparáide le rátaí margaidh dá bhrí sin. Go deimhin, is léiriú ar an margadh iad oibríochtaí an Aontais trína dtugtar iasachtaí. Go bunúsach, ós rud é nach bhfuil 'rogha' an deis chostais infheidhme, ní léiríonn an praghas margaidh substaint idirbhearta iasachta an Aontais ar bhealach cóir. Dá bhrí sin, níl sé iomchuí luach cóir iasachtú an Aontais a chinneadh ag tagairt do bhannaí tráchtála nó bannaí rialtais.
- Thairis sin, ós rud é nach bhfuil aon mhargadh gníomhach ná idirbhearta comhchosúla ann chun comparáid a dhéanamh leo, ba cheart don Aontas an ráta úis a gearradh a úsáid mar an ráta úis chun luach cóir a chuid oibríochtaí trína dtugtar iasachtaí a fháil.

Tomhas dá éis sin

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta dá éis sin ar chostas amúchta ag úsáid an mhodha úis éifeachtaigh.

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ag luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas dá éis sin ar luach cóir. Aithnítear gnóthachain agus caillteanais ó athruithe ar an luach cóir sa chúlchiste luacha cóir, ach amháin difríochtaí in aistriúchán malairte eachtraigh ar shócmhainní airgeadra, aithnítear iad sin sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh dá éis sin ar luach cóir. Gnóthachain agus caillteanais ó athruithe ar an luach cóir (lena n-áirítear cinn a eascraíonn ó aistriú airgeadra eachtraigh agus aon ús a thuilltear), déantar iad a áireamh sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais sa tréimhse ina dtarlaíonn siad.

Luach cóir ar thomhas dá éis sin

Tá luachanna córa infheistíochtaí luaite i margaí gníomhacha bunaithe ar phraghsanna tairisceana reatha. Mura bhfuil an margadh le haghaidh sócmhainn airgeadais gníomhach (agus le haghaidh urrúis neamhliostaithe agus díorthaigh thar an gcuntar), bunaíonn an tAontas luach cóir trí theicnící luachála a úsáid. Áirítear leo sin idirbhearta ar neamhthuilleamaí le déanaí a úsáid, tagairt d'ionstraimí eile atá mar an gcéanna go substaintiúil, anailís shreabhadh airgid lascainithe, samhlacha praghsála roghanna agus teicnící luachála eile a úsáideann rannpháirtithe an mhargaidh go coiteann.

Infheistíochtaí i gcistí caipitil fiontair nach ngabhann praghas margaidh luaite leo i margadh gníomhach, déantar iad a luacháil ar an luach glansócmhainne is inchurtha, a mheastar mar choibhéis dá luach cóir.

Lagú sócmhainní airgeadais

Aithníonn agus tomhaiseann an tAontas caillteanas lagaithe le haghaidh caillteanais chreidmheasa ionchasacha ar shócmhainní airgeadais a thomhaistear ar chostas amúchta agus ar luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas.

Is éard é an caillteanas creidmheasa ionchasacha (ECL) luach reatha na difríochta idir na sreafaí airgid chonarthacha agus na sreafaí airgid a bhfuil coinne ag an Aontas a fháil. Ionchorpraítear in ECL faisnéis réasúnach agus ar féidir tacú léi atá ar fáil gan chostas míchuí nó iarracht mhíchuí ar an dáta tuairiscithe.

Tomhaistear ECL le samhail trí chéim a chuireann teagmhais mhainneachtana ualaithe dóchúlachta san áireamh le linn shaolré na sócmhainne airgeadais agus éabhlóid an riosca creidmheasa ó thúsphointe na sócmhainne airgeadais. I gcás iasachtaí, is ionann an túsphointe agus dáta an ghealltanais iasachta neamh-inchúlghairthe.

Mura dtagann aon mhéadú suntasach ar an riosca creidmheasa ón túsphointe ('céim 1'), is ionann an caillteanas lagaithe agus ECL ó theagmhais mhainneachtana fhéideartha as seo go ceann 12 mhí ón dáta tuairiscithe ('ECL 12 mhí'). Má thagann méadú suntasach ar an riosca creidmheasa ón túsphointe ('céim 2'), nó má tá fianaise oibiachtúil ann de lagú creidmheasa ('céim 3'), is ionann an caillteanas lagaithe agus ECL ó theagmhais mhainneachtana fhéideartha thar shaolré iomlán na sócmhainne airgeadais ('ECL saolré' (féach nóta 6.5)).

I gcás sócmhainní ar chostas amúchta, laghdaítear suim ghlanluacha na sócmhainne trí mhéid an chaillteanais lagaithe a aithnítear sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Le haghaidh sócmhainní ar luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas aithnítear an liúntas caillteanais i nglansócmhainní/gcothromas agus ní laghdaítear luach na sócmhainne airgeadais de réir na leabhar sa chlár comhardaithe dá thoradh. Má tharlaíonn sé, i dtréimhse dá éis, go laghdaítear méid an chaillteanais lagaithe, déantar an caillteanas lagaithe a aithníodh roimhe sin a chealú tríd an ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

(a) Iasachtaí do stáit cheannasacha

Bunaíonn an tAontas a mheasúnú ar lagú iasachtaí, i gcomhthéacs chineál mhaoiniú an Aontais agus a stádaí institiúidigh uathúil.

Maidir le lagú iasachtaí le Stáit nach Ballstáit iad, ríomhann an tAontas na caillteanais chreidmheasa ionchasacha trí shonraí cáilíochta creidmheasa seachtracha a úsáid, ach cuirtear stádas mar chreidiúnaí tosaíochta san áireamh áfach, agus laghdaítear an riosca creidmheasa mar thoradh. Chun an luach

reatha a ríomh, is é ráta úis éifeachtach bunaidh na hiasachta a úsáidtear mar an ráta lascaíne. Má tá ráta úis athraitheach i gceist le hiasacht, is é an ráta úis éifeachtach reatha arna gcinneadh faoin gconradh a úsáidtear mar an ráta lascaíne.

Maidir le hiasachtaí do Bhallstáit, níor thabhaigh an tAontas aon chaillteanas lagaithe, agus ní raibh aon mhainneachtain ar íocaíochtaí i gceist. Le haghaidh na n-iasachtaí sin, chomh maith leis an stádas mar chreidiúnaí tosaíochta, cuireann an tAontas an caidreamh lena Bhallstáit san áireamh. Trí bhíthin an dá ghné sin, i bprionsabal, ráthaítear gnóthú iomlán na n-iasachtaí do na Ballstáit, tráth a n-aibíochta. Measann an tAontas gur diomaibhseach iad na caillteanais chreidmheasa ionchasacha ó iasachtaí le Ballstáit dá bhrí sin, agus measann sé go mbeadh cur chuige staitistiúil míchuí chun caillteanais chreidmheasa ionchasacha a ríomh i ndáil leis na hiasachtaí sin. Ní aithnítear aon chaillteanas chreidmheasa ionchasach sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais i leith na n-iasachtaí le Ballstáit dá réir sin.

(b) *Suimeanna infhaighte*

Tomhaiseann an tAontas an caillteanas lagaithe ar mhéid shaolré ECL, agus réitigh phraiticiúla á n-úsáid (e.g. mairtís forála).

(c) *Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim*

Tá airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim i seilbh an Aontais i gcuntais reatha i mbainc agus i dtascí téarma suas le 3 mhí. Sealbhaítear an t-airgead tirim i mbainc ag a bhfuil rátálacha creidmheasa an-arda (féach nóta 6.5), agus bíonn dóchúlachtaí mainneachtana an-íse i gceist dá bhrí sin. Ag glacadh leis an achar gearr agus na dóchúlachtaí íse maidir le mainneachtain, tá na caillteanais chreidmheasa ionchasacha ó airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim diomaibhseach. Ní aithnítear aon lamháltas lagaithe le haghaidh coibhéisí airgid thirim dá bharr sin.

Dí-aithint

Déantar ionstraimí airgeadais a dhí-aithint nuair a théann na cearta chun sreafaí airgid a fháil ó na hinfheistíochtaí in éag nó nuair a aistríonn an tAontas gach riosca agus gach luaíocht úinéireachta go substaintiúil chuig páirtí eile. Aithnítear díol sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas agus trí bharrachas nó easnamh ar a ndáta trádála.

1.5.6. Fardail

Cibé acu is íse, costas nó glanluach inréadaithe, is aige sin a luaitear fardail. Déantar an costas a chinneadh trí mhodh an ceann is túisce isteach, is túisce amach (FIFO) a úsáid. Maidir le costas na n-earraí críochnaithe agus obair idir lámha, áirítear amhábhair, saothar díreach, costais eile atá inchurtha go díreach agus forfhoirne táirgthe gaolmhara eile (bunaithe ar ghnáth-inniúlacht oibriúcháin). Is éard is glanluach inréadaithe ann an praghas díola measta i ngnáthchúrsa an ghnó, lúide costais an chomhlánaithe agus na costais díolacháin. Nuair a choinnítear fardail lena ndáileadh gan aon chostas breise a íoc nó ar mhuirear beag, déantar iad a thomhas ag costas nó ag an gcostas athsholáthair reatha, pé ceann is lú. Is é costas athsholáthair reatha an costas a thabhdh an tAontas dá mbeadh air an tsócmhainn a fháil ar dháta an tuairiscithe.

1.5.7. Méideanna réamh-mhaoiniúcháin

Is íocaíocht é réamh-mhaoiniú atá beartaithe chun réamhíocaíocht airgid a sholáthar don tairbhí, i.e. cúlchnap Féadfar é a dheighilt i roinnt íocaíochtaí i gcomhréir le prionsabal na bainistíochta fóna airgeadais thar thréimhse a shainítear sa chonradh, sa chinneadh, sa chomhaontú nó sa bhunghníomh. Úsáidtear an cúlchnap nó an réamhíocaíocht don chríoch dár soláthraíodh é le linn na tréimhse a shainítear sa chomhaontú nó aisióctar é. Mura dtabhaíonn an tairbhí caiteachas incháilithe, beidh sé de dhualgas air an réamh-mhaoiniú a thabhairt ar ais go dtí an Aontas Eorpach. Toisc go gcoinníonn an tAontas smacht ar an réamh-mhaoiniú agus toisc go bhfuil sé i dteideal aisíocaíocht a fháil don chuid neamh-incháilithe, cuirtear an méid sin i láthair mar shócmhainn.

Aithnítear réamh-mhaoiniú ar dtús ar an gclár comhardaithe nuair a aistrítear airgead tirim chuig an bhfaighteoir. Tomhaistear é ag méid na comaoine a thugtar. I dtréimhsí dá éis tomhaistear réamh-mhaoiniú ag an méid a aithnítear ar dtús ar an gclár comhardaithe lúide na caiteachais incháilithe (lena n-áirítear méideanna measta i gcás inar gá) a thabhaítear le linn na tréimhse.

Aithnítear ús ar réamh-mhaoiniú de réir mar a thuilltear é i gcomhréir le forálacha an chomhaontaithe ábhartha. Déantar meastachán den ioncam úis fhabhráithe, bunaithe ar an bhfaisnéis is iontaofa, ag deireadh na bliana agus cuirtear san áireamh sa chlár comhardaithe é.

Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit, a eascraíonn ó aisíocaíocht ón Aontas ar mhéideanna arna n-íoc ag na Ballstáit mar réamhíocaíochtaí lena dtairbhíthe (lena n-áirítear 'ionstraimí airgeadais faoi bhainistíocht chomhpháirteach'), aithnítear na réamhíocaíochtaí sin mar shócmhainní agus cuirtear i láthair iad faoin gceannteideal 'Réamh-mhaoiniú'. Déantar réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit a thomhas ina dhiaidh sin ag an méid a aithníodh ar dtús ar an gclár comhardaithe lúide an meastachán is fearr ar na caiteachais incháilithe arna dtabhú ag tairbhíthe deiridh, arna ríomh ar bhonn toimhdí réasúnta ar féidir tacú leo.

Na ranníocaíochtaí le cistí iontaobhais an Aontais (mar a bunaíodh faoi Airteagal 234 den Rialachán Airgeadais) nach gcomhdhlúthaítear iad sa Choimisiún Eorpach, nó le heintitis neamh-chomhdhlúite eile, aicmítear iad sin mar réamh-mhaoiniú ós rud é gurb é is aidhm dóibh cúlchnap a thabhairt don chiste iontaobhais chun ligean dó gníomhaíochtaí áirithe a mhaoiniú arna sainiú faoi chuspóirí an chiste iontaobhais. Tomhaistear ranníocaíochtaí ón Aontas le cistí iontaobhais ag méid tosaigh na ranníocaíochta ón Aontas lúide caiteachais incháilithe, lena n-áirítear méideanna measta i gcás inar gá, arna dtabhú ag an gciste iontaobhais le linn na tréimhse tuairiscithe agus arna leithdháileadh ar ranníocaíocht an Aontais i gcomhréir leis an gcomhaontú foluiteach.

1.5.8. Suimeanna infhaighte arna dtrádáil ar an stocmhalartán agus méideanna in-aisghabhála nach méideanna in-aisghabhála arna dtrádáil ar an stocmhalartán iad

Ceanglaíonn Rialacha Cuntasaíochta an Aontais go ndéanfaí idirbhearta malairte agus idirbhearta neamh-mhalairte a chur i láthair ar leithligh. Chun idirdhealú a dhéanamh idir an dá chatagóir, coimeádtar an téarma 'suimeanna infhaighte' le haghaidh idirbhearta malairte, ach le haghaidh 'idirbhearta neamh-mhalairte' i.e. nuair a fhaigheann an tAontas luach ó eintiteas eile gan tuairim is luach cothrom a thabhairt go díreach sa mhalairt, úsáidtear an téarma 'méideanna in-aisghabhála' (e.g. méideanna in-aisghabhála ó Bhallstáit a bhaineann le hacmhainní dílse).

Tá suimeanna infhaighte ó idirbhearta malairte ina sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta, ach amháin méideanna áirithe den chuid infhaighte den chonradh ráthaíochta airgeadais a aicmítear mar shócmhainn airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh (féach nóta **1.5.5**).

Tugtar méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta nach dtrádáiltear ar an stocmhalartán ar aghaidh ar luach cóir amhail dáta na héadála lúide an díscríobh i gcomhair lagú. Bunaítear díluacháil i gcomhair lagú méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte nuair atá fianaise oibiachtúil ann nach mbeidh an tAontas in ann na méideanna uile atá dlite de réir théarmaí bunaidh na méideanna in-aisghabhála a bhailiú ó idirbhearta neamh-mhalairte. Is ionann méid na díluachála agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne agus an méid in-aisghabhála. Aithnítear méid na díluachála sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Déantar díluacháil ghinearálta, bunaithe ar thaithí roimhe sin, maidir le horduithe gnóthaithe gan íoc nár cuireadh faoi réir díluacháil shonrach cheana féin. Féach nóta **1.5.14** maidir le hioncam carntha a láimhseáil ag deireadh na bliana. Ní ionstraimí airgeadais iad na méideanna a léirítear agus a nochtar mar mhéideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte, mar ní eascraíonn siad as conradh a bheadh ina chúis le dliteanas airgeadais nó ionstraim cothromais. Sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais, déantar méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte a nochtadh in éineacht le hsuimeanna infhaighte ó idirbhearta malairte áfach, i gcás inarb iomchuí.

1.5.9. Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

Is sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta iad airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim agus áirítear leo airgead ar láimh, taiscí arna sealbhú ar glao nó ar ghearrfhógra le bainc agus infheistíochtaí fóirleachtacha gearrthéarmacha eile ag a bhfuil aibíochtaí bunaidh de 3 mhí nó níos lú.

1.5.10. Sochair fostaithe

Soláthraíonn an tAontas sraith sochar (díolaíochtaí agus slándáil shóisialta) d'fhostaithe. Chun críocha cuntasaíochta, ní mór iad sin a aicmiú ina sochair ghearrthéarmacha agus ina sochair iarfhostaíochta.

Sochair fostaithe gearrthéarmacha

Is éard is sochair ghearrthéarmacha fostaithe ann na sochair sin a bheidh dlite lena réiteach roimh 12 mhí tar éis dheireadh na tréimhse tuairiscithe ina soláthraíonn na fostaithe an tseirbhís, amhail tuarastail, saoire bhreiteachta íoctha agus saoire bhliantúil, agus liúntais ghearrthéarmacha eile. Aithnítear sochair fostaithe gearrthéarmacha mar chaiteachas nuair a sholáthraítear an tseirbhís lena mbaineann. Aithnítear dliteanas ag an méid a bhfuil coinne go n-íocfar má tá oibleagáid dhlíthiúil nó inchiallaithe ar an Aontas faoi láthair chun é a íoc de thoradh ar sheirbhís a sholáthair an fostaí roimhe sin agus gur féidir an oibleagáid a mheas go hiontaofa.

Sochair iarfhostaíochta

Deonaíonn an tAontas sraith sochar iarfhostaíochta d'fhostaithe, lena n-áirítear pinsin scoir, pinsin easláine agus pinsin mharthanóirí arna soláthar faoi Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh (PSEO), chomh maith le cumhdach árachais sláinte arna sholáthar faoin gComhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS) (féach nóta 2.9). Soláthraítear na sochair sin faoi phlean aonair – cé go bhfuil sé scoilte ina dhá scéim – agus ní mór caitheamh leo ar bhealach comhchosúil chun léiriú cothrom a thabhairt ar an staid agus chun an fíorchás eacnamaíoch a chur in iúl:

- i. Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh (PSEO): Na sochair a dheonaítear faoin scéim seo a chistítear go barúlach¹⁵, baineann siad le sinsearach, easláine agus marthanacht, chomh maith le liúntais teaghlaigh, bás roimh scor do na fostaithe sin a oibríonn nó a d'oibrigh in Institiúidí, Gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais nó do mharthanóirí oifigigh nó pinsinéirí a fuair bás. Déanann an fhoireann ranníocaíochtaí dar luach aon trian de chostas ionchasach na sochar sin óna dtuarastail.
- ii. Comhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS): Faoin scéim seo, soláthraíonn an tAontas cumhdach árachais sláinte d'fhoireann an Choimisiúin Eorpaigh, Institiúidí, Gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile de chuid an Aontais trí chostais mhíochaine a aisíoc. Na sochair a dheonaítear do 'dhaoine neamhghníomhacha' sa scéim sin (i.e. pinsinéirí, dílleachtaí etc.), aicmítear iad sin mar shochair iarfhostaíochta.

Soláthraíonn an tAontas sochair iarfhostaíochta do Chomhaltaí agus iar-Chomhaltaí institiúidí an Aontais trí scéimeanna pinsin ar leithligh freisin. Taispeántar iad sin faoin gceannteideal 'Scéimeanna sochair scoir eile'. Faoi na scéimeanna sin, soláthraíonn an tAontas sochair phinsin do chomhaltaí an Choimisiúin, Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, na Cúirte Iniúchóirí, na Comhairle, Pharlaimint na hEorpa, an Ombudsman Eorpaigh, agus an Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí. Soláthraíonn an tAontas cumhdach sláinte do chomhaltaí Institiúidí an Aontais trí JSIS.

Cáilíonn na sochair iarfhostaíochta thuas mar oibleagáidí sochar sainithe an Aontais agus déantar iad a ríomh ag gach dáta tuairiscithe trí mhéid an tsochair don todhchaí atá tuillte ag fostaithe sa tréimhse atá ann faoi láthair agus sna tréimhsí roimhe seo a mheas, an méid sin a lascainiú agus luach cóir aon sócmhainní plean a bhaint uaidh. Déantar an oibleagáid sochair shainithe a ríomh gach bliain agus modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa á úsáid. Déantar luach láithreach na hoibleagáide sochar sainithe a chinneadh trí na sreafaí airgid thirim a mheastar don todhchaí a lascainiú ag úsáid rátaí úis bannaí rialtais a ainmnítear san airgeadra ina n-íocfar na sochair, agus a mbaineann téarmaí aibíochta leo arb ionann iad, a bheag nó a mhór, agus téarmaí an dliteanais phinsin lena mbaineann.

Ionchorpraítear na sochair iarfhostaíochta a sholáthraítear d'fhoireann an Aontais i bplean aonair lena gcuimsítear scéim pinsin (PSEO) agus scéim árachais breoiteachta (JSIS), agus braitheann an ceart chun cumhdaigh faoin scéim JSIS ar an gceart chun cumhdaigh a bheith faighte faoin scéim PSEO. Faoi théarmaí an phlean aonair seo, mar a leagtar amach sa Rialachán Foirne, faightear teidlíochtaí áirithe, amhail an ceart chun pinsean iarchurtha agus laghdaithe a fháil faoin scéim PSEO tar éis 10 mbliana seirbhíse. Tá na teidlíochtaí arna bhfáil faoin bplean aonair de réir sheirbhíse an fhostaí ina dhiaidh sin níos airde go hábhartha ná na teidlíochtaí tosaigh sin áfach, mar a léirítear leis na cearta pinsin arna bhfabhrú go bliantúil ina dhiaidh sin.

¹⁵ Is ciste (fíorúil) barúlach é PSEO le sochair shainithe ina bhfónann ranníocaíochtaí na foirne chun a bpinsin a mhaoiniú amach anseo. Cé nach bhfuil aon chiste infheistíochta iarbhir ann, meastar go bhfuil an méid a bhaileofaí le ciste den sórt sin infheistithe i mbannaí fadtéarmacha na mBallstát agus tá sé sin léirithe sa dhliteanas pinsin atá cláraithe i gcuntais bhliantúla an Aontais Eorpaigh. Soláthraíonn na Ballstáit ráthaíocht chomhpháirteach maidir le híos na sochar de bhun Airteagal 83 de na Rialacháin Foirne agus Airteagal 4(3) den Chonradh ar an Aontas Eorpach (féach COM(2018) 829 le haghaidh tuairisc mhionsonraithe ar an scéim).

Dá bhrí sin, chun léiriú a thabhairt ar thábhacht eacnamaíoch an idirbhirt fholuitigh a éilítear de réir ghné cháilíochtúil ionadaíoch dhílis an tuairiscithe airgeadais mar a léirítear in EAR 1 agus Creat Coincheapúil IPSAS, fabhraítear an costas seirbhíse arna thabhtú de réir méid chothroim thar thréimhse seirbhíse gníomhaí measta na foirme, i.e. an tréimhse ón dáta a mbaintear amach tairbhí faoin bplean den chéad uair mar gheall ar sheirbhís bhreise (cé acu an mbraitheann na tairbhí ar sheirbhís bhreise nó nach mbraitheann) go dtí an dáta nach mbeidh aon mhéid ábhartha de thairbhí breise ann faoin bplean mar gheall ar sheirbhís bhreise, seachas ó laghduithe tuarastail breise. Cuirtear an cur chuige sin i bhfeidhm go comhsheasmhach i leith na sochar dá bhforáiltear faoin bplean aonair.

Tá gnóthachain agus caillteanais achtúireacha agus an toradh ar shócmhainní plean san áireamh sna hatomhais ar na glandliteanais sochair shainithe, agus aithnítear iad láithreach sna glansócmhainní.

Aithníonn an tAontas an glanchaiteachas úis (ioncam) agus caiteachas eile a bhaineann leis na pleananna sochair shainithe sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais faoi bhun an cheannteidil 'Costais foirne agus pinsin'.

Nuair a athraítear nó a shrianantar na sochair arna soláthar, déantar an t-athrú a leanann as ar shochair a bhaineann le seirbhís roimhe sin nó leis an ngnóthachan nó caillteanas de bharr srianta a aithint láithreach sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Aithnítear gnóthachain agus caillteanais ar shocraíocht tráth a tharlaíonn an tsocraíocht. Aithnítear costas seirbhíse roimhe seo láithreach sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais, ach amháin i gcás ina ndéanfar na hathruithe ar choinníoll go bhfanfaidh na fostaithe i seirbhís ar feadh tréimhse shonraithe.

1.5.11. Forálacha

Aithnítear forálacha nuair atá oibleagáid reatha nó oibleagáid inchiallaithe ag Aontas i leith tríú páirtithe de thoradh teagmhas roimhe seo, tá seans níos mó go mbeidh eis-sreabhadh acmhainní ag teastáil chun oibleagáid a réiteach ná nach mbeidh, agus is féidir an méid a mheas go hiontaofa. Ní aithnítear forálacha do chaillteanais oibriúcháin sa todhchaí. Is ionann méid na forála agus an meastachán is fearr ar na caiteachais a mheastar a bheidh ag teastáil chun an oibleagáid reatha ar an dáta maidir le tuairisciú a réiteach. I gcás ina bhfuil líon mór ítimí i gceist leis an bhforáil, déantar an oibleagáid a mheas trí na torthaí féideartha go léir a ualú de réir na ndóchúlachtaí lena mbaineann (modh an 'luacha ionchasaigh').

Déantar forálacha maidir le conarthaí dochraideacha a thomhas ag luach reatha an chostais ionchasaigh a bheadh i gceist leis an gconradh a fhoirceannadh nó ag an nglanchostas ionchasach measta a bheadh i gceist chun leanúint leis an gconradh, cibé acu is ísle.

1.5.12. Dlíteanais airgeadais

Aicmítear dlíteanais airgeadais mar dhlíteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, dlíteanais airgeadais arna n-iompar ar chostas amúchta, nó mar dhlíteanais conartha ráthaíochta airgeadais.

Bíonn iasachtaíocht comhdhéanta d'iasachtaíocht ó institiúidí creidmheasa agus fiacha arna bhfianú le deimhnithe (bannaí an Aontais, taiscí an Aontais agus billí an Aontais). Aithnítear iad ar dtús ag luach cóir, arb é a bhfáltais eisiúna (luach cóir na comaoine a fuarthas) glan de chostais idirbhirt a tabhaíodh, agus ansin tugtar ar aghaidh iad ar chostas amúchta agus modh an úis éifeachtaigh á úsáid; aithnítear aon difríocht idir na fáltais, glan de chostais idirbhirt, agus an luach fuascailte sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais le linn thréimhse na hiasachtaíochta agus modh an úis éifeachtaigh á úsáid. Na costais idirbhirt a thabhaigh an tAontas agus a athmhuirearaíodh ar thairbhí na hiasachta, is neamhábharta iad agus aithnítear go díreach iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Áirítear le dlíteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh díorthaigh i gcás ina bhfuil an luach cóir diúltach. Leanann siad an láimhseáil chuntasaíochta chéanna le sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, féach nóta **1.5.5**.

Aithníonn an tAontas dlíteanas conartha ráthaíochta airgeadais nuair a dhéanann sé conradh lena gceanglaítear ar an Aontas íocaíochtaí sonraithe a dhéanamh chun an sealbhóir ráthaíochta a aisíoc i ndáil le caillteanas a thabhaíonn sé toisc go dteipeann ar fhéichiúnaí íocaíocht a dhéanamh agus í dlite i gcomhréir le téarmaí bunaidh nó téarmaí modhnaithe ionstraime fiachais. I gcás ina n-éilítear leis an gconradh ráthaíochta go ndéanfadh an tAontas íocaíochtaí mar fhreagairt ar athruithe ar phraghsanna ionstraimí airgeadais nó athruithe ar shócmhainní foluiteacha eile, is díorthach atá sa chonradh

ráthaíochta i.e. dliteanas airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh. Tugtar cuntas ar gach Conradh ráthaíochta eile mar fhorálacha airgeadais.

Aithnítear dliteanais chonartha ráthaíochta airgeadais ar luach cóir ar dtús báire. Tá sé sin cothrom le glanluach reatha na préimhe infhaighte, má tá sé ar théarmaí an mhargaidh. Mura muirearaítear préimh ráthaíochta nó mura bhfuil an chomaoín ar luach cóir, cinntear an luach cóir bunaithe ar na praghsanna luaite i margadh gníomhach le haghaidh conarthaí ráthaíochta airgeadais atá coibhéiseach go díreach leis an méid a iontráladh sa dliteanas ráthaíochta airgeadais, más ann dó, nó trí theicníc luachála a úsáid. Mura féidir aon tomhas iontaofa ar luach cóir a chinneadh trí bhreathnóireacht dhíreach ar mhargadh gníomhach nó trí theicníc luachála eile, déanfar dliteanas an chonartha ráthaíochta airgeadais a thomhas ar dtús ag méid na gcaillteanas creidmheasa saolré ionchasach.

Bíonn an tomhas dá éis sin ag brath ar éabhlóid nochtadh an riosca creidmheasa ón ráthaíocht airgeadais. Mura mbíonn aon mhéadú suntasach ar an riosca creidmheasa ('céim 1'), tomhaistear dliteanais ráthaíochta airgeadais ag an gceann is airde de na caillteanais chreidmheasa ionchasacha 12 mhí agus an méid arna haithint ar dtús, lúide, nuair is iomchuí, amúchadh carntha. Má bhíonn méadú suntasach ar an riosca creidmheasa ('céim 2'), tomhaistear dliteanais ráthaíochta airgeadais ag an gceann is airde de na caillteanais chreidmheasa ionchasacha saolré agus an méid arna haithint ar dtús lúide, nuair is iomchuí, amúchadh carnach (féach nóta **6.5**).

Aicmítear dliteanais airgeadais mar dhliteanais nach dliteanais reatha iad, ach amháin aibíochtaí níos giorra ná 12 mhí tar éis dáta an chláir comhardaithe. Ní aicmítear conarthaí ráthaíochta airgeadais mar dhliteanais reatha ach amháin má tá ceart neamhchoinníollach ag an Aontas socraíocht an dliteanais a chur siar ar feadh 12 mhí ar a laghad tar éis an dáta tuairiscithe.

Cistí iontaobhais an Aontais a mheastar a bheith ina gcuid de ghníomhaíochtaí oibriúcháin an Choimisiúin (i.e. cistí iontaobhais Madad agus Colombia), cuirtear san áireamh iad i gcuntais an Choimisiúin agus déantar iad a chomhdhlúthú a thuilleadh i gcuntais bhliantúla an Aontais. Dá bhrí sin, comhlíontar na critéir maidir le hioncaim ó idirbhearta neamh-mhalairte faoi choinníollacha le ranníocaíochtaí ó dheontóirí eile le cistí iontaobhais an Aontais, agus cuirtear i láthair iad mar dhliteanais airgeadais go dtí go gcomhlíontar na coinníollacha a ghabhann leis na ranníocaíochtaí, i.e. go dtabhaíonn an ciste iontaobhais costais incháilithe. Tá gá leis an gciste iontaobhais chun tionscadail shonracha a mhaoiniú agus chun na cistí atá fágtha a thabhairt ar ais tráth an fhoirceanntha. Ag dáta an chláir chomhardaithe déantar na dliteanais ranníocaíochta gan íoc a thomhas ag ranníocaíochtaí faighte lúide na caiteachais a thabhaigh an ciste iontaobhais, lena n-áirítear méideanna measta nuair is gá sin. Chun críocha tuairiscithe, leithdháiltear na glanchostais ar ranníocaíochtaí deontóirí eile i gcomhréir leis na glanranníocaíochtaí arna n-íoc an 31 Nollaig. Is méid táscach amháin atá sa leithdháileadh ranníocaíochtaí seo. Nuair a dhéanfar an ciste iontaobhais a fhoirceannadh is é bord an chiste iontaobhais a chinneadh dáileadh iarbhair na n-acmhainní atá fágtha.

Tá feidhm ag na prionsabail tomhais chéanna maidir leis na ranníocaíochtaí seachtracha le cláir an Aontais, i gcás ina bhfaightear na ranníocaíochtaí sin agus coinníollacha ag gabháil leo chun na hacmhainní a úsáid mar a ordáitear sna comhaontuithe ranníocaíochta nó iad a thabhairt ar ais don ranníocóir mura ndéantar sin.

1.5.13. Suimeanna iníochta

Is éilimh ar chostais gan íoc ó thairbhíthe deontas nó chistiú eile an Aontais (idirbhearta neamh-mhalairte) atá i méid suntasach de shuimeanna iníochta an Aontais. Taifeadtar iad mar shuimeanna iníochta don mhéid arna iarraidh nuair a fhaightear an t-éileamh ar chostas. Ar fhíorú agus ar ghlacadh leis na costais incháilithe, déantar na suimeanna iníochta a luacháil ag an méid incháilithe.

Aithnítear suimeanna iníochta a eascraíonn as ceannach earraí agus seirbhísí tráth a fhaightear an sonrasc don mhéid bunaidh agus cuirtear na caiteachais incháilithe chomhfhreagracha isteach sna cuntais nuair a sheachtar na soláthairtí nó na seirbhísí agus go nglacann an tAontas leo.

1.5.14. Ioncam agus muirir fhabhráithe agus iarchurtha

Aithnítear idirbhearta agus teagmhais sna ráitis airgeadais sa tréimhse lena mbaineann siad. Ag deireadh bliana, mura mbíonn sonrasc eisithe go fóill ach gur soláthraíodh an tseirbhís, nó gur sheachaid an tAontas na soláthairtí nó gurb ann do chomhaontú conarthach (e.g. faoi threoir conartha), aithneofar ioncam fabhráithe sna ráitis airgeadais. Ina theannta sin, ag deireadh bliana, má eisítear sonrasc ach nár

soláthraíodh na seirbhísí go fóill nó nár seachadadh na hearraí a soláthraíodh go fóill, cuirfear siar an t-ioncam agus aithneofar é sa tréimhse chuntasaíochta dá éis.

Tugtar cuntas freisin ar chaiteachais sa tréimhse lena mbaineann siad. Ag deireadh na tréimhse cuntasaíochta, aithnítear caiteachais fhabhráithe bunaithe ar mhéid measta d'oibleagáid aistrithe na tréimhse. Déantar caiteachais fhabhráithe a ríomh i gcomhréir le treoirlínte mionsonraithe oibríochtúla agus praiticiúla arna n-eisiúint ag an gCoimisiún arb é is aidhm dóibh a áirithiú go dtugann na ráitis airgeadais léiriú dílis ar fheiniméin eacnamaíocha agus ar fheiniméin eile a airbheartaíonn siad a léiriú. De réir analaí, má dhéantar íocaíocht roimh ré as seirbhísí nó earraí nach bhfuarthas go fóill, déanfar an caiteachas a iarchur agus aithneofar í sa tréimhse chuntasaíochta dá éis.

1.6. RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS

1.6.1. Ioncam

IONCAM Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE

Baineann formhór mór d'ioncam an Aontais le hidirbhearta neamh-mhalairte mar a leanas:

Acmhainní bunaithe ar OIN, CBL agus Acmhainní dílse bunaithe ar phlaisteach

Aithnítear ioncam don tréimhse dá seolann an Coimisiún glao ar chistí chuig na Ballstáit chun a ranníocaíocht a éileamh. Tomhaistear an t-ioncam ag a 'mhéid glaoite'. Ós rud é go bhfuil CBL, OIN agus Acmhainní dílse bunaithe ar phlaisteach bunaithe ar mheastacháin ar na sonraí don bhliain bhuiséadach lena mbaineann, féadfar iad a athbhreithniú toisc go dtarlaíonn athruithe go dtí go n-eisíonn na Ballstáit na sonraí críochnaitheacha. An éifeacht a bhíonn ag aon athrú ar mheastachán, cuirtear san áireamh í agus an glanbharrachas nó an glan-easnamh á chinneadh i leith na tréimhse inar tharla an t-athrú.

Acmhainní dílse traidisiúnta

Aithnítear méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte agus ioncaim ghaolmhara nuair a fhaightear na ráitis 'A' mhíosúla ábhartha (lena n-áirítear dleachtanna a bailíodh agus méideanna dlite atá ráthaithe agus nár cuireadh ina gcoinne) ó na Ballstáit. Ar an dáta maidir le tuairisciú, i ndáil le hioncam a bhailigh na Ballstáit don tréimhse ach nár íocadh leis na gCoimisiún go fóill, meastar é agus aithnítear é mar ioncam carntha. Na ráitis 'B' ráithiúla (lena n-áirítear dleachtanna nár bailíodh agus nár ráthaíodh, chomh maith le méideanna ráthaithe ar chuir an féichiúnaí ina gcoinne) a fhaightear ó na Ballstáit, aithnítear iad mar ioncam lúide na costais bhailiúcháin a bhfuil siad ina dteideal. Chomh maith leis sin, aithnítear laghdú luacha i leith mhéid na bearna gnóthaithe measta.

Fíneálacha

Aithnítear ioncam ó fhíneálacha más rud é gur glacadh cinneadh an Aontais chun fíneáil a fhorchur agus gur tugadh fógra oifigiúil don seolaí ina leith. Tar éis an chinnidh chun fíneáil a ghearradh, beidh 2 mhí ó dháta an fhógra ag na heintitis ar gearradh fíneáil orthu:

- chun glacadh leis an gcinneadh, agus sa chás sin ní mór dóibh an fhíneáil a íoc laistigh den teorainn ama a leagadh síos agus bailíonn an tAontas an méid sin go cinntitheach; nó
- gan an cinneadh a ghlacadh, agus sa chás sin déanann siad agóid ina choinne i gcomhréir le dlí an Aontais Eorpaigh.

Fiú amháin má dhéantar achomharc ina leith, ní mór an fhíneáil a íoc laistigh den teorainn ama 3 mhí arna leagan síos, mar ní bhíonn éifeacht fionraíochta ag an achomharc (Airteagal 278 CFAE). Úsáidtear an t-airgead a fhaightear chun an méid in-aisghabhála a réiteach. Faoi réir chomhaontú Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin, féadfaidh an gnóthas ráthaíocht bairc don mhéid sin a chur i láthair ina ionad sin áfach. Sa chás sin, fanann an fhíneáil mar mhéid in-aisghabhála. Mura bhfaightear airgead tirim ná ráthaíocht agus má tá amhras ann faoi shócmhainneacht an ghnóthais, aithnítear laghdú luacha ar an teidlíocht.

Má dhéanann an gnóthas achomharc in aghaidh an chinnidh, agus go bhfuil an fhíneáil íoctha aige cheana féin ar bhonn sealadach, nochtar an méid mar dhliteanas teagmhasach, nó, más cosúil nach rialóidh an

Chúirt Ghinearálta i bhfabhar an Aontais, aithnítear foráil chun an riosca sin a chumhdach. Má thugtar ráthaíocht ina ionad sin, déantar an méid in-aisghabhála gan íoc a dhíluacháil.

An t-ús carntha a fhaigheann an Coimisiún ar na cuntais bainc ina ndéantar íocaíochtaí arna bhfáil a thaisceadh, aithnítear an t-ús sin mar ioncam, agus déantar aon dliteanas teagmhasach a mhéadú dá réir sin.

Ó 2010 i leith, tá na fíneálacha go léir arna n-íoc go sealadach á mbainistiú ag an gCoimisiún i gciste a cruthaíodh go speisialta (BUFI) agus infheistítear iad in ionstraimí airgeadais.

IONCAM Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE

Aithnítear ioncam ó dhíol earraí agus seirbhísí nuair a aistrítear an riosca suntasach agus luaíochtaí úinéireachta na n-earraí chuig an gceannaitheoir. Aithnítear ioncam atá bainteach le hidirbheart lena ndéantar seirbhísí a sholáthar faoi threoir chéim thabhairt i gcrích an idirbhirt ar an dáta maidir le tuairisciú.

Ioncam ó ús agus caiteachas ar ús

Aithnítear ioncam ó ús agus caiteachas sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais agus modh an úis éifeachtaigh á úsáid. Seo modh chun costas amúchta sócmhainne airgeadais nó dliteanais airgeadais a ríomh agus chun an t-ioncam ó ús nó an caiteachas ar ús a leithdháileadh thar an tréimhse ábhartha. Nuair atá an ráta úis éifeachtach á ríomh, measann an tAontas sreafaí airgid agus téarmaí conarthacha uile na hionstraime airgeadais á gcur san áireamh (roghanna réamhíocaíochta, mar shampla) ach ní chuireann sé caillteanais chreidmheasa amach anseo san áireamh. Áirítear sa ríomh sin gach táille agus pointe ráta úis a íocadh nó a fuarthas idir comhpháirtithe an chonartha atá ina ndlúthchuid den ráta úis éifeachtach, chomh maith le costais idirbheart agus aon phréimh nó lascaine eile.

Má mheastar go bhfuil fadhbanna creidmheasa ('céim 3') ag sócmhainn airgeadais nó ag grúpa sócmhainní airgeadais comhchosúla, aithnítear an t-ioncam úis ag úsáid an ráta úis chun na sreafaí airgid todhchaí a lascaíniú chun críche an caillteanas lagaithe a thomhas.

Ioncam ó dhíbhinní

Aithnítear ioncam ó dhíbhinní agus ó dháiltí comhchosúla nuair a bhunaítear an ceart maidir le híocaíocht a fháil.

Ioncam agus caiteachas ó shócmhainní airgeadais trí bharrachas nó easnamh

Tagraíonn sé sin do ghnóthachain luacha chóir (ioncam) agus caillteanais luacha chóir (caiteachas) ó na sócmhainní airgeadais sin, lena n-áirítear iad sin a eascraíonn ó aistriúchán malairte eachtraigh. I gcás sócmhainní airgeadais úsmhara, áirítear ús leis sin freisin. Féach nóta 3.9 freisin.

Ioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais

Aithnítear an t-ioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais (préimh ráthaíochta) thar an tréimhse go mbíonn an tAontas réidh chun sealbhóir an chonartha ráthaíochta airgeadais a chúiteamh as an gcaillteanas creidmheasa a d'fhéadfadh sé a fhabhrú. Sa sceideal amúchta arna chur i bhfeidhm, áirítear imeacht ama agus méid an nochta ráthaithe. Cuirtear amúchadh ar dhliteanas conarthaí ráthaíochta airgeadais san áireamh le hioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais i gcásanna inar soláthraíodh an ráthaíocht ar chomhaoin ainmniúil nó gan aon chomhaoin.

1.6.2. Caiteachais

Is caiteachais ó idirbhearta neamh-malairte atá i dtromlach chaiteachais an Aontais. Baineann siad le haistrithe chuig tairbhíthe agus is féidir le trí chineál caiteachas a bheith i gceist leo: (i) teidlíochtaí, (ii) aistrithe faoi chomhaontú agus deontais lánroghnacha, chomh maith le (iii) ranníocaíochtaí agus tabhartais.

Aithnítear aistrithe mar chaiteachais sa tréimhse inar tharla na teagmhais ba chúis leis an aistriú lena linn, fad is a cheadaítear cineál an aistrithe le rialachán (Rialachán Airgeadais, Rialachán Foirne, nó rialachán eile) nó fad is atá comhaontú sínithe lena n-údaraítear an t-aistriú; gur chomhlíon an tairbhí aon chritéar incháilitheachta, agus gur féidir meastachán réasúnach ar an tsuim a dhéanamh.

Nuair a fhaightear iarraidh ar éileamh íocaíochta nó costais agus nuair a chomhlíontar na critéir maidir le haitheantas, aithnítear é mar chostas maidir leis an méid incháilithe. Ag deireadh bliana, tugtar meastachán maidir le caiteachais incháilithe arna dtabhú agus atá dlite do na tairbhíthe ach nach bhfuil tuairiscithe go fóill agus taifeadtar iad mar chaiteachais fhabhraíthe.

Aithnítear caiteachais ó idirbhearta malairte a eascraíonn ó cheannach earraí agus seirbhísí nuair a sheachadtar na soláthairtí agus nuair a ghlacann an tAontas leo. Déantar iad a luacháil ag méid an tsonraisc bhunaidh. Ina theannta sin, ar dháta an chlár chomhardaithe, caiteachais a bhaineann leis an tseirbhís arna seachadadh le linn na tréimhse nach bhfuarthas nó nár glacadh le sonrasc maidir leis go fóill, meastar agus aithnítear iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

1.7. SÓCMHAINNÍ AGUS DLITEANAIS THEAGMHASACHA

1.7.1. Sócmhainní teagmhasacha

Is sócmhainn fhéideartha í sócmhainn theagmhasach a eascraíonn ó theagmhais roimhe seo agus nach ndeimhneofar gurb ann di ach amháin trí theagmhas todhchaíoch éiginnte amháin nó níos mó nach bhfuil laistigh de smacht an Aontais ina iomláine. Nochtar sócmhainn theagmhasach nuair atá insreabhadh tairbhíthe eacnamaíoch nó poitéinseal seirbhíse dóchúil.

1.7.2. Dlíteanaí theagmhasacha

Is éard is dlíteanas teagmhasach ann oibleagáid fhéideartha a eascraíonn as teagmhais roimhe seo agus nach ndeimhneofar gurb ann di ach amháin i gcás ina dtarlóidh nó nach dtarlóidh teagmhas éiginnte amháin nó níos mó sa todhchaí, teagmhas nach mbeidh go hiomlán faoi smacht an Aontais, nó oibleagáid atá ann faoi láthair a eascraíonn as teagmhais roimhe seo ach nach n-aithnítear, toisc nár dócha go mbeidh gá le heis-sreabhadh acmhainní, ar sochair eacnamaíocha nó poitéinseal seirbhíse a bheadh i gceist leo, chun an oibleagáid a réiteach, nó go hannamh i gcás nach féidir méid na hoibleagáide a thomhas ar bhealach atá iontaofa go leor. Nochtar dlíteanas teagmhasach mura bhfuil ann ach caol sheans go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní ina gcuimsítear tairbhí eacnamaíocha nó poitéinseal seirbhíse.

1.8. RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID

Úsáidtear faisnéis maidir le sreabhadh airgid chun bonn a sholáthar ar mhaithe le measúnú a dhéanamh ar chumas an Aontais chun airgead tirim agus coibhéisí airgid a ghiniúint, agus ar an ngá atá ag an Aontas na sreafaí airgid sin a úsáid.

Ullmhaítear an ráiteas faoi shreabhadh airgid trí bhíthin an mhodha indíriú. Ciallaítear leis sin go ndéantar an toradh eacnamaíoch don bhliain airgeadais a choigeartú i ndáil le héifeachtaí idirbheart de chineál neamhairgid, aon chur siar nó aon fhabhrú ar fháltais airgid oibriúcháin nó íocaíochtaí oibriúcháin in airgead tirim a rinneadh roimhe seo nó a dhéanfar sa todhchaí, agus ítimí ioncaim nó caiteachais a bhaineann le sreafaí airgid infheistíochta.

Sreafaí airgid a eascraíonn as idirbhearta in airgeadra eachtrach, taifeadtar in airgeadra tuairiscithe an Aontais (Euro) iad tríd an ráta malairte idir an euro agus an t-airgeadra eachtrach ar dháta an tsreafa airgid a chur i bhfeidhm ar mhéid an airgeadra eachtraigh.

Sa ráiteas ar shreafaí airgid, tuairiscítear sreafaí airgid le linn na tréimhse a aicmítear de réir gníomhaíochtaí oibriúcháin, infheistíochta agus maoiniúcháin.

Is éard is gníomhaíochtaí oibriúcháin ann gníomhaíochtaí an Aontais nach gníomhaíochtaí infheistíochta ná gníomhaíochtaí maoiniúcháin iad. Is iad sin formhór na gníomhaíochtaí atá beartaithe.

Is éard is gníomhaíochtaí infheistíochta ann éadail agus diúscairt sócmhainní doláimhsithe agus réadmhaoiné, gléasra agus trealaimh agus infheistíochtaí eile nach n-áirítear i gcoibhéisí airgid. Ní áirítear leis na gníomhaíochtaí infheistíochta iasachtaí arna ndeonú do thairbhíthe mar tá siad ina gcuid de na cuspóirí ginearálta agus áirítear in oibríochtaí laethúla an Aontais iad dá réir sin. Is é an cuspóir na hinfeistíochtaí iarbhír arna ndéanamh ag an Aontas a léiriú.

Is éard is gníomhaíochtaí maoiniúcháin ann gníomhaíochtaí as a leanann athruithe ar mhéid agus ar chomhdhéanamh iasachtaíochta seachas na hiasachtaí sin arna ndeonú do thairbhithe ar bhonn droim-ar-dhroim nó maidir le héadáil réadmhaoine, gléasra agus trealaimh (a chuimsítear faoi ghníomhaíochtaí oibriúcháin).

2. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN gCLÁR COMHARDAITHE

SÓCMHAINNÍ

2.1. SÓCMHAINNÍ DOLÁIMHSITHE

EUR milliún

<i>Oll-luach de réir na leabhar an 31.12.2021</i>	1 636
<i>Breiseanna</i>	280
<i>Diúscairtí</i>	(54)
<i>Aistriú idir catagóirí sócmhainní</i>	0
<i>Athruithe eile</i>	(12)
Oll-luach de réir na leabhar an 31.12.2022	1 849
<i>Amúchadh carntha an 31.12.2021</i>	(867)
<i>Muirear amúchta don bhliain</i>	(135)
<i>Amúchadh cúlscriofo</i>	-
<i>Diúscairtí</i>	49
<i>Aistriú idir catagóirí sócmhainní</i>	0
<i>Athruithe eile</i>	3
Amúchadh carntha an 31.12.2022	(949)
Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2022	900
<i>Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2021</i>	769

Baineann na méideanna thuas le bogearraí ríomhaireachta go príomha.

2.2. RÉADMHAOIN, GLÉASRA AGUS TREALAMH

I gcatagóir na sócmhainní spáis, cumhdaítear na sócmhainní seasta oibriúcháin a bhaineann le dá chlár spáis an Aontais: na Córais Dhomhanda um Loingseoireacht Satailíte (GNSS), i.e. Galileo agus Breis-seirbhís na hEorpa um Loingseoireacht Gheochobhsaí (EGNOS), agus clár Copernicus an Aontais um fhaire agus um fhaireachán na cruinne. Cuirtear sócmhainní na gcóras spáis nach bhfuil i bhfeidhm go fóill san áireamh faoin gceannteideal 'Sócmhainní atá á dtógáil'. Tá na sócmhainní a bhaineann le cláir spáis an Aontais á dtógáil le cúnamh ón nGníomhaireacht Eorpach Spáis (GES).

Maidir le Galileo, dearbhaíodh i Márta 2022 go raibh dhá shatailít a seoladh i Nollaig 2021 oibríochtúil. Tá 28 satailít sa bhuíon faoi láthair. Nuair a bheidh sé críochnaithe, beidh 30 satailít i mbuíon Galileo (lena n-áirítear 6 shatailít spártha). Bhí sócmhainní oibriúcháin seasta Galileo, lena gcumhdaítear satailítí agus suiteálacha talún araon, cothrom le EUR 3 056 milliún an 31 Nollaig 2022, glan de dhímheas carntha (2021: EUR 3 413 mhilliún). Tá na sócmhainní eile atá á dtógáil cothrom le EUR 1 812 mhilliún in iomlán (2021: EUR 1 344 mhilliún).

Maidir le Copernicus, tar éis teagmhas teicniúil a bhain le hionstraim SAR (a sholáthair na sonraí radair) ar bord Fhairtheoir-1B, agus d'ainneoin na n-iarrachtaí uile chun an satailít a athghníomhachtú, thángthas ar an gconclúid in Iúil 2022 nach raibh Fairitheoir-1B in ann tacú le misean Fhairitheoir-1 a thuilleadh. Tá Fairitheoir 1B díscríofa go hiomlán anois (EUR 86 mhilliún, glan ar dhímheas carntha). Is é EUR 634 mhilliún luach iomlán shócmhainní seasta oibriúcháin Copernicus (2021: EUR 937 milliún), glan de dhímheas carntha. Aithnítear EUR 2 583 mhilliún eile a bhaineann le satailítí Copernicus mar shócmhainní atá á dtógáil (2021: EUR 2 115 mhilliún).

Sócmhainní seasta dar luach EUR 106 mhilliún a bhaineann le bonneagar talún EGNOS (2021: EUR 130 milliún), cuirtear san áireamh iad chomh maith faoin gceannteideal 'Sócmhainní spáis'. Sa bhreis air sin, tá sócmhainní EGNOS atá á dtógáil cothrom le EUR 292 mhilliún (2021: EUR 189 milliún).

Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

	EUR milliún								
	Talamh agus Foirgnimh	Sócmhainní spáis	Gléasra agus Trealamh	Troscán agus Feithiclí	Crua-earraí Ríomhaire	Eile	Léasanna airgeadais	Sócmhainní atá á dtógáil	Iomlán
<i>Oll- luach de réir na leabhar an 31.12.2021</i>	6 547	7 730	568	281	781	347	2 651	3 890	22 793
<i>Breiseanna</i>	34	7	36	13	107	24	139	1 349	1 710
<i>Diúscairtí</i>	(6)	(340)	(32)	(14)	(49)	(10)	(109)	–	(561)
<i>Aistriú idir catagóirí sócmhainní</i>	32	206	0	1	0	6	–	(245)	0
<i>Athruithe eile</i>	(0)	–	–	–	(0)	0	(6)	–	(6)
Oll-luach de réir na leabhar an 31.12.2022	6 608	7 603	572	280	838	367	2 675	4 995	23 937
<i>Dímheas carntha an 31.12.2021</i>	(3 846)	(3 250)	(479)	(208)	(581)	(276)	(1 487)		(10 126)
<i>Muirear dímheasa don bhliain</i>	(172)	(811)	(42)	(15)	(96)	(21)	(133)		(1 290)
<i>Dímheas cúlscriofo</i>	0	–	–	0	(0)	–	5		6
<i>Diúscairtí</i>	2	255	27	14	47	9	62		417
<i>Aistriú idir catagóirí sócmhainní</i>	0	–	0	(0)	(0)	(0)	–		(0)
<i>Athruithe eile</i>	–	–	(0)	(0)	–	0	(22)		(22)
Dímheas carntha an 31.12.2022	(4 016)	(3 807)	(494)	(209)	(630)	(288)	(1 574)		(11 015)
GLANLUACH DE RÉIR NA LEABHAR AN 31.12.2022	2 592	3 796	78	71	208	79	1 101	4 995	12 922
<i>GLANLUACH DE RÉIR NA LEABHAR AN 31.12.2021</i>	2 701	4 480	89	73	199	72	1 164	3 890	12 669

2.3. INFHEISTÍOCHTAÍ A dTUGTAR CUNTAS ORTHU AGUS MODH AN CHOETHROMAIS Á ÚSÁID

Caitear le rannpháirtíocht an Aontais, arna ionadú ag an gCoimisiún, sa Chiste Eorpach Infheistíochta (CEI) mar chomhlach agus modh cuntasaíochta an chothromais á úsáid. Is í CEI institiúid airgeadais an Aontais, ar speisialtóir í i gcaipiteal riosca agus ráthaíochtaí a sholáthar d'Fhiontair Bheaga agus Mheánmhéide. Oibríonn CEI mar chomhpháirtíocht phríobháideach-phoiblí, agus is iad an Banc Eorpach Infheistíochta (BEI), an tAontas Eorpach agus grúpa institiúidí airgeadais na comhaltaí atá ann.

An 31 Nollaig 2022, bhí 30 % de na leasanna úinéireachta in CEI i seilbh an Aontais (2021: 30 %) agus 30 % de na cearta vótála (2021: 30 %). Léirítear sa tábla thíos gluaiseacht na bliana reatha i rannpháirtíocht an Aontais in CEI.

EUR milliún	
An Ciste Eorpach Infheistíochta	
Rannpháirtíocht an 31.12.2021	1 192
<i>Ranníocaíochtaí</i>	-
<i>Díbhinní faighte</i>	(4)
<i>Sciar den ghiantoradh</i>	24
<i>Sciar de na glansócmhainní</i>	102
Rannpháirtíocht an 31.12.2022	1 313

faisnéis airgeadais achomhair CEI:

EUR milliún		
	31.12.2022	31.12.2021
	CEI iomlán	CEI iomlán
<i>Sócmhainní</i>	5 504	5 187
<i>Dlíteanais</i>	(1 127)	(1 213)
<i>Ioncam</i>	340	781
<i>Caiteachais</i>	(261)	(217)
<i>Barrachas/(easnamh)</i>	79	564

Is mar a leanas atá réiteach na faisnéise airgeadais achoimrithe thuas i leith luach de réir na leabhar an leasa arna shealbhú in CEI:

EUR milliún		
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Glansócmhainní an chomhlaigh</i>	4 377	3 974
Leasanna úinéireachta CE i CEI	30.0 %	30,0 %
<i>Suim ghlanluacha</i>	1 313	1 192

Tá 20 % dá scaireanna suibscríofa i gcaipiteal CEI íoctha ag an Aontas Eorpach, arna ionadú ag an gCoimisiún, an 31 Nollaig 2022, agus is mar a leanas an méid neamhghlaoite:

EUR milliún		
	Iomlán an chaipitil CEI	Suibscríbhinn an Aontais
<i>Iomlán an scairchaipitil</i>	7 300	2 190
<i>Íoctha isteach</i>	(1 460)	(438)
Neamhghlaoite	5 840	1 752

2.4. SÓCMHAINNÍ AIRGEADAIS

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
Neamhreatha			
Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta	2.4.1	199 918	160 214
Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	2.4.2	26 513	21 660
		226 431	181 874
Reatha			
Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta	2.4.1	4 437	3 353
Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	2.4.2	4 544	3 391
		8 981	6 744
Iomlán		235 412	188 618

2.4.1. Sócmhainní airgeadais ag costas amúchta

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
Iasachtaí do RRF (NGEU) agus cúnamh airgeadais	2.4.1.1	204 103	163 392
Iasachtaí eile	2.4.1.2	251	176
Iomlán		204 354	163 568
<i>Neamhreatha</i>		<i>199 918</i>	<i>160 214</i>
<i>Reatha</i>		<i>4 437</i>	<i>3 353</i>

2.4.1.1. Iasachtaí do RRF (NGEU) agus cúnamh airgeadais

EUR milliún

	RRF (NGEU)	SURE	EFSM	BOP	MFA	Euratom	Iomlán
<i>Iomlán an 31.12.2021</i>	<i>17 978</i>	<i>90 567</i>	<i>47 138</i>	<i>201</i>	<i>7 170</i>	<i>338</i>	<i>163 392</i>
<i>Iasachtaí nua (ainmniúil)</i>	<i>27 187</i>	<i>8 718</i>	<i>2 200</i>	<i>–</i>	<i>7 535</i>	<i>–</i>	<i>45 639</i>
<i>Aisíocaíochtaí</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(2 700)</i>	<i>–</i>	<i>(10)</i>	<i>(23)</i>	<i>(2 733)</i>
<i>Athruithe ar an luach de réir na leabhar</i>	<i>176</i>	<i>(155)</i>	<i>(51)</i>	<i>0</i>	<i>(60)</i>	<i>0</i>	<i>(90)</i>
<i>Athruithe ar an lagú</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(2 023)</i>	<i>(82)</i>	<i>(2 105)</i>
Iomlán an 31.12.2022	45 340	99 130	46 587	201	12 613	232	204 103
<i>Neamhreatha</i>	<i>45 156</i>	<i>99 026</i>	<i>42 666</i>	<i>200</i>	<i>12 482</i>	<i>218</i>	<i>199 749</i>
<i>Reatha</i>	<i>184</i>	<i>104</i>	<i>3 921</i>	<i>1</i>	<i>130</i>	<i>14</i>	<i>4 354</i>

Is é EUR 205 301 mhilliún a bhí i luach ainmniúil na n-iasachtaí an 31 Nollaig 2022, (2021: EUR 162 394 mhilliún), agus de sin tagraíonn EUR 160 145 mhilliún d'iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais agus EUR 45 156 mhilliún do RRF.

Comhfhreagraíonn an líne 'athruithe sa lagú' don atomhas ar chaillteanais chreidmheasa ionchasacha an 31 Nollaig 2022. Comhfhreagraíonn an líne 'athruithe ar an luach de réir na leabhar' don athrú ar ús fabhráithe agus don athrú ar phréimheanna/lascainí (prémheanna/lascainí nua agus amúchadh).

Oibríonn na cláir chúnaimh airgeadais ar bhonn 'droim-le-droim'. Ciallaíonn sé sin go maoinítear na hiasachtaí le hiasachtaíocht choibhéiseach, leis na téarmaí céanna. Tá na haibíochtaí mar an gcéanna, athmhúirearfaítear na prémheanna/lascainí eisiúna agus na costais ar thairbhí na hiasachta. Ar theacht ina aibíocht di, aisíocann tairbhí na hiasachta í leis an gCoimisiún agus aisíocann an Coimisiún an iasachtaíocht. I gcás iasachtaí RRF níl aon ghaol 'droim-le-droim' idir téarmaí na n-iasachtaí agus iasachtaíocht NGEU (maidir le cistiú na n-iasachtaí sin féach nóta **2.11.1.1**).

An tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (RRF)

Is ionstraim shealadach é RRF chun cuidiú le gilleagair na mBallstát téarnamh ó phaindéim an choróinvíris agus éirí athléimneach i ndáil leis an gclaochlú glas agus an claochlú digiteach. Faoi Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (NGEU), faigheann an Coimisiún cistí ar iasacht a úsáideann RRF chun

athchóirithe agus infheistíochtaí na mBallstát a mhaoiniú. Ní mór iad sin a bheith i gcomhréir le tosaíochtaí an Aontais agus ní mór aghaidh a thabhairt ar na dúshláin arna n-aithint i moltaí tírshonracha faoi réim an tSeimeastair Eorpaigh um beartas eacnamaíoch agus sóisialta a chomhordú. Féadfaidh an maoiniú a bheith ina iasacht (tacaíocht inaisíochta) nó ina dheontas (tacaíocht neamh-inaisíochta, féach nóta 2.5). Féadfaidh na Ballstáit maoiniú a fháil suas le leithdháileadh arna chomhaontú roimh ré le haghaidh iasachtaí agus deontas. Chun tairbhiú den tacaíocht, ní mór do na Ballstáit a bpleananna náisiúnta gnóthaithe agus athléimneachta a chur faoi bhráid an Choimisiúin Eorpaigh. Leagtar amach i ngach plean na hathchóirithe agus infheistíochtaí atá le cur chun feidhme faoi dheireadh 2026, lena sainítear garspriocanna agus spriocanna soiléire a ndéanfaidh an Coimisiún Eorpach anailís orthu agus a ndéanfaidh an Chomhairle Eorpach iad a fhorghnó. Féadfar na hiasachtaí RRF a eisíoc go dtí an 31 Nollaig 2026 ar choinníoll go bhfuil na garspriocanna agus spriocanna a comhaontaíodh bainte amach.

Ba é EUR 153.9 billiún a bhí sna comhaontuithe iasachta sínithe an 31 Nollaig 2022, as a raibh EUR 45.2 billiún eisíochta cheana féin.

Tacaíocht chun Rioscaí Dífhostaíochta a mhaolú i gcás Éigeandála (SURE)

Is ionstraim Eorpach í SURE arb é is aidhm di daoine a choinneáil ag an obair agus tacaíocht a thabhairt do phoist a ndearna paindéim an choróinvíris difear dóibh. Cuireann an ionstraim seo ar a gcumas do na Ballstáit cúnamh airgeadais a iarraidh ón Aontas d'fhonn cuidiú chun mórmhéaduithe tobanna ar chaiteachas poiblí náisiúnta a mhaoiniú, a bhaineann le scéimeanna oibre gearr-ama náisiúnta agus bearta comhchosúla, lena n-áirítear do dhaoine féinfhostaithe, nó le roinnt beart a bhaineann leis an tsláinte, go háirithe san ionad oibre mar fhreagairt ar an ngéarchéim. Féadfaidh sé cúnamh airgeadais suas le EUR 100 billiún a sholáthar i bhfoirm iasachtaí do na Ballstáit lena mbaineann.

An 31 Nollaig 2022, bhí an Chomhairle tar éis comhaontuithe iasachta a fhorghnó le haghaidh EUR 98.4 billiún i gcúnamh airgeadais agus bhí an Coimisiún tar éis iad a shíniú. Ní raibh fáil ar an ionstraim tar éis an 31 Nollaig 2022 agus níl aon eisíocaíocht ar feitheamh.

An Sásra Cobhsaíochta Airgeadais Eorpach (EFSM)

Cumasaíodh le EFSM cúnamh airgeadais a dheonú do Bhallstát ag a bhfuil deacrachtaí nó a bhfuil géardheacrachtaí ag dianbhagairt air arb é is cúis leo dálaí eisceachtúla nach bhfuil neart aige orthu. D'fhéadfadh an cúnamh a bheith i bhfoirm iasachta nó líne creidmheasa. Tá an clár imithe in éag ach tá sé i bhfeidhm fós le haghaidh cúraimí sonracha amhail síneadh a chur le haibíocht na n-iasachtaí. I Nollaig 2021, d'iarr an Phortaingéil go gcuirfí síneadh le híoc EUR 2.2 billiún d'iasacht EUR 2.7 billiún iomlán a bhí dlite in 2022. Bhí EUR 2.2 billiún faighte ar iasacht ag an gCoimisiún chun an iasacht a thar-rolladh, rud ar cuireadh síneadh 4.5 bliana leis. Aisíocadh EUR 0.5 billiún a bhí fágtha.

Comhordú na nÍocaíochtaí (BOP)

Is ionstraim airgeadais bunaithe ar bheartas í seo lena soláthraítear cúnamh airgeadais meántéarma do Bhallstáit nár ghlac an euro mar airgeadra. Cumasaítear léi iasachtaí a dheonú do Bhallstáit ag a bhfuil deacrachtaí, nó a bhfuil deacrachtaí ag dianbhagairt orthu, i gcomhardú a n-íocaíochtaí nó a ngluaiseachtaí caipitil. Tá teorainn EUR 50 billiún ar uasmhéid na n-iasachtaí gan íoc arna ndeonú faoin ionstraim. Níl aon mhéid neamhtharraingthe ó chomhaontuithe iasachta sínithe.

Cúnamh Macairgeadais (MFA)

Is éard is cúnamh macairgeadais (MFA) ann foirm cúnamh airgeadais a thugann an tAontas do thíortha comhpháirtíochta a bhfuil géarchéim acu ó thaobh comhardú na n-íocaíochtaí. Bíonn sé i bhfoirm iasachtaí meántéarma nó fadtéarma nó deontais nó comhcheangal iomchuí den dá cheann agus de ghnáth comhlánaíonn sé maoiniú arna sholáthar i gcomhthéacs clár coigeartaithe agus athchóirithe a fhaigheann tacaíocht ón gCiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta (CAI).

Le linn 2022, rinneadh iasachtaí breise EUR 7.5 billiún a eisíoc, lena n-áirítear EUR 7.2 billiún d'iasachtaí nua leis an Úcráin, iasachtaí a deonaíodh d'fhonn tacú le cobhsú eacnamaíoch na hÚcráine agus athléimneacht láithreach na tíre a neartú tar éis an chogaidh fhoghaigh gan chúis gan údar a thug an Rúis fúithi. EUR 15 billiún ar an iomlán a bhí i neamhchosaint ainmniúil iomlán iasachtaí MFA gan íoc ag deireadh na bliana, agus de sin deonaíodh EUR 11.6 billiún don Úcráin.

Ráthaítear iasachtaí MFA agus iasachtaíocht ghaolmhar le CPF agus le buiséad an Aontais ina dhiaidh sin más gá. Anuas air sin, maidir leis na hiasachtaí a soláthraíodh don Úcráin faoi chlár cúnamh airgeadais eisceachtúil MFA in 2022, ar luach EUR 6 billiún, cumhdaítear iad freisin le córas ráthaíochtaí ó Bhallstáit le haghaidh 61 % den risíocht anuas ar 9 % den chéad chaillteanas a chumhdaítear le CPF. Bhí EUR 1.6 billiún de na ráthaíochtaí sin sínithe faoi dheireadh 2022, agus bhí EUR 1.6 billiún sínithe faoin

31 Bealtaine 2023. Tá na ráthaíochtaí eile faoi réir nósanna imeachta riaracháin na mBallstát fós, agus tá coinne leis go dtabharfar i gcrích iad le linn 2023.

Ón 31 Nollaig 2022, EUR 2.3 billiún (2021: EUR 293 mhilliún) a bhí sa liúntas lagaithe le haghaidh iasachtaí MFA, agus tagraíonn EUR 2.2 billiún de sin do na hiasachtaí don Úcráin. Cé gur íocadh na méideanna uile a bhí dlite ón Úcráin in 2022 in am trátha agus nach bhfuil aon ús gan íoc ar iasachtaí don Úcráin tráth ullmhú na guntas bliantúil, léirítear leis lagú na gcaillteanas creidmheasa ionchasach ó iasachtaí an Aontais don Úcráin ar feadh a saolré, iad arna meas go stuama de bharr na héiginnteachta suntasaí atá i gceist.

Is ionann na ráthaíochtaí arna soláthar ag na Ballstáit don MFA eisceachtúil agus feabhsú creidmheasa do bhuiséad an Aontais agus, dá réir sin, laghdaítear leo na caillteanais chreidmheasa ionchasacha i ndáil leis na hiasachtaí sin go EUR 0.3 billiún (as an liúntas lagaithe iomlán de EUR 2.2 billiún lena gcumhdaítear iasachtaí iomlána MFA don Úcráin). Féach nóta **6.5** freisin.

An 31 Nollaig 2022 bhí EUR 285 mhilliún ann i méideanna neamhtharraingthe lena ngabhann coinníollacha ó chomhaontuithe iasachta MFA sínithe (2021: EUR 625 mhilliún).

Iasachtaí an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (Euratom)

Tugann an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach (Euratom, arna ionadú ag an gCoimisiún) airgead ar iasacht do Bhallstáit agus Stáit nach Ballstáit iad araon, agus d'éintitis an dá cheann, chun tionscadail a mhaoiniú a bhaineann le suiteálacha fuinnimh. As iomlán na n-iasachtaí Euratom gan íoc an 31 Nollaig 2022, baineann EUR 300 milliún (luach ainmniúil) le hiasachtaí le Energoatom, arna ráthú ag an Úcráin. Sainaithníodh liúntas lagaithe de EUR 95 mhilliún i ndáil leis na hiasachtaí sin.

An 31 Nollaig 2022, bhí an Coimisiún tar éis ráthaíochtaí a fháil ó thríú páirtithe dar luach EUR 327 milliún (2021: EUR 350 milliún) chun iasachtaí Euratom a chumhdach. Níl aon mhéid neamhtharraingthe ó chomhaontuithe iasachta sínithe.

Rátaí úis éifeachtacha iasachtaí (arna léiriú mar raon rátaí úis)

	31.12.2022	31.12.2021
RRF (NGEU)	0.14 % - 2.54 %	0.11 % - 0.12 %
SURE	(0.48) % - 2.78 %	(0.48) % - 0.77 %
EFSM	(0.03) % - 3.79 %	(0.03) % - 3.79 %
BOP	2.95 %	2.95 %
MFA	(0.14) % - 3.70 %	(0.14) % - 3.70 %
Euratom	(0.08) % - 1.53 %	(0.08) % - 1.66 %

Ráthaíocht buiséad an Aontais

Le buiséad an Aontais ráthaítear iasachtaíocht an Choimisiúin lena maoinítear na hiasachtaí faoi RRF agus cláir chúnaimh airgeadais. Dá mbeadh méideanna iasachta gan íoc ann amach anseo, féadfar go mbeadh ar bhuiséad an Aontais na méideanna iasachtaíochta gaolmhara a aisíoc.

- Is é buiséad an Aontais amháin a rathaíonn iasachtaíocht NGEU agus iasachtaíocht a bhaineann le hiasachtaí EFSM agus BOP le Ballstáit;
- Ráthaítear iasachtaíocht a bhaineann le SURE le buiséad an Aontais agus tá ráthaíochtaí Ballstát EUR 25 bhilliún mar bhonn taca fúthu; agus
- Maidir le hiasachtaíocht MFA le haghaidh iasachtaí le tríú tíortha, cumhdaítear iad i dtús báire faoi CPF (féach nóta **2.4.2**) agus ansin le buiséad an Aontais, cé is moite d'iasachtaí cúnaimh airgeadais eisceachtúla MFA EUR 6 bhilliún leis an Úcráin, iasachtaí a chumhdaítear le ráthaíochtaí arna soláthar ag na Ballstáit tar éis an chéad 9 % de chaillteanais atá le cumhdach le CPF;
- Cumhdaítear iasachtaíocht Euratom leis na ráthaíochtaí tríú páirtí ar dtús, agus ansin le CPF (féach nóta **2.4.2**), agus ansin le buiséad an Aontais.

Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach nóta **6.6**.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

I gcomhréir le hAirteagal 143 den Chomhaontú um Tharraingt Siar, beidh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas maidir leis an Aontas as a sciar de dhliteanais airgeadais theagmhasacha a bhaineann leis na

hiasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais (EFSM, MFA, BOP agus Euratom) a ceadaíodh/a cinneadh ag dáta na tarraingthe siar, 31 Eanáir 2020. Ceanglaítear le hAirteagal 143, i gcás mainneachtain ar iasacht le haghaidh cúnamh airgeadais a ceadaíodh roimh dháta na tarraingthe siar, go mbeadh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas maidir leis an Aontas as a sciar de na híocaíochtaí arna ndéanamh ag an Aontas faoin oibríocht ar mainneachtain, murarbh fhéidir sciar na Ríochta Aontaithe den soláthar a choimeádtar in urrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha de CF, i gcás ina bhfuil sé seo ábhartha, a chumhdach (*i.e.* iasachtaí MFA agus Euratom i dtríú tíortha) – féach nóta **4.1.1**.

EUR 53.9 billiún a bhí i ndlíteanas teagmhasach an Aontais a bhain leis na hiasachtaí thuas i gcomhair cúnamh airgeadais ar dháta na tarraingthe siar. Tar éis aisíocaíochtaí ón dáta sin i leith, EUR 52.4 billiún a bhí i luach na n-iasachtaí seo a chumhdaítear le ráthaíocht an Aontais an 31 Nollaig 2022 – EUR 6.5 billiún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den mhéid sin.

2.4.1.2. Iasachtaí eile

Cuimsítear 3 chineál iasachta leo sin:

- Iasachtaí arna ndeonú ó chlár bhuiséad an Aontais (e.g. clár MEDA na Comhpháirtíochta Eora-Mheánmhara agus clár an Aontais Eorpaigh um Fhostaíocht agus um Nuálaíocht Shóisialta). EUR 79 milliún ar an iomlán atá sna hiasachtaí sin an 31 Nollaig 2022 (2021: EUR 74 mhilliún).
- Iasachtaí seachaithe: Eisíocann BEI na hiasachtaí sin agus déanann na cláir CEIS agus ELM iad a ráthú. Bhí na hiasachtaí ar mainneachtain, d'íoc an Coimisiún na ráthaíochtaí a glaoth isteach agus, dá bhrí sin, is aigesean atá na cearta gnóthaithe. Dá thoradh sin aithnítear na hiasachtaí ar chlár comhardaithe an Aontais anois. An 31 Nollaig 2022, tá na cearta gnóthaithe i leith EUR 1.0 billiún de na hiasachtaí sin i seilbh an Choimisiúin, lena n-áirítear úis fhabhráithe (2021: EUR 855 mhilliún). Tar éis na caillteanais chreidmheasa ionchasacha a chur san áireamh áfach, is é EUR 126 mhilliún an méid a aithnítear ar an gclár comhardaithe (2021: EUR 48 milliún).
- Taiscí téarma de EUR 46 mhilliún (2021: EUR 54 mhilliún) lena mbaineann téarma aibíochta níos faide ná 3 mhí nach gcomhlíonann an sainmhíniú ar choibhéisí airgid tirim.

2.4.2. Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh (FVSD)

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
<i>EUR milliún</i>			
Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh			
FVSD	2.4.2.1	30 073	24 223
Sócmhainní airgeadais ag díorthaigh FVSD	2.4.2.2	984	828
Iomlán		31 057	25 051
<i>Neamhreatha</i>		<i>26 513</i>	<i>21 660</i>
<i>Reatha</i>		<i>4 544</i>	<i>3 391</i>

2.4.2.1. Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD

Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD de réir cineáil

	31.12.2022	31.12.2021
<i>EUR milliún</i>		
Urrúis fiachais	24 647	19 326
MMFanna, ETFanna agus infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe	2 895	2 513
Infheistíochtaí cothromais eile	2 532	2 384
Iomlán	30 073	24 223
<i>Neamhreatha</i>	<i>25 534</i>	<i>20 834</i>
<i>Reatha</i>	<i>4 539</i>	<i>3 390</i>

Is bannaí ceannasacha agus bannaí corparáideacha atá in urrúis fiachais den chuid is mó. Coinnítear iad sna cistí (punanna) arna mbainistiú ag an gCoimisiún (CPF, BUFI go príomha) nó ag BEI ar son an Aontais (H2020, an Ciste don Nuálaíocht go príomha). Déantar meastóireacht ar fheidhmíocht na bpunann ar bhonn cóirluacha (luach margaidh).

Tá cistí margaidh airgid (MMFanna) ina gcistí frithpháirteacha a dhéanann infheistíocht in urrúis fiachais ghearrthéarmacha (e.g. ciste aonadach BEI). Is éard atá i gcistí arna dtrádáil ar an malartán (ETFanna) cistí infheistíochta a thrádáiltear ar stocmhalartáin. Rianaítear leo innéacsanna agus coinnítear iontu sócmhainní amháil stoic, bannaí, airgeadraí, conarthaí todhchaíochtaí. Tá na hinfeistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe comhdhéanta de chistí an Aontais i ndáil le cláir SCE agus H2020 curtha le chéile le cistí na mBallstát ón gclár NER 300. Úsáidtear iad chun ráthaíochtaí a sholáthar d'oibríochtaí maoiniúcháin agus infheistíochta BEI.

Tagraíonn 'infheistíochtaí cothromais eile' d'airgead bhuiséad an Aontais a infheistiú den chuid is mó – trí chomhpháirtithe cur chun feidhme – i gcaipiteal fiontair nó i gcineálacha eile cistí infheistíochta chun cuspóirí beartais an Aontais a shaothrú. rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú do FBManna nuathionscanta, taighde agus nuálaíocht chomh maith le bonneagar laistigh den Aontas Eorpach agus lasmuigh de, mar shampla.

Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD de réir an chlár

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>An Ciste don Nuálaíocht</i>	6 476	4 195
<i>Infheistíochtaí BUFI</i>	2 015	1 257
<i>CEGC faoi Leachtú</i>	1 222	1 382
<i>Banc Eorpach Athfhoirgníochta agus Forbartha</i>	188	188
<i>Plean pinsean d'fhoireann áitiúil SEGS</i>	84	69
	9 985	7 091
<i>Cistí Ráthaíochta Buiséadaí:</i>		
<i>Ciste don Soláthar Coiteann</i>	14 057	11 272
	14 057	11 272
<i>Ionstraimí Airgeadais arna maoiniú ó bhuiséad an Aontais:</i>		
<i>Fís 2020 agus Fís Eorpach</i>	3 766	3 342
<i>An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa</i>	697	762
<i>Saoráidí Cothromais FBM an Aontais</i>	512	684
<i>An Ciste Eorpach d'Oirdheisceart na hEorpa</i>	214	213
<i>An Ciste um Fhás Glas</i>	107	146
<i>An tSaoráid Airgeadais um Éifeachtúlacht Fuinnimh</i>	109	107
<i>Eile</i>	628	606
	6 031	5 861
Iomlán	30 073	24 223
<i>Neamhreacha</i>	25 534	20 834
<i>Reatha</i>	4 539	3 390

An Ciste don Nuálaíocht

Bunaíodh an Ciste don Nuálaíocht le Treoir (AE) 2018/410 agus bunaítear leis scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas. Is é is cuspóir leis an t-ioncam a úsáid chun tacú le nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus i bpróisis ísealcharbóin in earnálacha eacnamaíocha áirithe. An t-ioncam ó luach airgid a chur ar 450 milliún liúntas de réir a chéile, faigheann an Ciste don Nuálaíocht an t-ioncam sin, in éineacht le haon chistiú nár caitheadh ó na liúntais de 300 milliún arna gcur ar fáil don chlár NER300 (féach nóta **3.8**). Bainistíonn BEI an t-airgead go dtí go n-úsáidtear é don chríoch atá beartaithe lena aghaidh, agus déanann sé iad a infheistiú in urrúis fiachais.

Infheistíochtaí BUFI

Bhunaigh an Coimisiún ciste na bhFíneálacha Buiséid ('BUFI') chun an t-airgead a fhaigheann sé go sealadach le haghaidh fíneálacha iomaíochais faoi achomharc a bhainistiú. Go dtí cinneadh deireadh na cúirte, infheistíonn an Coimisiún an t-airgead in ionstraimí fiachais. Le linn 2022, d'foc faighteoir fíneála EUR 0.9 billiún go sealadach, airgead a infheistíodh sa chiste sin – sin é an phríomhchúis leis an méadú a fheictear anseo.

CEGC faoi Leachtú

Chuaigh Conradh CEGC in éag an 23 Iúil 2002 agus rinneadh sócmhainní uile CEGC a aistriú chuig an Aontas Eorpach agus cuireadh in áirithe iad le haghaidh taighde sna hearnálacha a bhaineann le tionscail

ghuail agus chruach, mar shampla teicneolaíochtaí ceannródaíocha lena bhféadfaí cruach a tháirgeadh beagnach saor ó charbón. Déanann an Coimisiún an t-airgead a infheistiú in urrúis fiachais, go dtí go ndéanfaí le haghaidh taighde.

Banc Eorpach Athfhoirgníochta agus Forbartha

Tá infheistíocht airgeadais ag an Aontas Eorpach i gcaipiteal an Bhainc Eorpaigh Athfhoirgníochta agus Forbartha (BEAF), arb é 90 044 scair a bhí i seilbh ann an 31 Nollaig 2022 (2021: 90 044 scair), lena léirítear 3 % den scairchaipiteal suibscríofa iomlán. Shuibscríobh an tAontas do EUR 900 milliún in iomlán de scairchaipiteal, as a bhfuil EUR 713 mhilliún neamhghlaite faoi láthair. De réir an chomhaontaithe lena mbunaítear BEAF, tá roinnt srianta conarthacha ar na scairshealbhóirí amhail nach bhfuil na scaireanna inaistrithe agus gurb é uasmhéid an chostais cheannaigh bhunaigh an uasteorainn ar a bhfuascailt. Tomhaiseann an tAontas a infheistíocht sa BEAF ar luach cóir. Meastar an costas ceannacháin tosaigh a bheith mar an meastachán is fearr ar an luach cóir, go háirithe mar gheall ar na srianta conarthacha dá dtagraítear thuas. Cé nár luadh scaireanna BEAF ar aon mhargadh stocmhalartáin, bhí idirbhearta le déanaí i gcothromas an infheisteora (caipiteal a eisiúint ag parluach), lena léirítear gurb é an costas an meastachán is fearr ar an luach cóir sa chás seo.

Ciste don Soláthar Coiteann (CSC)

Ráthaíonn an tAontas infheistíochtaí cothromais agus iasachtaí comhpháirtithe cur chun feidhme do stáit cheannasacha agus do chuideachtaí. Chun na héilimh ó mhainneachtainí nó caillteanais eile a íoc, tá airgead á chur i leataobh ó Bhuiséad an Aontais, i gcomhréir leis na gníomhartha dlíthiúla, chun caipiteal maolánach a charnadh i.e. CSC. Cumhdaítear leis an CSC chomh maith iasachtaíocht a eisiúint an Coimisiún chun iasachtaí MFA agus Euratom do stáit nach Ballstáit iad a mhaoiniú.

I gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais, bhunaigh an Coimisiún CSC chun an caipiteal maolánach a bhainistiú ('soláthar') i ndáil le gach ráthaíocht buiséadach agus iasacht cúnaimh airgeadais le tríú tíortha, i bpunann chomhchoiteann amháin. Sa bhreis ar sholáthar buiséad an Aontais, faigheann CSC aisghabhálacha ó oibríochtaí ar mainneachtain, na torthaí ar a chuid infheistíochtaí agus na fálaí ó luach saothair ráthaíochtaí buiséadacha an Aontais. Féadfaidh CSC ranníocaíochtaí deonacha a fháil freisin ó Bhallstáit agus ranníocóirí eile, a chuireann leis na ráthaíochtaí buiséid atá ar fáil ag an Aontas ar an gcaoi sin.

Leithdháileann CPF na ranníocaíochtaí a thagann isteach ina n-urranna ag brath ar an gclár rannchuidithe. Leagtar amach na forálacha is gá le haghaidh na ráthaíochtaí arna soláthar i ngníomhartha dlí na gclár. Déanann buiséad an Aontais na cistí sin, a ndéantar foráil ina leith go haonarach, a chomhthiomsú in CPF chun an bhainistíocht sócmhainní a bharrfheabhsú.

Ba é EUR 14.4 billiún a bhí i sócmhainní CSC an 31 Nollaig 2022 as a ndearnadh EUR 14.1 billiún a infheistiú i sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD (urrúis fiachais).

Fís 2020 agus Fís Eorpach

Faoi Rialachán an Aontais lena mbunaítear Fís 2020 – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (2014-2020), bunaíodh ionstraimí airgeadais nua chun rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú d'eintitis a thugann faoi thaighde agus nuálaíocht (R&N). Áirítear ar na hionstraimí sin:

- *InnovFin - Seirbhís Iasachta agus Ráthaíochta le haghaidh Taighde agus Nuálaíochta* faoina gcomhroinneann an Coimisiún an riosca airgeadais a bhaineann le punann oibríochtaí maoiniúcháin nua a rinne BEI;
- *InnovFin - Saoráid Ráthaíochta FBM agus Ionstraim Ráthaíochtaí Neamhchaidheáilte an Tionscnaimh do FBManna (SIUGI)* – saoráidí ráthaíochta atá á mbainistiú ag CEI lena soláthraítear ráthaíochtaí agus frithráthaíochtaí d'idirghabhálaithe airgeadais le haghaidh punanna nua iasachtaí (faoi SIUGI, déanann an Coimisiún an riosca airgeadais a bhaineann leis an ráthaíocht a thugtar a chomhroinnt le Ballstáit, CEI agus BEI);
- *InnovFin - Saoráid Cothromais le haghaidh Taighde agus Nuálaíochta* lena bhforáiltear d'infheistíochtaí i gcistí caipitil fiontair arna mbainistiú ag CEI; agus
- *Ciste na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí (CNE)* a sholáthraíonn maoiniú cothromais chun gníomhaíochtaí nuálaíochta agus imlonnaithe margaidh a ghéarú. Déantar ciste EIC a chistiú leis na clár Fís Eorpach agus H2020. Go dtí seo, tagraíonn na hinfeistíochtaí do chlár H2020 go príomha.

An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa

De bhun Rialachán (AE) Uimh. 1316/2013, bunaíodh ionstraim fiachais na Saoráide um Chónascadh na hEorpa (SCE) agus é de chuspóir aici rochtain tionscadal bonneagair ar mhaoiniú a éascú in earnálacha an iompair, na teileachumarsáide agus an fhuinnimh. Déanann BEI é a bhainistiú de réir comhaontaithe leis an Aontas. Tairgeann sé comhroinnt riosca maidir le maoiniú fiachais i bhfoirm fiach sinsearach nó fofhéich nó ráthaíochta chomh maith le tacaíocht do bhannaí tionscadail arna ráthú ag an Aontas.

Saoráidí Cothromais FBM an Aontais

Is ionstraimí cothromais iad seo arna maoiniú ag na cláir COSME, CIP agus MAP agus an Tionscnamh Fáis agus Fostaíochta, faoi iontaobhaíocht CEI, lena dtacaítear le cruthú agus maoiniú FBManna an Aontais ina gcéimeanna luatha (nuathionscanta) agus ina gcéimeanna fáis trí infheistiú i gcistí caipitil fiontair speisialaithe oiriúnacha.

Ordlathas cóirluacha sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha ar FVSD

EUR milliún

An cineál sócmhainne airgeadais	31.12.2022	31.12.2021
<i>Leibhéal 1: Praghsanna luaite i margaí gníomhacha</i>	24 677	19 336
<i>Leibhéal 2: Ionchuir inbhraite seachas pragsanna luaite</i>	3 061	2 698
<i>Leibhéal 3: Teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite</i>	2 335	2 190
Iomlán	30 073	24 223

Ní raibh aon aistriú ann idir Leibhéal 1 agus Leibhéal 2 den ordlathas cóirluacha le linn na tréimhse.

Réiteach sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha arna dtomhas ag úsáid teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite (leibhéal 3)

EUR milliún

Gluaiseachtaí cóirluacha	
Iarmhéid tosaigh an 1.1.2022	2 190
<i>Infheistíochtaí le linn na tréimhse</i>	383
<i>Aisíocaíochtaí caipitil</i>	(143)
<i>Ioncaim réitithe</i>	(115)
<i>Gnóthachain nó caillteanais don tréimhse barrachais nó don tréimhse easnaimh</i>	19
<i>Aistrithe chuig leibhéal 3</i>	–
<i>Aistrithe amach as Leibhéal 3</i>	–
<i>Eile</i>	–
Iarmhéid deiridh an 31.12.2022	2 335

Ba é EUR 87 milliún a bhí sna glanchaillteanais le haghaidh sócmhainní neamhdhíorthacha leibhéal 3 ag deireadh 2022 (2021: EUR 295 mhilliún i ngnóthachain ghlana). Áirítear iad mar ioncam airgeadais faoi 'Gnóthachain ar shócmhainní nó dliteanais airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD' (féach nóta **3.9**) agus mar chostais airgeadais faoi 'Caillteanais ó shócmhainní nó dliteanais airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD' (féach nóta **3.15**).

2.4.2.2. Sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais ag díorthaigh FVSD

Sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais ag díorthaigh FVSD de réir an chineáil

EUR milliún

An cineál díorthaigh	31.12.2022			31.12.2021		
	Méid barúlach	Sócmhainn Cóirluacha	Dlitéanas Cóirluacha	Méid barúlach	Sócmhainn Cóirluacha	Dlitéanas Cóirluacha
<i>Réamhchonradh airgeadra eachtraigh</i>	488	5	–	646	2	–
<i>Ráthaíocht ar phunann gnáthscaireanna</i>	4 694	979	(17)	4 148	826	(1)
<i>Ráthaíochtaí ar riosca malairte eachtraí</i>	87	–	(8)	28	–	(4)
Iomlán	5 269	984	(25)	4 822	828	(5)
<i>Neamhreacha</i>		979	(9)		826	(5)
<i>Reatha</i>		5	(15)		2	–

Réamhchonradh airgeadra eachtraigh

Déanann an tAontas réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh chun an riosca airgeadra eachtraigh a bhaineann le hurrúis fiachais a ainmnítear in USD agus a choimeádtar i gCiste Ráthaíochta CEIS a fháil. Faoi na réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh, soláthraíonn an tAontas an méid barúlach in airgeadra eachtrach a chomhaontaítear sa chonradh ('cuid d'íocaíocht'), mar a thuairiscítear sa tábla thuas, agus gheobhaidh sé an méid barúlach in EUR ('cuid faighte') ag an dáta aibíochta. Tomhaistear conarthaí

díorthacha den sórt sin ar luach cóir ag dáta an chláir chomhardaithe agus aicmítear iad mar shócmhainní airgeadais nó mar dhliteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh ag brath ar cé acu a bhíonn a luach cóir deimhneach nó diúltach.

Ráthaíochtaí ar phunanna gnáthscaireanna

Cuimsítear faoin gceannnteideal 'Ráthaíocht ar phunann gnáthscaireanna' ráthaíochtaí arna dtabhairt ag an Aontas d'institiúidí airgeadais ar phunanna infheistíochtaí cothromais. Aicmítear na ráthaíochtaí seo mar ionstraimí airgeadais díorthacha agus tugtar cuntas orthu mar shócmhainn airgeadais nó dliteanas airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh toisc nach gcomhlíonann siad an sainmhíniú de dhliteanas ráthaíochta airgeadais – féach nóta **1.5.12**. Tomhaistear dliteanas airgeadais an Aontais bunaithe ar luach na n-infheistíochtaí foluiteacha.

Léiríonn an méid iomlán ráthaíocht CEIS arna thabhairt ag Grúpa BEI don Aontas, den chuid is mó, ráthaíocht ag a bhfuil infheistíochtaí cothromais de EUR 3.5 billiún arna n-eisíoc ag BEI agus CEI (2021: EUR 3.1 billiún). EUR 967 milliún in iomlán a bhí i luach cóir ráthaíocht an Aontais ar phunanna gnáthscaireanna CEIS (2021: EUR 763 mhilliún).

Ráthaíocht ar riosca airgeadra eachtraigh

Ráthaíonn an tAontas riosca airgeadra eachtraigh ('FX') faoi ráthaíocht CEFI, lena ráthaíonn sé conarthaí babhtála agus réamhchonarthaí a bhfuil sé mar aidhm acu fálú in aghaidh rioscaí airgeadra eachtraigh le haghaidh oibríochtaí infheistíochta i margaí éiritheacha. Chomh maith leis sin, cumhdaíonn an tAontas díluacháil airgeadra malairte eachtraí (UAH) a bhaineann le hiasachtaí arna dtabhairt ag institiúidí airgeadais do FBManna san Úcráin faoi Shaoráid Airgeadais FBM Chomhpháirtíocht an Oirthir.

Ordalthas luacha chóir na sócmhainní díorthacha airgeadais agus na ndliteanas díorthach airgeadais

An cineál díorthaigh	31.12.2022		31.12.2021	
	Sócmhainn Cóirluacha	Dliteanas Cóirluacha	Sócmhainn Cóirluacha	Dliteanas Cóirluacha
<i>Leibhéal 1: Praghsanna luaite i margaí gníomhacha</i>	–	–	–	–
<i>Leibhéal 2: Ionchuir inbhraite seachas pragsanna luaite</i>	5	(3)	2	(2)
<i>Leibhéal 3: Teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite</i>	979	(21)	826	(2)
Iomlán	984	(25)	828	(5)

Le linn na tréimhse, ní raibh aon aistriú idir leibhéal 1 agus leibhéal 2. Áirítear le díorthaigh phunanna gnáthscaireanna i Leibhéal 3 de Luach Cóir ráthaíochtaí ar phunanna gnáthscaireanna den chuid is mó.

Réiteach sócmhainní díorthacha airgeadais agus dliteanais dhíorthacha airgeadais arna dtomhas ag úsáid teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite (Leibhéal 3)

EUR milliún	
Gluaiseachtaí cóirluacha	
Iarmhéid tosaigh na sócmhainne/(an dliteanais) an 1.1.2022	824
<i>Éilimh glaonna ráthaíochta a íocadh</i>	51
<i>Glaonna ráthaíochta a aisíocadh</i>	–
<i>Ioncam ó ráthaíocht a socraíodh</i>	(98)
<i>Gnóthachain nó caillteanais don tréimhse barrachais nó don tréimhse easnaimh</i>	181
<i>Aistrithe chuig leibhéal 3</i>	–
<i>Aistrithe amach as Leibhéal 3</i>	–
<i>Eile</i>	–
Iarmhéid deiridh an 31.12.2022	958

EUR 181 mhilliún a bhí sna glanghnóthachain le haghaidh sócmhainní díorthacha leibhéal 3 ag deireadh 2022 (2021: EUR 777 milliún i ngnóthachain ghlana). Cuimsítear an méid seo faoi 'Gnóthachain ar shócmhainní nó dliteanais airgeadais ag díorthaigh FVSD' in ioncam airgeadais (féach nóta **3.9**).

2.5. RÉAMH-MHAOINIÚ

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
Neamhreatha			
Réamh-mhaoiniú	2.5.1	47 179	57 764
Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit	2.5.2	216	2 901
Ranníocaíocht le Cistí Iontaobhais		86	126
		47 482	60 792
Reatha			
Réamh-mhaoiniú	2.5.1	46 927	28 427
Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit	2.5.2	6 087	4 229
		53 014	32 656
Iomlán		100 496	93 447

Ní mór do leibhéal an réamh-mhaoinithe sna cláir éagsúla a bheith leordhóthanach chun an cistiú a bhfuil gá leis ionas gur féidir leis an tairbhí an tionscadal a thionscnamh agus a chur chun cinn a áirithiú, fad a chosnaítear leasanna airgeadais an Aontais agus a chuirtear srianta dlíthiúla, oibriúcháin agus costéifeachtachta san áireamh.

2.5.1. Réamh-mhaoiniú

EUR milliún

	Ollmhéid	Imréitithe trí fhabhrúithe	Glanmhéid an 31.12.2022	Ollmhéid	Imréitithe trí fhabhrúithe	Glanmhéid an 31.12.2021
Bainistíocht chomhroinnte						
CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	3 051	(527)	2 525	3 172	(208)	2 965
CFRE agus CC	29 812	(4 932)	24 880	23 531	(4 571)	18 960
CSE	11 621	(1 974)	9 647	9 085	(1 823)	7 263
Eile	8 063	(4 498)	3 565	4 836	(2 263)	2 572
	52 548	(11 931)	40 617	40 624	(8 865)	31 760
Bainistíocht dhíreach						
Arna chur chun feidhme ag:						
An Coimisiún	41 722	(13 695)	28 027	46 494	(11 970)	34 525
ar le RRF (NGEU) é	28 347	(5 389)	22 958	34 879	(4 065)	30 814
Gníomhaireachtaí feidhmiúcháin an Aontais	29 566	(17 104)	12 462	23 931	(15 030)	8 901
Cistí Iontaobhais	738	(582)	156	1 140	(847)	293
	72 026	(31 381)	40 645	71 565	(27 847)	43 718
Bainistíocht indíreach						
Arna chur chun feidhme ag:						
Gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais	2 892	(1 262)	1 631	1 657	(687)	971
Tríú tíortha	1 797	(1 275)	522	1 874	(1 261)	614
Eagraíochtaí idirnáisiúnta	12 488	(7 491)	4 997	9 545	(5 955)	3 590
Eintitis eile	15 208	(9 513)	5 695	12 992	(7 453)	5 539
	32 385	(19 540)	12 845	26 069	(15 356)	10 713
Iomlán	156 958	(62 852)	94 106	138 258	(52 068)	86 191
Neamhreatha	47 179	–	47 179	57 764	–	57 764
Reatha	109 778	(62 852)	46 927	80 494	(52 068)	28 427

Léiríonn réamh-mhaoiniú an t-airgead a íocadh amach, agus cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí dá bharr sin. Mar a mhínítear i nóta **1.5.7**, is réamhíocaíochtaí iad seo agus níl siad cláraithe mar chaiteachais go fóill. Mar sin de, cé go laghdaíonn réamh-mhaoiniú RAL gan íoc (féach nóta **5.1**), léiríonn sé caiteachais nach bhfuil glactha leo nó aitheanta sa ráiteas ar fheidhmíocht airgeadais go fóill.

Maidir le bainistíocht chomhpháirteach, baineann an chuid is mó de réamh-mhaoiniú le clárthréimhse 2014-2020. Rinneadh íocaíochtaí réamh-mhaoiniúcháin nua sa réimse comhtháthaithe, íocaíochtaí a bhaineann le REACT-EU (EUR 3.5 billiún) agus clárthréimhse 2021-2027 (EUR 5.4 billiún) go príomha.

Maidir le clárthréimhse 2014-2020 tá réamh-mhaoiniú tosaigh ann nach féidir a imríteach (i.e. a aithint sa ráiteas ar fheidhmíocht airgeadais) ach amháin i dtreo chuid dhúnta na clárthréimhse agus taispeántar é mar réamh-mhaoiniú neamhreacha. Toisc go bhfuilimid ag teacht i dtreo dheireadh thréimhse cur chun feidhme an CAI roimhe seo agus go mbeidh a thuilleadh méideanna dlite laistigh de 12 mhí, déantar an réamh-mhaoiniú tosaigh seo a athaicmiú de réir a chéile mar réamh-mhaoiniú reatha agus tosaítear ar a imríteach. Is é an cás seo an phríomhchúis atá leis an laghdú ar réamh-mhaoiniú neamhreacha agus is príomhthoisc é sa mhéadú ar an méid reatha.

Maidir le bainistíocht dhíreach, is iad na méideanna is mó de réamh-mhaoiniú iad siúd a bhaineann le tacaíocht neamh-inaisíoctha a bhaineann le hionstraim RRF a thosaigh in 2021, glanmhéid de EUR 23 bhilliún ag deireadh na bliana (2021: EUR 30.8 billiún). Tá laghdú tagtha orthu sin de réir mar a imrítíodh méideanna de réir mar a bhain na Ballstáit garspriocanna amach le linn 2022. Tagraíonn na méideanna suntasacha eile, EUR 13 bhilliún ar an iomlán (2021: EUR 8.5 billiún), don réimse taighde (Fís 2020 agus Fís Eorpach go príomha, arna gcur chun feidhme ag gníomhaireachtaí feidhmiúcháin an Aontais agus ag an gCoimisiún); toisc go bhfuil an CAI nua ag forbairt, tá níos mó deontas a ndéanú agus dá dhroim sin tá níos mó réamh-mhaoiniúcháin íoctha.

Maidir le bainistíocht indíreach, cumhdaíonn an réamh-mhaoiniú cláir um beartais inmheánacha amhail Galileo agus EGNOS (Cláir Spáis), den chuid is mó, ach ionstraimí a bhaineann leis an Eoraip Dhomhanda freisin (lena n-áirítear ionstraimí comharsanachta, forbartha agus comhar idirnáisiúnta). Maidir leis an méadú is suntasaí ar réamh-mhaoiniú faoin gceannnteideal seo, EUR 1.1 billiún, baineann sé leis an ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar agus na hionstraimí a tháinig roimpi. Ar an dul céanna leis an réamh-mhaoiniú bainistíochta díri, baineann an méadú seo go príomha leis na híocaíochtaí nua a dhéantar faoi chlárthréimhse 2021-2027 de réir mar a chuirtear dlús faoi.

Ráthaíochtaí arna bhfáil i leith réamh-mhaoiniú

Is ráthaíochtaí iad seo a iarrann an Coimisiún i gcásanna áirithe ó thairbhíthe nach Ballstáit iad le linn dóibh réamhíocaíochtaí a dhéanamh (réamh-mhaoiniú). Tá dhá luach atá le nochtadh don chineál ráthaíochta seo, an luach 'ainmniúil' agus an luach 'leanúnach'. Maidir leis an luach ainmniúil, tá an teagmhas giniúna nasctha leis an gcruthúnas gurb ann don ráthaíocht. Maidir leis an luach leanúnach, is é teagmhas giniúna na ráthaíochta an íocaíocht réamh-mhaoinithe arna déanamh i leith na ráthaíochta, agus é laghdaithe ansin ag imrétigh ina dhiaidh. An 31 Nollaig 2022, EUR 518 mhilliún a bhí i luach ainmniúil na ráthaíochtaí a fuarthas i leith réamh-mhaoiniú agus EUR 464 mhilliún a bhí i luach leanúnach na ráthaíochtaí sin (2021: EUR 433 mhilliún agus EUR 383 mhilliún faoi seach).

Cumhdaítear méideanna réamh-mhaoinithe áirithe a íocadh amach faoin 7^ú Clár Réime um Thaighde le haghaidh taighde agus forbairt teicneolaíochta (FP7) agus faoi Chláir Fhís 2020 agus Fhís Eorpach go héifeachtach leis an Sásra Árachais Fhrithpháirtigh (MIM), ar ar tugadh an Ciste um Ráthaíocht Rannpháirtithe (PGF) roimhe seo. Is ionstraim comhleasa é an Sásra Árachais Fhrithpháirtigh a cuireadh ar bun chun na rioscaí a bhaineann le neamhíocaíocht méideanna ó na tairbhíthe le linn chur chun feidhme na ngníomhaíochtaí indíreacha faoi na cláir sin a chumhdach. Cuireann gach rannpháirtí i ngníomhaíochtaí indíreacha a fhaigheann deontas ón Aontas 5 % den ranníocaíocht uasta ón Aontas le caipiteal an tSásra Árachais Fhrithpháirtigh, a infheistíonn an Coimisiún sna margaí airgeadais chun ús a ghiniúint. Féadfar an t-ús a úsáid chun fiachais nach n-onóraíonn rannpháirtí mainneachtana i leith an Aontais iad a chumhdach. Ag deireadh na gníomhaíochta indíri íoctar na ranníocaíochtaí leis na rannpháirtithe arís. Gníomhaíonn an tAontas (an Coimisiún mar ionadaí air) mar ghníomhaire feidhmiúcháin rannpháirtithe an tSásra Airgeadais Fhrithpháirtigh, ach is leis na rannpháirtithe an ciste. Is eintiteas faoi leith é an Sásra Airgeadais Fhrithpháirtigh nach bhfuil comhdhlúthaithe i gcuntais bhliantúla an Aontais, dá bhrí sin.

An 31 Nollaig 2022, EUR 2.7 billiún a bhí sna méideanna réamh-mhaoinithe arna gcumhdach ag an Sásra Airgeadais Fhrithpháirtigh (2021: EUR 2.4 billiún). EUR 2.6 billiún a bhí i sócmhainní iomlána an tSásra Airgeadais Fhrithpháirtigh, lena n-áirítear sócmhainní airgeadais arna mbainistiú ag an gCoimisiún (2021: EUR 2.5 billiún).

2.5.2. Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit

EUR milliún

31.12.2022

31.12.2021

Réamhíocaíochtaí le Ballstáit le haghaidh ionstraimí airgeadais faoi bhainistíocht chomhpháirteach	3 390	3 647
Scéimeanna Cabhrach	2 914	3 483
Iomlán	6 303	7 130
Neamhreatha	216	2 901
Reatha	6 087	4 229

Réamhíocaíochtaí le Ballstáit le haghaidh ionstraimí airgeadais faoi bhainistíocht chomhpháirteach

Faoi chreat chlár Chistí Struchtúracha agus Infheistíochta na hEorpa (Cistí SIE), is féidir réamhíocaíochtaí a dhéanamh ó bhuiséad an Aontais le Ballstáit chun ligean dóibh cur le hionstraimí airgeadais (*i.e.*, iasachtaí, infheistíochtaí cothromais nó ráthaíochtaí). Bunaítear agus bainistítear na hionstraimí airgeadais seo faoi fhreagracht na mBallstát, ní faoi fhreagracht an Choimisiúin. Mar sin féin, tá an t-airgead nach n-úsáideann na hionstraimí seo ag deireadh na bliana faoi shealúchas an Aontais (chomh maith leis an réamh-mhaoiniú ar fad) agus caitear leo mar shócmhainn ar chlár comhardaithe an Aontais, dá bhrí sin.

Faoi mbeartas comhtháthaithe 2014-2020, as EUR 17 181 mhilliún a íocadh, meastar go raibh EUR 3 303 mhilliún ann an 31 Nollaig 2022 nár úsáideadh. Áirítear leis sin ranníocaíocht na mBallstát leis an Tionscnamh FBM, ionstraim a dhíríonn ar iasachtú breise ón earnáil baincéireachta le FBManna a spreagadh (EUR 1 449 milliún a íocadh gan méideanna atá i réamh-mhaoiniú go fóill san áireamh, agus meastar nár úsáideadh EUR 292 mhilliún de sin).

I gcás na forbartha tuaithe, bhí EUR 86 mhilliún ann ag deireadh na bliana nár úsáideadh.

Scéimeanna Cabhrach

Cosúil leis an méid thuas, taifeadtar méideanna eisíochta a fhreagraíonn do na réamhíocaíochtaí arna n-íoc ag na Ballstáit le haghaidh scéimeanna cabhrach éagsúla (státchabhair, bearta margaidh CERT nó bearta infheistíochta CETFT) nár úsáideadh faoi dheireadh na bliana mar shócmhainní (réamhíocaíochtaí) ar chlár comhardaithe an Aontais. Rinne an Coimisiún meastachán ar luach na réamhíocaíochtaí seo bunaithe ar an bhfaisnéis arna soláthar ag na Ballstáit; cuimsítear na méideanna a eascraíonn as sin faoi fho-cheannteideal na Scéimeanna Cabhrach thuas.

Maidir le CAI 2014-2020, measadh gur EUR 1 198 milliún a bhí sna méideanna nár úsáideadh faoi dheireadh na bliana le haghaidh an bheartais chomhtháthaithe agus EUR 1 670 milliún le haghaidh na talmhaíochta agus na forbartha tuaithe.

2.6. SUIMEANNA INFHAIGHTE MALAIRTE AGUS MÉID IN-AISGHABHÁLA NEAMH-MHALAIRTE

	Nóta	31.12.2022	EUR milliún 31.12.2021
Neamhreatha			
Méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta nach idirbhearta malairte iad	2.6.1	16 339	34 892
Suimeanna infhaighte ó idirbhearta malairte	2.6.2	2 532	5 750
		18 870	40 642
Reatha			
Méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta nach idirbhearta malairte iad	2.6.1	25 832	29 473
Suimeanna infhaighte ó idirbhearta malairte	2.6.2	3 497	2 323
		29 329	31 796
Iomlán		48 199	72 438

2.6.1. Méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta nach idirbhearta malairte iad

	Nóta	31.12.2022	EUR milliún 31.12.2021
Neamhreatha			
Ballstáit	2.6.1.1	503	2 497
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe	2.6.1.2	14 810	30 839
Ioncam fabhráithe agus muirir iarchurtha	2.6.1.4	1 011	1 556
Méideanna in-aisghabhála eile		15	–
		16 339	34 892
Reatha			
Ballstáit	2.6.1.1	6 036	5 682
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe	2.6.1.2	9 061	10 913
Fíneálacha iomaíochais	2.6.1.3	9 420	11 698
Ioncam fabhráithe agus muirir iarchurtha	2.6.1.4	1 239	1 097
Méideanna in-aisghabhála eile		75	83
		25 832	29 473
Iomlán		42 170	64 365

2.6.1.1. Méideanna in-aisghabhála ó Bhallstáit

	31.12.2022	EUR milliún 31.12.2021
Cuntais ADT A	4 397	6 137
Cuntais ADT ar leithligh	1 356	1 405
Acmhainní dílse atá le fáil	7	15
Lagú	(686)	(875)
Eile	–	–
Acmhainní dílse in-aisghabhála	5 073	6 683
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT)	1 621	1 525
Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	189	668
Lagú	(591)	(843)
Méideanna in-aisghabhála CERT agus forbartha tuaithe	1 219	1 350
Aisghabháil réamh-mhaoinithe	13	26
CBL íoctha agus in-aisghafa	54	45
Méideanna in-aisghabhála eile ó Bhallstáit	180	73
Iomlán	6 539	8 178
<i>Neamhreatha</i>	<i>503</i>	<i>2 497</i>

Na méideanna neamhreacha atá dlite ó na Ballstáit, baineann siad go príomha le cinntí imréitigh comhréireachta nár forghníomhaíodh le haghaidh an Chiste Eorpaigh um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) chomh maith leis an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT). Aisghabhtar na méideanna a bhaineann leis na cinntí sin i dtráthchodanna bliantúla.

Acmhainní dílse in-aisghabhála

Tagraíonn 'cuntais A' do na ráitis mhíosúla ina gcuireann na Ballstáit na teidlíochtaí acmhainní dílse traidisiúnta (ADT) in iúl. Liostaítear sa Tábla méideanna na 'gcuntas A' nár íocadh leis an gCoimisiún go fóill. Is dleachtanna custaim arna mbailiú ag Ballstáit thar ceann an Choimisiúin iad ADT den chuid is mó.

Is gnách go raibh leibhéal sa réimse idir EUR 3 bhilliún agus EUR 4 bhilliún ag deireadh na bliana ag 'cuntais A'. In 2021, áfach, bhí na méideanna i bhfad ní b'airde toisc gur cuimsíodh iontu méideanna ADT a bhain le cásanna gearluachála. An éabhlóid in 2022, mínítear é go príomha leis na híocaíochtaí a fuarthas i ndáil leis na cásanna sin chomh maith leis na coigeartuithe ar na fiachais tar éis bhreithiúnas na Cúirte.

I gcás sáraithe na Ríochta Aontaithe (Sárú Uimh. 2018/2008), an 8 Márta 2022, d'éisigh an Chúirt an breithiúnas gaolmhar agus dheimhnigh sí gur sháraigh an Ríocht Aontaithe a hoibleagáidí chun buiséad an Aontais a chosaint. Bhí bunús an cháis le fáil i dtuarascáil OLAF 2017, inar suíodh gur sheachain allmhaireoirí sa Ríocht Aontaithe líon mór dleachtanna custaim trí bhíthin ráitis dhlítheanacha agus bhréagacha a úsáid, chomh maith le dearbhuithe míchearta ar luach custaim tráth an allmhairithe. Bunaithe ar mhodhanna arna bhforbairt ag OLAF agus JRC agus bunaithe ar an bhfaisnéis a bhí ar fáil, rinne an Coimisiún meastachán go raibh EUR 2.1 billiún i gcaillteanais do bhuiséad an Aontais mar thoradh ar shárú na Ríochta Aontaithe, le linn na tréimhse ó mhí na Samhna 2011 go mí Dheireadh Fómhair 2017 (glanmhéid, i.e. tar éis costais bhailiúcháin 20 % a bhí le coinneáil ag an Ríocht Aontaithe ón ollmhéid de EUR 2.7 billiún a asbhaint). Thacaigh an Chúirt le maíomh an Choimisiúin ina breithiúnas ar an iomlán, ach d'iarr sí ar an gCoimisiún an méid a bhí dlite a athríomh agus gnéithe breise á gcur san áireamh i ndáil le cainníochtú chaillteanais na ndleachtanna custaim. I Meitheamh 2022, d'íoc an Ríocht Aontaithe méid sealadach leis an gCoimisiún.

Rinne an Coimisiún measúnú ar an mbreithiúnas, agus ar bharúlacha na Cúirte, go háirithe, i ndáil le cinneadh na méideanna atá dlite. Tar éis anailís mhionsonraithe, suíodh gurbh é EUR 1.6 billiún an phríomhshuim chríochnaitheach (glanmhéid tar éis asbhaint de 20 % costas bailithe). D'íoc an Ríocht Aontaithe an méid a bhí dlite in Eanáir 2023. Dá dhroim sin, rinneadh ús ar riaráistí a athríomh freisin, arbh é EUR 1.4 billiún a luach, agus d'íoc an Ríocht Aontaithe é sin i bhFeabhra 2023. Rinneadh an dá íocaíocht tar éis asbhaint sciar na Ríochta Aontaithe faoi fhorálacha an Chomhaontaithe um Tharraingt Siar (féach nóta **2.6.1.2**).

Tar éis na n-íocaíochtaí sin, dhún an Coimisiún an cás sáraithe an 15 Feabhra 2023.

Agus na paraiméadair chéanna á gcur i bhfeidhm le haghaidh athríomh na gcaillteanas ADT measta atá le híoc ag na 27 mBallstát as teicstílí agus coisbheart arna n-allmhairiú ón tSín ar luach, a raibh maolaisnéis shuntasach ann ina leith, tá coigeartú diúltach EUR 0.6 billiún curtha i bhfeidhm maidir leis na méideanna in-aisghabhála an 31 Nollaig 2022. Tá tuilleadh soiléirithe á ndéanamh le Ballstáit faoi láthair chun na méideanna críochnaitheacha atá dlite a shuí. Is é EUR 0.6 billiún an t-ús measta ar riaráistí atá dlite i ndáil leis na cásanna sin faoi láthair.

Tagraíonn 'cuntais ar leithligh' do theidlíochtaí bunaithe nár cuireadh san áireamh i 'gcuntais A' toisc nár aisghabh Ballstáit iad agus toisc nár tugadh aon urrús (i.e. ráthaíocht) ina leith (nó tugadh urrús ach tá conspóid ann maidir leis na méideanna). Tá na teidlíochtaí seo faoi réir lagú bunaithe ar an bhfaisnéis a thugann na Ballstáit gach bliain. Léirítear leis na méideanna lagaithe céatadán cosúil den phríomhshuim ag deireadh gach bliana a bheag nó a mhór.

Méideanna in-aisghabhála CERT agus Forbartha Tuaithe

Cumhdaítear leis an mír seo go príomha na méideanna atá faoi úinéireacht na mBallstát an 31 Nollaig 2022, mar a dhearbhaíonn agus mar a dheimhníonn na Ballstáit an 15 Deireadh Fómhair 2022. Déantar meastachán ar na méideanna in-aisghabhála a eascraíonn as an dearbhú seo agus suas le 31 Nollaig 2022. Déanann an Coimisiún meastachán ar dhíluacháil do na méideanna atá dlite ag tairbhíthe, nach dócha go n-aisghabhfar iad. Cé go ndéantar coigeartú den sórt sin, ní chiallaíonn sé sin go dtarscaoileann an Coimisiún aon aisghabháil ar na méideanna seo amach anseo. Tá laghdú de 20 %

san áireamh sa choigeartú freisin agus freagraíonn sé don mhéid a cheadaítear do Bhallstáit a choinneáil chun costais riaracháin a chumhdach.

2.6.1.2. An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe

Bunaítear leis an 'gComhaontú maidir le Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann a bheith ag tarraingt siar as an Aontas Eorpach agus as an gComhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach' (tagairt 2019/C 384 I/01) ('an Comhaontú um Tharraingt Siar'), arna shíniú ag an Aontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe, na hoibleagáidí airgeadais éagsúla atá ag an dá pháirtí. An 31 Nollaig 2022, EUR 23 871 mhilliún a bhí sa ghlanmhéid infhaighte ón Ríocht Aontaithe bunaithe ar na hoibleagáidí sin (2021: EUR 41 753 mhilliún), agus as sin tá EUR 9 061 mhilliún le híoc laistigh de 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe (2021: EUR 10 913 mhilliún):

	Airteagal 1 40	Airteagal 1 42	Eile	31.12.2022	31.12.2021
<i>Dlite ón Ríocht Aontaithe</i>	17 029	9 587	68	26 683	43 982
<i>Dlite leis an Ríocht Aontaithe</i>	–	–	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Iomlán	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
<i>Neamhreacha</i>	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
<i>Reatha</i>	8 563	288	209	9 061	10 913

EUR milliún

Siar na Ríochta Aontaithe (Airteagal 139)

De réir Airteagal 139, céatadán arna ríomh mar chóimheas idir na hacmhainní dílse arna gcur ar fáil ag an Ríocht Aontaithe sna blianta idir 2014 agus 2020 agus na hacmhainní dílse arna gcur ar fáil sa tréimhse sin ag gach Ballstát agus an Ríocht Aontaithe a bheidh i siar na Ríochta Aontaithe de na hoibleagáidí airgeadais a eascraíonn as an gComhaontú um Tharraingt Siar, arna choigeartú de réir an mhéid a chuirtear in iúl do na Ballstáit roimh an 1 Feabhra 2022. Ríomhadh gurb é 12.431681219587700 % siar críochnaitheach na Ríochta Aontaithe.

Íocaíochtaí ón gComhaontú um Tharraingt Siar

Leagtar amach an sásra íocaíochta atá le cur i bhfeidhm ar na hoibleagáidí a ndéantar foráil ina leith idir an dá pháirtí in Airteagal 148. Go hachomair, sonrascann an tAontas na glanmhéideanna atá dlite ón Ríocht Aontaithe in mí Aibreáin agus mí Mheán Fómhair gach bliain agus íocann an Ríocht Aontaithe iad seo ar bhonn míosúil. Tá na méideanna a thuairiscítear i mí Aibreáin i mbliain faoi leith le híoc i gceithre thráthchuid chothroma mhíosúla idir mí Meithimh agus mí Mheán Fómhair na bliana sin. Tá na méideanna a thuairiscítear i mí Mheán Fómhair le híoc in ocht dthráthchuid mhíosúla idir mí Dheireadh Fómhair na bliana sin agus mí Bealtaine na bliana dár gcionn. Ós rud é go gcaitear roinnt méideanna a thuairisciú bunaithe ar réamhaisnéisí agus ar mheastacháin, tugtar an tuairisciú sin cothrom le dáta gach bliain bunaithe ar fhigiúirí iarbhrí.

In 2022, EUR 9 815 mhilliún a bhí sa mhéid iomlán a tuairiscíodh don Ríocht Aontaithe faoi Airteagal 136, agus Airteagail 140 go 147 (2021: EUR 11 930 milliún), agus den mhéid sin tuairiscíodh EUR 3 418 milliún in Aibreán 2022 agus EUR 6 397 milliún i Meán Fómhair 2022 (2021: EUR 3 763 mhilliún agus EUR 8 166 mhilliún faoi seach).

EUR 10 921 mhilliún an méid a bhí sna híocaíochtaí iomlána a fuarthas in 2022 (2021: EUR 6 826 mhilliún). As an méid sin, bhain EUR 5 104 mhilliún leis an méid a bhí fágtha ó thuarascáil Mheán Fómhair 2021 agus íocadh é ina chúig thráthchuid chothroma sa tréimhse Eanáir go Bealtaine 2022 (2021: nialas), bhain EUR 3 418 milliún le tuarascáil Aibreán 2022 agus íocadh é ina cheithre thráthchuid chothroma mhíosúla sa tréimhse Meitheamh go Meán Fómhair 2022 (2021: EUR 3 763 mhilliún), agus bhain EUR 2 399 milliún le tuarascáil Mheán Fómhair 2022 agus íocadh é ina trí thráthchuid chothroma sa tréimhse Deireadh Fómhair go Nollaig (2021: EUR 3 062 mhilliún).

EUR milliún

	An méid a bhí fágtha de Tuarascáil mhí Mheán Fómhair 2021:	Tuarascáil mhí Aibreáin 2022 (dlite agus íoctha idir Meitheamh agus	Tuarascáil mhí Mheán Fómhair 2022: (dlite agus íoctha idir	Iomlán íocaíochtaí in 2022
<i>Airteagal 140</i>	5 090	4 029	2 437	11 556
<i>Airteagal 142</i>	18	236	11	265
<i>Airteagal 136</i>	29	–	7	37
<i>Airteagal 147</i>	–	6	–	6
	5 138	4 271	2 455	11 864
<i>Airteagal 136</i>	–	(573)	–	(573)
<i>Airteagal 141</i>	(34)	(0)	(56)	(90)
<i>Airteagal 143</i>	–	(163)	–	(163)
<i>Airteagal 144</i>	–	(73)	–	(73)
<i>Airteagal 145</i>	–	(37)	–	(37)
<i>Airteagal 146</i>	–	(7)	–	(7)
	(34)	(853)	(56)	(943)
Iomlán	5 104	3 418	2 399	10 921

Íocadh an t-iarmhéid EUR 3 998 milliún a bhí fágtha ó shonrasc mhí Mheán Fómhair 2022 ag deireadh na bliana i gcúig thráthchuid chothroma mhíosúla sa tréimhse idir Eanáir agus Bealtaine 2023 (2022: EUR 5 104 mhilliún).

Airteagal 140 – Gealltanais le hÍoc

Tá gealltanais tugtha ag an Ríocht Aontaithe go n-íocfaidh sé leis an Aontas a sciar de ghealltanais bhuiséadacha gan íoc an 31 Nollaig 2020 (ar a dtugtar 'Brexít RAL'), mar a choigeartaítear le ceanglais Airteagal 140. An 31 Nollaig 2022, EUR 17 029 milliún a bhí sa mhéid iomlán a aithníodh mar mhéid infhaighte (2021: EUR 28 620 milliún), agus bhí EUR 8 563 mhilliún de sin iníoctha laistigh de 12 mhí tar éis dheireadh na bliana. Léirítear sa tábla a leanas na príomhghluaiseachtaí idir an méid iomlán a aithnítear mar mhéid infhaighte an 31 Nollaig 2021 (arna ríomh bunaithe ar sciar neamhchoigeartaithe na Ríochta Aontaithe) agus an méid iomlán a aithnítear mar mhéid infhaighte an 31 Nollaig 2022:

EUR milliún

Méid atá dlite ón Ríocht Aontaithe an 31.12.2021	28 620
<i>Glanceartuithe airgeadais a bhaineann le 2014-2020 nó tréimhsí cláir roimhe sin (lena n-áirítear coigeartú asbhaintí 2021)</i>	(123)
<i>ADT a bhaineann le 2020 agus arna chur ar fáil don Aontas in 2022 (lena n-áirítear coigeartú asbhaintí 2021)</i>	–
Glan-íocaíochtaí arna bhfáil ón Ríocht Aontaithe in 2022	(11 556)
Coigeartú neamh-fhorfheidhmiú measta	88
Iomlán	17 029
<i>Neamhreacha</i>	8 465
<i>Reatha</i>	8 563

EUR 11 591 mhilliún a bhí sa laghdú bliain i ndiaidh bliana ar an méid iomlán a aithnítear mar mhéid infhaighte agus bhain sé go príomha le híocaíochtaí arna bhfáil ón Ríocht Aontaithe in 2022 (EUR 11 556 milliún).

Cuimsítear sa mhéid EUR 123.5 milliún, arbh é sin an asbhaint iomlán le haghaidh glanceartuithe airgeadais a bhain le 2014-2020 nó le clárthréimhsí roimhe sin, na méideanna a sonrascadh i Meán Fómhair 2022 nach raibh curtha san áireamh go fóill i gcuntais bhliantúla 2021 (EUR 39.1 milliún, le hÍoc idir Eanáir agus Bealtaine 2023) agus na méideanna le sonrascadh i Meán Fómhair 2023 agus le hÍoc idir Deireadh Fómhair 2023 agus Bealtaine 2024 (EUR 84.4 milliún).

Nialas a bhí san asbhaint iomlán le haghaidh ADT a bhí bainteach le 2020 agus a cuireadh ar fáil don Aontas in 2022, toisc nach ndearnadh aon choigeartú ar na méideanna a sonrascadh cheana agus nach ann d'aon mhéid aithnid atá le cur i sonrasc Aibreán 2023 nó sonrasc Mheán Fómhair 2023.

Cuimsítear leis an méid atá le híoc laistigh de 12 mhí ón dáta tuairiscithe (EUR 8 563 mhilliún) an t-iarmhéid atá fágtha de shonrasc mhí Mheán Fómhair 2022 (EUR 4 061 mhilliún), an méid a sonrascadh i mí Aibreáin 2023 (EUR 2 647 milliún) agus an méid atá le sonrascadh i mí Mheán Fómhair 2023 agus atá le híoc sa tréimhse idir mí Dheireadh Fómhair agus mí na Nollag 2023 (EUR 1 855 mhilliún). Cuimsítear sa mhéid a sonrascadh in Aibreán 2023 EUR 2 515 mhilliún a bhaineann le sciar na Ríochta Aontaithe de chur chun feidhme measta RAL in 2023 agus EUR 132 mhilliún a bhaineann leis an gchoigeartú ar sciar na Ríochta Aontaithe de RAL de bharr cur chun feidhme in 2022. Tá an méid atá le sonrascadh i mí Mheán Fómhair 2023 agus atá le híoc sa tréimhse idir mí Dheireadh Fómhair agus mí na Nollag 2023 comhdhéanta de EUR 1 887 milliún a bhaineann le sciar na Ríochta Aontaithe de chur chun feidhme measta RAL in 2023 agus EUR 32 mhilliún a bhaineann leis na hasbhaintí le haghaidh glanheartuithe airgeadais.

Rinneadh an neamh-fhorfheidhmiú measta a choigeartú faoi EUR 88 milliún chun an saoradh iarbhir in 2021 agus 2022 a léiriú chomh maith le saoradh measta an stoic atá fágtha de RAL Brexit ag deireadh na bliana 2022.

Airteagal 142 – Dlíteanais an Aontais ag deireadh 2020

Tá gealltanais tugtha ag an Ríocht Aontaithe a sciar de dhlíteanais an Aontais ag deireadh 2020 a íoc leis an Aontas cé is moite de dhlíteanais: (a) ag a bhfuil sócmhainní comhfhreagracha agus (b) a bhaineann le hoibriú an bhuiséid agus bainistíocht acmhainní dílse (lena n-áirítear méideanna arna gcumhdach cheana féin ag na gealltanais le híoc, féach Airteagal 140 thuas). Baineann an príomh-mhéid seo le dlíteanais sochair iar-fhostaíochta an Aontais (pinsin agus árachas breoiteachta) a bhí ann an 31 Nollaig 2020.

Dlíteanais 2020 gan íoc faoi Airteagal 142 (6)

	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh	Comhscéim Árachais Breoiteachta	31.12.2022	31.12.2021
<i>Dlíteanais 2020 gan íoc</i>	67 840	5 168	73 008	114 507
Sciar na Ríochta Aontaithe	8 434	642	9 076	14 235
Ranníocaíochtaí PSEO/JSIS	250	9	259	236
Iomlán	8 684	651	9 335	14 471
<i>Neamhreacha</i>	8 434	642	9 076	14 235
<i>Reatha</i>	250	9	259	236

De réir an mhodha mainneachtana íocaíochta a leagtar amach in Airteagal 142 (6), rannchuidíonn an Ríocht Aontaithe go bliantúil le glan-íocaíochtaí arna ndéanamh ó bhuiséad an Aontais sa bhliain roimhe sin le gach tairbhí de Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh (PSEO) agus le ranníocaíocht ghaolmhar bhuiséad an Aontais leis an gComhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS) le haghaidh gach tairbhí agus duine a bhaineann tairbhe as trí thairbhí. Tá na ranníocaíochtaí le híoc i gceithre thráthchuid mhíosúla ó Mheitheamh go Meán Fómhair na bliana sin.

EUR 250 milliún agus EUR 9 milliún a bhí i sciar na Ríochta Aontaithe de ghlan-íocaíochtaí ó bhuiséad an Aontais in 2022 le tairbhíthe PSEO agus JSIS faoi seach. Cuireadh na méideanna sin in iúl don Ríocht Aontaithe mar chuid de shonrasc mhí Aibreáin 2023 (agus tá sé sin le híoc i gceithre thráthchuid mhíosúla chothroma sa tréimhse idir mí an Mheithimh agus mí Mheán Fómhair 2023).

Ina theannta sin, an 31 Nollaig 2022, EUR 8 434 mhilliún agus EUR 642 mhilliún a bhí i ndlíteanais gan íoc na Ríochta Aontaithe le haghaidh 2020 faoi Airteagal 142 (6), a bhaineann le Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh (PSEO) agus leis an gComhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS) faoi seach (2021: EUR 13 032 mhilliún agus EUR 1 203 mhilliún). Ba é an gnóthachan achtúireach ó athruithe ar thoirimhdí airgeadais a spreag an laghdú le haghaidh scéim PSEO agus JSIS – féach nóta 2.9 chun tuilleadh sonraí a fháil. Tugtar faoi deara, cé go mbíonn tionchar ag gnóthachain (nó caillteanais) achtúireacha ó athruithe ar thoirimhdí airgeadais ar luach láithreach na ndlíteanas gan íoc ó 2020 arna ríomh ar bhonn IPSAS 39/EAR 12, ní athraíonn siad méid na sochar a bheidh le híoc ag an Aontas, nó, ar chúiseanna intuigthe, na ranníocaíochtaí ón Ríocht Aontaithe leis na híocaíochtaí seo a bheidh dlite faoin sásra socraíochta mainneachtana d'Airteagal 142 (6).

An 31 Nollaig 2022, níl úsáid bainte ag an Ríocht Aontaithe as rogha na socraíochta luaithe le haghaidh íocaíocht na ndlíteanas PSEO agus JSIS gan íoc ó 2022, arna ríomh ag úsáid luachálacha achtúireacha a rinneadh i gcomhréir le IPSAS 39/EAR 12, i gcúig thráthchuid chothroma tar éis an nóis imeachta a leagtar amach san fhomhír dheireanach d'Airteagal 142 (6).

Dlíteanais 2020 gan íoc faoi Airteagal 142 (5)

De réir Airteagal 142 (5), rannchuidíonn an Ríocht Aontaithe leis na dlíteanais a bhaineann le scéimeanna scoir (pinsin) eile mar a taifeadadh iad i gcuntais chomhdhlúthaithe an Aontais le haghaidh na bliana airgeadais 2020 i 10 dtráthchuid a thosaigh an 31 Deireadh Fómhair 2021 (agus bhí gach tráthchuid bhliantúil le híoc in ocht dtráthchuid mhíosúla ó mhí Dheireadh Fómhair go mí Bealtaine na bliana dár gcionn). EUR 2 344 bhilliún a bhí sna dlíteanais seo i gcuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais le haghaidh na bliana airgeadais 2020, as ar tháinig sciar na Ríochta Aontaithe de EUR 291 mhilliún an 31 Nollaig 2020. Agus na méideanna, de EUR 40 milliún ar an iomlán, a tugadh isteach ón Ríocht Aontaithe go dtí deireadh na bliana 2022 á gcur san áireamh, laghdaigh sciar na Ríochta Aontaithe gan íoc de na scéimeanna scoir (pinsin) eile go EUR 251 mhilliún an 31 Nollaig 2022, agus tá EUR 29 milliún de sin le híoc laistigh de na 12 mhí tar éis dheireadh na bliana.

Chun tuilleadh eolais a fháil maidir leis na scéimeanna um shochair fostaithe, féach nóta **1.5.10** agus nóta **2.9**.

Earraí eile

	31.12.2022	EUR milliún 31.12.2021
Dlíte ón Ríocht Aontaithe:		
<i>Airteagal 136</i>	–	557
<i>Airteagal 147</i>	68	53
	68	610
Dlíte don Ríocht Aontaithe:		
<i>Airteagal 136</i>	(678)	–
<i>Airteagal 141</i>	(1 637)	(1 818)
<i>Airteagal 143</i>	(313)	(163)
<i>Airteagal 144</i>	(54)	(73)
<i>Airteagal 145</i>	(111)	(148)
<i>Airteagal 146</i>	(20)	(27)
	(2 812)	(2 229)
Iomlán	(2 744)	(1 618)
<i>Neamhreacha</i>	(2 953)	(711)
<i>Reatha</i>	209	(908)

Airteagal 136 – Forálacha is infheidhme i ndáil le hacmhainní dílse

Bunaítear le hAirteagal 136 na forálacha is infheidhme tar éis an 31 Nollaig 2020 i ndáil le hacmhainní dílse. Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar a fháil, nó ceanglaítear air a sciar a íoc, ag brath ar an gcás, i gcás ina mbíonn na hacmhainní dílse a bhaineann leis na blianta airgeadais anuas go dtí 2020, agus an bhliain sin san áireamh, le cur ar fáil, le ceartú, nó faoi réir coigeartuithe tar éis 31 Nollaig 2020. Dá réir sin, tá an Ríocht Aontaithe faoi réir aon choigeartú ar CBL agus OIN ar acmhainní dílse a bhaineann leis na blianta airgeadais anuas go dtí 2020, agus an bhliain sin san áireamh. Ní dhéanfar na coigeartuithe CBL agus OIN sin, áfach, ach amháin má dhéantar cinneadh ina leith tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028. Nuair a thugtar ceartuithe na Ríochta Aontaithe le haghaidh 2018-2019 cothrom le dáta, caithfear é sin a chur san áireamh freisin.

Thairis sin, éilítear ar an Ríocht Aontaithe na hacmhainní dílse traidisiúnta arna mbailiú acu tar éis an 28 Feabhra 2021 a íoc, ach iad siúd a bhaineann leis na blianta 2020 agus roimhe sin. Tá a sciar den iomlán arna chur ar fáil le hasbhaint ón méid sin. Leachtófar an cuntas ar leithligh le haghaidh acmhainní dílse traidisiúnta ina iomláine an 31 Nollaig 2025.

Idir Eanáir agus Feabhra 2023 d'íoc an Ríocht Aontaithe fiachas a bhí dlite a bhain le cás inar suíodh gur sheachain allmhaireoirí sa Ríocht Aontaithe líon mór dleachtanna custaim trí bhíthin ráitis dhlítheanacha agus bhréagacha a úsáid, chomh maith le dearbhuithe míchearta ar luach custaim ag an allmhairiú. EUR 1.6 billiún agus EUR 1.4 billiún a bhí sa chaipiteal agus san ús deireanach gaolmhar faoi seach (féach nóta **2.6.1.1**). EUR 370 milliún a bhí i sciar na Ríochta Aontaithe a sonraíodh in Airteagal 139 den Chomhaontú um Tharraingt Siar agus fritháiríodh é leis na híocaíochtaí a fuarthas ón Ríocht Aontaithe in 2023.

EUR 678 milliún atá sa ghlanmhéid gan íoc atá dlite ón Aontas leis an Ríocht Aontaithe an 31 Nollaig 2022, agus beidh EUR 699 milliún de sin le híoc ag an Ríocht Aontaithe laistigh de na 12 mhí tar éis dheireadh na bliana agus beidh EUR 1 377 milliún le híoc ag an Aontas leis an Ríocht Aontaithe ina dhiaidh sin:

EUR milliún

Méid atá dlite ón Ríocht Aontaithe an 31.12.2021	557
Méid arna shonrascadh don Ríocht Aontaithe i mí Mheán Fómhair 2022	20
Sciar na Ríochta Aontaithe sa chás gearrluachála	(370)
Íocaíochtaí a rinneadh leis an Ríocht Aontaithe in 2022	536
Ceartúchán na Ríochta Aontaithe lena n-áirítear méid leasaithe cheartúcháin 2018-2019 na Ríochta Aontaithe a rinneadh in 2022 (EUR 3.7 milliún)	11
Nuashonrú ar choigeartuithe CBL agus OIN (cleachtas iarmhéideanna 2021)	(64)
Coigeartuithe CBL agus OIN (cleachtas iarmhéideanna 2022)	(1 377)
Glanmhéid acmhainní dílse traidisiúnta na Ríochta Aontaithe tar éis an 28 Feabhra 2021	8
An méid atá dlite leis an Ríocht Aontaithe an 31.12.2022	(678)
<i>Neamhreacha</i>	<i>(1 377)</i>
<i>Reatha</i>	<i>699</i>

Tugtar faoi deara go n-áirítear sa mhéid de EUR 699 milliún atá le híoc ag an Ríocht Aontaithe laistigh den 12 mhí tar éis dheireadh na bliana an asbhaint EUR 370 milliún a bhaineann leis an gcás custaim a luaitear thuas. Toisc gur réitíodh an méid sin ar leithligh ón sásra sonraisc, níor áiríodh é i sonrasc Aibreán 2023.

Airteagal 141 – Fíneálacha

Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar d'fhíneálacha roimh an 31 Nollaig 2020 agus na cinn siúd a chinneann an tAontas tar éis an 31 Nollaig 2020 i nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 92 (1) nuair a bheidh siad sin cinntitheach. Ba é EUR 12.4 billiún an méid d'fhíneálacha ábhartha na Ríochta Aontaithe nach raibh íoctha an 31 Nollaig 2022 (2020: EUR 13.8 billiún). Baineann an laghdú de EUR 1.4 billiún den chuid is mó leis an nglanlaghdú ar fhíneálacha de EUR 1.3 billiún (EUR 0.2 billiún d'fhíneálacha arna n-eisiúint in 2022 lúide EUR 1.5 billiún d'fhíneálacha arna ndeimhniú agus arna n-íoc, arna laghdú nó arna gcur ar ceal ag cinntí cúirte le linn 2022). EUR 1.5 billiún atá i sciar na Ríochta Aontaithe d'fhíneálacha ábhartha gan íoc na Ríochta Aontaithe an 31 Nollaig 2022 (2021: EUR 1.7 billiún), as a gcuirfear méid de EUR 5.4 milliún san áireamh i sonrasc mhí Mheán Fómhair 2023 agus a íocfar leis an Ríocht Aontaithe sa tréimhse idir mí Dheireadh Fómhair 2023 agus mí na Bealtaine 2024. Anuas air sin, tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar coigeartaithe d'fhíneálacha cinntitheacha nach raibh gan íoc a thuilleadh an 31 Nollaig 2022 (EUR 7.5 milliún, atá le cur san áireamh i sonrasc Mheán Fómhair 2023 chomh maith, agus atá le híoc leis an Ríocht Aontaithe sa tréimhse idir Deireadh Fómhair 2023 agus Bealtaine 2024) agus a sciar d'fhíneálacha cinntitheacha a sonrascadh i Meán Fómhair 2022 ach nach raibh íoctha faoi dheireadh na bliana (EUR 93.7 milliún, arna íoc leis an Ríocht Aontaithe sa tréimhse idir Eanáir agus Bealtaine 2023). Dá réir sin, EUR 1.6 billiún atá i sciar iomlán na Ríochta Aontaithe d'fhíneálacha (2021: EUR 1.8 billiún), agus as sin tá EUR 98.6 milliún le híoc laistigh de na 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe (2021: EUR 90.2 milliún).

Airteagail 143 – Dlíteanais airgeadais theagmhasacha: iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais, CEIS, CEFI agus ELM

Faoin airteagal seo beidh an Ríocht Aontaithe dlite a sciar de dhlíteanais theagmhasacha an Aontais a chistiú i ndáil le hiasachtaíocht, iasachtú agus gníomhaíochtaí ráthaíochta dá dtiocfaidís chun cinn agus mura gcumhdófaí iad le cistí ráthaíochta atá ann cheana – féach nóta 4.1 le haghaidh na ndlíteanais teagmhasach ábhartha. Aisiócfaidh an tAontas méideanna leis an Ríocht Aontaithe, méideanna atá ranníochta ag an Ríocht Aontaithe i leith cistí ráthaíochta nach bhfuil gá leo a thuilleadh. Tá sé de cheart ag an Ríocht Aontaithe ar athshreabha na n-oibríochtaí dá bhfuil sciar den dlíteanas aige. An 31 Nollaig 2022, EUR 313 mhilliún atá sa mhéid atá le híoc leis an Ríocht Aontaithe, an méid uile laistigh de na 12 mhí seo chugainn (2021: EUR 163 mhilliún). Cuimsítear sa mhéid sin sciar na Ríochta Aontaithe de na haisghabhálacha agus glanioncaim a bailíodh in 2022 (EUR 79.5 milliún), an fuilleach sa soláthar (EUR 216.2 milliún), tionchar an choigeartaithe de bharr na caoi a ndéileáiltear le caillteanais ó bhainistíocht sócmhainní (EUR 16.9 milliún), chomh maith le coigeartú eile de bharr méideanna a aisghabháladh in 2021 le haghaidh ELM, a sainaithníodh le linn na nósanna imeachta athbhreithniúcháin a comhaontaíodh (EUR 7 011).

Airteagail 144 – Ionstraimí airgeadais

Faoin airteagal seo, tá gealltanais tugtha ag an Aontas go n-aisíocfaidh sé leis an Ríocht Aontaithe a sciar de na hathshreabha ó na hoibríochtaí airgeadais atá ceadaithe faoin dáta um tharraingt siar, chomh maith lena sciar d'eisíocaíochtaí arna ndéanamh le hoibríochtaí airgeadais a ceadaíodh tar éis an dáta um tharraingt siar. An 31 Nollaig 2022, EUR 54 mhilliún atá sa mhéid atá le híoc leis an Ríocht Aontaithe, laistigh de na 12 mhí seo chugainn (2021: EUR 73 mhilliún). Áirítear sa mhéid sin asbhaint EUR 215 de bharr ceartúcháin ar an ráta malairte eachtraí a bhain le 2021.

Airteagal 145 – An Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi Leachtú (CEGC i.L.)

Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar de na glansócmhainní ó CEGC faoi Leachtú amhail an 31 Nollaig 2020, atá le híoc ar ais i gcúig thráthchuid ón 30 Meitheamh gach bliain, ag tosú in 2021. EUR 1.5 billiún a bhí i nglansócmhainní CEGC faoi Leachtú an 31 Nollaig 2020, agus EUR 184 mhilliún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den mhéid sin. Tar éis íocaíocht an dara tráthchuid de EUR 37 milliún in 2022, EUR 111 mhilliún atá sa mhéid gan íoc amhail an 31 Nollaig 2022 (2021: EUR 148 milliún), agus as sin tá EUR 37 milliún le híoc laistigh de 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe.

Airteagal 146 – Infheistíocht sa Chiste Eorpach Infheistíochta (CEI)

Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar d'infheistíocht an Aontais i scairchaipiteal íochta CEI amhail an 31 Nollaig 2020, atá le híoc ar ais i gcúig thráthchuid ón 30 Meitheamh gach bliain, ag tosú in 2021. EUR 267 milliún a bhí in infheistíocht an Aontais i scairchaipiteal íochta CEI an 31 Nollaig 2020, agus EUR 33 mhilliún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den mhéid sin. Tar éis íocaíocht an dara tráthchuid de EUR 7 milliún, EUR 20 milliún atá sa mhéid gan íoc an 31 Nollaig 2022 (2021: EUR 27 milliún), agus as sin tá EUR 7 milliún le híoc laistigh de 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe.

Airteagal 147 – Cásanna dlí

Tá geallta ag an Ríocht Aontaithe go ranníocfaidh sé a sciar d'íocaíochtaí an Aontais a eascraíonn as cásanna dlí a bhaineann le leasanna airgeadais an Aontais a bheidh dlite, ar choinníoll go dtarlaíonn na fórais a chruthaíonn ábhar na gcásanna sin tráth nach déanaí ná 31 Nollaig 2020. Agus na soláthairtí agus fabhrúithe ag deireadh na bliana á gcur san áireamh, chomh maith le híocaíochtaí iarbhír arna ndéanamh ag an Aontas i leith cásanna dlí in 2022, EUR 68 milliún atá sa mhéid measta a bheidh le híoc ag an Ríocht Aontaithe (2021: EUR 53 mhilliún), agus as sin tá EUR 18 milliún le híoc laistigh de 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe.

2.6.1.3. Méideanna in-aisghabhála ó fhíneálacha iomaíochais

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Méideanna in-aisghabhála ó ollmhéid na bhfíneálacha</i>	13 635	14 922
<i>Íocaíochtaí sealadacha</i>	(2 980)	(2 100)
<i>Lagú</i>	(1 235)	(1 125)
Iomlán	9 420	11 698
<i>Neamhreatha</i>	–	–
<i>Reatha</i>	9 420	11 698

Tá an rogha ag cuideachtaí ar gearradh fíneáil orthu agus a rinne achomharc, nó a bhfuil sé i gceist acu achomharc a dhéanamh, íocaíochtaí sealadacha a dhéanamh nó ráthaíochtaí bainc a thabhairt don Choimisiún. Maidir leis na fíneálacha nach raibh íochta faoi dheireadh na bliana, fuarthas EUR 2 980 milliún (2021: EUR 2 100 milliún) in íocaíochtaí sealadacha agus fuarthas EUR 9 066 mhilliún (2021: EUR 11 067 milliún) i ráthaíochtaí.

Léiríonn na méideanna atá scríofa síos de bharr lagú measúnú an Choimisiúin de réir an cháis ar mhéideanna fíneálacha nár íocadh nó nár cumhdaíodh le ráthaíocht, agus nach bhfuil súil ag an gCoimisiún go n-aisghabhfaidh sé iad.

Nochtar dliteanas teagmhasach le haghaidh na féidearthachta a bhaineann le híoc ar ais méideanna a íocadh go sealadach leis na cuideachtaí ar gearradh fíneálacha orthu – féach nóta **4.2.1**.

2.6.1.4. Ioncam fabhrúithe agus muirir iarchurtha

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Ioncam fabhrúithe</i>	1 936	2 313
<i>Muirir iarchurtha a bhaineann le hidirbhearta neamh-mhalairte</i>	315	340
Iomlán	2 250	2 653
<i>Neamhreatha</i>	1 011	1 556
<i>Reatha</i>	1 239	1 097

Áirítear le hioncam fabhraithe EUR 1.8 billiún (2021: EUR 2 bhilliún) agus tá sé i gceist ag an gCoimisiún go n-aisghabhfar é sin i réimse an chomhtháthaithe de thoradh scrúdú agus ghlacadh na gcuntas bliantúil arna gcur isteach ag na Ballstáit. Tá coinne leis go n-aisghabhfar an chuid is mó den mhéid seo (EUR 1 bhilliún) ag dúnadh na gclár foluiteach amháin (mar iarmhairt ar bhearta an Tionscnaimh Infheistíochta mar Fhreagairt ar an gCoróinvíreas) agus aicmítear é, dá bhrí sin, mar neamhreacha.

2.6.2. Suimeanna infhaighte ó idirbhearta malairte

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
Neamhreacha		
<i>Ráthaíocht airgeadais infhaighte</i>	1 832	2 630
<i>Ús na híocaíochtaí déanaí</i>	597	3 052
<i>Suimeanna infhaighte eile</i>	103	68
	2 532	5 750
Reatha		
<i>Ráthaíocht airgeadais infhaighte</i>	369	485
<i>Custaiméirí</i>	288	302
<i>Lagú ar suimeanna infhaighte ó chustaiméirí</i>	(171)	(172)
<i>Muirir iarchurtha a bhaineann le hidirbhearta malairte</i>	291	236
<i>Ús na híocaíochtaí déanaí</i>	2 554	1 127
<i>Eile</i>	167	345
	3 497	2 323
Iomlán	6 029	8 073

Baineann an t-ús ar riaráistí le cásanna acmhainní dílse agus ús fabhraithe ar ráthaíochtaí arna soláthar ag cuideachtaí ar gearradh fíneálacha orthu agus baineann sé leis na nithe sin amháin go príomha. Tá an laghdú ar an ús ar riaráistí nasctha go príomha leis na hathríomhanna a rinneadh tar éis bhreithiúnas na Cúirte maidir leis an gcás gearrluachála a luaitear faoi nóta **2.6.1.1**. Maidir leis an méid a bhaineann leis an Ríocht Aontaithe i ndáil leis an gcás gearrluachála sin, taispeántar é mar mhéid infhaighte reatha (EUR 1.4 billiún), fad a bhaineann méid neamhreacha an úis ar riaráistí (EUR 0.6 billiún) leis na Ballstáit go heisiach.

Léirítear i gcuid infhaighte an chonartha ráthaíochta airgeadais (FGC) an luach saothair a bhfuil coinne ag an Aontas lena fháil as na ráthaíochtaí a thugtar. Ní fhaightear luach saothair le haghaidh fhormhór ráthaíochtaí an Aontais nó ní chuirtear praghas orthu faoi bhun ráta an mhargaidh. Dá bhrí sin, bíonn an chuid infhaighte FGC i bhfad níos lú ná an dliteanas FGC (féach nóta **2.11.2**). As an méid iomlán EUR 2 201 mhilliún de chuid infhaighte FGC amhail an 31 Nollaig 2022, aicmítear EUR 2 198 milliún mar shócmhainní airgeadais a thomhaistear ar FVSD (Luach cóir, leibhéal 3). I gcomparáid leis an iarmhéid tosaigh de EUR 3 115 mhilliún an 1 Eanáir 2022, tá an chuid infhaighte FGC laghdaithe ar an iomlán faoi EUR 914 mhilliún, ar bhain EUR 344 de sin le préimheanna ráthaíochta a fuarthas in 2022 agus EUR 571 mhilliún chun préimheanna ráthaíochta a raibh coinne lena bhfail sa todhchaí a laghdú.

2.7. FARDAIL

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Ábhair eolaíochta</i>	54	58
<i>Eile</i>	28	26
Iomlán	82	84

2.8. AIRGEAD TIRIM AGUS COIBHÉISÍ AIRGID THIRIM

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
<i>Cuntais le Státchistí agus Bainc Cheannais</i>		21 413	20 121
<i>Cuntais reatha</i>		178	453
<i>Cuntais óinchiste</i>		8	8
<i>Aistrithe (iompar airgid thirim)</i>		–	–
<i>Cuntais bhainc le haghaidh chur chun feidhme an bhuiséid</i>	2.8.1	21 598	20 582
<i>NGEU</i>	2.8.2	19 929	18 027
<i>Ionstraimí airgeadais</i>	2.8.3	2 713	2 838
<i>Fíneálacha</i>	2.8.4	914	1 953
<i>Institiúidí, gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile</i>		1 344	1 396
<i>Cistí Iontaobhais</i>		47	65
Iomlán		46 544	44 860

2.8.1. Cuntais bhainc le haghaidh chur chun feidhme an bhuiséid

Cumhdaítear leis an gceannteideal seo na cistí a choinníonn an Coimisiún ina chuntais bhainc i ngach Ballstát agus tír CSTE (státchiste nó banc ceannais), chomh maith le cuntais reatha bainc thráchtála, cuntais óinchiste agus cuntais mhionairgid. Cuirtear iarmhéid an státchiste ag deireadh 2022 chun cinn leis na príomhghnéithe a leanas:

- EUR 10.9 billiún i leithreasuithe buiséid nach bhfuil curtha chun feidhme ag deireadh na bliana, agus as sin baineann EUR 8 mbilliún le hioncam sannta, baineann EUR 0.6 billiún le creidiúintí NGEU agus baineann EUR 2.3 billiún le leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí (lena n-áirítear EUR 0.6 billiún de CERT);
- Méid de EUR 3.2 billiún ar le státchistí gníomhaireachtaí arna mbainistiú ag an gCoimisiún iad ach nach raibh caite faoi dheireadh na bliana;
- Méid de EUR 5.2 billiún in acmhainní dílse traidisiúnta breise a íocadh ach nár buiséadadh; agus
- Méid de EUR 0.5 billiún i bhfíneálacha cinntitheacha nach bhfuil buiséadaithe go fóill.

2.8.2. NGEU

Tá airgead tirim ag NGEU i gcuntas bainc ag an mBanc Ceannais Eorpach (BCE). Maidir le cur chun feidhme na straitéise cistiúcháin éagsúlaithe in ionstraim NGEU – féach nóta **2.11** – tá an t-iarmhéid airgid thirim in ionstraim NGEU substaintiúil agus shroich sé EUR 19.9 billiún an 31 Nollaig 2022 (EUR 18 mbilliún in 2021). Coimeádtar an t-iarmhéid airgid thirim ard agus é mar aidhm aige a áirithiú gur leordhóthanach na méideanna arna sealbhú ar chuntas bainc NGEU chun na riachtanais eisiocaíochta uile a thiocfadh chun cinn a chomhlíonadh agus chun maolán sábháilteachta sainithe a choinneáil ar bun, agus aon iarmhéid farasbairr á sheachaint an tráth céanna.

2.8.3. Ionstraimí airgeadais

Baineann méideanna a thaispeántar faoin gceannteideal seo le coibhéisí airgid thirim a bhainistíonn muinínigh thar ceann an Choimisiúin chun críoch fhorfheidhmiú clár ionstraimí airgeadais áirithe arna gcistiú ag buiséad an Aontais: EUR 1.9 billiún amhail an 31 Nollaig 2022, agus de sin baineann EUR 0.6 billiún leis an tSaoráid Iasachta faoi Ráthaíocht (COSME LGF) – féach nóta **4.1.2**. Áirítear leis freisin EUR 0.3 billiún in airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim a choimeádtar in CPF agus nach bhfuil infheistithe go fóill in urrúis ag deireadh na bliana agus EUR 0.4 billiún i gcoibhéisí airgid thirim (páipéir thráchtála ghearrthéarmacha) ar leis an gCiste don Nuálaíocht iad atá faoi bhainistíocht BEI – féach nóta **2.4.2.1**. Ní chumhdaítear leis an gceannteideal sin maolán leachtachta ábhartha an Chiste don Soláthar Coiteann (EUR 0.3 billiún an 31 Nollaig 2022), a choimeádtar i státchiste láir an Choimisiúin. Is iad na cláir lena mbaineann amháin ar féidir leo an t-airgead tirim de chuid na n-ionstraimí airgeadais a úsáid.

2.8.4. Fíneálacha

Is airgead tirim é seo go príomha a fhaightear i ndáil le fíneálacha arna n-eisiúint ag an gCoimisiún nuair a bhíonn an cás fós oscailte. Coinnítear na méideanna seo i gcuntais taisce shonracha nach n-úsáidtear le haghaidh gníomhaíochtaí eile. I gcás inar taisceadh achomharc nó i gcás nach fios an ndéanfaidh an chuideachta a ghearrtar fíneáil air achomharc, taispeántar an méid foluiteach mar dhliteanas teagmhasach i nóta **4.2.1**. Ó 2010 i leith, tá na fíneálacha a íocadh go sealadach á mbainistiú ag an gCoimisiún sa chiste BUFI agus infheistítear iad in ionstraimí airgeadais atá aicmithe mar shócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD (féach nóta **2.4.2**). Baineann an laghdú ar fhíneálacha a bhaineann le hairgead tirim ag deireadh na bliana 2022 le haisíocaíocht le Intel den fhíneáil EUR 1 060 milliún a d'íoc sé go sealadach i bhFeabhra 2022 tar éis bhreithiúnas Chúirt Ghinearálta an Aontais sa chás idir Intel Corporation agus an Coimisiún.

DLITEANAIS

2.9. PINSEAN AGUS SOCHAIR EILE FOSTAITHE

2.9.1. Dlíteanas na scéime glansochair fostaithe

	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh	Scéimeanna sochair scoir eile	Comhscéim Árachais Breuiteachta	31.12.2022 Iomlán	EUR milliún 31.12.2021 Iomlán
<i>Oibleagáid Sochair Shainithe</i>	73 126	1 880	6 064	81 070	122 926
<i>Sócmhainní plean</i>	N/B	(63)	(390)	(453)	(460)
Glandlíteanas	73 126	1 817	5 674	80 617	122 466

Is mar gheall ar an laghdú mór ar ghlandlíteanas Scéim Pinsin Oifigigh Eorpacha (PSEO), an scéim is mó atá i bhfeidhm, atá laghdú ar dhlíteanas iomlán sochair fostaithe. Tá an dlíteanas PSEO seo tar éis laghdú mar gheall ar na gnóthachain achtúireacha de bharr athruithe sna toimhdí airgeadais foluiteacha (féach nóta **2.9.4**). Tá sé sin tar éis tarlú de bharr méadú gear ar an bhfíor-ráta lascaine sa bhliain, a bhí dearfach arís tar éis dó a bheith diúltach ar feadh 3 bliana as a chéile. Ní mór a lua, áfach, cé go bhfuil tionchar ag méadú nó laghdú ar an bhfíor-ráta lascaine ar mhéid an dlíteanaís ag deireadh na bliana, ní athraíonn sé líon na sochar a bheidh le híoc ó bhuiséad an Aontais leis na tairbhíthe sna blianta amach romhainn.

Maidir leis an laghdú ar an dlíteanas a lean, rinneadh é a fhritháireamh go páirteach le méadú a lean mar gheall go raibh na cearta a fabhraíodh le linn na bliana de bharr seirbhíse níos airde ná na sochair a íocadh amach le linn na bliana. Tá méadú ann freisin de bharr chostas an úis bhliantúil (leachtú an lascainithe dlíteanaís).

Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh

Léiríonn an oibleagáid sochair shainithe seo agus luach láithreach íocaíochtaí todhchaí a bhfuil coinne leo a cheanglófar ar an Aontas a íoc chun na hoibleagáidí pinsin a thagann as seirbhís fostaithe sna tréimhsí reatha agus i dtréimhsí roimhe a shocrú. Tá an scéim leanúnach, agus dá bharr sin, cuirtear gach íocaíocht, a n-éilítear go ndéanfaí ón scéim ar bhonn bliantúil, san áireamh i mbuiséad an Aontais gach bliain.

I gcomhréir le hAirteagal 83 de Rialachán na Foirne, cuimsítear muirear ar bhuiséad an Aontais in íocaíocht na sochar a ndéantar foráil dóibh i scéim pinsin na foirne. Cistítear an scéim go barúlach agus ráthaíonn na Ballstáit íocaíocht na sochar seo i gcomhpháirt. Asbhaintear ranníocaíocht éigeantach pinsin ó bhuntuarastail ball gníomhach, 10.1 % atá ann faoi láthair. Caitear leis na ranníocaíochtaí seo mar ioncam buiséid na bliana agus rannchuidíonn siad le cistiú chaiteachas an Aontais go ginearálta, féach nóta **3.8** freisin.

Rinneadh measúnú ar dhlíteanaís na scéime pinsin ar bhonn líon na foirne PSEO (baill foirne ghníomhacha, daoine atá ar scor, na baill foirne a bhíodh gníomhach atá anois ar easláine agus cleithiúnaithe ball foirne éagtha) an 31 Nollaig 2022 agus ar rialacha na Rialachán Foirne a bhí i bhfeidhm ar an dáta sin. Rinneadh an luacháil seo i gcomhréir le forálacha cuntasaíochta IPSAS 39 (agus riail chuntasaíochta 12 an Aontais freisin dá bhrí sin).

Scéimeanna sochair scoir eile

Tagraíonn sé sin don dlíteanas a bhaineann leis na hoibleagáidí pinsin le haghaidh Comhaltaí agus Iar-Chomhaltaí an Choimisiúin, Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh agus na Cúirte Iniúchóirí, na Comhairle, an Ombudsman Eorpaigh, agus an Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí. Cuimsítear faoin gceannteideal seo freisin dlíteanaís a bhaineann le pinsin Fheisirí Pharlaimint na hEorpa.

Comhscéim Árachais Breuiteachta

Anuas ar na scéimeanna sochair scoir thuas, déantar luacháil maidir leis an dliteanas measta atá ag an Aontas maidir leis an gComhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS) i ndáil le costais cúraim sláinte, nach mór a íoc le linn tréimhsí iarghníomhaíochta (glanmhéid a ranníocaíochtaí). Mar a luaitear i nóta **1.5.10**, cuirtear san áireamh le ríomh an dliteanais seo an tréimhse seirbhíse iomlán ghníomhach, ag áirithiú go gcuirtear scéimeanna pinsin agus breoiteachta phlean iarfhostaíochta na foirne san áireamh go comhsheasmhach.

Agus an oibleagáid atá ann, chun tábhacht eacnamaíoch an cháis fholuitigh a léiriú go dílis mar a éilítear le EAR agus IPSAS, á cur san áireamh, níor léirmhíníodh IPSAS 39 ar bhealach níos déine nuair a cheanglaítear na sochair leis na tréimhsí seirbhíse. Dá mbeadh an costas seirbhíse le fabhrú le haghaidh na scéime JSIS thar 10 mbliana i gcás gach oifigigh, seachas an tréimhse de sheirbhís ghníomhach an fhostaí, is méadú de EUR 1.2 billiún a bheadh i dtionchar chur chuige den sórt sin maidir leis an oibleagáid sochair shainithe ag deireadh na bliana. Mar sin féin, mar a tugadh le fios cheana féin, ní thiocfadh an cur chuige níos déine seo le saintréith cháilíochtúil an léirithe dhílis agus, dá bhrí sin, ní mheasfar go soláthródh sé faisnéis iontaofa i gcomhréir le EAR 1 agus Creat Coincheapúil IPSAS. Braitheann an meastachán seo go mór ar fhorbairt stádas riaracháin na foirne reatha (go háirithe, maidir le líon na mball foirne ar chonarthaí ar théarma seasta a mheastar a bheidh ina n-oifigigh sa todhchaí).

2.9.2. Gluaiseacht i luach láithreach oibleagáid sochair shainithe shochair na bhfostaithe

Is é luach láithreach oibleagáide sochair shainithe íocaíochtaí lascainithe todhchaí a bhfuil coinne leo a éilítear chun an oibleagáid a leanann as seirbhís fostaithe sna tréimhsí reatha agus i dtréimhsí roimhe a shocrú.

Cuirtear anailís ar ghluaiseacht na bliana reatha san oibleagáid sochair shainithe i láthair thíos:

	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh	Scéimeanna sochair scoir eile	Comhscéim Árachais Breoiteachta	EUR milliún Iomlán
Luach láithreach an 31.12.2021	109 679	2 600	10 647	122 926
Sainaitheanta sa ráiteas ar fheidhmíocht airgeadais				
<i>Costas Seirbhíse Reatha</i>	4 575	118	310	5 003
<i>Costas úis</i>	1 096	18	106	1 220
<i>Costas Seirbhíse roimhe seo</i>	–	28	–	28
Sainaitheanta i nglansócmhainní				
<i>Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe</i>				
<i>(Gnóthachain)/caillteanais</i>				
<i>achtúireacha ó taithí</i>	1 226	54	(267)	1 014
<i>(Gnóthachain)/caillteanais</i>				
<i>achtúireacha ó toimhdí déimeagrafacha</i>	78	1	11	91
<i>(Gnóthachain)/caillteanais</i>				
<i>achtúireacha ó toimhdí airgeadais</i>	(41 533)	(862)	(4 642)	(47 036)
Eile				
<i>Sochair íoctha</i>	(1 996)	(78)	(102)	(2 176)
Luach láithreach an 31.12.2022	73 126	1 880	6 064	81 070

Is é costas na seirbhíse reatha an méadú ar luach láithreach na hoibleagáide sochair shainithe a thagann as seirbhís fostaí reatha sa bhliain reatha.

Tagraíonn costas úis don mhéadú le linn na tréimhse ar luach láithreach oibleagáide sochair shainithe toisc go bhfuil na sochair tréimhse amháin níos gaire don tsocraíocht.

Tagraíonn gnóthachain agus caillteanais achtúireacha ó thaithí d'éifeachtaí na ndifríochtaí idir an méid a raibh coinne leis de réir na dtoimhdí a rinneadh anuraidh le haghaidh 2022 agus an méid a tharla i ndáiríre in 2022.

Maidir le gnóthachain agus cailteanais achtúireacha ó athruithe ar luachanna na dtoimhdí achtúireacha (athrógá déimeagrafacha amhail an ráta athraithe fostaithe agus an ráta mortlaíochta agus athrógá airgeadais amhail rátaí lascaine agus méaduithe ar thuarastail a bhfuil coinne leo), tagann siad chun cinn nuair a thugtar na toimhdí seo cothrom le dáta chun athruithe ar na dálaí atá ann a léiriú.

Íoctar sochair (mar shampla, pinsin nó aisíocaíochtaí a bhaineann le costais leighis) le linn na bliana de réir rialacha na scéime. Nuair a íoctar na sochair seo bíonn laghdú ar an oibleagáid sochair shainithe.

2.9.3. Sócmhainní plean

	Scéimeanna sochair scoir eile	Comhscéim Árachais Breuiteachta	EUR milliún Iomlán
Luach láithreach an 31.12.2021	74	386	460
<i>Glanghluaiseacht i sócmhainní plean</i>	<i>(11)</i>	<i>5</i>	<i>(7)</i>
Luach láithreach an 31.12.2022	63	390	453

2.9.4. Toimhdí achtúireacha – sochair fostaithe

Taispeántar na príomhthoimhdí achtúireacha a úsáidtear i luacháil an dá scéim sochair fostaithe de chuid an Aontais thíos:

	2022	2021
Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh		
<i>Ráta lascaine ainmniúil</i>	3.6 %	1.0 %
<i>An ráta boilscithe a bhfuil coinne leis</i>	2.4 %	2.0 %
<i>An fíor-ráta lascaine</i>	1.1 %	(1.0) %
<i>Méaduithe ar thuarastail amach anseo, an ráta a bhfuil coinne leis</i>	1.5 %	1.8 %
<i>Aois scoir</i>	63/64/66	63/64/66
Comhscéim Árachais Breuiteachta		
<i>Ráta lascaine ainmniúil</i>	3.6 %	1.0 %
<i>An ráta boilscithe a bhfuil coinne leis</i>	2.4 %	2.0 %
<i>An fíor-ráta lascaine</i>	1.1 %	(1.0) %
<i>An ráta, de mhéaduithe ar thuarastail amach anseo, a bhfuil coinne leis</i>	1.6 %	1.9 %
<i>Rátaí treochta maidir le costas leighis</i>	2.3 %	2.5 %
<i>Aois scoir</i>	63/64/66	63/64/66

Tá na rátaí mortlaíochta le haghaidh 2022 bunaithe ar Thábla Básmaireachta Státseirbhísigh an Aontais Eorpaigh – EULT 2018, ina gcuimsítear treocht dhinimiciúil thar 20 bliain.

Cinntear an ráta lascaine ainmniúil mar luach táirgeachta chúpón nialasach an Euro (le haibíocht 18 mbliana ó mhí na Nollag 2022 le haghaidh PSEO, agus 20 bliain le haghaidh na Comhscéime Árachais Breuiteachta). Úsáidtear an ráta boilscithe mar an ráta boilscithe a bhfuil coinne leis thar an tréimhse choibhéiseach. Ní mór é a chinneadh go himpiriciúil, bunaithe ar luachanna ionchasacha arna léirmhíniú ag bannaí innéacsna sctha ar mhargáí airgeadais na hEorpa. Ríomhtar an fíor-ráta lascaine ón ráta lascaine ainmniúil agus an ráta boilscithe fadtéarmach a bhfuil coinne leis.

Mar gheall ar an méadú géar ar na rátaí ainmniúla in 2022 bhí méadú foriomlán ar an bhfíor-ráta lascaine, agus dá bhrí sin d'athraigh an treocht dhiúltach a chonacthas roimhe sin agus chuir sé leis na gnóthachain achtúireacha shuntasacha ó thoimhdí airgeadais sa bhliain.

2.9.5. Anailís íogaireachta

Tá an anailís íogaireachta bunaithe ar ionsamhlúcháin, a athraíonn luach na dtoimhdí lena mbaineann, fad a fhanann gach rud eile cothrom.

Íogaireacht Scéim Pinsin Oifigigh Eorpacha

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0.1 %) ar an ráta lascaine toimhdithe:

EUR milliún

	2022		2021	
	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %
<i>Oibleagáid sochair shainithe</i>	(1 316)	1 352	(2 464)	2 544

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0.1 %) ar na méaduithe a bhfuil coinne leo ar thuarastail:

EUR milliún

	2022		2021	
	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %
<i>Oibleagáid sochair shainithe</i>	1 312	(1 280)	2 414	(2 345)

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de bhliain amháin ar an aois scoir thoimhdithe:

EUR milliún

	2022		2021	
	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin
<i>Oibleagáid sochair shainithe</i>	(727)	988	(1 155)	1 527

Íogaireacht na Comhscéime Árachais Breoiteachta

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe ar na rátaí treochta maidir le costais thoimhdithe leighis:

EUR milliún

	2022		2021	
	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %
<i>Comhiomlán chomhchodanna an chostais seirbhíse reatha agus an chostais úis maidir le glanchostais leighis tráthrialta iarfhóstaíochta</i>	10	(10)	13	(12)
<i>Oibleagáid sochair shainithe</i>	148	(144)	317	(307)

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0.1 %) ar an ráta lascaine toimhdithe:

EUR milliún

	2022		2021	
	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %
<i>Oibleagáid sochair shainithe</i>	(118)	121	(265)	274

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0.1 %) ar na méaduithe a bhfuil coinne leo ar thuarastail:

EUR milliún

	2022		2021	
	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %	Méadú 0.1 %	Laghdú 0.1 %
<i>Oibleagáid sochair shainithe</i>	(23)	22	(42)	41

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de bhliain amháin ar an aois scoir thoimhdithe:

EUR milliún

	2022		2021	
	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin
<i>Oibleagáid sochair shainithe</i>	<i>(173)</i>	<i>184</i>	<i>(317)</i>	<i>334</i>

2.10. SOLÁTHAIRTÍ

	Iomlán an 31.12.2021	Forálacha breise	Méideanna neamhúsá- dte arna bhfreasch- ur	Méideann a arna n- úsáid	Aistriú idir catagóirí	Athrú ar an meastachán	EUR milliún Méid an 31.12.2022
<i>Cásanna dlí:</i>							
<i>Talmhaíocht</i>	354	222	(83)	(216)	-	-	277
<i>Eile</i>	22	54	(3)	(2)	(0)	0	71
<i>Díchóimeáil ar shuíomh núicléach</i>	2 440	-	-	(38)	-	(657)	1 745
<i>Idirghabhálaithe Eile</i>	1 530	- 494	- (249)	- (100)	- 0	0 2	1 677
Iomlán	3 348	770	(336)	(356)	0	(654)	2 771
Neamhreacha	2 950	242	(85)	(218)	(36)	(654)	2 199
Reatha	398	527	(251)	(138)	36	(0)	571

Is méideanna a mheastar go beacht, a eascraíonn as teagmhais roimhe seo, iad soláthairtí ar dócha go n-íocfar ó bhuiséad an Aontais iad sa todhchaí.

Cásanna dlí

Is é seo meastachán ar na méideanna is dócha a bheidh le híoc amach tar éis dheireadh na bliana i ndáil le roinnt cásanna leanúnacha dlí. Baineann an Talmhaíocht le gníomhaíochtaí dlíthiúla Ballstát in aghaidh chinntí imréitigh comhréireachta le haghaidh CERT agus CETFT.

Díchóimeáil ar shuíomh núicléach

Amhail 2017, tugadh an bunús le haghaidh an tsoláthair cothrom le dáta de réir 'JRC Decommissioning & Waste Management Programme Strategy (D&WMP) – Updated in 2017' [Straitéis JRC um an gClár um Dhíchoimisiúnú agus um Bainistíocht Dramhaíola – arna nuashonrú in 2017]. Rinneadh an t-athbhreithniú ar an straitéis seo, chomh maith le riachtanais an bhuiséid agus na foirne, in éineacht le Sainghrúpa neamhspleách D&WMP. Léiríonn sé an meastachán is fearr atá ar fáil maidir leis an mbuiséad agus an fhoireann a theastaíonn chun díchoimisiúnú láithreán JRC in Ispra, Geel, Karlsruhe agus Petten a thabhairt i gcrích.

I gcomhréir le rialacha cuntasáíochta an Aontais, tá an soláthar seo innéacsaithe le haghaidh boilsciú agus ansin tá sé lascainithe chuig a ghlanluach láithreach (ag úsáid an chuir bhabhtála Euro). An 31 Nollaig 2022, bhí soláthar de EUR 1 745 mhilliún ann, arna roinnt idir méideanna a raibh coinne lena n-úsáid in 2023 (EUR 35 mhilliún) agus ina dhiaidh sin (EUR 1 710 milliún). Baineann an laghdú i gcomparáid le 2021 go príomha leis an méadú gear ar na rátaí lascaíne a cuireadh i bhfeidhm maidir leis na costais mheasta sa todhchaí.

Ní mór a lua go bhféadfadh éiginnteachtaí móra, a bhaineann go dlúth le pleanáil fhadtéarmach díchoimisiúnaithe núicléach, difear a dhéanamh don mheastachán seo, a d'fhéadfadh méadú go mór sa todhchaí. Baineann na príomhfhoinsí éiginnteachta le staid deiridh an láithreáin díchoimisiúnaithe, na n-ábhar núicléach, na ngnéithe a bhaineann le bainistíocht dramhaíola agus diúscairt, creataí rialála náisiúnta neamhiomlána, nó cinn nach bhfuil go hiomlán sainithe, próisis cheadúnaithe chasta fhadálacha agus forbairtí todhchaí maidir le margadh tionsclaíoch an díchoimisiúnaithe.

2.11. DLITEANAIS AIRGEADAIS

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
Neamhreatha			
<i>Dlíteanais airgeadais ar chostas amúchta</i>	2.11.1	323 798	214 824
<i>Dlíteanais airgeadais ag FVSD</i>	2.4.2.2	9	5
<i>Dlíteanais ráthaíochta airgeadais</i>	2.11.2	177	146
		323 985	214 974
Reatha			
<i>Dlíteanais airgeadais ar chostas amúchta</i>	2.11.1	22 022	23 501
<i>Dlíteanais airgeadais ag FVSD</i>	2.4.2.2	15	–
<i>Dlíteanais ráthaíochta airgeadais</i>	2.11.2	6 279	7 648
		28 316	31 149
Iomlán		352 301	246 123

2.11.1. Dlíteanais airgeadais ar chostas amúchta

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
<i>Iasachtaíocht le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais</i>	2.11.1.1	344 303	236 720
<i>Dlíteanais airgeadais eile</i>	2.11.1.2	1 517	1 605
Iomlán		345 820	238 325
<i>Neamhreatha</i>		323 798	214 824
<i>Reatha</i>		22 022	23 501

2.11.1.1. Iasachtaíocht le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

EUR milliún

	NGEU	SURE	EFSM	BOP	MFA	Euratom	Iomlán
<i>Iomlán an 31.12.2021</i>	91 000	90 567	47 138	201	7 464	351	236 720
<i>Iasachtaíocht nua – ainmniúil</i>	150 267	8 718	2 200	–	7 535	–	168 720
<i>Aisíocaíochtaí</i>	(53 381)	–	(2 700)	–	(10)	(23)	(56 114)
<i>Athruithe ar an luach de réir na leabhar</i>	(4 758)	(155)	(51)	0	(60)	0	(5 023)
Iomlán an 31.12.2022	183 129	99 130	46 587	201	14 929	327	344 303
<i>Neamhreatha</i>	165 546	99 026	42 666	200	14 798	314	322 549
<i>Reatha</i>	17 583	104	3 921	1	131	14	21 754

Tagraíonn an iasachtaíocht do na bannaí fadtéarmacha go príomha, seachas NGEU lena mbaineann billí gearrthéarmacha Aontais EUR 17 mbilliún (2021: EUR 20 billiún). Cé is moite d'iasachtaíocht NGEU, féach thíos, tá an iasachtaíocht uile droim-le-droim, rud a chiallaíonn gur ann d'iasachtaí coibhéiseacha comhfhreagracha (na téarmaí céanna, rátaí úis céanna, aibíochtaí céanna, etc.) – féach nóta **2.4.1.1**.

Maoiníonn iasachtaíocht NGEU iasachtaí RRF, tacaíocht neamh-inaisíochta RRF agus cláir CAI eile. Tá plean iasachtaíochta débhlantúil ann atá bunaithe ar eis-sreabhadh tuartha le haghaidh iasachtaí agus tacaíocht neamh-inaisíochta. Leanann an Coimisiún straitéis cistiúcháin éagsúlaithe agus úsáideann sé ionstraimí éagsúla um maoiniú fadtéarmach agus gearrthéarmach, rud a ligeann dó iasachtaí fadtéarmacha a chur ar fáil, agus téarmaí tarraingteacha ag gabháil leo, do Bhallstáit is tairbhíthe. Sanntar na costais iasachtaíochta ansin – le cur chuige aontaithe aonair – do thairbhíthe na n-iasachtaí agus do bhuiséad an Aontais (le haghaidh tacaíocht neamh-inaisíochta).

I gcomhthéacs straitéis cistiúcháin éagsúlaithe NGEU, eisíonn an Coimisiún nótaí gearrthéarmacha (3 nó 6 mhí), a fhéadfar a aisíoc le linn na bliana céanna nó le linn na bliana dár gcionn. Tagraíonn EUR 53.4 billiún sa líne 'aisíocaíochtaí' faoi RRF don iasachtaíocht ghearrthéarmach sin. EUR 96.9 billiún a bhí sa ghlan-iasachtaíocht bhreise do NGEU in 2022.

Comhfhreagraíonn na hathruithe líne ar an luach de réir na leabhar don athrú ar ús fabhráithe agus do na hathruithe ar phréimheanna/lascainí (préimheanna/lascainí nua agus amúchadh).

Maidir le NGEU, tagraíonn an líne 'athrú ar an luach de réir na leabhar' do na lascainí ar eisiúintí bannaí 2022 go príomha. Nuair a bhíonn na rátaí cúpóin níos ísle ná rátaí an mhargaidh, faigheann an t-iasachtaí níos lú ná luach ainmniúil na hiasachtaíochta. Is é méid na lascaine an difríocht. Amúchtar é sin de réir a chéile mar chostas airgeadais agus tá sé mar chuid den ríomh le haghaidh ráta úis éifeachtach na hiasachtaíochta.

Ráthaíonn buiséad an Aontais aisíocaíocht na hiasachtaíochta thuas i ndeireadh na dála – féach nóta **2.4.1.1**, agus gach Ballstát dá réir sin freisin.

Rátaí úis éifeachtacha iasachtaíochta (arna léirmhíniú mar raon rátaí úis)

	31.12.2022	31.12.2021
NGEU	(0.49) % - 3.41 %	(0.95) % - 0.74 %
SURE	(0.48) % - 2.78 %	(0.48) % - 0.77 %
EFSM	(0.03) % - 3.79 %	(0.03) % - 3.79 %
BOP	2.95 %	2.95 %
MFA	(0.14) % - 3.70 %	(0.14) % - 3.70 %
Euratom	(0.08) % - 1.53 %	(0.08) % - 1.58 %

2.11.1.2. Dliteanais airgeadais eile

	31.12.2022	31.12.2021
<i>EUR milliún</i>		
Neamhreatha		
Dliteanais léasa airgeadais	847	1 017
Foirgnimh a n-íoctar astu ina dtráthchodanna	296	291
Eile	106	133
	1 249	1 441
Reatha		
Dliteanais léasa airgeadais	103	103
Foirgnimh a n-íoctar astu ina dtráthchodanna	48	54
Fíneálacha atá le haisíoc	–	–
Eile	117	6
	268	164
Iomlán	1 517	1 605

Dliteanais léasa airgeadais

	<i>EUR milliún</i>			
	Méideanna atá le híoc sa todhchaí			
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Dliteanas Iomlán
Talamh agus foirgnimh	97	393	447	938
Sócmhainní seasta eile	6	7	–	13
Iomlán an 31.12.2022	103	400	447	951
Gné úis	39	124	74	237
Iomlán na n-íocaíochtaí íosta léasa sa todhchaí an 31.12.2022	143	524	521	1 188
Iomlán na n-íocaíochtaí íosta léasa sa todhchaí amhail an 31.12.2021	145	619	631	1 395

Beidh ar bhuiséid sa todhchaí méideanna a bhaineann le léasanna agus foirgnimh thuas a chistiú.

2.11.2. Dlíteanais ráthaíochta airgeadais

EUR milliún

	31.12.2022		31.12.2021	
	Ráthaíocht airgeadais infhaighte (Nóta 2.6.2)	Ráthaíocht airgeadais dliteanas	Ráthaíocht airgeadais infhaighte (Nóta 2.6.2)	Ráthaíocht airgeadais dliteanas
<i>Cláir ráthaíocht bhuiséadach an Aontais</i>				
Ráthaíocht CEIS	2 039	2 178	2 917	3 618
Ráthaíochtaí ELM BEI	47	2 358	106	2 569
Ráthaíocht CEFI	3	180	2	139
Ráthaíocht InvestEU	46	332	–	–
Ráthaíocht NDICI EU	0	203	–	4
	2 134	5 252	3 024	6 330
<i>Cláir ionstraimí airgeadais an Aontais</i>				
COSME	0	617	0	780
Fís 2020	37	422	59	410
CCS	–	60	–	110
Eile	29	106	32	165
	66	1 204	90	1 464
Iomlán	2 201	6 456	3 115	7 794
<i>Neamhreatha</i>	<i>1 832</i>	<i>177</i>	<i>2 630</i>	<i>146</i>
<i>Reatha</i>	<i>369</i>	<i>6 279</i>	<i>485</i>	<i>7 648</i>

Cuireann an tAontas olltíolacadh na gconarthaí ráthaíochta airgeadais i bhfeidhm, i gcás ina sainithnítear an t-ioncam atá le fáil go fóill faoin ráthaíocht mar chuid ina ráthaíocht airgeadais infhaighte (arna cur i láthair faoi cheannnteideal na suimeanna infhaighte malairte – féach nóta **2.6.2**) agus sainithnítear dliteanas ráthaíochta airgeadais mar ní a léiríonn dliteanas an Aontais as éilimh ar ráthaíochtaí sa todhchaí a chumhdach.

Is iad ráthaíocht CEIS agus ráthaíocht ELM na cláir ráthaíochta airgeadais is suntasaí ó thaobh airgeadais de go fóill, agus dliteanas ráthaíochta airgeadais EUR 2 178 milliún agus 2 358 milliún ag baint leo faoi seach. Cé go bhfuil an tAontas i dteideal luach saothair, a bhfuil coinne leis, de EUR 2 039 milliún – a shainithnítear mar ráthaíocht airgeadais – mar thoradh ar ráthaíocht CEIS, luach saothair a chumhdaíonn an dliteanas ar an mórgóir, EUR 47 milliún atá san ioncaim a bhfuil coinne leis le haghaidh ráthaíocht ELM, méid nach gcumhdaíonn ach cion bheag den ráthaíocht dá réir. Is amhlaidh atá mar gheall ar sciar ard d'fhóirdheonú an Aontais ag ELM. In 2022, síníodh comhaontuithe ráthaíochta nua faoi chlár InvestEU agus NDICI, as ar lean sainithint dliteanas ráthaíochta airgeadais nua (féach freisin nóta **4.1.1**).

Ní fhaightear luach saothair le haghaidh fhormhór chlár ráthaíochta an Aontais atá fágtha, go háirithe iad siúd a sholáthraítear le haghaidh cistiú a mbaineann riosca níos airde leis le haghaidh FBManna nó na hearnála nuálaíochta. Féach nóta **2.4.2.1** chun tuilleadh faisnéise a fháil maidir le ráthaíochtaí faoi chlár H2020 agus nóta **4.1.2** i ndáil le COSME.

2.12. SUIMEANNA INÍOCTHA

EUR milliún

	Ollmhéid	Coigeartuithe	Glanmhéid an 31.12.2022	Ollmhéid	Coigeartuithe	Glanmhéid an 31.12.2021
Costas na n-éileamh agus na sonrasc a fuarthas ó:						
<i>Ballstáit</i>						
<i>CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile</i>	80	(0)	80	30	(0)	30
<i>CFRE agus CC</i>	6 258	(1 614)	4 644	6 484	(1 878)	4 606
<i>CSE</i>	2 796	(368)	2 428	3 311	(596)	2 715
<i>RRF (NGEU)</i>	24 629		24 629	19 118		19 118
<i>Eile</i>	1 075	(170)	904	663	(58)	605
<i>Eintitis phríobháideacha agus phoiblí</i>	1 527	(467)	1 060	1 563	(320)	1 244
Costas iomlán na n-éileamh agus na sonrasc a fuarthas	36 366	(2 620)	33 745	31 169	(2 851)	28 318
CERT	15 795	N/B	15 795	15 650	N/B	15 650
Suimeanna iníoctha acmhainní dílse	3 764	N/B	3 764	38	N/B	38
Suimeanna ilghnéitheacha iníoctha	1 679	N/B	1 679	2 030	N/B	2 030
Eile	357	N/B	357	335	N/B	335
Iomlán	57 961	(2 620)	55 341	49 223	(2 851)	46 372

Áirítear le méideanna iníoctha sonraisc agus éilimh ar chostas a fuarthas ach nach bhfuil íoctha faoi dheireadh na bliana. Sainithnítear iad ar dtús tráth fháil na sonrasc / na n-éileamh ar chostas le haghaidh na méideanna a iarrtar. Coigeartaítear na méideanna iníoctha ansin ionas nach léireoidh siad ach na méideanna a nglactar leo tar éis athbhreithniú na gcostas, agus na méideanna a mheastar a bheith incháilithe. Tá na méideanna a mheastar a bheith neamh-incháilithe sa cholún 'Coigeartuithe'; baineann na méideanna is mó le gníomhaíochtaí struchtúracha.

Tá an méadú mór i gcomparáid le deireadh na bliana roimhe sin ann de bharr ionstraim RRF (NGEU) go príomha, ionstraim a thosaigh in 2021 agus ina raibh méideanna iníoctha de EUR 24.6 billiún ann an 31 Nollaig 2022. Léirítear leis na méideanna sin na hiarrataí ar íocaíocht a fuarthas i dtreo dheireadh na bliana, dá bhfuil an measúnú ar na garspíocanna agus spíocanna ar feitheamh fós.

I gclárthréimhse 2014-2020, tuarann Rialachán na bhForálacha Coitianta 2013/1303 (CFRE) atá infheidhmithe maidir leis na Cistí Struchtúracha (CFRE agus CSE), leis an gCiste Comhtháthaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh (CEMI) go bhfuil buiséad an Aontais cosanta trí bhíthin coinneáil chórasach de 10 % de na híocaíochtaí eatramhacha a dhéantar. Faoi mhí Feabhra tar éis dheireadh bhliain chuntasaíochta Rialachán na bhForálacha Coitianta (1 Iúil – 30 Meitheamh), bíonn an timthriall rialála tugtha i gcrích, trí fhíoruithe bainistíochta ag na húdaráis bhainistíochta agus iniúchtaí ag na húdaráis iniúchóireachta. Déanann an Coimisiún scrúdú ar na doiciméid dhearbhaithe agus na cuntais a sholáthraíonn na húdaráis ábhartha sna Ballstáit. Ní dhéantar íocaíocht / aisghabháil an iarmhéid dheiridh ach tar éis chríoach an mheasúnúcháin seo agus nuair a ghlactar leis na cuntais. EUR 8.8 billiún a bhí sa mhéid iomlán a coinníodh de réir an tsoláthair sin faoi dheireadh 2022. Meastar go bhfuil cuid den mhéid seo (EUR 1.3 billiún) neamh-incháilithe ar bhonn na faisnéise a sholáthair na Ballstáit ina gcuntais agus tá sé sa cholún 'Coigeartuithe' chomh maith.

Iarrataí ar réamh-mhaoiniú

Anuas ar na méideanna thuas, faoi dheireadh 2022, bhí EUR 3 bhilliún faighte in iarrataí ar réamh-mhaoiniú agus ní raibh siad íoctha faoi dheireadh na bliana. De réir rialacha cuntasaíochta an Aontais, ní ghearrtar na méideanna sin mar mhéideanna iníoctha.

Suimeanna Iníoctha Acmhainní Dílse

Tagraíonn suimeanna iníoctha acmhainní dílse do ranníocaíochtaí na mBallstát le buiséad an Aontais atá le haisíoc ag deireadh na bliana. Cuirtear buiséid leasaitheacha chun feidhme de réir Airteagal 10a(3) de Rialachán Uimh. 609/2014. Bhain an t-iarmhéid mór an 31 Nollaig 2022 le glacadh bhuiséad leasaitheach

Uimh. 5/2022 an 23 Samhain 2022. De réir na forála dlí sin, tugadh na méideanna a lean ar ais do na Ballstáit ar an gcéad lá oibre de mhí Eanáir 2023.

2.13. MUIRIR FABHRAITHE AGUS IONCAM IARCHURTHA

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
Muirir fhabhraithe	85 870	77 819
Ioncam iarchurtha	127	126
Eile	167	123
Iomlán	86 164	78 068

Is é seo a leanas an scoilt i muirir fhabhraithe:

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
RRF (NGEU)	17 188	8 263
CERT	25 316	25 241
CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	19 625	19 245
CFRE agus Ciste Comhtháthaithe	8 741	10 710
CSE	3 366	3 499
Eile	11 633	10 859
Iomlán	85 870	77 819

Tagraíonn muirir fhabhraithe do na costais atá sainaitheanta dá bhfuil an tAontas go fóill ag fanacht le héilimh ar chostas. Maidir leis an mbeartas comhtháthaithe, tá an laghdú ann toisc go bhfuil an tréimhse 2014-2020 ina céim dheireanach. Anuas air sin tá cur chun feidhme na clárthréimhse reatha sách mall agus dá thoradh sin níor sainaithníodh na muirir fhabhraithe le haghaidh na tréimhse 2021-2027. Ar an taobh eile, tá méadú ann ar chostais fhabhraithe i gcás ionstraim RRF mar a dhéanann na Ballstáit dul chun cinn i ndáil le cur chun feidhme athchóirithe agus infheistíochtaí agus mar a chomhlíontar garspriocanna.

GLANSÓCMHAINNÍ

2.14. CÚLCHISTÍ

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
EUR milliún			
Cúlchistí eile		1 312	1 325
Iomlán		1 312	1 325

Baineann an méid seo go príomha le cúlchistí CEGC faoi Leachtú (EUR 865 mhilliún) le haghaidh shócmhainní an Chiste Taighde um Ghual agus Cruach, a cruthaíodh i gcomhthéacs dhíscáileadh CEGC faoi Leachtú, chomh maith le cúlchiste Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh (EUR 293 mhilliún).

2.15. MÉIDEANNA A BHEIDH LE GLAO Ó NA BALLSTÁIT

	EUR milliún
Méideanna a bheidh le glao ó Bhallstáit an 31.12.2021	83 624
Toradh bhuiséad 2021 curtha chun sochair na mBallstát	3 227
Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe	(46 048)
Eile	(115)
Toradh eacnamaíoch na bliana	91 949
Méideanna iomlána a bheidh le glao ó Bhallstáit an	132 637

Léiríonn an méid seo an chuid sin de na caiteachais arna dtabhú ag an Aontas go dtí 31 Nollaig, méideanna nach mór do bhuiséid amach anseo a chistiú. Aithnítear go leor caiteachas faoi rialacha cuntasáíochta maidir le fabhrú i mbliain N cé go bhféadfaí iad a íoc i ndáiríre i mbliain N+1 (nó níos déanaí) agus, dá bhrí sin, go bhféadfaí iad a chistiú ó bhuiséad bhliain N+1 (nó níos déanaí). Toisc go gcuirtear na dliteanais seo san áireamh sna cuntais agus toisc go gcistítear na méideanna comhfhreagracha le buiséid amach anseo, bíonn dliteanais ann ag deireadh na bliana atá i bhfad níos mó na sócmhainní. Baineann na méideanna is mó atá le cur i dtábhacht le hiasachtaíocht i ndáil le tacaíocht neamh-inaisíochta a tógadh amach faoi NGEU, gníomhaíochtaí CERT agus dliteanais sochair fostaithe.

Ba cheart a lua nach bhfuil aon éifeacht ag an méid thuas ar thoradh an bhuiséid – ba cheart i gcónaí d'ioncam an bhuiséid a bheith cothrom le caiteachas an bhuiséid, nó ba cheart don ioncam a bheith níos mó ná an caiteachas, agus ba cheart aon fhuilleach ioncaim a thabhairt ar ais do na Ballstáit.

Baineann na hatomhais i ndlíteanais sochair fostaithe le gnóthachain agus caillteanais achtúireacha a eascraíonn as luacháil achtúireach na dliteanas sin.

Tharla an méadú suntasach ar na méideanna atá le glao ó na Ballstáit sa 2 bhliain atá caite mar gheall ar an iasachtaíocht i ndáil le tacaíocht neamh-inaisíochta a fuarthas faoi NGEU sa tréimhse sin go príomha.

3. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS

IONCAM

IONCAM Ó IDIRBHEARTA NEAMH-MHALAIRTE: ACMHAINNÍ DÍLSE

3.1. ACMHAINNÍ OIN

Is é ioncam na n-acmhainní dílse príomhghné ioncam oibriúcháin an Aontais. EUR 103 880 milliún atá in ioncam OIN (oll-ioncam náisiúnta) le haghaidh 2022 (2021: EUR 115 955 mhilliún) agus is é an chatagóir is suntasaí é de na ceithre chatagóir d'acmhainní dílse. Toibhítear céatadán aonfhoirmeach ar OIN gach Ballstáit. Cothromaíonn ioncam OIN ioncam agus caiteachas, i.e. cistíonn sé an chuid den bhuiséad nach gcumhdaítear le foinsí eile ioncaim. Mínítear an laghdú ar ioncam OIN in 2022 i gcomparáid le 2021 le tosca iomadúla: buiséadú barrachais níos airde faoi EUR 1.5 billiún, méadú ar réamhaisnéis na ndleachtanna custaim faoi EUR 6.4 billiún, ranníocaíocht CBL níos airde faoi EUR 1.8 billiún agus ranníocaíocht níos mó ón Ríocht Aontaithe atá nasctha leis an gComhaontú um Tharraingt Siar (EUR 3.9 billiún).

3.2. ACMHAINNÍ DÍLSE TRADISIÚNTA

Baineann acmhainní dílse traidisiúnta le dleachtanna custaim go príomha, nuair a choinníonn Ballstáit, trí bhíthin costais bhailiúcháin, 25 % de na méideanna. Mar sin de, is iad na figiúirí thuas glanmhéid na hasbhainte sin. Tá méadú suntasach tagtha ar bhailiú dleachtanna custaim de bharr an téarnaimh eacnamaíoch.

3.3. ACMHAINNÍ CBL

Ríomhtar acmhainn dhílis CBL bunaithe ar bhoinn CBL na mBallstát, atá comhchuibhithe chun na críche sin i gcomhréir le rialacha an Aontais. Tá glaoráta aonfhoirmeach de 0.30 % i bhfeidhm maidir le méid iomlán gach Ballstáit in admhálacha CBL arna mbailiú le haghaidh gach soláthair inchánaigh arna roinnt ar mheán ualaithe an ráta CBL. Tá uasteorainn de 50 % de OIN gach Ballstáit ar an mbonn CBL.

3.4. ACMHAINNÍ DÍLSE BUNAITHE AR PHLAISTEACH

Tá feidhm ag glaoráta aonfhoirmeach de EUR 0.80 in aghaidh an chileagraim maidir le meáchan na dramhaíola ó phacáistíocht phlaisteach arna giniúint i ngach Ballstát agus nach ndéantar a athchúrsáil. An dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach nach n-athchúrsáiltear i mbliain ar leith, ríomhtar í mar an difríocht idir an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a ghintear agus an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a athchúrsáiltear an bhliain sin i mBallstát. Tá an Bhulgáir, an Chipir, an Chróit, an Eastóin, an Ghréig, an Iodáil, an Laitvia, an Liotuáin, Málta, an Pholainn, an Rómáin, an tSeicia, an tSlóivéin, an tSlóvaic, an Spáinn agus an Ungáir, i dteideal laghduithe cnapshuime bliantúla sonracha a fháil ina ranníocaíochtaí acmhainní dílse ó dhramhaíl phlaisteach faoi seach. Is acmhainn dhílis sách nua é seo a tugadh isteach in 2021 nuair a tháinig an Cinneadh nua maidir le hAcmhainní Dílse 2020/2053 i bhfeidhm.

IONCAM Ó IDIRBHEARTA NEAMH-MHALAIRTE:AISTRITHE

3.5. FÍNEÁLACHA

Baineann ioncam de EUR 915 mhilliún (2021: EUR 1990 milliún) go príomha le fíneálacha atá gearrtha ag an gCoimisiún ar Bhallstáit mar gheall ar sháruithe ar dhlí an Aontais (EUR 640 milliún) agus fíneálacha atá gearrtha ag an gCoimisiún ar chuideachtaí mar gheall ar sháruithe ar rialacha iomaíochta an Aontais (EUR 272 mhilliún).

3.6. AISGHABHÁIL CAITEACHAS

	EUR milliún	
	2022	2021
<i>Bainistíocht chomhroinnte</i>	1 110	1 682
<i>Bainistíocht dhíreach</i>	90	61
<i>Bainistíocht indíreach</i>	19	51
Iomlán	1 219	1 794

Léiríonn an ceannteideal seo orduithe gnóthaithe arna n-eisiúint ag an gCoimisiún, den chuid is mó, a íoctar nó a fhritháirítear in aghaidh (*i.e.* a asbhaint as) íocaíochtaí ina dhiaidh sin a thaifeadtar i gcóras cuntasaíochta an Choimisiúin. Eisítear na horduithe gnóthaithe chun caiteachas a íocadh amach as buiséad an Aontais roimhe seo a aisghabháil. Tá aisghabhálacha bunaithe ar rialuithe, iniúchtaí nó anailís incháilitheachta agus, dá bhrí sin, cosnaíonn na hoibríochtaí seo buiséad an Aontais ar chaiteachas arna thabhu de shárú ar an dlí.

Áirítear leis sin orduithe gnóthaithe arna n-eisiúint ag Ballstáit do thairbhíthe chaiteachas CERT, chomh maith le héagsúlacht sna meastacháin ioncaim fhabhráithe ó dheireadh na bliana roimhe sin go dtí deireadh na bliana reatha.

Léiríonn na méideanna atá sa tábla thuas an t-ioncam arna shaothrú le heisiúint orduithe gnóthaithe. Mar gheall air sin, ní féidir leis na figiúirí seo na bearta ar fad a dhéantar chun buiséad an Aontais a chosaint a léiriú, agus ní léiríonn siad sin, go háirithe i gcás an bheartais chomhtháthaithe nuair a bhíonn sásraí sonracha i bhfeidhm chun ceartú an chaiteachais neamh-incháilithe a áirithiú, nach mbaineann le heisiúint ordú gnóthaithe den chuid is mó. Cosnaítear buiséad an Aontais le haistarraingtí caiteachais agus aisghabhálacha réamh-mhaoiniúcháin chomh maith.

Is iad aisghabhálacha bainistíochta comhpháirtí a dhéanann suas formhór an iomláin:

Talmhaíocht CERT agus forbairt tuaithe

Faoi chuimsiú CERT agus CETFT, is ceartúcháin airgeadais don bhliain agus aisiocaíochtaí arna ndearbhú ag Ballstáit agus arna n-aisghabháil le linn na bliana, chomh maith le glanmhéadú ar mhéideanna gan íoc atá le haisghabháil ag deireadh na bliana a bhaineann le calaois agus neamhréireachtaí atá dearbhaithe ag Ballstáit iad na méideanna a thugtar mar ioncam na bliana faoin gceannteideal seo.

An beartas comhtháthaithe

Na príomh-mhéideanna a bhaineann le beartas comhtháthaithe atá sna méideanna a bhfuil sé i gceist ag an gCoimisiún iad a aisghabháil ó na Ballstáit. Déanfar an aisghabháil tar éis scrúdú agus ghlacadh na gcuntas bliantúil arna gcur isteach ag na Ballstáit go luath in 2023. Go bunúsach, léiríonn na méideanna atá le haisghabháil an difríocht idir méideanna a dearbháodh de bheith incháilithe le linn na bliana cuntasaíochta agus na méideanna a deimhníodh de bheith incháilithe i gcuntais bhliantúla na mBallstát. Ciallaíonn méid íseal gur chumasaigh na rialuithe a bhí i bhfeidhm ar leibhéal na mBallstát brath méideanna neamh-incháilithe go luath sa phróiseas.

3.7. AN COMHAONTÚ UM THARRAINGT SIAR IDIR AN TAONTAS EORPACH AGUS AN RÍOCHT AONTAITHE

Baineann sé sin leis na glanmhéideanna atá dlite ón Ríocht Aontaithe faoin gComhaontú um Tharraingt Siar a síníodh tar éis a himeachta ón Aontas in 2020 (féach nóta **2.6.1.2**), arna gcoigeartú gach bliain de réir cheanglais an Chomhaontaithe um Tharraingt Siar. Nialas atá san ioncam le haghaidh 2022 agus aithnítear caiteachas ina ionad sin – tagann sé sin aníos go príomha de bharr an laghdaithe mhóir ar an méid infhaighte atá dlite ón Ríocht Aontaithe a bhaineann le pinsin agus sochair fostaithe eile (Airteagal 142) chomh maith le méideanna breise atá le híoc leis an Ríocht Aontaithe a bhaineann le hacmhainní dílse (Airteagal 136).

3.8. IONCAM EILE Ó IDIRBHEARTA NEAMH-MHALAIRTE

	EUR milliún	
	2022	2021
Ranníocaíochtaí ó Bhallstáit le haghaidh an Chiste don	3 192	2 187
Cánacha agus ranníocaíochtaí na foirne	1 439	1 367
Ranníocaíochtaí ó thríú tíortha	1 307	1 056
Ranníocaíochtaí ó Bhallstáit le haghaidh na hIonstraime	204	199
Aistriú sócmhainní	321	356
Coigeartuithe buiséadacha	3 246	1 245
Coigeartú na soláthairtí	991	65
Eile	695	261
Iomlán	11 395	6 737

Is ioncaim a bhaineann go príomha le díol liúntais astaíochtaí atá le húsáid chun tacú le nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin iad ranníocaíochtaí ó Bhallstáit leis an gCiste don Nuálaíocht.

Baineann cánacha agus ranníocaíochtaí leis na hasbhaintí ó thuarastail na foirne go príomha. Léiríonn ranníocaíochtaí scoir agus cáin ioncaim na méideanna substaintiúla laistigh den chatagóir.

Is ranníocaíochtaí ó thíortha de chuid CSTE (EUR 646 mhilliún) chomh maith le ranníocaíochtaí airgeadais ó thríú stáit le Fís Eorpach (EUR 427 milliún) agus le ERASMUS+ (EUR 145 mhilliún) iad ranníocaíochtaí ó thríú tíortha.

Baineann ranníocaíochtaí ó Bhallstáit le EUR 165 mhilliún go príomha chun an tSaoráid do Dhídeanaithe sa Tuirc a mhaoiniú.

Léiríonn na coigeartuithe buiséadacha an fuilleach buiséid ón mbliain roimhe sin, arbh é EUR 3 227 milliún a luach (2021: EUR 1 769 milliún).

Tá an méadú ar ioncam a bhaineann le soláthairtí ann de bharr an laghdaithe ar sholáthar dhíchóimeáil an tsuímh núicléach go príomha (féach nóta **2.10**).

Áirítear ar ioncam eile ó idirbhearta neamh-mhalairte ranníocaíochtaí Thír Ósta agus Bhallraíocht ITER le Fuinneamh Comhleá, an Comhghnóthas Eorpach um ITER agus um Fhuinneamh Comhleá a Fhorbairt (EUR 155.5 milliún) agus coigeartú ar dhíluacháil méideanna in-aisghabhála ADT (EUR 189 milliún).

IONCAM Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE

3.9. IONCAM AIRGEADAIS

	EUR milliún	
	2022	2021
<i>Ús ar:</i>		
Íocaíochtaí déanacha	(927)	1 529
Iasachtaí	1 238	1 160
Iasachtaí	325	220
Eile	127	10
<i>Ioncam ó FGCanna</i>	1 282	987
<i>Gnóthachain ar shócmhainní nó dliteanais airgeadais ag FVSD:</i>		
Neamhdhíorthaigh	128	324
Díorthaigh	294	815
<i>Díbhinní</i>	114	30
<i>Eile</i>	20	16
Iomlán	2 602	5 092

Eascraíonn ioncam úis ar íocaíochtaí déanacha as fíneálacha agus ranníocaíochtaí acmhainní dílse atá dlite agus nach n-íoctar in am go príomha. Mínítear an méid diúltach leis an laghdú suntasach ar ioncam an úis fhabhráithe ar riaráistí le haghaidh an cháis gearrluachála dá dtagraítear i nóta **2.6.1.1**, ó EUR 1.4 billiún a aithníodh in 2021 go EUR 0.4 billiún in 2022. Tharla an laghdú EUR 1 billiún sin de thoradh bhreithiúnas na Cúirte a eisíodh i Márta 2022 agus, dá bharr sin, aithnítear é i mbliain airgeadais 2022.

Bhaineann an t-ús ar iasachtaí go príomha le EFSM (EUR 0.8 billiún) a mbaineann ráta úis an-éifeachtach leis na méideanna gan íoc. Baineann EUR 0.2 billiún eile le hiasachtaí RRF a raibh rátaí úis éifeachtacha ní b'airde ná an bhliain roimhe ag eisíocaíochtaí nua in 2022. Tá an t-ús ar iasachtaí SURE íseal (EUR 0.2 billiún) i gcomparáid le méid na n-iasachtaí gan íoc. Is amhlaidh atá toisc go raibh rátaí úis ní b'íseal nó rátaí úis diúltacha ag baint le cuid shuntasach de na hidirbhearta roimhe seo. Féach nóta **2.4.1**. freisin.

Tagraíonn ioncam úis ó iasachtaíocht le NGEU agus SURE agus go príomha agus baineann sé leis na rátaí úis diúltacha éifeachtacha le haghaidh idirbheart faoi leith a rinneadh roimhe seo.

Baineann ioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais le hamúchadh na ndlíteanas ráthaíochta airgeadais go príomha. Is féidir é a léirmhíniú mar scaoileadh an Aontais ó aon dlíteanas ráthaíochta don tréimhse ina raibh an tAontas réidh le sealbhóirí na ráthaíochtaí a chúiteamh as a gcaillteanais chreidiúintí. Dá réir sin, léiríonn an tsainaithint ioncaim le haghaidh ráthaíochtaí airgeadais imeacht ama agus an toirt ráthaithe. Tá feidhm ag na hamúchtaí maidir leis an dá chineál ráthaíochta, iad siúd a bhfaightear íocaíocht ina leith agus iad siúd nach ngearrann an tAontas aon luach saothair ná luach saothair ainmniúil ina leith (féach nóta **2.11.2**). As na ráthaíochtaí a bhfaightear íocaíocht astu, ráthaíocht CEIS a soláthraíodh do BEI do phunann fiachais an Ionú Bonneagair agus Nuálaíochta ('IIW') an ceann is suntasaí, agus é comhcheangailte le punanna fiachais InvestEU 2022 (féach nóta **4.1.1**). In 2022, EUR 313 mhilliún a bhí san ioncam arna shaothrú ag ráthaíocht CEIS i ndáil leis na punanna fiachais comhcheangailte sin.

Fritháirítear an t-ioncam a bhaineann le conarthaí ráthaíochta airgeadais de EUR 1 282 mhilliún le caillteanais lagaithe le haghaidh dlíteanas ráthaíochta airgeadais EUR 362 mhilliún a bhaineann le glaonna ráthaíochta glan ar aisghabhálacha EUR 360 milliún agus caillteanais lagaithe neamhréadaithe EUR 1 mhilliún (féach nótaí **3.15** agus **6.5**). Anuas air sin, d'fhóirdheonaigh an Coimisiún Eorpach cláir ráthaíochta airgeadais (EUR 514 mhilliún) nuair nár ghearr sé aon phréimh ráthaíochta nó nuair a ghearr sé préimheanna ráthaíochta a bhí faoi bhonn ráta an mhargaidh (nóta **3.15**). San iomlán, is barrachas EUR 406 mhilliún é glantóradh na gclár ráthaíochta airgeadais.

3.10. IONCAM EILE Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE

	EUR milliún	
	2022	2021
<i>Ioncam ó tháillí le haghaidh soláthar seirbhísí (gníomhaireachtaí)</i>	694	689
<i>Gnóthachain malairte eachtraí</i>	330	299
<i>Díol earraí</i>	121	53
<i>Sciar de ghlantóradh CEI</i>	24	169
<i>Ioncam a bhaineann le sócmhainní seasta</i>	26	2
<i>Eile</i>	475	285
Iomlán	1 669	1 497

Áirítear le hioncam ó tháillí le haghaidh soláthar seirbhísí táillí údaraithe margaíochta arna ngearradh ag an nGníomhaireacht Leigheasra Eorpach agus táillí trádmharcanna arna mbailiú ag Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh.

CAITEACHAIS

3.11. BAINISTÍOCHT CHOMHPHÁIRTEACH

	EUR milliún	
	2022	2021
Arna cur chun feidhme ag na Ballstáit		
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta	41 031	40 829
An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	16 073	15 451
Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus an Ciste Comhtháthaithe	43 083	46 932
Ciste Sóisialta na hEorpa	14 649	16 727
Eile	3 482	4 835
Iomlán	118 318	124 774

Leis an gclaochlú ó thréimhse CAI 2014-2020 a bhí i bhfeidhm go dtí tréimhse CAI 2021-2027 atá i bhfeidhm faoi láthair, mínítear an laghdú ar chaiteachais sa réimse comhtháthaithe (CFRE, CF, CSE): tá na costais a dearbhaíodh don tréimhse a bhí i bhfeidhm ag laghdú fad atá na costais a bhaineann leis an tréimhse atá i bhfeidhm faoi láthair íseal, de bharr thús mall a cur chun feidhme go príomha.

I measc na gcaiteachas eile tá an an Ciste Eorpach Muirí agus Iascaigh (EUR 0.8 billiún), Ciste Dlúthpháirtíochta an Aontais Eorpaigh (EUR 0.9 billiún), Cúlchiste Coigeartaithe Brexit (EUR 0.4 billiún), an Ciste Tearmainn agus Imirce (EUR 0.6 billiún), Slándáil Inmheánach (EUR 0.4 billiún) agus an Ciste um Chabhair Eorpach do na Daoine is Díothaí (EUR 0.4 billiún).

3.12. BAINISTÍOCHT DHÍREACH

	EUR milliún	
	2022	2021
Arna chur chun feidhme ag an gCoimisiún	78 497	48 265
ar le RRF (NGEU) é	69 461	42 940
Arna chur chun feidhme ag Gníomhaireachtaí Feidhmiúcháin an	14 962	14 232
Arna gcur chun feidhme ag Cistí Iontaobhais	568	503
Iomlán	94 027	63 000

Baineann an méadú ar chaiteachais bhainistíochta díri arna gcur chun feidhme ag an gCoimisiún le cur chun feidhme RRF, Beartas Taighde agus Gníomhaíochtaí Seachtracha go príomha. Baineann an príomhchaiteachas le RRF (EUR 69.5 billiún), atá tar éis méadú go mór i gcomparáid leis an mbliain roimhe de réir mar a úsáideann na Ballstáit na cistí a sholáthraítear agus de réir mar a bhaintear amach na garspriocanna. Baineann an chuid eile de na méideanna faoi bhainistíocht dhíreach le cur chun feidhme Beartais Taighde (EUR 7.4 billiún) agus Gníomhaíochtaí Seachtracha go príomha, a n-áirítear orthu an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta agus na hionstraimí a tháinig roimpi (EUR 3.7 billiún), chomh maith le hoibríochtaí Cabhrach daonnúla (EUR 1 bhilliún).

Baineann EUR 3.1 billiún eile leis an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa, an ciste bonneagair choiteann chun líonraí cliste a chur in úsáid i réimse an iompair, an fhuinnimh agus na teileachumarsáide.

3.13. BAINISTÍOCHT INDÍREACH

	EUR milliún	
	2022	2021
Arna chur chun feidhme ag gníomhaíochtaí agus comhlachtaí eile an Aontais	3 615	3 154
Arna chur chun feidhme ag tríú tíortha	630	890
Arna chur chun feidhme ag eagraíochtaí idirnáisiúnta	4 650	3 622
Arna chur chun feidhme ag eintitis eile	4 738	3 225

Iomlán	13 634	10 891
---------------	---------------	---------------

Faoi chaiteachais bhainistíochta indírlí, baineann EUR 6 bhilliún le gníomhaíochtaí seachtracha (sna réimsí réamhaontachas, cabhair dhaonnúil, comhar idirnáisiúnta agus comharsanacht go príomha). Baineann EUR 3.5 billiún eile le hiomaíochas na hEorpa a ardú (i réimsí amhail, taighde, cláir spáis agus oideachas).

3.14. COSTAIS FOIRNE AGUS PINSIN

	EUR milliún	
	2022	2021
<i>Costais foirne</i>	7 957	7 377
<i>Costais pinsin</i>	6 251	5 040
Iomlán	14 209	12 417

Léiríonn costais pinsin gnéithe de na gluaiseachtaí a d'éascair as luacháil achtúireach na ndliteanas sochair fostaithe seachas na cinn siúd a shainaithnítear i nGlansócmhainní. Ní léiríonn siad, dá bhrí sin, íocaíochtaí pinsin iarbhrí na bliana, atá i bhfad níos ísle ag EUR 2.2 billiún.

3.15. COSTAIS AIRGEADAIS

	EUR milliún	
	2022	2021
<i>Caiteachais úis:</i>		
<i>Iasachtaí</i>	1 912	1 209
<i>Iasachtaí</i>	161	146
<i>Léasanna airgeadais</i>	50	56
<i>Eile</i>	31	103
<i>FGCanna – luach saothair fóirdheonaithe</i>	514	233
<i>Glan-chailleanais lagaithe an:</i>		
<i>FGCanna</i>	362	947
<i>Iasachtaí agus suimeanna infhaighte</i>	2 108	1 244
<i>Caillteanas ar shócmhainní nó dliteanas airgeadais ag FVSD:</i>		
<i>Neamhdhíorthaigh</i>	2 344	210
<i>Díorthaigh</i>	126	40
<i>Eile</i>	29	13
Iomlán	7 637	4 201

Tagann na caiteachais úis ó iasachtaíocht le EFSM (EUR 0.8 billiún), NGEU (EUR 0.9 billiún) agus SURE (EUR 0.2 billiún) go príomha. Tá an t-ús ar iasachtaíocht SURE i bhfad níos ísle ná an t-ús ar iasachtaíocht clár eile toisc go bhfuil rátaí úis níos ísle nó rátaí úis diúltacha ag cuid shuntasach díobh. Leis na rátaí úis éifeachtacha diúltacha d'idirbhearta SURE áirithe roimhe seo, mínítear an caiteachas úis ar iasachtaí (iasachtaí 'droim-le-droim' le rátaí úis diúltacha).

Chun tuilleadh sonraí a fháil maidir le caiteachais a bhaineann le ráthaíochtaí airgeadais, féach nóta **3.9**.

Baineann glanchailleanais lagaithe ar iasachtaí agus méideanna infhaighte go príomha leis an lagú breise EUR 2.1 billiún a aithnítear in 2022 ar iasachtaí MFA agus Euratom leis an Úcráin (féach nótaí **2.4.1.1** agus **6.5**).

Tagann an príomhchailleanais ar shócmhainní airgeadais nó dliteanas ar neamhdhíorthaigh FVSD ó urrúis fiachais an chiste don soláthar coiteann (EUR 1.1 billiún) agus urrúis fiachais an Chiste don Nuálaíocht (0.5 billiún). Thit praghsanna margaidh na mbannaí in 2022 de bharr an mhéadaithe ar na rátaí úis. Tá dochar déanta aige sin do chóirluach na mbannaí a shealbhaítear i bpunanna an Aontais ar lean aithint caillteanas cóirluacha a bhí neamhréadaithe ar an iomlán é sin.

3.16. CAITEACHAIS EILE

	EUR milliún	
	2022	2021
<i>Caiteachais riaracháin agus TF</i>	2 321	2 105
<i>Coigeartú na soláthairtí</i>	769	583
<i>Caiteachais a bhaineann le sócmhainní seasta</i>	1 518	1 205
<i>Caiteachais a bhaineann le bainistíocht talún agus foirgneamh</i>	686	591
<i>Caillteanais malairte eachtraí</i>	427	171
<i>Caiteachais léasa oibriúcháin</i>	411	447
<i>Laghdú ar fhíneálacha le cinneadh ón gCúirt</i>	1 378	15
<i>Eile</i>	832	645
Iomlán	8 342	5 762

Áirítear sa mhéid a nochtar sa líne ‘Laghdú ar fhíneálacha le cinneadh ón gCúirt’ thuas EUR 997 milliún a bhaineann le neamhniú fíneála a gearradh in Eanáir 2018 ar Qualcomm toisc gur bhain sé mí-úsáid as an gceannasacht a bhí aige sa mhargadh. I Meitheamh 2022, rinne Cúirt Ghinearálta an Aontais an fhíneáil a neamhniú agus níor achomharc an Coimisiún breithiúnas na Cúirte, ar lean díscríobh na fíneála infhaighte i gcuntais bhliantúla 2022 é sin.

Is mar seo a leanas atá an méid comhiomlán de chaiteachas um thaighde agus forbairt a aithnítear mar chaiteachas le linn 2022:

	EUR milliún	
	2022	2021
<i>Costais taighde</i>	430	401
<i>Costais forbartha neamhchaipitlithe</i>	133	122
Iomlán	563	523

3.17. TUAIRISCIÚ TEASCÁN CHEANNTIDEAL AN CHREATA AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL (CAI)

	EUR milliún								
	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	Comhtháthú agus Luachanna	Acmhainní Náidúrtha agus an Comhshaol	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	Athléimneacht, Slándáil agus Cosaint	An Chomharsanacht agus an Domhan	An Riarachán Poiblí Eorpach	Neamhshannant a do cheannteideal CAI*	Iomlán
<i>Acmhainní OIN</i>	–	–	–	–	–	–	–	103 880	103 880
<i>Acmhainní dílse traidisiúnta</i>	–	–	–	–	–	–	–	23 495	23 495
<i>CBL</i>	–	–	–	–	–	–	–	19 666	19 666
<i>Acmhainní dílse nua</i>	–	–	–	–	–	–	–	6 337	6 337
<i>Fíneálacha</i>	–	–	–	–	–	–	–	915	915
<i>Aisghabháil caiteachas</i>	62	620	468	4	0	63	0	2	1 219
<i>An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe Eile</i>	1 173	140	345	0	657	206	1 896	6 977	11 395
Ioncam ó idirbhearta nach idirbhearta arna dtrádáil ar an stocmhalartán iad	1 236	761	813	4	657	269	1 896	161 271	166 908
<i>Ioncam airgeadais Eile</i>	1 471	18	1	–	0	362	6	743	2 602
	111	(25)	(12)	(0)	(3)	67	480	1 052	1 669
Ioncam ó idirbhearta malairte	1 582	(7)	(11)	(0)	(3)	429	486	1 795	4 271
Ioncam iomlán	2 817	754	802	4	654	699	2 382	163 067	171 179
<i>Caiteachais arna gcur chun feidhme ag Ballstáit:</i>									
<i>CERT</i>	–	–	(41 031)	–	–	–	–	–	(41 031)
<i>CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile</i>	–	–	(16 073)	–	–	–	–	–	(16 073)
<i>CFRE agus CC</i>	–	(43 083)	–	–	–	–	–	–	(43 083)
<i>CSE</i>	–	(14 649)	–	–	–	–	–	–	(14 649)
<i>Eile</i>	–	(764)	(755)	(862)	(72)	(132)	–	(898)	(3 482)
<i>Arna chur chun feidhme ag an gCoimisiún Eorpach, gníomhaireachtaí feidhmiúcháin agus cistí iontaobhais</i>	(12 765)	(73 573)	(906)	(459)	(303)	(5 802)	(12)	(208)	(94 027)
<i>Arna chur chun feidhme ag gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais</i>	(2 848)	(494)	(90)	(1 018)	(210)	(25)	(111)	1 180	(3 615)
<i>Arna chur chun feidhme ag tríú tíortha agus eagraíochtaí idirnáisiúnta</i>	(418)	(114)	(5)	(241)	(163)	(4 334)	(1)	(5)	(5 281)
<i>Arna chur chun feidhme ag eintitis eile</i>	(225)	(2 799)	(1)	(6)	(57)	(1 653)	(0)	2	(4 738)

Cuntais bhliantúla an Aontais Eorpaigh 2022

<i>Costais foirne agus pinsin</i>	(493)	(15)	(2)	(0)	(3)	(157)	(12 006)	(1 531)	(14 209)
<i>Costais airgeadais</i>	(882)	(11)	(6)	(0)	(0)	(574)	(210)	(5 953)	(7 637)
<i>An Comhaontú um Tharraingt</i>									
<i>Siar idir an tAontas Eorpach</i>								(6 961)	(6 961)
<i>agus an Ríocht Aontaithe</i>									
<i>Caiteachais eile</i>	(2 195)	(168)	(305)	(19)	(8)	(281)	(3 421)	(1 946)	(8 342)
Caiteachais iomlána	(19 825)	(135 670)	(59 174)	(2 604)	(816)	(12 957)	(15 761)	(16 321)	(263 128)
Toradh eacnamaíoch na	(17 008)	(134 916)	(58 372)	(2 600)	(163)	(12 258)	(13 379)	146 746	(91 949)

* Áirítear le 'neamhshannata do cheannteideal CAI' forfheidhmiú buiséid agus díothú comhdhlúthaithe na n-eintiteas comhdhlúthaithe, oibríochtaí seachbhuiséadacha agus cláir neamh-leithdháilte ag a bhfuil méideanna neamhábhartha aonaracha.

Tá an t-ioncam agus na caiteachais faoi cheannteideal CAI bunaithe ar mheastachán toisc nach bhfuil gach gealltanas nasctha le ceannteideal CAI.

4. DLITEANAIS TEAGMHASACHA

AGUS

SÓCMHAINNÍ

Is oibleagáidí íocaíochtaí todhchaí féideartha don Aontas iad dliteanais theagmhasacha agus féadfaidh siad eascirt as teagmhais a tharla roimhe seo nó gealltanais atá ceangailteach ó thaobh dlí de a rinneadh ach a bhraithfidh ar theagmhais sa todhchaí nach bhfuil faoi smacht iomlán an Aontais. Baineann siad go príomha le ráthaíochtaí a tugadh agus le rioscaí dlí. **Bheadh gach dliteanas teagmhasach, seachas na cinn siúd a bhaineann le fíneálacha, ráthaíochtaí agus ionstraimí airgeadais suas go dtí an leibhéal a chumhdaítear le cistí (féach nóta 2.4.2.1) maoinithe, dá mbeidís dlite, ag buiséad an Aontais (agus Ballstáit an Aontais dá réir sin) sna blianta amach romhainn.**

Chun tuilleadh faisnéise a fháil maidir le ráthaíochtaí bhuiséad an Aontais a tugadh chun iasachtaíocht NGEU agus cúnaimh airgeadais a chumhdach, féach nóta 2.4.1.1, chomh maith le nóta 2.11.1.1. Nochtadh an fhaisnéis sin roimhe seo faoin roinn seo ach toisc go mbraithfeadh aon ghlaao ar na ráthaíochtaí sin ar mhainneachtain na n-iasachtaí a deonaíodh, a chuirtear i láthair ar bhonn níos mionsonraithe i nóta 2.4.1.1 meastar go bhfuil sé níos ábhartha an fhaisnéis sin a chur i láthair ansin.

4.1. Ráthaíochtaí arna dtabhairt ag buiséad an Aontais

4.1.1. Ráthaíochtaí a thugtar faoi chlár ráthaíocht bhuiséadach an Aontais (ainmniúil)

EUR milliún

	31.12.2022			Sócmhainní a ndéantar foráil dóibh*
	Uasteorain	Sínithe	Eisíochta	
Ráthaíochtaí ELM BEI	30 599	30 599	20 909	2 710
Ráthaíocht CEIS	25 793	24 615	21 084	8 571
Ráthaíocht CEFI	1 176	522	446	728
Ráthaíocht InvestEU	21 280	2 108	324	1 722
Ráthaíocht do ghníomhaíochtaí seachtracha NDICI	27 020	4 515	156	1 067
Iomlán	105 869	62 359	42 919	14 798

* Cumhdaítear le EUR 2.7 billiún de shócmhainní, a ndéantar foráil dóibh le haghaidh ráthaíochtaí BEI, iasachtaíocht faoi MFA oidhreacht agus Euratom chomh maith (féach nóta 4.1.2).

	31.12.2021			Sócmhainní a ndéantar foráil dóibh*
	Uasteorain	Sínithe	Eisíochta	
Ráthaíochtaí ELM BEI	33 026	33 026	20 835	2 700
Ráthaíocht CEIS	25 826	24 730	20 358	8 602
Ráthaíocht CEFI	1 391	611	535	796
Ráthaíocht do ghníomhaíochtaí seachtracha NDICI	200	200	200	–
Iomlán	60 442	58 566	41 928	12 098

* Cumhdaítear le EUR 2.7 billiún de shócmhainní, a ndéantar foráil dóibh le haghaidh ráthaíochtaí BEI, iasachtaíocht faoi MFA oidhreacht agus Euratom chomh maith (féach nóta 4.1.2).

Taispeántar sna táblaí thuas a mhéad atá buiséad an Aontais neamhchosanta ar íocaíochtaí féideartha sa todhchaí atá nasctha le ráthaíochtaí arna dtabhairt don ghrúpa BEI nó d'institiúidí airgeadais eile. Léiríonn méideanna eisíochta na méideanna atá tugtha do thairbhíthe críochnaitheacha cheana féin agus áirítear ar mhéideanna sínithe an t-airgead eisíochta seo móide comhaontuithe le tairbhíthe nó idirghabhálaithe airgeadais a bhí sínithe ach nach raibh eisíochta go fóill ag deireadh na bliana (EUR 19 440 milliún). Léiríonn an uasteorainn an ráthaíocht iomlán a gealladh le buiséad an Aontais, agus a Bhallstáit dá réir sin, go gcumhdóidh siad iad, ós rud é nach mór oibríochtaí atá údaraithe lena síniú ach nach bhfuil sínithe go fóill (EUR 43 510 milliún) a chur san áireamh chun an neamhchosaint uasta a bheidh os comhair an Aontais an 31 Nollaig 2022 a nochtadh.

Tugtar tacaíocht do chlár ráthaíochta bhuiséadaí le soláthair a dhéantar de réir a chéile ón mbuiséad agus a choinnítear sa Chiste don Soláthar Coiteann ('CPF') mar chúlchiste leachtachta chun glaonna

ráthaíochta sa todhchaí a chumhdach (féach nóta **2.4.2.1**). EUR 14 798 milliún a bhí sna méideanna a soláthraíodh an 31 Nollaig 2022 (2021: EUR 12 098 milliún). Féach nóta **6.2** le haghaidh na mbeart a cuireadh i bhfeidhm chun a áirithiú go bhfuil an soláthar leordhóthanach chun na glaonna ráthaíochta a chumhdach sa mheántéarma. Bheadh ar aon bhuiséad sa todhchaí aon chaillteanais a thabhaítear faoi na cláir ráthaíochta buiséadaí, os cionn an tsoláthair a chuirtear ar leataobh, a chumhdach.

Ráthaíochtaí ELM BEI

Ráthaíonn buiséad an Aontais iasachtaí arna síniú agus arna ndeonú ag BEI ó acmhainní dílse BEI le tríú tíortha. An 31 Nollaig 2022, EUR 20 909 milliún a bhí i méid na n-iasachtaí gan íoc agus a bhí cumhdaithe ag ráthaíocht an Aontais. Ráthaíonn buiséad an Aontais:

- EUR 20 482 mhilliún trí urrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha de CPF; agus
- EUR 427 milliún díreach le haghaidh iasachtaí arna ndeonú do Bhallstáit roimh aontachas.

Áirítear ar na ráthaíochtaí a bhí tugtha faoin 31 Nollaig 2022 tá EUR 2.1 billiún in iasachtaí a bhí sínithe ach nach raibh eisíoctha dá bhfuil eisíocaíochtaí sa todhchaí faoi choinníoll fhormheas an Aontais.

Tá ráthaíocht shainordú iasachtaithe sheachtraigh an Aontais a bhaineann le hiasachtaí arna ndeonú ag BEI teoranta do 65 % de na hiarmhéideanna gan íoc le haghaidh comhaontuithe a síníodh tar éis 2007 (sainorduithe 2007-2013 agus 2014-2021). Maidir le comhaontuithe a rinneadh roimh 2007, tá ráthaíocht an Aontais teoranta do chéatadán d'uasteorainn na línte creidmheasa a údaraítear, 65 % i bhformhór na gcásanna, ach d'fhéadfadh 70 %, 75 % nó 100 % a bheith i gceist freisin. I gcás nach sroichtear an uasteorainn, cumhdaíonn ráthaíocht an Aontais an méid iomlán.

Le Cinneadh (AE) 2018/412, cuireadh sainordú iasachta eárnála príobháidí le haghaidh tionscadail, a bhfuil sé mar aidhm acu cur le hathléimneacht eacnamaíoch fhadtéarmach dídeanaithe, imirceach, pobail aíochta agus pobail idirthurais, faoi Thionscnamh Athléimneachta BEI ('ERI'). Íoctar le buiséad an Aontais as an riosca a thógtar i ndáil le ráthaíochtaí a dheonaítear le haghaidh oibríochtaí maoinithe BEI faoi Shainordú Príobháideach ERI, a mhíníonn an phréimh infhaighte le haghaidh ráthaíocht ELM, ar ráthaíocht nach n-íoctar luach saothair ina leith seachas sin (féach nóta **2.11.2**).

Ba é sainordú ELM 2014-2020, a chuaigh in éag in 2021, an sainordú deireanach faoin gCiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha. Tá an sainordú nua BEI cumhdaithe ag an Ráthaíocht do Ghníomhaíochtaí Seachtracha arna cur ar bun ag Rialachán NDICI.

Déantar íocaíochtaí ráthaíocht an Aontais ó urrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha de CPF. Le linn 2022, íocadh EUR 190 milliún i nglanna ráthaíochta, glan ar aisghabhálacha, amach (2021: EUR 93 mhilliún).

Ráthaíocht an Chiste Eorpaigh le haghaidh Infheistíochtaí Straitéiseacha (CEIS)

Is tionscnamh é CEIS a bhfuil sé mar aidhm aige acmhainn rioscúil Ghrúpa BEI a mhéadú trí bhithin BEI a chumasú a infheistíochtaí san Aontas a leathnú. Is é is cuspóir do CEIS tacaíocht a thabhairt d'infheistíochtaí breise san Aontas agus rochtain ar airgeadas do chuideachtaí beaga. Soláthraíonn buiséad an Aontais ráthaíocht de suas le EUR 26 bhilliún ('ráthaíocht CEIS agus an Aontais') faoi chomhaontú idir an tAontas agus BEI, dá ngairtear 'Comhaontú CEIS' anseo feasta, chun BEI a chosaint ar chaillteanais fhéideartha a d'fhéadfadh a bheith acu de bharr a oibríochtaí airgeadais agus infheistíochta.

Déantar oibríochtaí CEIS laistigh de dhá ionú: an tIonú Bonneagair agus Nuálaíochta (IIW) arna chur chun feidhme ag BEI (ráthaíocht CEIS agus an Aontais de EUR 19 250 milliún) agus Tairseach FBM (SMEW) arna cur chun feidhme ag CEI (ráthaíocht CEIS agus an Aontais de EUR 6 750 milliún), a bhfuil punann fiachais agus punann gnáthscaireanna acu araon. Gníomhaíonn CEI faoi chomhaontú le BEI ar bhonn ráthaíocht BEI, a fhrithráthaítear faoi Ráthaíocht CEIS agus an Aontais faoi Chomhaontú CEIS. Chun éifeachtúlacht Ráthaíocht an Aontais a fheabhsú agus chun a hacmhainn rioscúil a mhéadú, tháinig dhá phunann fiachais CEIS i bhfeidhm in 2022. Déantar aon ghlaó ráthaíochta agus aisghabhálacha a leithdháileadh idir CEIS agus Ráthaíocht InvestEU bunaithe ar leithdháiltí ráthaithe éifeachtacha.

Tá róil faoi leith ag an Aontas agus BEI laistigh de CEIS. Tá CEIS bunaithe laistigh de BEI, a mhaoiníonn na hoibríochtaí (fiachas agus infheistíochtaí cothromais), agus a fhaigheann na cistí a bhfuil gá leo ar mhargaí caipitil ar iasacht chun é sin a dhéanamh. Déanann Grúpa BEI na cinntí infheistíochtaí go neamhspleách agus bainistíonn sé oibríochtaí i gcomhréir lena rialacha agus a nósanna imeachta. Soláthraíonn an tAontas an ráthaíocht le haghaidh na n-oibríochtaí sin, agus cumhdaíonn sé na caillteanais a thabhaíonn BEI suas le huasteorainn na ráthaíochta seo.

Chun a áirithiú go mbíonn na hinfeistíochtaí a dhéantar faoi CEIS dírithe ar an gcuspóir sonracha a bhaineann le dul i ngleic le teipeanna margaidh agus chun a áirithiú go bhfuil siad incháilithe do chosaint ráthaíocht an Aontais, cuireadh struchtúr rialachais tiomnaithe i bhfeidhm, lena n-áirítear Coiste Infheistíochta de shaineolaithe neamhspleacha a dhéanann scrúdú ar gach tionscadal a mholann BEI faoi

IIW maidir lena incháilitheacht i leith chumhdach ráthaíochta an Aontais agus Bord Stiúrtha CEIS a áirithíonn formhaoirseacht ar an gclár.

Toisc nach gcomhlíontar na critéir rialála agus na ceanglais chuntasaíochta le haghaidh comhdhlúthúcháin faoi rialacha cuntasaíochta an Aontais (agus IPSAS), ní chuirtear na sócmhainní ráthaithe ábhartha san áireamh i gcuntais bhliantúla chomhdhlúthaithe an Aontais.

Cuirtear ráthaíocht an Aontais a dheonaítear do Ghrúpa BEI faoi CEIS san áireamh mar dhliteanas ráthaíochta airgeadais i leith phunann fiachais IIW agus phunann fiachais SMEW (féach nóta **2.11.2**) agus mar dhíorthach (sócmhainn airgeadais nó dliteanas airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh) i gcás an dá phunann gnáthscaireanna (féach nóta **2.4.2.2**). Áirítear le ráthaíocht CEIS a thugtar oibríochtaí chláir COSME, H2020, CCS LGF agus EaSI don chuid a chumhdaítear le ráthaíocht CEIS agus an Aontais faoi phunann fiachais SMEW.

Le linn 2022, íocadh EUR 21 mhilliún de ghlanghlaonna ráthaíochta amach ó urrann an Chiste Ráthaíochta CEIS de CPF (2021: nialas).

An Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe (CEFI)

Is tionscnamh é an Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe, arna bhunú le Rialachán CEFI, a bhfuil sé mar aidhm aige tacaíocht a thabhairt d'infheistíochtaí san Afraic agus i gComharsanacht na hEorpa mar bhealach chun cur le baint amach na forbartha inbhuanaithe agus chun aghaidh a thabhairt ar na bunchúiseanna socheacnamaíocha sonracha a bhaineann leis an imirce. Faoi Rialachán CEFI, údaráíodh an tAontas chun ráthaíochtaí de EUR 1.5 billiún a chur ar fáil (arna méadú tuilleadh le ranníocaíochtaí seachtracha) do chomhpháirtithe cur chun feidhme le haghaidh a n-oibríochtaí infheistíochta agus maoinithe, chun a rioscaí infheistíochta a laghdú. Tacaíonn CPF le Ráthaíocht CEFI – féach nóta **2.4.2.1**. Amhail an 31 Nollaig 2022, bhí 17 gcomhaontú ráthaíochta CEFI i bhfeidhm agus bhí uasteorainn chumhdaigh ráthaíochta iomlán de EUR 1 176 mhilliún ann, agus EUR 522 mhilliún a bhí i méid iomlán na n-oibríochtaí gan íoc a shínigh na contrapháirtithe agus a ráthaigh an tAontas faoi na comhaontuithe sin. Maidir le ceann de na comhaontuithe ráthaíochta CEFI (lenar bhain uasteorainn ráthaíochta de EUR 145 mhilliún), cás ina ráthaíonn an tAontas leordhóthanacht chaipitil ciste fálaíthe airgeadra, i gcás glao ráthaíochta tá an ceart aisíocaíochta ag an Aontas scaireanna den chiste ar luach an mhéid a íocadh a fháil.

Ráthaíocht do ghníomhaíochtaí seachtracha NDICI

Le Rialachán (AE) 2021/947 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Meitheamh 2021 bunaíodh an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – an Eoraip Dhomhanda (an 'Ionstraim'), lena n-áirítear an Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe Plus ('CEFI+') agus an Ráthaíocht do Ghníomhaíochtaí Seachtracha, don tréimhse 2021-2027 de CAI. Tá sé mar aidhm ag Rialachán NDICI comhleanúnachas agus éifeachtacht ghníomhaíochtaí seachtracha an Aontais a mhéadú agus, ar an gcaoi sin, feabhas a chur ar chur chun feidhme na mbeartas éagsúil gníomhaíochta seachtraí.

Tacaíonn an Ráthaíocht do Ghníomhaíochtaí Seachtracha le hoibríochtaí CEFI+ a chumhdaítear le ráthaíochtaí buiséadacha, cúnamh macrairgeadais agus iasachtaí do thríú tíortha. Tacaíonn CPF leis – féach nóta **2.4.2.1**.

Amhail an 31 Nollaig 2022 bhí 6 chomhaontú ráthaíochta buiséadaí sínithe agus gan íoc, lenar bhain uasteorainn iomlán de EUR 27.0 billiún, lena n-áirítear comhaontú ráthaíochta (comhaontú a tháinig i ndiaidh chlár ELM) a síníodh le BEI in Aibreán 2022 le haghaidh uasteorainn iomlán suas le EUR 26.7 billiún. Faoin gcomhaontú sin bhí oibríochtaí de EUR 4.5 billiún sínithe faoin 31 Nollaig 2022, agus bhí EUR 156 mhilliún de sin eisíochta.

Ráthaíocht InvestEU

Le Rialachán InvestEU, (AE) 2021/523, cuirtear ar chumas an Choimisiúin suas le EUR 26.2 billiún a sholáthar i ráthaíochtaí chun tacú le maoiniú agus infheistiú institiúidí airgeadais. Is é is aidhm dó sin cabhrú le cuspóirí an Aontais a bhaint amach i gceithre bheartas sheachtracha: Bonneagar inbhuanaithe, Nuálaíocht agus digitíú maidir le taighde, Cuideachtaí beaga agus meánmhéide, agus Infheistíocht shóisialta agus scileanna. Tá airgead á chur i leataobh de réir a chéile ag an gCoimisiún ('soláthar') ó bhuiséad InvestEU sa chiste don soláthar coiteann chun maolán caipitil a chruthú le haghaidh glaonna ráthaíochta. Tá an ráta soláthair socraithe ag Rialachán InvestEU ag 40 % de ráthaíocht an Aontais an 31 Nollaig 2022.

I Márta 2022, shínigh an Coimisiún an chéad chomhaontú ráthaíochta InvestEU le Grúpa BEI le haghaidh uasteorainn iomlán de EUR 19.6 billiún, a méadaíodh tuilleadh faoi EUR 0.3 billiún ag teacht ó chlár iomadúla an Aontais in éineacht le ráthaíocht InvestEU (oibríochtaí measctha). Amhail an 31 Nollaig 2022, chumhdaigh ráthaíocht an tAontas oibríochtaí sínithe ar mhéid iomlán de EUR 2.1 billiún,

agus bhí EUR 324 mhilliún de sin eisíochta. Thairis sin, bhí cúig chomhaontú ráthaíochta le comhpháirtithe cur chun feidhme eile tugtha i gcrích ar mhéid iomlán de EUR 1.4 billiún, nach raibh aon oibríocht ráthaithe ann ina leith faoin tráth sin.

Anuas ar bhuiséad an Aontais, is féidir le Ballstáit agus tíortha LEE ranníocaíocht a dhéanamh le clár InvestEU óna mBeartas Comhtháthaithe, RRF nó cistí náisiúnta. Is méid breis ráthaíochta Aontais é sin lena ngabhann ráta soláthair a shocraítear de réir an cháis. Síníonn an Coimisiún comhaontú ranníocaíochta leis an mBallstát nó an tír LEE ar dtús agus ansin síníonn sé comhaontú ráthaíochta le comhpháirtí cur chun feidhme. Amhail an 31 Nollaig 2022, bhí comhaontuithe ranníocaíochta sínithe ag an gCoimisiún le 5 Bhallstát le haghaidh EUR 1.7 billiún (a mbaineann EUR 0.3 billiún de sin le ráthaíochtaí droim-le-droim) ach ní raibh comhaontuithe ráthaíochta sínithe aige le comhpháirtithe cur chun feidhme.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

I gcomhréir le hAirteagal 143 den Chomhaontú um Tharraingt Siar, beidh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas maidir leis an Aontas as a sciar de dhliteanais airgeadais theagmhasacha a bhaineann le CEIS, CEFI agus oibríochtaí sainordaithe iasachtaithe sheachtraigh BEI arna gceadú faoi dháta an tarraingthe siar, 31 Eanáir 2020. Ceanglaítear le hAirteagal 143, i gcás glao ráthaíochta le haghaidh oibríocht airgeadais a ceadáidh roimh dháta na tarraingthe siar, go mbeadh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas maidir leis an Aontas as a sciar de na híocaíochtaí arna ndéanamh ag an Aontas faoi na hoibríochtaí sin, murabfh fhéidir sciar na Ríochta Aontaithe den soláthar a choinnítear sa chiste ráthaíochta, i gcás ina bhfuil sé seo ábhartha, a chumhdach.

Maidir le hiasachtaí a bhaineann le sainordú iasachtaithe sheachtraigh BEI (ELM), EUR 33.7 billiún a bhí i luach ráthaíocht bhuiséadach an Aontais ar dháta na tarraingthe siar, le haghaidh na n-oibríochtaí a ceadáidh faoi dháta na tarraingthe siar. An 31 Nollaig 2022 bhí sé sin athraithe go EUR 24.6 billiún (2021: EUR 27.6 billiún). EUR 3.1 billiún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den dliteanas teagmhasach seo an 31 Nollaig 2022 dá réir sin (31 Nollaig 2021: EUR 3.4 billiún). Mar a luaitear thuas, áfach, cumhdaítear aon mhainneachtain maidir leis na hiasachtaí sin le hurrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha de CPF agus ní ghlaofaí méideanna ón Ríocht Aontaithe ach amháin mura mbeadh soláthar na Ríochta Aontaithe don chiste seo, EUR 305 milliún an 31 Nollaig 2022, leordhóthanach.

Maidir le hoibríochtaí CEIS, EUR 23.5 billiún a bhí i luach ráthaíocht bhuiséadach an Aontais ar dháta na tarraingthe siar, le haghaidh na n-oibríochtaí a ceadáidh faoi dháta na tarraingthe siar. An 31 Nollaig 2022 bhí sé sin athraithe go EUR 18.6 billiún (2021: EUR 18.8 billiún). EUR 2.3 billiún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den dliteanas teagmhasach sin an 31 Nollaig 2022 dá réir sin. Cumhdaítear aon ghlaao ráthaíochta faoi CEIS le hurrann an chiste ráthaíochta CEIS de CPF ar dtús, agus ní ghlaofaí méideanna ón Ríocht Aontaithe ach amháin mura mbeadh soláthar na Ríochta Aontaithe don chiste seo, EUR 1.0 billiún an 31 Nollaig 2022, leordhóthanach.

Toisc nach raibh aon oibríocht ceadaithe ag na comhpháirtithe cur chun feidhme i ndáil le Ráthaíocht CEFI roimh dháta na tarraingthe siar, níl aon oibleagáid ag an Ríocht Aontaithe anseo.

EUR 51 mhilliún (EUR 34 mhilliún le haghaidh CEIS agus EUR 17 milliún le haghaidh ELM) a bhí i sciar na Ríochta Aontaithe de na híocaíochtaí in 2022 le haghaidh na n-oibríochtaí a ceadáidh ar dháta na tarraingthe siar, nó ina dhiaidh, agus suas go dtí an 31 Nollaig 2022, rud a laghdaigh soláthar na Ríochta Aontaithe go comhfhreagrach. EUR 313 mhilliún atá sa mhéid atá dlite don Ríocht Aontaithe in 2023 (féach nóta 2.6.1.2).

4.1.2. Ráthaíochtaí a thugtar faoi chlár ionstraimí airgeadais an Aontais (ainmniúil)

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Fís 2020</i>	2 649	2 590
<i>An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa</i>	648	568
<i>COSME</i>	674	782
<i>Eile</i>	604	653
Iomlán	4 576	4 593

Cuirtear i láthair leis na méideanna sa tábla thuas méideanna ainmniúla gan íoc na ráthaíochtaí a tugadh faoi chlár ionstraimí airgeadais an Aontais.

Mar a léirítear in Airteagal 210(1) RA, sárófar leis an gcaiteachas buiséadach atá nasctha le hionstraim airgeadais agus le dliteanas airgeadais an Aontais **i gcás ar bith méid an ghealltanais bhuiséadaigh ábhartha a rinneadh ina leith**, agus eisiafar ar an gcaoi sin dliteanas a d'fhéadfadh a bheith ann do bhuiséad an Aontais. Sa chleachtas, ciallaíonn sé sin go bhfuil contrapháirtí ag na dliteanas seo ar thaobh sócmhainní an chlár chomhardaithe nó go gcumhdaítear iad le gealltanais bhuiséadacha gan íoc nár cláraíodh mar chaiteachas go fóill.

Cuimsítear le Saoráid Ráthaíochta Iasachta COSME (LGF) ráthaíochtaí a bhfuil uasteorainneacha orthu le haghaidh punann lena ngabhann maoiniú fiachais de riosca níos airde (iasachtaí den chuid is mó) arna dtairiscint ag idirghabhálaithe airgeadais do FBManna. Cuireann CEI LGF COSME chun feidhme thar ceann an Aontais.

Chun tuilleadh sonraí a fháil maidir le Fís 2020 agus an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa féach nóta **2.4.2.1** freisin.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

Maidir le dliteanas theagmhasacha an Aontais as méideanna a ceadaíodh faoi dháta an tarraingt siar i ndáil le hionstraimí airgeadais an Aontais, lena n-áirítear iad siúd a thugtar thuas, dá dtiocfadh aon cheann de na theagmhais sin chun cinn, bheidís cumhdaithe le buiséad an Aontais ag úsáid airgid a choimeádtar i gcuntais mhuiníneacha. Dá réir sin, i bprionsabal, ní ghlaofaí aon mhéid ón Ríocht Aontaithe seachas a sciar i RAL buiséad a dtugtar breac-chuntas air faoi Airteagal 140 den Chomhaontú um Tharraingt Siar – féach nóta **2.6.1.2**.

4.2. Dliteanas theagmhasacha a bhaineann le cásanna dlí

4.2.1. Cásanna dlí i réimse na bhfíneálacha

EUR 2 990 milliún a bhí sna dliteanas theagmhasacha a bhain le fíneálacha an 31 Nollaig 2022 (2021: EUR 2 111 mhilliún). Baineann na méideanna seo go príomha le fíneálacha arna ngearradh ag an gCoimisiún mar gheall ar sháruithe ar rialacha iomaíochais atá íoctha go sealadach ag na cuideachtaí, ar gearradh fíneálacha orthu, agus i gcás inar taisceadh achomharc nó i gcás nach eol cé acu a rinneadh achomharc nó nach ndearnadh. Coinneofar an dliteanas teagmhasach go dtí go mbeidh cinneadh ón gCúirt Bhreithiúnais críochnaitheach nó go dtí dul in éag na tréimhse le haghaidh achomhairc. Tá ús a shaothraítear ar íocaíochtaí sealadacha san áireamh i dtoradh eacnamaíoch na bliana agus mar dhliteanas teagmhasach freisin chun éiginnteacht theidíocht an Choimisiúin i ndáil leis na méideanna seo a léiriú.

Dá gcaillfeadh an tAontas aon cheann de na cásanna a bhaineann le fíneálacha a ghearrtar, tabharfar na méideanna a fuarthas go sealadach ar ais do na cuideachtaí gan tionchar buiséadach. Ní aithnítear méid na bhfíneálacha mar ioncam buiséadach go dtí go bhfuil na fíneálacha cinntitheach (Airteagal 107 FR).

Baineann an méadú EUR 1.2 billiún go príomha le fáil íocaíochta sealadaí ó chuideachta ar gearradh fíneáil uirthi (EUR 0.9 billiún) a tharraing siar a ráthaíocht in 2022 chun íocaíocht airgid thirim a chur ina ionad.

4.2.2. Cásanna dlí eile

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
Talmhaíocht	194	79
Comhtháthú	–	210
Eile	2 909	1 153
Iomlán	3 103	1 443

Talmhaíocht

Is dliteanas theagmhasacha maidir leis na Ballstáit iad seo atá nasctha le CERT agus cinntí comhréireachta forbartha tuaithe ar feitheamh breithiúnais ón gCúirt Bhreithiúnais. Braithfidh cinneadh

mhéid críochnaitheach an dliteanais agus an bhliain ina ngearrfar éifeacht na n-achomharc rathúil ar an mbuiséad ar fhad an nós imeachta os comhair na Cúirte.

Comhtháthú

Is dliteanais theagmhasacha maidir leis na Ballstáit iad sin a bhaineann le gníomhaíochtaí faoin mbeartas comhtháthaithe atá ag feitheamh le dáta éisteachta béil nó ar feitheamh breithiúnais ón gCúirt Bhreithiúnais.

Cásanna dlí eile

Baineann an ceannteideal seo le caingne i leith damáistí atá á dtógáil in aghaidh an Aontais i láthair na huaire, díospóidí dlí agus costais mheasta dlí eile. Ba cheart a thabhairt faoi deara i gcás caingne i leith damáistí faoi Airteagal 340 CFAE, nach mór don iarratasóir sárú atá tromchúiseach go leor ar thaobh na hinstiúide ar an smacht reachta atá ceaptha chun cearta a thabhairt do dhaoine, fiordhíobháil arna fulaingt ag an iarratasóir, agus nasc cúisíoch díreach idir an ghníomhaíocht neamhdhleathach agus an díobháil a léiriú. Baineann an méadú suntasach, i gcomparáid le deireadh na bliana roimhe sin, go príomha le hachomharc ar éileamh ar dhamáistí in aghaidh an Choimisiúin i ndáil le cinneadh toirmisc cónasctha, éileamh a díbheadh, cás ina mbaineann an méid a nochtadh leis an méid a éilíodh, in éagmais meastachán iontaofa.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

Faoi Airteagal 147 den Chomhaontú um Tharraingt Siar, beidh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas as a sciar de na híocaíochtaí a éilítear chun dliteanais theagmhasacha an Aontais a bheidh dlite i ndáil le cásanna dlí a bhaineann le leasanna airgeadais an Aontais a dhíscaoileadh, ar choinníoll nár tharla na fíorais atá mar bhonn faoi ábhar na gcásanna sin tráth nach déanaí ná 31 Nollaig 2020. EUR 384 milliún atá i neamhchosaint uasta mheasta na Ríochta Aontaithe (2021: EUR 179 milliún). Maidir le cásanna dlí ina meastar gur dócha go n-íocfaí méideanna ó bhuiséad an Aontais (féach nóta **2.10**), cuirtear sciar na Ríochta Aontaithe san áireamh mar chuid den mhéid foriomlán atá dlite ón Ríocht Aontaithe – féach sonraí faoi nóta **2.6.1.2**.

4.3. SÓCMHAINNÍ TEAGMHASACHA

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Ráthaíochtaí a fuarthas:</i>		
<i>Ráthaíochtaí feidhmíochta</i>	282	287
<i>Ráthaíochtaí eile</i>	6	8
<i>Sócmhainní teagmhasacha eile</i>	19	98
Iomlán	307	393

Iarrtar ráthaíochtaí um fheidhmíocht lena áirithiú go gcomhlíonann tairbhíthe chistiúchán an Aontais oibleagáidí a gcuid conarthaí leis an Aontas.

5. GEALLTANAIS BHUISÉADACHA AGUS DHLÍTHIÚLA

Soláthraítear leis an nóta seo faisnéis maidir leis an nós imeachta buiséadach agus riachtanais cistiúcháin sa todhchaí agus ní sholáthraítear leis faisnéis maidir le dliteanais atá ann an 31 Nollaig 2022.

Sainítear leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI), arna chomhaontú ag na Ballstáit, na cláir agus leagtar amach leis uasteorainneacha ceanteidil le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí agus an méid iomlán le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a bhféadfaidh an tAontas gealltanais bhuiséadacha agus dhlíthiúla a dhéanamh laistigh díobh, agus íocaíochtaí a dhéanamh ar feadh tréimhse 7 mbliana – féach tábla 1.1 sna nótaí a ghabhann leis na tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach.

Comhfhreagraíonn gealltanais dhlíthiúla do chlár, tionscadail, comhaontuithe nó conarthaí a shínítear, lena mbíonn an tAontas ceangailte ó thaobh dlí de. Is gníomh é gealltanais dlíthiúil lena ndéanann an t-oifigeach údarúcháin oibleagáid, nó lena mbunaíonn sé oibleagáid, (don Aontas) a bhíonn muirear mar thoradh air (Airteagal 2(37) FR).

I bprionsabal, déantar gealltanais buiséadach roimh an ngealltanais dlíthiúil, ach i gcás roinnt clár/tionscadal ilbhliantúil a mhalairt atá ann agus déantar na gealltanais bhuiséadacha ábhartha i dtráthchodanna bliantúla, thar bhlianta iomadúla, nuair a dhéanann an bunghníomh foráil dó sin. Mar shampla, ar mhaithe le comhtháthú, déanann Airteagal 86 de Rialachán na bhForálacha Coitianta (RFC) (Rialachán (AE) 2021/1060) foráil gur gealltanais dlíthiúil de réir bhrí an Rialacháin Airgeadais a bheidh i gcinneadh an Choimisiúin a ghlacann clár ach go ndéanfar gealltanais bhuiséadacha an Aontais i leith gach cláir i dtráthchodanna bliantúla le haghaidh gach ciste le linn na tréimhse idir 1 Eanáir 2021 agus 31 Nollaig 2022. D'fhéadfaidh bunús dlí eile a bheith i bhforálacha den chineál céanna. Ar an gcúis seo, d'fhéadfaí go mbeadh méideanna ann, a bhfuil gealltanais dlíthiúil tugtha ag an Aontas iad a íoc, ach nach bhfuil an gealltanais buiséadach tugtha go fóill – féach nóta 5.2 thíos.

Má tá an gealltanais buiséadach tugtha ach nach bhfuil na híocaíochtaí déanta fós, tugtar 'Reste à Liquider' (RAL) ar mhéid na ngealltanais le híoc. Is féidir leis seo clár nó tionscadail a léiriú, cinn ilbhliantúla go minic, a shínítear agus dá ndéanfar íocaíochtaí sna blianta sa todhchaí. Léiríonn siad oibleagáidí íocaíochta do na blianta sa todhchaí. Toisc go n-ullmhaítear na ráitis airgeadais ar bhonn fabhráithe, cé go n-ullmhaítear tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach ar bhonn airgid thirim, tá cuid den mhéid foriomlán atá le híoc (RAL) cláraithe mar chaiteachas agus aithnítear é mar dhliteanas ar an gclár comhardaithe (féach nótaí 2.12 agus 2.13). Tá ríomh na gcaiteachas sin bunaithe ar éilimh ar chostas/ar shonraisc a fuarthas nó ar chur chun feidhme measta cláir nó tionscadail i gcás nach bhfuil aon fhógra tugtha don Aontas maidir le héilimh faoin dáta tuairiscithe. Nuair a bheidh na híocaíochtaí a bhaineann le RAL déanta, dí-aithneofar an dliteanas ar an gclár comhardaithe. Ní chuirtear an chuid de RAL nach bhfuil cláraithe mar chaiteachas go fóill san áireamh faoi dhliteanais. Nochtar é thíos ina ionad sin.

Léiríonn na nochtuithe thíos na méideanna an 31 Nollaig 2022, méideanna a bhfuil gealltanais tugtha ag an Aontas ina leith chun iad a íoc bunaithe ar chomhlíonadh comhaontuithe conarthacha agus tá sé beartaithe, dá bhrí sin, iad a chistiú le buiséad an Aontais sa todhchaí.

EUR milliún

	Nóta	31.12.2022	31.12.2021
Gealltanais bhuiséadacha le híoc nach bhfuil cláraithe mar chaiteachas go fóill	5.1	364 503	266 526
Gealltanais dhlíthiúla shuntasacha	5.2	406 284	135 181
Iomlán		770 787	401 707

5.1. GEALLTANAIS BHUISÉADACHA LE HÍOC NACH BHFUIL CLÁRAITHE MAR CHAITEACHAS GO FÓILL

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Gealltanais bhuiséadacha le híoc nach bhfuil cláraithe mar chaiteachas go fóill</i>	364 503	266 526

Is é RAL ('Reste à Liquider') de EUR 452 821 mhilliún an méid a nochtar thuas (féach tábla 6.4 sna tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach), lúide na méideanna ábhartha a cuireadh san áireamh mar dhliteanais ar an gclár comhardaithe agus mar chaiteachais sa ráiteas ar fheidhmíocht airgeadais. Is é atá in RAL buiséadach méid a léiríonn na gealltanais oscailte nach ndearnadh íocaíochtaí agus/nó saoradh ina leith go fóill. Is gnáth-iarmhairt de na cláir ilbhliantúla é sin. Baineann an méadú suntasach, i gcomparáid le 2021, le hinscríobh na ngealltanais buiséadach deireanach RRF (féach nóta 5.2 freisin).

Ba cheart a lua gur EUR 100.5 billiún a bhí i réamhíocaíochtaí réamh-mhaoinithe gan íoc an 31 Nollaig 2022 – féach nóta 2.5. Léiríonn sé seo gealltanais bhuiséadacha a íocadh, lenar laghdaíodh RAL, ach i gcás ina meastar gur leis an Aontas agus nach leis an tairbhí iad na méideanna íochta, go dtí go mbeidh na hoibleagáidí conarthacha ábhartha comhlíonta. Dá réir sin, níl siad cláraithe mar chaiteachas, mar an gcéanna le RAL nochta thuas.

5.2. GEALLTANAIS DHLÍTHIÚLA SHUNTASACHA

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>An Comhtháthú Eacnamaíoch, Sóisialta agus</i>	298 948	–
<i>Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol</i>	82 372	17 662
<i>Imirce agus Bainistiú Teorainneacha</i>	8 368	–
<i>Gealltanais tacaíochta neamh-inaisíochta RRF (NGEU)</i>	–	99 530
<i>ITER</i>	5 855	6 121
<i>Cláir Spáis</i>	3 548	4 189
<i>Comhaontuithe iascaigh</i>	265	412
<i>HorizonEU</i>	322	382
<i>EURATOM</i>	362	445
<i>Cúlchiste Coigeartaithe Brexit</i>	296	3 072
<i>An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa</i>	1 811	–
<i>Ciste Dlíthpháirtíochta an Aontais Eorpaigh</i>	700	–
<i>Gealltanais maidir le léas oibriúcháin</i>	2 539	2 492
<i>Gealltanais chonarthacha eile</i>	896	876
Iomlán	406 284	135 181

Léiríonn na méideanna seo na gealltanais dhlíthiúla fhadtéarmacha nár cumhdaíodh leis na leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí sa buiséad ag deireadh na bliana. Déanfar na hoibleagáidí ceangailteacha sin a bhuiséadú agus a íoc sna blianta amach romhainn.

Féadfar cláir thábhachtacha áirithe (féach thíos) a chur chun feidhme le tráthchodanna bliantúla de réir Airteagal 112(2) RA. Ligeann sé seo don Aontas gealltanais dhlíthiúla a dhéanamh (comhaontuithe deontais a shíniú, comhaontuithe tarmligin agus conarthaí soláthair) de bhreis ar leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí a bhíonn ar fáil i mbliain faoi leith. Dá bhrí sin, d'fhéadfaí go mbeadh méid suntasach den leithdháileadh foriomlán le haghaidh CAI reatha geallta cheana féin. Tá feidhm aige sin go háirithe i gcás na gclár a thuairiscítear thíos:

Cistí faoi bhainistíocht chomhroinnte

Is oibleagáidí dlíthiúla iad seo a bhfuil gealltanais tugtha ag an Aontas chun iad a íoc nuair a ghlactar na cláir oibríochtúla a bhaineann le bainistíocht chomhroinnte. An Cinneadh ón gCoimisiún lena nglactar clár oibríochtúil cinneadh maoinithe de réir bhrí Airteagal 110 RA agus a luaite a thabharfar fógra ina leith don Bhallstát lena mbaineann, is éard atá ann gealltanais dlíthiúil de réir bhrí an Rialacháin sin.

Deirtear in Airteagal 86 de Rialachán na bhForálacha Coitianta (RFC) le haghaidh cistí bainistíochta comhroinnte:

‘Déanfaidh an Coimisiún na gealltanais bhuiséadacha ón Aontas maidir le gach clár i dtráthchodanna bliantúla le haghaidh gach Ciste le linn na tréimhse idir an 1 Eanáir 2021 agus an 31 Nollaig 2027’.

Na méideanna a nochtar sna chéad thrí líne den tábla thuas, baineann siad le Ceannteideal 2 (An Comhtháthú Eacnamaíoch, Sóisialta agus Críochach), Ceannteideal 3 (Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol) agus Ceannteideal 4 (Imirce agus Bainistiú Teorainneacha) de CAI 2021-2027. Léirítear leo na méideanna gan íoc a dtabharfaidh an tAontas gealltanais ina leith agus ansin a íocfaidh tar éis an 31 Nollaig 2022.

Gealltanais tacaíochta neamh-inaisíochta NGEU (RFF)

Is príomhchlár de NGEU é RRF, Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh. Bunaíodh le Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 í. Maoinítear léi athchóirithe agus infheistíochtaí sna Ballstáit ó thús phaindéim an choróinvíris i mí Feabhra 2020 go dtí 2026. Údaraítear le hAirteagal 23 de Rialachán (AE) 2021/241 úsáid tráthchodanna bliantúla. Maidir leis na gealltanais dhlíthiúla a bhí sínithe suas go dtí an 31/12/2022 faoi chuimsiú an chláir sin, is ionann iad agus thart ar 70 % den mhéid foriomlán le haghaidh thacaíocht neamh-inaisíochta RRF, de réir airteagal 11 den Rialachán. Bhí siad go hiomlán cumhdaithe ag gealltanais bhuiséadach an 31 Nollaig 2022.

ITER – Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach Idirnáisiúnta

Tá sé beartaithe go gcumhdódh na gealltanais seo riachtanais cistiúcháin shaoráidí ITER síos go dtí 2027. Tugtar ranníocaíocht an Aontais (Euratom) le ITER Idirnáisiúnta tríd an nGníomhaireacht um Fhuinneamh Comhleá, lena n-áirítear na ranníocaíochtaí ó na Ballstáit agus ón Eilvéis. Léiríonn an méid seo an maoiniú ionchasach faoi CAI 2021-2027 a bhunaítear le Cinneadh (Euratom) 2021/281 ón gComhairle an 22 Feabhra 2021 lena leasaítear Cinneadh 2007/198/Euratom lena mbunaítear an Comhghnóthas Eorpach um ITER agus um Fhuinneamh Comhleá a Fhorbairt a údaraíonn úsáid tráthchodanna bliantúla. Cruthaíodh ITER chun saothrú saoráidí ITER a bhainistiú agus a spreagadh, chun an tuiscint phoiblí ar fhuinneamh comhleá a chur cinn, chomh maith le glacadh an phobail leis, agus chun aon ghníomhaíocht eile a bhfuil gá léi chun a chuspóir a bhaint amach a dhéanamh. Tá an tAontas agus tíortha éagsúla eile páirteach in ITER.

Cláir Spáis

Cuimsítear sa chlár spáis na comhpháirteanna a leanas: Galileo, EGNOS, Copernicus, GovaSatcom agus SSA. Ar na cinn is suntasaí díobh seo tá Galileo, atá ag forbairt Chóras Domhanda na hEorpa um Loingseoireacht Satailíte, agus Copernicus, a bhaineann le faireachán Eorpach na Cruinne. Tá na gealltanais sin déanta don tréimhse síos go dtí 2027. Bunaithe ar Rialachán (AE) 2021/696 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 (IO L 170/69) an 12 Bealtaine 2021), shínigh an Coimisiún comhaontuithe ranníocaíochta leis an nGníomhaireacht Eorpach Spáis (GES), EUMETSAT, Mercator agus an Lárionad Eorpach do Réamhaisnéisí Aimsire Meánraoin. Údaraítear le hAirteagal 11.6 de Rialachán (AE) 2021/696 úsáid tráthchodanna bliantúla.

Comhaontuithe iascaigh

Léiríonn siad sin gealltanais a rinneadh le tríú tíortha le haghaidh oibríochtaí faoi chomhaontuithe iascaigh idirnáisiúnta síos go dtí 2026. Tá na gealltanais a dhéantar bunaithe ar chinntí an Choimisiúin le haghaidh gach tríú tír (e.g. Comhaontú idir an tAontas agus Poblacht na Séiséal agus an Protocal Forfheidhmiúcháin a ghabhann leis; IO L60, 28.2.2020) agus féachtar orthu mar chonarthaí idirnáisiúnta sonracha ag a bhfuil cearta agus oibleagáidí ilbhliantúla.

Fís Eorpach

Is méideanna iad seo a ghealltar do chlár Fhís Eorpach le haghaidh gníomhaíochtaí réamhtheachtacha agus iartheachacha le haghaidh na n-urrann éagsúil spáis. Tá na gealltanais sin déanta don tréimhse síos go dtí 2027. Ar bhonn Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 (IO L 170/1 an 12 Bealtaine 2021), shínigh an Coimisiún comhaontú ranníocaíochta le CCE. Údaraítear le hAirteagal 12.8 de Rialachán (AE) 2021/695 úsáid tráthchodanna bliantúla.

EURATOM

Is clár é EURATOM atá bunaithe ar Rialachán (Euratom) 2021/765 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear Clár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach don tréimhse 2021-2025 lena gcomhlánaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht agus lena n-aisghairtear Rialachán (Euratom) 2018/1563 (IO L 167I, 12.05.2021, lch. 81). Le hAitheagal 4 den rialachán déantar foráil maidir le húsáid na dtráthchodanna bliantúla.

Is é cuspóir ginearálta an chlár taighde núicléach agus gníomhaíochtaí oiliúna núicléacha a shaothrú agus béim á cur ar fheabhsú leanúnach na sábháilteachta núicléiche, na slándála núicléiche agus na cosanta ar radaíocht, mar aon le baint amach chuspóirí Fís Eorpach a chomhlánú inter alia i gcomhthéacs an aistrithe fuinnimh. Soláthraítear le Clár Euratom deontais taighde le glaonna iomaíocha ar thograí agus do thairbhíthe ainmnithe.

Cúlchiste Coigeartaithe Brexit

Tá sé mar aidhm ag Cúlchiste Coigeartaithe Brexit (BAR) na hiarmhairtí eacnamaíocha agus sóisialta a bhaineann le tarraingt siar na Ríochta Aontaithe ón Aontas Eorpach i bhFeabhra 2020 a chomhrac. Bunaíodh le Rialachán (AE) Uimh. 2021/1755 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 6 Deireadh Fómhair 2021 é. Léiríonn an méid a nochtar na gealltanais dhlíthiúla atá le cur chun feidhme go fóill mar chuid de na bearta a dtugann Cúlchiste Coigeartaithe Brexit tacaíocht dóibh. Ní nochtar ach an chuid de na gealltanais dhlíthiúla nach bhfuil cumhdaithe le gealltanais bhuiséadacha go fóill anseo.

Ciste Dlúthpháirtíochta an Aontais Eorpaigh (CDAE)

Bunaíodh Ciste Dlúthpháirtíochta an Aontais Eorpaigh chun freagairt do mhórthubaistí nádúrtha agus dlúthpháirtíocht an Aontais a chur in iúl i dtaca le réigiúin san Eoraip ar bhuail tubaiste iad. Bunaíodh EUSF le Rialachán (CE) Uimh. 2012/2002 ón gComhairle an 11 Samhain 2002 agus leasaíodh é le Rialachán (AE) Uimh. 661/2014 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Bealtaine 2014 agus Rialachán (AE) Uimh. 461/2020 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30/03/2020. Léiríonn an méid a nochtar na gealltanais dhlíthiúla nach bhfuil cumhdaithe le gealltanais bhuiséadacha go fóill.

An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE2)

Tugann SCE2 cúnamh airgeadais do líonraí Tras-Eorpacha chun tacaíocht a thabhairt do thionscadail leasa choitinn in earnálacha an iompair, nateileachumarsáide agus na mbonneagar fuinnimh. Cumhdaítear leis na gealltanais dhlíthiúla le haghaidh chlár SCE tréimhse cur chun feidhme a théann idir 2021 agus 2027 le haghaidh Fhuinneamh SCE (agus féadfar síneadh a chur léi). Is é is bunús dlí na ngealltanais sin 'Rialachán (AE) 2021/1153 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 7 Iúil 2021 lena mbunaítear an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1316/2013 agus (AE) Uimh. 283/2014 (Téacs atá ábhartha maidir le LEE)' agus deirtear an méid seo a leanas in aitheagal 4.5 'Féadfar gealltanais bhuiséadacha maidir le gníomhaíochtaí ar faide ná 1 bhliain airgeadais amháin iad a roinnt ina dtráthchodanna bliantúla, ar feadh 2 bhliain nó níos faide'.

Gealltanais maidir le léas oibriúcháin

Is mar a leanas atá na méideanna íosta ar gealladh go n-íocfar iad de réir na gconarthaí foluiteacha le linn an téarma atá fágtha sna conarthaí léasa seo:

	Íocaíochtaí íosta léasa			Iomlán
	< 1 bhliain	1 - 5 bliana	> 5 bliana	
<i>Foirgnimh</i>	449	1 040	1 005	2 493
<i>Ábhair TF agus trealamh eile</i>	12	27	7	46
Iomlán	461	1 067	1 012	2 539

EUR milliún

I mí an Mhárta 2019, i gcomhthéacs fhógra na Ríochta Aontaithe maidir lena rún chun tarraingt siar ón Aontas, agus mar thoradh ar Rialachán (AE) 2018/1718 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Samhain 2018 lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 726/2004, aistríodh láthair shuíomh na Gníomhaireachta Leigheasra Eorpaí ó Londain go hAmstardam. An 2 Iúil 2019, rinne an Ghníomhaireacht comhaontú lena tiarna talún agus tá an t-áitreabh ligthe ar fholéas le fothionónta de réir coinníollacha a thagann leis na cinn siúd atá sa phríomhléas, lena n-áirítear téarma an fholéasa a mhairfidh go dtí éag phríomhléas na Gníomhaireachta Leigheasra Eorpaí i Meitheamh 2039.

Áirítear leis na méideanna a nochtar sa tábla thuas EUR 366 mhilliún atá dlite go fóill faoi chonradh an phríomhléasa. Tá coinne leis go bhfaighidh an fothionónta méid cothrom d'íocaíochtaí faoin bhfoléas nach féidir a chealú.

Gealltanais chonarthacha eile

Comhfhreagraíonn na méideanna atá sa nochtadh seo do na méideanna, ar tugadh gealltanais ina leith go n-íocfaí iad le linn théarma na gconarthaí. Baineann an méid is suntasaí atá anseo le conradh foirgnimh (JMO2 ón gCoimisiún i Lucsamburg (EUR 505 mhilliún)).

6. BAINISTÍOCHT RIOSCA AIRGEADAIS

Baineann na nochtuithe seo a leanas i dtaca le bainistíocht riosca airgeadais an Aontais leis an méid a leanas:

- Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh cúnamh airgeadais arna ndéanamh ag an gCoimisiún trí ghníomhaíochtaí NGEI, EFSM, BOP, MFA, SURE agus Euratom;
- Na hoibríochtaí státhchiste arna ndéanamh ag an gCoimisiún chun buiséad an Aontais a chur chun feidhme, lena n-áirítear fáil fineálacha;
- Sócmhainní a choimeádtar sa Chiste don Soláthar Coiteann le haghaidh ráthaíochtaí buiséadacha, in CEGC faoi leachtú agus i bpunann BUFI;
- Ionstraimí airgeadais arna maoiniú ag buiséad an Aontais; agus
- Cláir ráthaíochtaí buiséadacha an Aontais.

6.1. CINEÁLACHA RIOSCA AIRGEADAIS

Tá an tAontas nochtta do na príomhrioscaí airgeadais seo a leanas a eascraíonn as a ionstraimí airgeadais agus bainistíonn sé na rioscaí sin:

Is é riosca margaidh an riosca a luaineoidh luach cóir nó sreafaí airgid thirim sa todhchaí d'ionstraim airgeadais mar thoradh ar athruithe ar phraghsanna margaidh. Cuimsítear le riosca margaidh, an poitéinseal a bhaineann le cailleanas agus an poitéinseal a bhaineann le gnóthachain. Cuimsítear leis *riosca airgeadra*, *riosca an ráta úis* agus *praghasriosca eile* (amhail riosca cothromais):

- Is é *riosca airgeadra* an riosca go ndéanfaidh athruithe sna rátaí malairte difear d'oibríochtaí nó do luach infheistíochtaí an Aontais. Eascraíonn an riosca seo as an athrú i bpraghas airgeadra amháin i gcomparáid le hairgeadra eile;
- Is é *riosca an ráta úis* an fhéidearthacht go mbeadh laghdú ar luach urrúis, banna go háirithe, a tharlaíonn mar thoradh ar mhéadú ar rátaí úis. Go ginearálta, beidh praghsanna níos ísle de bhannaí rátaí seasta ann de bharr rátaí úis níos airde, agus *vice versa*; agus
- Is é *riosca praghas eile* an riosca go luaineoidh luach cóir nó sreafaí airgid thirim todhchaí ionstraime airgeadais de thoradh athruithe i bpraghsanna margaidh (seachas iad sin a eascraíonn as riosca ráta úis nó riosca airgeadra), cibé acu a tharlaíonn nó nach dtarlaíonn na hathruithe sin i ngeall ar fhachtóirí a bhaineann go sonrach leis an ionstraim airgeadais aonair nó lena eisitheoir, nó i ngeall ar fhachtóirí a dhéanann difear do na hionstraimí airgeadais comhchosúla uile a thrádáiltear sa mhargadh.

Is é **riosca creidmheasa** an riosca cailleanais de bharr neamh-íocaíocht féichiúnaí / iasachtaí i ndáil le hiasacht nó líne chreidmheasa eile (an bunairgead nó an t-ús nó an dá cheann acu) nó mainneachtain eile oibleagáid chonartha a chomhlíonadh. Áirítear leis na teagmhais mhainneachtana moill ar aisíocaíochtaí, athstruchtúrú aisíocaíochtaí an iasachtaí agus féimheacht.

Is é **riosca leachtachta** an riosca go mbeidh deacracht ar eintiteas de chuid an Aontais oibleagáidí a bhaineann le dliteanais airgeadais a réitítear trí sholáthar airgid thirim nó sócmhainne airgeadais eile a chomhlíonadh.

6.2. BEARTAIS UM BAINISTÍOCHT RIOSCA

Tomhas ionstraimí airgeadais

Ní dhéantar na haicmí a leanas de shócmhainní agus dliteanais airgeadais a thomhas ar luach cóir: airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim, iasachtaí, suimeanna infhaighte malairte seachas suimeanna infhaighte conartha ráthaíochta airgeadais nuair a aicmítear é mar shócmhainní airgeadais ag FVSD, iasachtaíocht, conarthaí ráthaíochta airgeadais agus dliteanais airgeadais eile arna dtomhas ar an gcostas

amúchta. Meastar gur neastachán réasúnach ar luach cóir na sócmhainní airgeadais agus na dliteanas airgeadais é a luach de réir na leabhar.

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh cúnamh airgeadais agus NGEU

Déanann an tAontas gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe de réir na Rialachán faoi seach ón gComhairle, na gCinntí faoi seach ón gComhairle agus ó Pharlaimint na hEorpa agus, más infheidhme, treoirlínte inmheánacha faoi seach. Forbraíodh lámhleabhair i scríbhinn maidir le nósanna imeachta a chumhdaíonn réimsí sonracha amhail iasachtaíocht agus iasachtaí agus úsáideann na haonaid oibriúcháin ábhartha iad. Aithnítear rioscaí airgeadais agus oibriúcháin, agus déantar meastóireacht orthu, agus seiceáiltear comhlíontacht le treoirlínte agus nósanna imeachta inmheánacha go tráthrialta.

Maoinítear oibríochtaí trína dtugtar iasachtaí seachas NGEU le hiasachtaíocht 'droim le droim', nach ngineann aon ráta oscailte úis ná suíomhanna airgeadra. Ní leanann na hiasachtaí arna soláthar faoi NGEU cur chuige droim le droim mar a leantar le hionstraimí eile um chúnamh airgeadais. Ina ionad sin, forbraíodh straitéis cistiúcháin éagsúlaithe do NGEU lena gceanglaítear réimse leathan ionstraimí cistiúcháin. Éilítear leis an straitéis éagsúlaithe cistiúcháin forbairt agus cur chun feidhme treoirlínte agus nósanna imeachta éifeachtúla um bainistíocht riosca le haghaidh ionstraim NGEU a théann i ngleic leis na rioscaí ábhartha ar bhonn laethúil.

Riosca Rialachais NGEU

Le tosú NGEU in 2021, cheap an Coimisiún Príomhoifigeach Riosca, bunaigh sé struchtúr rialachais iomchuí agus ghlac sé Beartas um Riosca Ardleibhéil agus um Chomhlíontacht ('HLRCP') lena gcomhdaítear iasachtaíocht, bainistíocht fiachais agus oibríochtaí iasachtaíochta NGEU ('oibríochtaí NGEU'). Cuimsítear faoi HLRCP creat iomchuí um bainistíocht riosca agus um chomhlíontacht le haghaidh fhormhaoirseacht na rioscaí agus na n-ábhar comhlíontachta a eascraíonn as cur chun feidhme iasachtaíocht NGEU, bainistíocht fiachais agus oibríochtaí iasachtaíochta¹⁶. Soláthraítear leis creat uileghabhálach le haghaidh na dtreoirlínte bainistíochta riosca is infheidhme maidir le hoibríochtaí NGEU trí na rioscaí uile ábhartha a eascraíonn as cur chun feidhme oibríochtaí NGEU a shainaithint. Tá raon feidhme HLRCP teoranta d'fhormhaoirseacht na rioscaí agus na n-ábhar comhlíontachta a eascraíonn as cur chun feidhme oibríochtaí NGEU amháin.

Bunaíodh le Cinneadh C(2021) 2502 ról an Phríomhoifigigh Riosca agus ról an Choiste um Riosca agus um Chomhlíontacht ('RCC'). Cuireadh le ról an Phríomhoifigigh Riosca agus RCC in HLRCP. Forlíonann HLRCP creat rialachais NGEU mar a leagtar amach é i gCinneadh C(2021) 2502,¹⁷ agus tugann sé tuilleadh eolais maidir leis na príomhróil agus na príomhfhreagrachtaí a bhaineann leis an gcreat um bainistíocht riosca agus um chomhlíontacht in oibríochtaí NGEU.

Is é ról an Phríomhoifigigh Riosca ná a áirithiú go ndeantar na córais agus na próisis a úsáidtear chun oibríochtaí NGEU a chur chun feidhme chun cosaint leasanna airgeadais an Aontais a áirithiú chomh maith le cosaint bhainistíocht fhónta airgeadais na n-oibríochta. Ullmhaíonn an Príomhoifigeach Riosca HLRCP chun a áirithiú go sainaithnítear rioscaí a bhaineann le hoibríochtaí NGEU go hiomchuí, go ndéantar iad a bhainistiú agus a rialú agus seiceálann sé go gcuirtear HLRCP chun feidhme ar bhealach cuimsitheach comhsheasmhach.

Cuireann an Príomhoifigeach Riosca, le tacaíocht ó RCC, an creat um bainistíocht riosca chun úsáide ag cloí le beartais agus nósanna imeachta riosca inmheánacha. Is coiste inmheánach den Choimisiún é RCC arb é an ról atá aige tacaíocht a thabhairt don Phríomhoifigeach Riosca agus a fhreagrachtaí á gcomhlíonadh aige. Glacann RCC seasamh i ndáil le hábhair a bhaineann leis an gcreat um bainistíocht riosca le haghaidh oibríochtaí NGEU.

Ar deireadh, tuairiscíonn an Príomhoifigeach Riosca do Chomhalta an Cholaíste atá freagrach as an mBuiséad i ndáil leis na freagrachtaí a leagtar amach i gCaibidil 4 de Chinneadh C(2022) 9700. Feidhmíonn an Príomhoifigeach Riosca a ról go neamhspleách agus tá a chumhacht féin aige chun na cúraimí agus freagrachtaí sannta a chomhlíonadh.

¹⁶ https://commission.europa.eu/system/files/2022-01/high_level_risk_and_compliance_policy_hlrp_formatted.pdf.

¹⁷ Aisghaireadh Cinneadh C(2021) 2502 agus cuireadh Cinneadh C(2022) 9700 ina ionad.

I ndáil le hoibríochtaí NGEU, baineadh úsáid as samhail na 'trí líne cosanta' le haghaidh bainistíocht riosca chun an méid a leanas a dhéanamh: (i) leithscaradh iomchuí cumhachtaí agus dualgas a áirithiú; (ii) línte údaráis a shonrú go soiléir; agus (iii) ról agus freagrachtaí soiléire chun bainistiú agus rialú a dhéanamh ar riosca a áirithiú.

Státchiste

Leagtar síos na rialacha agus na prionsabail maidir le bainistíocht oibríochtaí státchiste an Choimisiúin i Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle (arna leasú le Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 2016/804 ón gComhairle) agus sa Rialachán Airgeadais.

De thoradh na rialachán thuas, tá feidhm ag na príomhphrionsabail a leanas:

- Íocann Ballstáit acmhainní dílse le cuntais a osclaíodh chun na críche sin in ainm an Choimisiúin leis an státchiste nó an banc ceannais náisiúnta. Féadfaidh an Coimisiún tarraingt anuas ó na cuntais thuas chun a riachtanais airgid thirim a chumhdach amháin;
- Íocann na Ballstáit acmhainní dílse ina n-airgeadraí náisiúnta féin, agus ainmnítear íocaíochtaí an Choimisiúin in EUR den chuid is mó;
- Ní fhéadfar cuntais bhainc a osclaítear in ainm an Choimisiúin a rótharraingt. Níl feidhm ag an srian seo maidir le cuntais acmhainní dílse an Choimisiúin i gcás mainneachtain ar iasachtaí a tógadh nó a ráthaíodh de bhun rialacháin agus cinntí Chomhairle an Aontais, agus faoi choinníollacha áirithe i gcás ina mbíonn riachtanais na n-acmhainní airgid thirim níos mó ná an t-airgead tirim atá sna cuntais sin; agus
- Úsáidtear cistí, a choimeádtar i gcuntais bhainc, agus a ainmnítear in airgeadra seachas EUR le haghaidh íocaíochtaí sna hairgeadraí céanna nó déantar iad a chomhshó go EUR go tráthrialta.

I dteannta na gcuntas acmhainní dílse, osclaíonn an Coimisiún cuntais bhainc eile le bainc cheannais agus bainc thráchtála chun íocaíochtaí a dhéanamh agus fáiltais a fháil seachas na ranníocaíochtaí a dhéanann na Ballstáit leis an mbuiséad.

Tá oibríochtaí státchiste agus íocaíochta uathoibrithe go mór agus bíonn siad ag brath ar chórais faisnéise nua-aimseartha. Cuirtear nósanna imeachta sonracha i bhfeidhm ar shlándáil córais ráthaíochta agus chun leithscaradh dualgas a áirithiú i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais, le caighdeán rialaithe inmheánaigh an Choimisiúin agus le prionsabail iniúchóireachta.

Rialaíonn tacar treoirlínte agus nósanna imeachta i scríbhinn bainistíocht oibríochtaí státchiste agus íocaíochtaí an Choimisiúin agus é mar chuspóir an riosca oibriúcháin agus airgeadais a theorannú agus leibhéal rialaithe leordhóthanach a áirithiú. Cumhdaítear réimsí éagsúla na hoibríochta leo (mar shampla: forfheidhmiú íocaíochta agus bainistíocht airgid thirim, réamhaisnéis sreafa airgid, leanúnachas gnó, etc.) agus déantar comhlíontacht leis na treoirlínte agus na nósanna imeachta a sheiceáil go tráthrialta.

Bainistíocht sócmhainní

Tá rialú na rioscaí éagsúla a bhaineann leis na gníomhaíochtaí bainistíochta sócmhainní bunaithe ar nósanna imeachta rialachais agus oibre tiomnaithe a glacadh tar éis tagarmharcaí den cháilíocht is airde arna nglacadh ag institiúidí idirnáisiúnta píaraí. Leis na nósanna imeachta sin, a bhí faoi réir iniúchtaí éagsúla inmheánacha agus seachtracha, áirithítear baint amach bainistíochta fóna sócmhainní.

Tá rialachas iomchuí curtha i bhfeidhm ag an gCoimisiún chun cinntí teicniúla agus straitéiseacha i ndáil le hoibríochtaí bainistíochta sócmhainní a athbhreithniú agus a fhorghnó. Maidir leis na hoibríochtaí bainistíochta sócmhainní, déanann dhá choiste maoirsiú orthu, an Coiste Riosca ar a bhfuil ionadaithe ó AS BUDG, agus an Bord Bainistíochta Sócmhainní ar a bhfuil ionadaithe ó AS BUDG, AS ECFIN agus AS FISMA. Déantar cinntí teicniúla a phlé agus a fhorghnó sa Choiste Riosca, fad a fhorghnóann an Riosca Coiste agus an Bord Bainistíochta Sócmhainní na cinntí straitéiseacha sula bhformheasann Ard-Stiúrthóir AS BUDG, i gcomhaontú leis an Oifigeach Cuntasaíochta iad.

Leis an rialachas bainistíochta sócmhainní, ráthaítear tarmligean soiléir cinnteoireachta agus línte cuntasachta, deighilt leordhóthanach na ndualgas idir an Oifig Thosaigh, an Oifig um Bainistíocht Rioscaí agus an Chúloifig, ról a shainítear go soiléir agus nósanna imeachta agus próisis a bhfuil bonn láidir fúthu agus a dhéantar a dhoiciméadú agus srianta agus ceartúcháin ar gach leibhéal. Leis na nósanna imeachta um chomhlíonadh, soláthraítear an creat le haghaidh rialacha leordhóthanacha maidir le cóid iompair chun coinbhleachtaí leasa pearsanta a d'fhéadfadh teacht chun cinn a bhainistiú chomh maith le rialacha chun rioscaí a bhaineann le trádáil chos istigh a bhainistiú.

Leis na Treoirlínte Bainistíochta Sócmhainní agus srianta infheistíochta inmheánacha soláthraítear creat rialúcháin inmheánach láidir chun cosaint sócmhainní a áirithiú. Go háirithe, coinnítear sócmhainní i bhfoirm urrús lenár dtaisceánach i gcomhréir le dea-chleachtais an mhargaidh, fad a chuirtear airgead tirim agus taiscí in institiúidí airgeadais ardmholta. Dearbhaítear cosaint sócmhainní airgeadais chomh maith le leithscaradh dualgas idir an fhoireann atá freagrach as tionscnamh na hidirbhearta urrús agus an fhoireann chúloifige atá freagrach as a sócrú agus imréiteach bainc. Dearbhaíonn an fhoireann chuntasaíochta sraith bhreise rialúcháin le linn an nós imeachta mhíosúla dúnta imréitigh nuair a dhéantar an punann urrús a imréiteach le hurrús ráiteas an taisceánaigh. Leanann imréiteach bainc agus an fhoireann chúloifige aon neamhréireacht socraíochta agus íocaíochtaí déanacha ó chontrapráirtithe ar

bhonn laethúil. Maidir le faireachán i leith urramú an chreata rialála, tuairiscítear tacar cuimsitheach méadrachtaí feidhmíochta agus rioscaí le haghaidh na sócmhainní faoi bhainistíocht go tráthrialta do na páirtithe leasmhara ábhartha.

Sainítear leis na treoirlínte bainistíochta sócmhainní agus straitéisí riosca agus infheistíochta, teorainneacha agus srianta faoi leith chun an neamhchosaint ar riosca creidmheasa na punainne, atá teoranta don ghrád infheistíochta, a theorannú, ach amháin nochtadh Bhallstáit an Aontais.

Ciste don Soláthar Coiteann

Le Cinneadh C(2020)1896 ón gCoimisiún an 25 Márta 2020 maidir le treoirlínte bainistíochta sócmhainní don chiste don soláthar coiteann (AMG), tarmligeadh dualgais agus cúraimí bhainisteoir airgeadais CPF chuig Ard-Stiúrthóireacht an Bhuiséid (AS an Bhuiséid). Coinnítear an ciste ar leithligh ó na punanna eile atá á mbainistiú ag AS an Bhuiséid. Ní ann don Chiste mar eintiteas dlítheanach ar leithligh.

Bainistítear CPF de réir na dtreoirlínte bainistíochta sócmhainní. Is é is cuspóir dó seo an leachtacht a theastaíonn chun gach eis-sreabhadh a éilítear a chomhlíonadh, a áirithiú, amhail glaonna ráthaíochta, ina n-íomláine agus go pras, agus chun an caipiteal a chaomhnú thar thréimhse infheistíochta ionchasach an chiste, le leibhéal ard muiníne.

Chun an cuspóir ginearálta a thuairiscítear thuas a bhaint amach, bainistíonn bainisteoir CPF na sócmhainní i gcomhréir le rialacha stuamachta agus prionsabail na bainistíochta fóna airgeadais agus i gcomhréir leis na rialacha agus na nósanna imeachta a leagann oifigeach cuntasáíochta an Choimisiúin amach. Forbraíodh lámhleabhair i scríbhinn maidir le nósanna imeachta a chumhdaíonn réimsí sonracha amhail bainistíocht stáitchistí agus úsáideann na haonaid oibriúcháin ábhartha iad. Aithnítear rioscaí airgeadais agus oibriúcháin, agus déantar meastóireacht orthu, agus seiceáiltear comhlíontacht le treoirlínte agus nósanna imeachta inmheánacha go tráthrialta.

Tá punann CPF comhdhéanta chun a áirithiú go bhfuil leibhéal ard éagsúlachta i measc aicmí sócmhainní incháilithe, limistéir gheografacha, eistheoirí agus aibíochtaí chun luaineachtaí i luachanna punainne a bhainistiú.

Toisc gurb é Banque de France an contrapháirtí aonair le haghaidh gach réamhairgeadra gan íoc an 31 Nollaig 2022, ní chuirtear aon fheabhsú creidmheasa, amhail comhthaobhacht, comhaontuithe glanluachála, nó ráthaíochtaí i bhfeidhm ón dáta seo ar aghaidh. Tá an neamhchosaint uasta ar riosca creidmheasa le haghaidh díorthaigh malairte eachtraí ag a bhfuil luach cóir dearfach ag deireadh na thréimhse tuairiscithe cothrom leis an luach de réir na leabhar ar an gclár comhardaithe.

Fíneálacha

Fíneálacha a íoctar go sealadach: taiscí

Coinnítear méideanna a fuarthas roimh 2020 i gcuntais bhainc agus roghnaítear bainc go sonrach le haghaidh thaisceadh na fíneálacha a íocadh go sealadach. Roghnaítear na bainc i gcomhréir le nósanna imeachta tairisceana a shainítear leis an Rialachán Airgeadais. Cinntear láithriú cistí le bainc shonracha leis an mbeartas inmheánach um bainistíocht riosca a shainíonn na riachtanais rátála creidmheasa agus méid na gcistí arbh fhéidir a láithriú i gcomhréir le cothromas an chontrapháirtí. Aithnítear rioscaí airgeadais agus oibriúcháin, agus déantar meastóireacht orthu, agus seiceáiltear comhlíontacht le beartaí agus nósanna imeachta inmheánacha go tráthrialta.

Fíneálacha a íoctar go sealadach: Punann BUFI

Déantar fíneálacha, a ghearrtar agus a íoctar go sealadach ó 2010 i leith, a infheistiú i bpunann a cruthaíodh go sonrach, BUFI. Is iad príomhchuspóirí na punainne laghdú na rioscaí a bhaineann le margaí airgeadais agus cóireáil chothrom gach eintitis trí fháltas ráthaithe a ríomhtar ar an mbonn céanna leis an méid ainmiúil d'fhíneálacha a chur i bhfeidhm. Déantar íostearainn de nialas a leagan síos le haghaidh fáltas ráthaithe a chuirtear i bhfeidhm maidir le heintitis ar gearradh fíneáil orthu roimh theacht i bhfeidhm an Rialacháin Airgeadais nua i Lúnasa 2018. Déanann an Coimisiún an bhainistíocht sócmhainní le haghaidh fíneálacha a íocadh go sealadach i gcomhréir le treoirlínte inmheánacha um bainistíocht sócmhainní. Forbraíodh lámhleabhair maidir le nósanna imeachta a chumhdaíonn réimsí sonracha amhail bainistíocht stáitchistí agus úsáideann na haonaid oibriúcháin ábhartha iad. Aithnítear rioscaí airgeadais agus oibriúcháin, agus déantar meastóireacht orthu, agus seiceáiltear comhlíontacht le treoirlínte agus nósanna imeachta inmheánacha go tráthrialta.

Is é is cuspóir do na gníomhaíochtaí bainistíochta sócmhainní na fíneálacha a íocadh go sealadach leis an gCoimisiún a infheistiú ar bhealach:

- chun a áirithiú go mbíonn fáil éasca ar na cistí nuair is gá, fad
- atá sé mar aidhm brabús atá i gcomhréir le brabús chostais dhiúltacha Thagarmharc BUFI a thabhaítear, faoi na gnáthdhálaí, a sheachadadh fad a choinnítear an méid ainmniúil le haghaidh na bhfíneálacha.

Teorannaítear infheistíochtaí do na catagóirí a leanas go bunúsach: taiscí téarma le baint cheannais na mBallstát, gníomhaireachtaí fiachais náisiúnta, baint atá faoi úinéireacht iomlán an Stáit nó baint a ráthaíonn an Stát iad nó institiúidí fornáisiúnta, agus bannaí, billí agus deimhnithe de thaisce arna n-eisiúint ag institiúidí náisiúnta nó fornáisiúnta.

Ráthaíochtaí airgeadais arna bhfáil

Coimeádann an Coimisiún méideanna suntasacha de ráthaíochtaí arna n-eisiúint ag institiúidí airgeadais i ndáil le fíneálacha a ghearrann sé ar chuideachtaí a sháraíonn rialacha iomaíochais an Aontais – féach nóta **2.6.1.3**. Tugann cuideachtaí, a ngearrtar fíneálacha orthu, na ráthaíochtaí seo mar mhalairt ar íocaíochtaí sealadacha. Bainistítear na ráthaíochtaí i gcomhréir leis an mbeartas inmheánach um bainistíocht riosca. Aithnítear rioscaí airgeadais agus oibriúcháin, agus déantar meastóireacht orthu, agus seiceáiltear comhlíontacht le beartaí agus nósanna imeachta inmheánacha go tráthrialta.

Cláir ráthaíocht bhuiséadach an Aontais

Tá coimircí iomadúla cuimsithe ag an Rialachán Airgeadais, ina Theideal X, chun buiséad an Aontais a chosaint ar rioscaí airgeadais a cruthaíodh trí úsáid ráthaíochtaí buiséadacha. Is féidir iad a ghrúpáil ina gceithre phríomhchatagóir:

1. Bearta chun méid na ndlíteanas teagmhasach a theorannú

I dtús báire, is riail é go gcuirtear uasteorainn ar mhéid ráthaíocht an Aontais ar bhealach a shainítear go soiléir. Leagtar amach sa Rialachán Airgeadais nach féidir leis an dlíteanas airgeadais agus na glaníocaíochtaí comhiomlána ón mbuiséad a bheith níos mó ná méid na ráthaíochta buiséadaí, arna údarú ag a mbunghníomh. Ní féidir dlíteanas teagmhasach arna ghiniúint ag ráthaíocht bhuiséadach a bheith níos mó ná na sócmhainní airgeadais arna soláthar chun dlíteanas airgeadais an Aontais a chumhdach ach amháin má dhéantar foráil dó seo sa bhunghníomh foluitech agus faoi na coinníollacha sonracha a shocraíonn sé.

Ar an dara dul síos, cinntear próifíl riosca inmhianaithe na n-oibríochtaí/na dtáirgí airgeadais arna ráthú ag an Aontas, a mhéid is féidir, *ex-ante*, i.e. sula sínítear na comhaontuithe ráthaíochta.

2. Bearta a bhaineann le roghnú na gcomhpháirtithe cur chun feidhme

Cuirtear cláir ráthaíochta buiséadaí chun feidhme le comhpháirtithe iontaofa a bhfuil measúnú colúin déanta orthu. Áirithítear leis seo iontaofacht, inter alia, chórais chuntasaíochta, airgeadais agus bainistíochta riosca na gcomhpháirtithe cur chun feidhme seo. Thairis sin, geallann na comhpháirtithe cur chun feidhme seo a n-acmhainní dílse lena n-áirithítear ailíniú iomchuí leasanna leis an Aontas.

3. Bearta chun acmhainn bhuiséadach *ex-ante* leordhóthanach a áirithiú chun glaonna ráthaíochta a iompar

Tacaíonn sócmhainní soláthartha a choinnítear in CPF le cláir ráthaíochtaí buiséadaí. Socraítear an ráta soláthair, i mbunghníomh gach cláir, ag leibhéal faoi leith a cheadaíonn go mbeadh clársceidealú leithreasuithe buiséadacha ina soláthar a cheadódh iompar caillteanas gan suaithreadh buiséadach. Bíonn an soláthar leordhóthanach, dá bhrí sin, chun déileáil leis na caillteanais a mbíonn coinne leo agus, go pointe, leis na caillteanais nach mbíonn coinne leo, a bhaineann leis na ráthaíochtaí buiséadacha seo.

Mar thoradh air sin, áiritheoidh an Coimisiún (go bliantúil) leordhóthanacht an ráta soláthair a shainítear sa bhunghníomh agus go mbíonn sé ag teacht le prionsabail an Rialacháin Airgeadais agus leis an gclársceidealú airgeadais.

4. Bearta chun déileáil le caillteanais réadaithe atá níos mó ná an meastachán *ex-ante*

Tugtar isteach leis an Rialachán Airgeadais dhá thairseach luathrabhaidh (i.e. nuair a bhíonn 50 % agus 30 % de ráta an tsoláthair ar fáil). Ligeann na tairseacha rabhaidh sin don Choimisiún a bheith ag súil le hídiú féideartha an tsoláthair roimh dheireadh na ráthaíochta buiséadaí agus ligeann siad don Choimisiún meastóireacht a dhéanamh lena fháil amach ar cheart dó soláthar breise a chur ar fáil.

I gcás ina mbíonn gá le leachtacht bhreise shealadach, tá nósanna imeachta i bhfeidhm amhail aistrithe idir urranna CPF agus úsáid leachtacht láir an státhchiste, chomh maith le húsáid spáis bhuiséadaigh atá ar fáil (gealltanais agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí).

Thairis sin, cuireadh Coiste Stiúrtha um Dhliteanais Theagmhasacha ar bun, a d'éascair as Ráthaíochtaí Buiséadacha, faoi údarás an Choimisinéara um Buiséad in 2020. Déanann sé idiragairt in ábhair a bhaineann le ráthaíochtaí buiséadacha agus cúnamh airgeadais lena gcruthaítear dliteanais bhuiséadacha a ghabhann leis an mbuiséad arna ghiniúint ó chur chun feidhme Theideal X den Rialachán Airgeadais, lena n-áirítear na forálacha a leagtar síos sna Rialacha Inmheánacha maidir le cur chun feidhme bhuiséad ginearálta an Aontais. Áirítear leis sin an creat bainistíochta riosca, forálacha cothrománacha coiteanna ábhartha de na comhaontuithe caighdeánacha agus tuairisciú comhtháite chun ceanglais chorparáideacha a bhunú le haghaidh bhainistíocht inbhuanaithe na ndlíteanas teagmhasach.

Clár ionstraimí airgeadais

Bhraith cur chun feidhme bhuiséad an Aontais ar úsáid na gclár ionstraimí airgeadais le blianta anuas. Chun tuilleadh faisnéise a fháil maidir leis na méideanna lena mbaineann – féach nóta **2.4.2**.

An rud atá i gcoiteann ag formhór na n-ionstraimí airgeadais is ea an fíoras go dtarmilgítear an cur chun feidhme chuig grúpa BEI (lena n-áirítear CEI) nó chuig institiúidí airgeadais eile bunaithe ar an gcomhaontú idir an gCoimisiún agus an institiúid airgeadais. Áirítear leis na comhaontuithe a shínítear leis na hinstitiúidí airgeadais seo coinníollacha diana maidir leis na hidirghabhálaithe chun a áirithiú go mbainistítear airgead an Aontais go hiomchuí agus go ndéantar é a thuairisciú. Nuair a bheidh gealltanais tugtha do ranníocaíocht airgeadais le ceann de na hionstraimí, aistrítear na cistí chuig cuntas bainc a cruthaíodh go sonrach agus a d'oscail an institiúid airgeadais ina ainm ach thar ceann an Choimisiúin (i.e. cuntas muiníneach). Féadfaidh an institiúid airgeadais, ag brath ar an ionstraim i gceist, na cistí sa cuntas muiníneach seo a úsáid chun iasachtaí a chur ar fáil, ionstraimí fiachais a eisiúint, ionstraimí cothromais a infheistiú nó glaonna ráthaíochta a chumhdach. Ní mór fáiltais ó ionstraimí airgeadais a aisíoc le buiséad an Aontais mar riail ghinearálta.

Tá an riosca maidir leis na hionstraimí airgeadais seo teoranta don uasteorainn mar a thugtar le fios sna comhaontuithe foluiteacha, arb é sin an méid tuartha a ndéantar buiséadú dó don ionstraim. Toisc go n-íompraíonn an Coimisiún 'an chuid chéadchailleanais' go minic agus ós rud é go bhfuil sé beartaithe go maoiníodh ionstraimí tairbhíthe a mbaineann riosca níos mó leo (tairbhíthe ag a bhfuil deacrachtaí chun cistiúchán a fháil ó iasachtóirí tráchtála), is dócha, dá bhrí sin, go mbeidh roinnt cailleanas ag buiséad an Aontais.

6.3. RIOSCA AIRGEADRA

Neamhchosaint ionstraimí airgeadais an Aontais ar riosca airgeadais ag deireadh na bliana – suíomh glan

EUR milliún							
	USD	GBP	31.12.2022 PLN	SEK	Eile	EUR	Iomlán
Sócmhainní airgeadais							
<i>Sócmhainní airgeadais ag costas amúchta*</i>	83	6	–	–	12	151	251
<i>Sócmhainní airgeadais ag FVSD:</i>							
<i>Neamhdhíorthaigh</i>	843	25	–	20	98	29 088	30 073
<i>Díorthaigh</i>	(483)	–	–	–	–	1 467	984
<i>Suímeanna infhaighte**</i>	89	111	14	0	17	5 453	5 684
<i>Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim</i>	84	13	1 031	473	1 421	43 522	46 544
	616	155	1 045	493	1 548	79 681	83 537
Dlíteanais airgeadais							
<i>Dlíteanas ráthaíochta</i>	(793)	(0)	(37)	(12)	(164)	(5 450)	(6 456)

airgeadais

Dlíteanais airgeadais ag
FVSD

	(1)	–	–	8	19	(50)	(25)
	(795)	(0)	(37)	(4)	(146)	(5 500)	(6 481)
Iomlán	(179)	154	1 008	489	1 403	74 181	77 056

EUR milliún

	31.12.2021						
	USD	GBP	PLN	SEK	Eile	EUR	Iomlán
Sócmhainní airgeadais							
Sócmhainní airgeadais ag costas amúchta*	63	18	–	–	7	88	176
Sócmhainní airgeadais ag FVSD:							
Neamhdhíorthaigh	934	51	–	23	75	23 141	24 223
Díorthaigh	(646)	–	–	–	–	1 474	828
Suimeanna infhaighte**	109	98	108	4	88	7 372	7 780
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	85	24	1 014	591	1 692	41 455	44 860
	545	192	1 121	618	1 862	73 529	77 866
Dlíteanais airgeadais							
Dlíteanas ráthaíochta airgeadais	(1 047)	(0)	(62)	(19)	(248)	(6 418)	(7 794)
Dlíteanais airgeadais ag FVSD	(1)	–	–	–	(4)	–	(5)
	(1 048)	(0)	(62)	(19)	(251)	(6 418)	(7 798)
Iomlán	(503)	192	1 059	599	1 611	67 111	70 068

*Gan iasachtaí le haghaidh RRF (NGEU) agus cúnamh airgeadais san áireamh.

**Gan muirir iarchurtha san áireamh.

Dá mbeadh neartú nó lagú 10 % ar EUR in aghaidh airgeadraí eile, bheadh an tionchar seo a leanas aige sin ar an toradh eacnamaíoch:

EUR milliún

Méadú (+)/Laghdú (-) ar an Ráta Malairte Eachtraí	USD	2022 GBP	PLN	SEK
+10 %	16	(14)	(92)	(44)
-10 %	(20)	17	112	54

EUR milliún

Méadú (+)/Laghdú (-) ar an Ráta Malairte Eachtraí	USD	2021 GBP	PLN	SEK
+10 %	46	(17)	(96)	(54)
-10 %	(56)	21	118	67

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

Tá sócmhainní airgeadais agus dlíteanais airgeadais in EUR amháin faoi láthair agus, dá bhrí sin, ní aon riosca airgeadra eachtraigh ag an Aontas.

Státchiste

Coinnítear acmhainní dílse arna n-íoc ag Ballstáit in airgeadraí seachas EUR sna cuntais acmhainní dílse i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle (arna leasú le Rialachán (AE, Euratom) 2016/804 ón gComhairle). Aistrítear iad go EUR nuair a éilítear le haghaidh íocaíochtaí iad. Leagtar síos na nósanna imeachta a chuirtear i bhfeidhm le haghaidh bhainistíocht na gcistí seo leis an rialachán a luaitear thuas. I líon teoranta cásanna, úsáidtear na cistí seo go díreach le haghaidh íocaíochtaí atá le déanamh sna hairgeadraí céanna.

Coimeádann an Coimisiún roinnt cuntas in airgeadraí an Aontais seachas EUR, lena n-áirítear USD, GBP agus CHF, le bainc thráchtála chun na críche íocaíochtaí a fhorfheidhmiú a ainmnítear sna hairgeadraí céanna sin. Athshlánaítear na cuntais seo ag brath ar líon na n-íocaíochtaí atá le déanamh, agus mar iarmhairt air sin, ní léiríonn a n-iarmhéideanna neamhchosaint ar riosca airgeadra.

Nuair a fhaightear admhálacha ilchineálacha (admhálacha seachas acmhainní dílse) in airgeadraí seachas EUR, aistrítear iad chuig cuntais an Choimisiúin a choimeádtar sna hairgeadraí céanna, má éilítear iad chun forfheidhmiú íocaíochtaí a chumhdach, nó comhshóitear go EUR iad agus aistrítear go cuntais a choimeádtar in EUR iad. Athshlánaítear cuntais óinchiste a choimeádtar in airgeadraí seachas EUR ag

brath ar na riachtanais áitiúla ghearrthéarmacha measta sna hairgeadraí céanna. Coinnítear iarmhéideanna na gcuntas seo laistigh dá n-uasteorainneacha faoi seach.

Fíneálacha

Gearrtar gach fíneáil, agus íoctar nó cumhdaítear go sealadach iad, in EUR agus dá bhrí sin ní haon riosca airgeadra eachtraigh iad nuair a choimeádtar iad i gCiste BUFI.

Ráthaíochtaí buiséadacha

Ní chuirtear síneadh le ráthaíochtaí buiséadacha mar riail agus bíonn caidhp uasta a shainítear in EUR orthu. Mar sin féin, d'fhéadfaí roinnt oibríochtaí foluiteacha a ainmniú in airgeadraí eile (USD nó airgeadraí áitiúla eile).

Tá riosca airgeadra mar chuid den bhreithniú a dhéantar nuair a chinntear na riachtanais soláthair.

Ciste don Soláthar Coiteann

Feidhmíonn CPF in EUR agus USD faoi láthair. Bainistítear riosca airgeadra trí chonarthaí díorthacha (réamhchonarthaí malairte eachtraí) a dhéanamh, a fhálaíonn luach margaidh na bpunann infheistíochtaí USD. Tá an teorainn le haghaidh na neamhchosanta uasta neamhfháilte malairte seachtraí socraithe ag 1 % de luach iomlán na punainne laistigh den tagarmharc agus leithdháilte straitéise bliantúla. Dá bhrí sin, spreagfadh gluaiseachtaí suas nó síos i luach margaidh infheistíochtaí USD os cionn na teorann 1 %, nó faoina bun, trádáil athchothromúcháin (réamhchonradh nua ag a bhfuil an treo céanna nó treo mhalartach), lena gcoigeartófaí nó lena malartófaí an suíomh fáilithe dá réir.

Déantar na hiasachtaí a sheachaítear ar an Aontas mar thoradh ar ghlaonna ar an gciste tar éis mainneachtain íocaíochta tairbhí iasachta – féach nóta **2.4.1.2** – ina n-airgeadra bunaidh agus, dá bhrí sin, déantar an tAontas a neamhchosaint ar riosca airgeadra. Maidir leis na hiasachtaí seachaithe, níl aon ghníomhaíocht ann chun athruithe san airgeadra eachtrach a chúiteamh (gníomhaíochtaí 'fálaithe') de bharr éiginnteachta maidir le hionú aisíocaíocht na n-iasachtaí.

6.4. PRIACAL AN RÁTA ÚIS

Léirítear sa tábla seo a leanas íogaireacht ráta úis urrús fiachais agus ETFanna tríd an tionchar a bheadh ag athrú ar rátaí úis de +/- 100 bonnphointe (1 %) ar thoradh eacnamaíoch an Aontais a nochtadh.

	Méadú (+) / laghdú (-) ar bhonnphointí	Toradh eacnamaíoch
		EUR milliún
2022: Sócmhainní airgeadais ag FVSD:	+100	(741)
	-100	784
2021: Sócmhainní airgeadais ag FVSD:	+100	(622)
	-100	660

Méadaíonn íogaireacht i ndáil le hathruithe ar rátaí úis punann faoi leith de bhannaí lena bhfad. Tugtar tuairisc thíos ar fhad na bpríomhphunann sócmhainní arna mbainistiú ag an gCoimisiún.

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

De bharr chineál a ghníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe, tá sócmhainní agus dliteanais shuntasacha ag a bhfuil ús ag an Aontas. Maidir leis na hionstraimí cúnamh airgeadais seachas NGEU, áfach, níl aon riosca ráta úis ann toisc go bhfritháirítear an iasachtaíocht le hiasachtaí coibhéiseacha ar na téarmaí agus coinníollacha céanna (droim le droim).

Ní chuirtear i bhfeidhm le hionstraim NGEU cur chuige 'droim le droim' agus, dá bhrí sin, ní mór riosca ráta úis a chumhdach le cur chun feidhme nósanna imeachta agus sásraí a mhaolaíonn an riosca ráta úis. Is é an prionsabal foluiteach taobh thiar de straitéis éagsúlaithe cistiúcháin NGEU costas an chistiúcháin agus gach costas eile a bhaineann le NGEU a leithdháileadh ar thairbhíthe (i gcás iasachtaí) agus ar bhuiséad an Aontais (i gcás tacaíocht neamh-inaisíochta) ar bhealach trédhearcach. Treoraítear clár NGEU leis na prionsabail d'aisghabháil an chostais iomláin agus oibriúcháin neamhbhrabúsach. Dá bhrí sin, cuireann an tAontas an cistiú a fhaigheann sé sa mhargadh ar aghaidh ar an mbealach is éifeachtaí ó thaobh costais de agus is cothroime bunaithe ar ríomhanna an úis laethúil. Áirithítear leis sin go n-íocann na Ballstáit gach costas a bhaineann leis na hiasachtaí agus iasachtaíocht arna dtabhú ag an Aontas.

Coinníonn NGEU airgead tirim chun maolán sábháilteachta sainithe a choinneáil ar bun mar chuid de straitéis éagsúlaithe cistiúcháin fad a sheachnaítear aon iarmhéideanna iomarcacha. Coinnítear airgead tirim NGEU ag an mBanc Ceannais Eorpach. Tá feidhm ag ráta úis gearrthéarmach margaidh airgid Euro maidir le haon iarmhéid airgid thirim gan íoc ó 4 Aibreán 2022. Bhí an t-iarmhéid airgid thirim gan íoc roimhe sin faoi réir ráta saoráide taisce BCE a bhí ag -0.5 %. Bunaithe ar chomhaontú frithpháirteach, níl ach iarmhéideanna airgid thirim gan íoc os cionn EUR 20 billiún faoi réir ús diúltach ag BCE. Bunaithe ar mhodheolaíocht leithdháilte costais NGEU, tá ús nach leithdháiltear ar iasachtaí nó tacaíocht neamh-inaisíoctha faoi réir sonrascadh do thairbhíthe iasachtaí agus buiséad an Aontais i bhfoirm Costas bainistíochta leachtachta is féidir a bheith dearfach nó diúltach ag brath ar éabhlóid na rátaí úis a chuirtear i bhfeidhm maidir le hiarmhéideanna airgid thirim.

Státhchiste

Cé is moite den iasachtaíocht a bhaineann le clár NGEU, ní fhaigheann an Coimisiún airgead ar iasacht chun a chaiteachas oibriúcháin a chistiú. Lasmuigh den neamhchosaint ar ráta úis le NGEU, rómhtar ús ar iarmhéideanna a choimeádtar ar na cuntais bhainc dhifriúla. Chuir an Coimisiún bearta i bhfeidhm, dá bhrí sin, chun a áirithiú go léiríonn ús a thuilltear (dearfach nó diúltach) ar a chuntais bhainc go tráthrialta na rátaí úis sa mhargadh chomh maith leis an luaineacht a d'fhéadfadh tarlú leo.

Tá cuntais a osclaítear le státhchistí Ballstát chun acmhainní dílse a fháil neamhúsmahar agus saor in aisce. Féadfar íocaíocht a fháil i leith cuntais leis na bainc cheannais náisiúnta (acmhainní dílse agus eile) ar na rátaí oifigiúla a chuireann gach institiúid i bhfeidhm. Le linn na tréimhse a raibh an t-ús diúltach (go dtí Meán Fómhair 2022), bhí roinnt de na híocaíochtaí a cuireadh i bhfeidhm maidir leis na cuntais sin diúltach. Déantar nósanna imeachta bainistíochta airgid thirim a oiriúnú do dhálaí úis margaidh chun na hiarmhéideanna atá á gcoinneáil ar na cuntais seo a íoslaghdú agus urramaítear na huasteorainneacha iomchuí de réir choinníollacha na mbanc. Tá cuntais acmhainní dílse cosanta ar aon tionchar ó ús diúltach i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle (arna leasú le Rialachán (AE, Euratom) 2016/804 ón gComhairle).

Tuillteann iarmhéideanna thar oíche arna sealbhú i gcuntais i mbainc thráchtála ús ar bhonn laethúil. Tá sé seo bunaithe ar rátaí margaidh athraithe a gcuirtear corrlach conarthach (deimhneach nó diúltach) i bhfeidhm ina leith. Cuirtear íostearainn de nialas i bhfeidhm go ginearálta maidir le rátaí a chuireann bainc thráchtála i bhfeidhm i ndáil le hiarmhéideanna oibriúcháin suas le huasteorainn shonraithe.

Fíneálacha

Déantar na fíneálacha a íoctar go sealadach a infheistiú i bpunann de bhannaí fadtéarmacha ag a bhfuil meánfhad punainne de 1.33 bliain.

Ciste don Soláthar Coiteann

Déantar na cistí in CPF a infheistiú i bpunann de bhannaí fadtéarmacha agus ETFanna corparáideacha ag a bhfuil meánfhad iomlán punainne de 3.17 bliain.

CEGC faoi leachtú

Déantar méideanna CEGC faoi leachtú a infheistiú i bpunann de bhannaí fadtéarmacha ag a bhfuil meánfhad punainne de 3.17 bliain.

6.5. PRIACAL CREIDMHEASA

Uas-neamhchosaint ar riosca creidmheasa

	EUR milliún 31.12.2022	EUR milliún 31.12.2021
Sócmhainní airgeadais		
<i>Iasachtaí</i>	204 354	163 568
<i>Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim</i>	46 544	44 860
<i>Suimeanna infhaighte malairte*</i>	5 684	7 780
<i>Sócmhainní airgeadais ag FVSD – urrúis fiachais</i>	24 647	19 326
<i>Sócmhainní airgeadais ag FVSD – díorthaigh</i>	984	828
Ráthaíochtaí arna dtabhairt agus gealltanais iasachta		
<i>FGCanna</i>	55 502	55 267

Gealltanais iasachta	8	–
Iomlán an 31.12.2022	337 723	291 628

*gan muirir iarchurtha san áireamh

Anuas air sin, tá an tAontas nochta go hindíreach do riosca creidmheasa tríd a infheistíochtaí in MMFanna, ETFanna corparáideacha agus punanna comhthiomsaithe d'urrúis fiachais (féach nóta **2.4.2.1**), rud a d'fhéadfadh difear a dhéanamh dá bpraghsanna (féach nóta **6.7**).

Iasachtaí: cáilíocht chreidmheasa

EUR milliún

31.12.2022					
	Céim 1	Céim 2	Céim 3	POCI	Iomlán
Rátáil chreidmheasa					
Príomhghrád agus ardghrád	12 849	–	–	–	12 849
Meánghrád uasta	62 240	–	–	–	62 240
Meánghrád íseal	106 537	–	–	–	106 537
Grád neamhinfeistíochta (lena n-áirítear mainneachtain)	11 923	13 094	29	114	25 160
Oll-luach de réir na leabhar	193 549	13 094	29	114	206 786
Lúide liúntas caillteanais	(55)	(2 361)	(27)	13	(2 431)
Suim ghlanluacha	193 494	10 732	2	126	204 354

EUR milliún

31.12.2021					
	Céim 1	Céim 2	Céim 3	POCI	Iomlán
Rátáil chreidmheasa					
Príomhghrád agus ardghrád	10 379	–	–	–	10 379
Meánghrád uasta	58 991	–	–	–	58 991
Meánghrád íseal	79 672	–	–	–	79 672
Grád neamhinfeistíochta (lena n-áirítear mainneachtain)	8 819	5 965	29	48	14 860
Oll-luach de réir na leabhar	157 861	5 965	29	48	163 903
Lúide liúntas caillteanais	(10)	(299)	(26)	–	(336)
Suim ghlanluacha	157 851	5 665	3	48	163 568

Tá na ceithre chatagóir riosca a luaitear thuas bunaithe i bprionsabal ar chatagóirí rátála gníomhaireachtaí rátála seachtracha agus freagraíonn siad don mhéid a leanas:

- Príomhghrád agus ardghrád: Moody's P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA –; Fitch F1+, F1, AAA – AA – agus a choibhéis
- Meánghrád uasta: Moody's P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A–; Fitch F2, A+ – A– agus a choibhéis
- Meánghrád íseal: Moody's P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB–; Fitch F3, BBB+ – BBB– agus a choibhéis
- Grád neamhinfeistíochta: Moody's neamh-phríomhghrád, Ba1 – C; S&P B, C, D, BB+ – D; Fitch B, C, D, BB+ – D agus a choibhéis
- Úsáideann an tAontas catagóirí na ngníomhaireachtaí rátála seachtracha seo mar phointe tagartha i ndáil le hionstraimí airgeadais agus bainc thráchtála, ach féadfaidh sé, tar éis dó a anailís féin a dhéanamh ar chásanna faoi leith, méideanna a choimeád i gceann de na catagóirí riosca thuas cé go bhféadfaí go mbeadh an contrapháirtí comhfhreagrach íosghrádaithe ag ceann amháin nó níos mó de na gníomhaireachtaí rátála a luaitear thuas.

Is éard atá sna hiasachtaí sa ghrád neamh-infeistíochta ná iasachtaí cúnaimh airgeadais le tíortha comhpháirtíochta a bhfuil deacrachtaí airgeadais acu, go príomha, chomh maith le roinnt Ballstát atá ag an teorainn uachtair den ghrád sin. Tá gach iasacht le Ballstáit i gCéim 1. Cuimsítear i gCéim 2

EUR 11.9 billiún d'iasachtaí MFA agus Euratom leis an Úcráin. Is iad iasachtaí POCI na hiasachtaí seachaithe ó chlár CEIS agus ELM.

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

Bainistítear neamhchosaint ar riosca creidmheasa trí bhíthin ráthaíochtaí stáit a fháil i gcás Euratom (féach nóta **2.4.1.1**).

Iasachtaí a sholáthraítear don Úcráin faoi chlár MFA eisceachtúil (eisiocadh EUR 6 bhilliún in 2022), cumhdaítear iad ar dtús lena n-urrann in CPF, agus ansin faoi ráthaíochtaí breise Ballstát.

Mar thaca ag iasachtaí arna soláthar do na Ballstáit faoin ionstraim SURE tá córas ráthaíochtaí saorálacha ó Bhallstáit arb ionann iad agus 25 % den uasteorainn atá ar fáil le haghaidh an chúnamh airgeadais lena mbaineann.

I gcás mhainneachtain na bhféichiúnaithe, agus chun aon fhiachas lena mbaineann atá dlite a sheirbhísiú, féadfaidh an Coimisiún tarraingt ar na sócmhainní a choimeádtar in CPF (iasachtaí le tríú tíortha i gcás MFA agus Euratom) agus glaoch ar Bhallstáit, fad a urramaítear a n-uasteorainneacha féin maidir le hacmhainní dílse (féach nóta **6.6**).

Iasachtaí: Gluaiseacht sa liúntas caillteanais lagaithe

EUR milliún

	Céim 1	Céim 2	Céim 3	POCI	Iomlán
Liúntas caillteanais an 01.01.2022	10	299	26	–	336
Aistriú chuig Céim 1	–	–	–	–	–
Aistriú chuig Céim 2	(0)	1	(1)	–	0
Aistriú chuig Céim 3	(1)	(0)	1	–	–
Iasachtaí nua	9	763	–	–	772
Dí-aithint – aisíocaíochtaí	(0)	–	–	–	(0)
Dí-aithint – díscríobh	–	–	(2)	–	(2)
Atomhas an liúntais caillteanais	37	1 298	3	(13)	1 326
Eile	–	–	–	–	–
Liúntas caillteanais an 31.12.2022	55	2 361	27	(13)	2 431

Tagraíonn an liúntas caillteanais lagaithe breise ar iasachtaí Chéim 2 d'iasachtaí MFA agus Euratom leis an Úcráin go príomha (féach nóta **2.4.1.1**).

Iasachtaí: Measúnú céimnithe

Mar a thagraítear dó sna beartais chuntasaíochta shuntasacha, braitheann an liúntas caillteanais le haghaidh na sócmhainní airgeadais ar an gcostas amúchta seachas suimeanna infhaighte ar an gcéim lena n-aicmítear sócmhainn airgeadais.

Braitheann an leithdháileadh ar chéimeanna ar rátáil chreidmheasa an chontrapháirtí. Braitheann an tsamhail chéimnithe ar mheasúnú ábhartha ar riosca creidmheasa, eadhon, féadfaidh iasachtaí éagsúla a bheith ag an Aontas leis an gcontrapháirtí céanna i gcéimeanna éagsúla, ag brath ar riosca creidmheasa an chontrapháirtí ag an túsphointe. Agus a stádas uathúil institiúideach aige, tugann an tAontas airgead ar iasacht dá Bhallstáit nó do thíortha ceannasacha atá i gcruachás. Dá thoradh sin, cuireann an tAontas measúnú cáilíochtúil ar an riosca creidmheasa i bhfeidhm bunaithe ar fhaireachán chás eacnamaíoch na n-iasachtaithe i gcruachás.

Céim 1 - Gan méadú suntasach ar riosca creidmheasa

Maidir le hiasachtaí le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa sa ghrád infheistíochta (i.e. idir AAA (Aaa) agus BBB- (Baa3) ar scála rátála S&P/Fitch (Moody's) nó a choibhéis seachtrach nó rátáil inmheánach) ar an dáta maidir le tuairisciú, meastar gur iasachtaí iad seo a mbaineann riosca creidmheasa íseal leo agus, dá bharr sin, coimeádtar iad i gCéim 1, ach amháin má bhíonn siad dlite os cionn 30 lá (féach Céim 2). Anuas air sin, aicmítear aon iasacht, nár tharla méadú suntasach ar riosca creidmheasa ina leith, mar a shainmhínítear thíos, ar Chéim 1. Maidir leis na sócmhainní airgeadais i gCéim 1, tomhaistear an liúntas caillteanais ag leibhéal na gcaillteanas creidmheasa ionchasach 12 mhí ('ECL').

Céim 2 – Méadú suntasach ar an riosca creidmheasa

Chun a chinneadh an raibh méadú suntasach ar an riosca creidmheasa ón túsphointe, agus chun a chinneadh an mbíonn feidhm maidir le haistrithe chuig Céim 2, cuireann an tAontas comhdhéanamh de mheasúnuithe cainníochtúla agus cáilíochtúla i bhfeidhm.

Aistrítear gach iasacht dá mbíonn íocaíochtaí conarthacha dlite os cionn idir 31 agus 90 lá go Céim 2.

Maidir le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa idir AAA (Aaa) agus BB- (Ba3) ar an dáta aitheanta tosaigh: Mura bhfuil feidhm ag cás an riosca íseal (thuas i gCéim 1), meastar go bhfuil an meathlúchán suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil ag an túsphointe agus ar an dáta maidir le tuairisciú cothrom le 3 scór nó os a chionn sin.

Maidir le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa de B+ (B1) nó B (B2) ar an dáta aitheanta tosaigh: Meastar go bhfuil an meathlú suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil tosaigh agus an rátáil reatha cothrom le 2 scór nó os a chionn sin.

Maidir le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa de B- (B3) nó níos ísle (i raon CCC/Caa): Meastar go bhfuil an meathlú suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil tosaigh agus an rátáil reatha ar an dáta maidir le tuairisciú cothrom le 1 scór nó os a chionn sin.

Maidir le hiasachtaí a tionscnaíodh roimh an aistriú chuig EAR 11 athbhreithnithe (i.e. 1 Eanáir 2021), nach bhfuil aon fhaisnéis maidir le riosca creidmheasa tráth na haitheanta tosaigh ar fáil gan costas ná iarracht mhíchuí, aicmítear iad ar Chéim 2.

Maidir le hiasachtaí i gCéim 2, tomhaistear an liúntas caillteanais ag leibhéal na gcaillteanas creidmheasa ionchasach saolré.

Céim 3 – Iasachtaí a bhfuil fadhbanna creidmheasa acu

Aicmítear iasachtaí i gCéim 3 nuair a bhíonn siad os cionn 90 lá dlite thar téarma nó nuair is amhlaidh gur tharla teagmhas amháin nó níos mó ag a raibh tionchar díobhálach ar shreafaí airgid thirim measta na todhchaí de chuid na sócmhainne airgeadais sin tar éis thúsphointe an iasachta. Mar shampla, aicmítear iasacht ar Chéim 3, má bhíonn na nithe a leanas fíor:

- Éiríonn sé dóchúil go rachaidh t-iasachtaí faoi fhéimheacht nó faoi atheagrú airgeadais eile;
- Tá aicme rátála de D, arna foilsiú ag gníomhaireacht rátála sheachtrach, ag an iasachtaí; agus
- Tá an t-iasachtaí ar mainneachtain faoi aon oibleagáid airgeadais don Aontas, nó i gcás iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais, má bhíonn an t-iasachtaí ar mainneachtain aon eagraíocht idirnáisiúnta eile a mhaoiníonn an clár.

Maidir le hiasachtaí i gCéim 3, tomhaistear an liúntas caillteanais ag leibhéal na gcaillteanas creidmheasa ionchasach saolré.

Arna cheannach agus arna thionscnamh agus fadhbanna le creidmheas ann ('POCI')

Tá iasachtaí 'arna gceannach agus arna dtionscnamh agus fadhbanna le creidmheas iontu' ('POCI') i seilbh an Aontais. Is iasachtaí ar mainneachtain iad seo ar íoc an tAontas glao ráthaíochta leis an gcomhpháirtí cur chun feidhme ina leith. Maidir leis na hiasachtaí sin, tá gach ceart seachaithe don Aontas. Aithníonn an tAontas iad ar a chlár comhardaithe ag luach cóir tráth na haitheanta tosaigh. Aicmíonn an tAontas iad mar iasachtaí POCI agus ríomhann sé liúntas lagaithe bunaithe ar shaolré ECL. Faoi na comhaontuithe ábhartha idir an tAontas agus na comhpháirtithe cur chun feidhme, déantar imeachtaí aisghabhála thar ceann an Aontais agus é mar aidhm aige aon mhéid atá dlite a aisghabháil.

Iasachtaí: Tomhas ECL

Is é tomhas ECL meastachán, arna ualú de réir dóchúlachta, ar an difríocht idir sreafaí airgid thirim conarthacha agus na sreafaí airgid thirim a bhfuil coinne leo. Úsáideann an tAontas na paraiméadair a leanas i ndáil le riosca creidmheasa don mheastachán seo:

- Dóchúlacht mainneachtana ('PD');
- Caillteanas i gcás mainneachtana ('LGD'); agus
- Neamhchosaint ar mhainneachtain ('EAD').

Is céatadán é PD agus léiríonn sé an dóchúlacht go mainneodh contrapháirtí ar a oibleagáid airgeadais, sna chéad 12 mhí eile (a úsáidtear le haghaidh 'ECL 12 mhí'), nó thar shaolré na hoibleagáide atá fágtha (a úsáidtear le haghaidh 'ECL saolré').

Is céatadán é LGD a thaispeánann an t-easnamh airgid thirim a bhfuil coinne leis i.e. an chuid den neamhchosaint a bhfuil coinne lena cailleadh tar éis mainneachtana, nuair a chuirtear aisghabhálacha agus comhthaobhachtaí san áireamh. Chun LGD ar neamhchosaintí ceannasacha a mheas, cuireann an tAontas a rogha stádais creidiúnaí *de facto* san áireamh.

Is é EAD an neamhchosaint (méid) gan íoc tráth na mainneachtana.

Déantar na sreafaí airgid thirim measta thar shaolré ionchasach na sócmhainne airgeadais a lascaíniú ar an ráta úis éifeachtach.

Measann an tAontas faisnéis réamhbhreathnaitheach réasúnach a bhfuil údar leis, atá ar fáil gan chostas ná iarracht mhíchuí, agus coigeartaíonn sé paraiméadair na samhla nuair is gá.

Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim: cáilíocht chreidmheasa

	EUR milliún	
	31.12.2022	31.12.2021
Rátáil chreidmheasa		
<i>Príomhghrád agus ardghrád</i>	40 769	40 716
<i>Meánghrád uasta</i>	3 675	3 650
<i>Meánghrád íseal</i>	1 343	306
<i>Grád neamhinfheistíochta</i>	757	189
Oll-luach de réir na leabhar	46 544	44 860
<i>Lúide liúntas caillteanais</i>	-	-
Suim ghlanluacha	46 544	44 860

Státchiste

Baineann na méideanna airgid thirim agus coibhéisí airgid thirim sa tábla thuas go príomha leis an airgead tirim a bhainistíonn státchiste an Choimisiúin. Coimeádtar formhór acmhainní státchiste an Choimisiúin i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle (arna leasú le Rialachán 804/2016 ón gComhairle) ar chuntais acmhainní dílse arna n-oscailt ag Ballstáit chun a ranníocaíochtaí acmhainní dílse a íoc (OIN, CBL agus ADT go príomha). Coimeádtar gach cuntas den sórt sin le státchistí nó bainc cheannais náisiúnta Ballstát. Tá an riosca creidmheasa (nó contrapháirtí) is ísle don Choimisiún ag gabháil leis na hinstiúidí seo toisc gur leis na Ballstáit a bhíonn an neamhchosaint. Maidir leis an gcuid d'acmhainní státchiste an Choimisiúin a choimeádtar le bainc thráchtála chun forfheidhmiú íocaíochtaí a chumhdach, déantar na cuntais sin a athshlánú ar bhonn díreach in am agus bainistíonn córas bainistíochta airgid thirim an státchiste go huathoibríoch é. Maidir le leibhéil íosta airgid thirim, a chuireann san áireamh an meánmhéid íocaíochtaí laethúla a fhorfheidhmítear uaidh, coinnítear ar gach cuntas iad. Mar thoradh air sin, bíonn an méid iomlán a choinnítear thar oíche ar na cuntais seo ag leibhéil ísle i gcónaí (níos lú ná EUR 54 mhilliún ar an meán, ar an iomlán, thar 25 chuntas) agus, dá bhrí sin, áiríthítear go bhfuil teorainn le neamhchosaint an Choimisiúin ar riosca. Ba cheart na méideanna seo a mheas i ndáil leis na hiarmhéideanna laethúla foriomlána ciste a luainigh in 2022 idir EUR 7 mbilliún agus EUR 38 mbilliún, agus an méid foriomlán íocaíochtaí arna ndéanamh ó chuntais bhainc an Choimisiúin in 2022 a bhí níos mó ná EUR 175 bhilliún.

Ina theannta sin, cuirtear treoirínte sonracha i bhfeidhm maidir le roghnú na mbanc tráchtála chun an riosca contrapháirtí a íoslaghdú tuilleadh, riosca ar a bhfuil an Coimisiún neamhchosanta:

- Déantar gach banc tráchtála a roghnú le glaonna ar thairiscint. Is é an rátáil chreidmheasa fhadtéarmach íosta a éilítear le haghaidh iontráil chuig na nósanna imeachta tairisceana S&P A- nó a choibhéis. Féadfar glacadh le leibhéil níos ísle i gcásanna sonracha a bhfuil údar cuí leo;
- Lasmuigh de na ceanglais íosta rátála creidmheasa a shonraítear sna glaonna ar thairiscintí, déanann an beartas bainistíochta riosca contrapháirtí faireachán ar na rátálacha agus sainíonn sé nochtadh uasta le haghaidh gach instiúide airgeadais. Ríomhtar an uasteorainn sin, an nochtadh foriomlán uasta in airgead tirim, taiscí agus ráthaíochtaí airgeadais in aghaidh an chontrapháirtí, agus acmhainneacht creidmheasa (rátáil chreidmheasa fhadtéarmach) agus caipitliú an eintitis

earnála airgeadais á gcur san áireamh. Déantar faireachán ar rioscaí chontrapháirtí an Choimisiúin agus tuairiscítear iad go tráthrialta; agus

- I dtoscaireachtaí lasmuigh den Aontas, coimeádtar cuntais óinchiste le baint áitiúla a roghnaítear le nós imeachta tairisceana simplithe. Braitheann ceanglais rátála ar an gcás áitiúil agus féadfaidh siad a bheith an-éagsúil ag brath ar an tír. Chun an neamhchosaint ar riosca a theorannú, coinnítear iarmhéideanna sna cuntais seo ar na leibhéil is ísle is féidir (agus riachtanais oibriúcháin á gcur san áireamh), déantar iad a athshlánú go tráthrialta, agus déantar athbhreithniú ar na huasteorainneacha a chuirtear i bhfeidhm ar bhonn bliantúil.

NGEU

Maidir le hionstraimí iasachtaithe agus iasachtaíochta le haghaidh cúnamh airgeadais, ní choinníonn siad aon iarmhéid airgid thirim gan íoc go ginearálta mar gheall ar phrionsabal foluiteach droim le droim iasachtaí cúnamh airgeadais. Mar sin féin, le cur chun feidhme na straitéise cistiúcháin éagsúlaithe le haghaidh ionstraim NGEU, coimeádann NGEU airgead tirim agus é mar aidhm aige a áirithiú gur leordhóthanach na méideanna arna sealbhú ar chuntas baint NGEU chun na riachtanais eisíocaíochta uile a thiocfaidh chun cinn a chomhlíonadh agus chun maolán sábháilteachta sainithe a choinneáil ar bun, agus aon iarmhéid farasbairr á sheachaint an tráth céanna. Cuirtear an t-airgead tirim i gcuntas baint ag an mBanc Ceannais Eorpach agus, dá bhrí sin, tá an riosca creidmheasa an-íseal.

Fíneálacha a íoctar go sealadach: taiscí

Tá laghdú mór tagtha in 2022 ar thaiscí a choinnítear i mbainc thráchtála i ndáil le fíneálacha sealadacha a briseadh roimh 2010. Roghnaítear na taiscí sin le nós imeachta tairisceana agus cuirtear an beartas riosca contrapháirtí a thuairiscítear thuas i bhfeidhm.

Suimeanna infhaighte: cáilíocht chreidmheasa

	EUR milliún					
	Gan a bheith dlite	Thar téarma 0-30 lá	Thar téarma 31-90 lá	Thar téarma 91 lá - 1 bhliain	Thar téarma > 1 bhliain	Iomlán
Oll-luach de réir na leabhar	1 613	18	14	21	1 992	3 658
Lúide liúntas caillteanais	(2)	(2)	(5)	(13)	(150)	(172)
Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2022	1 611	16	9	8	1 842	3 486
Oll-luach de réir na leabhar	2 785	15	9	578	1 453	4 840
Lúide liúntas caillteanais	(2)	(1)	(4)	(18)	(147)	(173)
Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2021	2 783	14	5	560	1 305	4 667

Ní áirítear leis na méideanna sa tábla seo na muirir iarchurtha agus cuid infhaighte FGC arna tomhas ag FVSD (féach nóta 2.6.2), toisc nach bhfuil siad faoi réir cheanglais lagaithé.

Sócmhainní airgeadais ag FVSD – urrúis fiachais: cáilíocht chreidmheasa

Ciste don Soláthar Coiteann

Is é A (S&P nó a choibhéis) rátáil chreidmheasa meáin ualaithe phunann CPF.

Fíneálacha a íoctar go sealadach: Punann BUFI

Maidir le hinfheistíochtaí fiachais ceannasacha ó fhíneálacha a íoctar go sealadach agus a gearradh ó 2010, glacann an Coimisiún an neamhchosaint ar riosca creidmheasa. Is é AA- (S&P nó a choibhéis) rátáil chreidmheasa meáin ualaithe na punainne.

Ráthaíochtaí airgeadais arna bhfáil

An beartas bainistíochta riosca a chuirtear i bhfeidhm i ndáil le glacadh le ráthaíochtaí den sórt sin, áirithítear leis cáilíocht chreidmheasa ard don Choimisiún. Áirítear leis an mbeartas neamhchosaint creidmheasa uasta ar eintiteas faoi leith san earnáil airgeadais a shainiú bunaithe ar a rátáil

chreidmheasa agus leibhéal chaipiteal an eintitis mar atá i ráitis airgeadais IFRS. Déantar athbhreithniú tráthrialta ar chomhlíontacht na ráthaíochtaí gan íoc leis na ceanglais iomchuí beartais.

CEGC faoi leachtú

Is é A (S&P nó a choibhéis) rátáil chreidmheasa meáin ualaithe na punainne.

Sócmhainní airgeadais ag FVSD – díorthaigh: cáilíocht chreidmheasa

Baineann na sócmhainní díorthacha leis na ráthaíochtaí ar phunanna gnáthscaireanna agus le réamhchonarthaí airgeadra den chuid is mó. Dá bhrí sin, tá an riosca creidmheasa teoranta don riosca contrapháirtí. Socrófar an ráthaíocht ar chothromas le comhpháirtí cur chun feidhme de chuid an Aontais, Grúpa BEI, atá rátáilte mar AAA. Is é Banque de France an contrapháirtí aonair le haghaidh gach réamhairgeadra gan íoc an 31 Nollaig 2022 agus, dá bharr sin, ní chuirtear aon fheabhsú creidmheasa, amhail comhthaobhacht, comhaontuithe glanluachála, nó ráthaíochtaí i bhfeidhm ón dáta sin ar aghaidh.

Conarthaí ráthaíochta airgeadais: cáilíocht chreidmheasa

EUR milliún

	31.12.2022			31.12.2021		
	Céim 1	Céim 2	Iomlán	Céim 1	Céim 2	Iomlán
Rátáil fhadtéarmach						
Príomhghrád agus ardghrád	0	4	4	0	1	1
Meánghrád uasta	3	–	3	2	–	2
Meánghrád íseal	23	–	23	219	–	219
Grád neamhinfheistíochta	24 124	31 339	55 463	3 964	51 079	55 043
Arna bhainistiú ar bhonn comhchoiteann / gan rátáil	7	2	9	2	–	2
Iomlán	24 157	31 345	55 502	4 187	51 080	55 267

Conarthaí ráthaíochta airgeadais: Gluaiseacht sa liúntas caillteanais

EUR milliún

	Céim 1	Céim 2	Iomlán
Liúntas caillteanais an 01.01.2022	485	7 048	7 533
Aistriú chuig Céim 2	(3)	3	–
Aistriú chuig Céim 1	2 855	(2 855)	–
Breiseanna	170	45	215
Scaoileadh ráthaíochtaí	(9)	(1)	(10)
Atomhas	(2 298)	(1 110)	(3 409)
Liúntas caillteanais an 31.12.2022	1 199	3 130	4 330
Luach de réir na leabhar an dlíteanais ráthaíochta airgeadais an 31.12.2022	3 194	3 263	6 456

*Tomhaistear aistrithe ó chéim 1 / ó chéim 2, agus chucu, ar liúntas lagaithe an iarmhéid tosaigh, ach tá athruithe an mhéid a eascraíonn as athrú na céime (i.e. atomhas ar chaillteanais chreidmheasa ionchasacha (ECL) ag 12 mhí nó ar feadh na saolré) mar chuid den atomhas.

Conarthaí ráthaíochta airgeadais: beartais chéimnithe

Is é rátáil chreidmheasa an fhiachais ráthaithe an príomhtháscaire riosca le haghaidh an conradh ráthaíochta airgeadais (FGC) a leithdháileadh ar chéimeanna. Cuireann an tsamhail chéimnithe an rátáil chreidmheasa ag an túsphointe leis an rátáil chreidmheasa ar an dáta maidir le tuairisciú. Maidir le ráthaíochtaí punainne, meastar rátáil chreidmheasa meáin ualaithe na punainne ráthaithe.

Céim 1 - Gan méadú suntasach ar riosca creidmheasa

Maidir le FGC ag a bhfuil rátálacha creidmheasa sa ghrád infheistíochta (i.e. idir AAA (Aaa) agus BBB- (Baa3) ar scála rátála S&P/Fitch (Moody's) nó a choibhéis seachtrach nó rátáil inmheánach) ar an dáta maidir le tuairisciú, meastar go mbaineann riosca creidmheasa íseal leo sin, neamhspleách ar an rátáil chreidmheasa tosaigh, agus coimeádtar iad i gCéim 1. Anuas air sin, aicmítear aon FGC, nár tharla méadú suntasach ar riosca creidmheasa ina leith, mar a shainmhínítear thíos, ar Chéim 1. Maidir le FGC i gCéim 1, tomhaistear an liúntas caillteanais ag leibhéal ECL 12 mhí.

Céim 2 – Méadú suntasach ar an riosca creidmheasa

Meastar go bhfuil an meathlú rátála creidmheasa seo a leanas suntasach agus déantar FGC a athaicmiú chuig Céim 2 mar thoradh air:

- Maidir le ráthaíochtaí ag a bhfuil rátáil chreidmheasa idir AAA (Aa1) agus BB- (Ba3) ar scála rátála S&P/Fitch (Moody's) nó ar choibhéis sheachtrach nó rátáil inmheánach tráth na haitheanta tosaigh, meastar go bhfuil meathlú rátála suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil tosaigh agus an rátáil ar an dáta maidir le tuairisciú cothrom le 3 scór, nó os a chionn sin, i gcás ráthaíochtaí a bhaineann le hionstraim aonair fiachais agus cothrom le 2 scór, nó os a chionn sin, le haghaidh ráthaíochtaí a bhaineann le punann fiachais.

- Maidir le ráthaíochtaí ag a bhfuil rátáil chreidmheasa idir B+ (B1) agus B (B2) tráth na haitheanta tosaigh, meastar go bhfuil meathlú rátála suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil tosaigh agus an rátáil ar an dáta maidir le tuairisciú cothrom le 2 scór, nó os a chionn sin, i gcás ráthaíochtaí a bhaineann le hionstraim aonair fiachais agus cothrom le 1 scór, nó os a chionn sin, le haghaidh ráthaíochtaí a bhaineann le punann fiachais; agus
- Maidir le ráthaíochtaí ag a bhfuil rátáil chreidmheasa idir B- (B3) nó níos ísle tráth na haitheanta tosaigh, meastar go bhfuil meathlú rátála suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil tosaigh agus an rátáil ar an dáta maidir le tuairisciú cothrom le 1 scór, nó os a chionn sin (fiachas aonair agus punann).

Mura bhfuil aon fhaisnéis maidir leis an rátáil chreidmheasa ar fáil ach má tá meastachán déanta tráth na haitheanta tosaigh ar na héilimh bhliantúla a bhfuil coinne leo, meastar gur táscaire riosca réasúnta le haghaidh mheasúnú SICR é leibhéal iarbhair na n-éileamh i gcomparáid leis an bpleanáil tosaigh freisin.

Anuas ar na critéir thuas, féadfaidh an tAontas measúnú cáilíochtúil a dhéanamh ar SICR bunaithe ar fhaisnéis bhreise réasúnta, a bhfuil údar cuí léi, atá ar fáil.

Maidir le FGC a tionscnaíodh roimh an aistriú chuig EAR 11 athbhreithnithe (*i.e.* roimh 1 Eanáir 2021), nach bhfuil aon fhaisnéis maidir le riosca creidmheasa tráth na haitheanta tosaigh ar fáil gan costas nó iarracht míchuí, aicmítear iad ar Chéim 2.

Maidir le FGC i gCéim 2, tomhaistear an liúntas caillteanais ag leibhéal na gcaillteanas creidmheasa ionchasach saolré.

Níl feidhm ag aicmiú le Céim 3 ná POCI maidir le FGC.

In 2022, aistríodh EUR 2.8 billiún i ráthaíochtaí CEIS ó Chéim 2 go Céim 1 toisc gur laghdaigh meánriosca creidmheasa na punainne ráthaithe (agus tionchar an chumais le punainne fiachais InvestEU á chur san áireamh freisin – féach nóta **4.1.1**). Mar gheall air sin bhí éifeacht atomhais agus laghdú ECL i gcás ráthaíocht CEIS, toisc go dtomhaistear an liúntas lagaithe ar ECL 12 mhí ag deireadh 2022 i gcomparáid le ECL saolré ag deireadh 2021. As an atomhas EUR 1.1 billiún ar lean ECL laghdaithe ar ráthaíochtaí i gCéim 2 é, baineann EUR 0.6 billiún le tairseach FBM CEIS. As ECL gan íoc le haghaidh ráthaíochtaí i gCéim 2 de EUR 3.1 billiún amhail an 31 Nollaig 2022, baineann EUR 2.4 billiún le ráthaíochtaí ELM (féach nóta **4.1.1**). Áirítear air sin EUR 1.1 billiún ECL saolré le haghaidh nochtadh BEI san Úcráin (EUR 4.1 billiún, agus de sin níl iasachtaí EUR 0.5 billiún eisíoctha fós), nochtadh a ráthaíonn an tAontas é.

Ráthaíochtaí buiséadacha

Tá an tAontas neamhchosanta ar riosca creidmheasa mar gheall ar na hoibríochtaí a ráthaíonn sé, den chuid is mó. Nuair a mheathlaíonn cáilíocht chreidmheasa na n-oibríochtaí foluiteacha, bíonn níos mó dóchúlachta ag baint le teagmhais mhainneachtana, chomh maith le glaonna ar ráthaíochtaí an Aontais dá bharr sin.

Chun faireachán a dhéanamh ar an riosca seo, agus chun é a bhainistiú, braitheann an Coimisiún ar Shamhail Riosca Creidmheasa chun measúnú a dhéanamh ar chaillteanais ionchasacha, ag úsáid, *inter alia*, na hionchuir a sholáthraíonn na Comhpháirtithe Cur Chun Feidhme. Léirmhínítear aschur na samhlacha sin agus cuirtear le breithiúnas saineolach iad chun measúnú riosca atá comhleanúnach le substaint an idirbhirt agus na dálaí ábhartha eacnamaíocha a bhaint amach.

6.6. RIOSCA LEACHTACHTA

Anailís aibíochta ar dhliteanais airgeadais neamhdhíorthacha de réir na haibíochta conarthachta atá fágtha

Sreafaí airgid thirim conarthacha neamhhlascainithe	EUR milliún				Suim
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán	
Iasachtaí	(23 204)	(80 495)	(280 075)	(383 774)	(344 303)
Suimeanna iníoctha	(55 341)	–	–	(55 341)	(55 341)
Eile	(318)	(711)	(771)	(1 800)	(1 517)

Iomlán an 31.12.2022	(78 862)	(81 206)	(280 846)	(440 914)	(401 161)
<i>Iasachtaí</i>	(23 769)	(45 030)	(180 660)	(249 459)	(236 720)
<i>Suímeanna iníoctha</i>	(46 372)	–	–	(46 372)	(46 372)
<i>Eile</i>	(218)	(830)	(890)	(1 938)	(1 605)
Iomlán an 31.12.2021	(70 358)	(45 860)	(181 550)	(297 769)	(284 697)

Anailís aibíochta ar dhliteanais airgeadais dhíorthacha de réir na haibíochta conarthachta atá fágtha

EUR milliún

	Sreafaí airgid thirim conarthacha neamhlascainithe				Suim ghlanluacha
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán	
<i>Cuid íocaíochta díorthaí</i>	(504)	(8)	–	(512)	
<i>Cuid suimeanna infhaighte díorthacha</i>	487	–	–	487	
Glansreafaí airgid thirim an 31.12.2022	(17)	(8)	–	(25)	(20)
<i>Cuid íocaíochta díorthaí</i>	(646)	(5)	–	(651)	
<i>Cuid earraí infhaighte díorthacha</i>	648	–	–	648	
Glansreafaí airgid thirim an 31.12.2021	2	(5)	–	(3)	(3)

Anailís aibíochta ar chonarthaí ráthaíochta airgeadais arna n-eisiúint faoin tráth is luaithe inar féidir an ráthaíocht a ghlaoch

EUR milliún

	Méid uasta na ráthaíochta				Suim ghlanluacha
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán	
<i>FGCanna an 31.12.2022</i>	(65 109)	(13 332)	(4 902)	(83 343)	(6 456)
<i>FGCanna an 31.12.2021</i>	(55 381)	(878)	(1)	(56 259)	(7 794)

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

Is é an chéad iontaoibh i ndáil le haisíocaíocht iasachtaíochta le haghaidh cúnamh airgeadais bailiúchán tráthúil aisíocaíochtaí iasachtaí an chúnamh airgeadais ábhartha agus NGEU. Tá coimircí breise ann, áfach, ar féidir iad a chur i bhfeidhm i gcás mainneachtain ar íocaíocht nó moilleanna íocaíochta iasachtaithe.

Maidir le hiasachtaí MFA agus Euratom chuig tríú tíortha, déanann Ciste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha de CPF foráil le haghaidh cúlchiste leachtachta. Dá bhrí sin, d'úsáidfí sócmhainní an chiste seo atá ar fáil ar dtús chun an iasachtaíocht ábhartha a aisíoc (tar éis na chéad iontaoibhe do ráthóirí tríú páirtí le haghaidh Euratom amháin áfach – féach nóta **6.4**). Dá bhfaighfí, tráth ar bith, nach bhfuil na sócmhainní atá ar fáil leordhóthanach chun na caillteanais iarbhír a chumhdach, cuirfidh an Coimisiún bearta i bhfeidhm chun acmhainní breise a sholáthar (e.g. dul ar iontaoibh úsáid shealadach leachtacht stáitchiste an Choimisiúin, dul ar iontaoibh aistrithe sealadacha agus/nó caiteachais bhreise ó bhuiséad an Aontais). Iasachtaí a sholáthraítear don Úcráin faoi chlár MFA eisceachtúil (eisíocadh EUR 6 bhiliún in 2022), cumhdaítear iad lena n-urrann in CPF ní hamháin, ach faoi ráthaíochtaí breise Ballstát, i gcás nach mbeadh an méid in CPF leordhóthanach (féach nóta **2.4.1.1**).

Maidir le NGEU, féadfaidh an Coimisiún bainistíocht airgid thirim ghníomhach agus iasachtaíocht ghearrthéarmach a chur i bhfeidhm chun fiachais an Aontais a sheirbhísiú.

Maidir le gach iasachtaíocht cúnamh airgeadais chomh maith le hiasachtaíocht NGEU, féadfaidh an Coimisiún acmhainní a ghlaos suas le teorainn na n-acmhainní dílse atá ar fáil chun fiachais an Aontais a sheirbhísiú. Socraítear le reachtaíocht acmhainní dílse an uasteorainn le haghaidh acmhainní dílse chun leithreasuithe bliantúla a chumhdach le haghaidh íocaíochta ag 1.40 % de OIN na mBallstát, chomh maith le méadú sealadach breise de 0.6 pointe céatadáin le haghaidh NGEU. Áiríodh le buiséad 2022 méid acmhainní dílse chun caiteachas 1.01 % OIN a mhaoiniú. Ciallaíonn sé sin gurbh ann do chorrach de 0.99 % a bhí ar fáil chun a dhliteanais a chumhdach an 31 Nollaig 2022. Chun na críche sin, tá an tAontas i dteideal a iarraidh ar Bhallstáit comhlíontacht le hoibleagáid dhlíthiúil an Aontais i ndáil lena iasachtóirí a áirithiú.

Ar deireadh, mar thaca ag iasachtaí arna soláthar do na Ballstáit faoin ionstraim SURE tá córas ráthaíochtaí saorálacha ó Bhallstáit arb ionann iad agus 25 % den uasteorainn atá ar fáil le haghaidh an chúnamh airgeadais lena mbaineann. Sula nglaofaí isteach ráthaíochtaí arna soláthar ag na Ballstáit, ní mór don Choimisiún scrúdú a dhéanamh ar an raon feidhme i ndáil le tarraingt ar an gcorrlach atá ar fáil faoi uasteorainn na n-acmhainní dílse le haghaidh leithreasú íocaíochtaí a mhéid a mheasann an Coimisiún a bheith inbhuanaithe, ag féachaint, *inter alia*, do dhliteanais theagmhasacha iomlána an

Aontais agus inbhuanaitheacht bhuiséad ginearálta an Aontais. Ní dhéanfaidh scrúdú den sórt sin difear do chineál neamh-inchúlghairthe neamhchoinníollach ar éileamh na ráthaíochtaí a sholáthraítear.

Státchiste

Áirithítear le prionsabail bhuiséad an Aontais go mbíonn na hacmhainní airgid foriomlána do bhliain faoi leith leordhóthanach i gcónaí chun gach íocaíocht a dhéanamh. Go deimhin is ionann ranníocaíochtaí iomlána na mBallstát chomh maith leis an ioncam ilchineálach agus an méid leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a dhéantar don bhliain bhuiséadach. Faightear ranníocaíochtaí na mBallstát, áfach, i 12 thráthchuid mhíosúla i rith na bliana agus tá siad bunaithe ar an mbuiséad a ghlactar, fad a bhíonn íocaíochtaí faoi réir riachtanais oibriúcháin. Thairis sin, i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle (maidir leis na modhanna agus an nós imeachta chun acmhainní dílse a chur ar fáil, arna leasú le Rialachán (AE, Euratom) 2016/804 ón gComhairle), ní bhíonn ranníocaíochtaí Ballstát a bhaineann le buiséid leasaitheacha a fhormheastar i mí faoi leith (N) ar fáil go dtí an chéad lá oibre i mí N+1 (má fhormheastar é roimh an 16^ú lá i mí faoi leith) nó an chéad lá oibre de mhí N+2 (má fhormheastar é ar an 16^ú lá i mí faoi leith, nó ina dhiaidh), ach bíonn na leithreasuithe ábhartha faoi chomhair íocaíochtaí ar fáil láithreach.

Chun a áirithiú go mbíonn acmhainní an státchiste atá ar fáil leordhóthanach i gcónaí chun na híocaíochtaí a bheidh le déanamh in aon mhí ar leith a chumhdach, tá nósanna imeachta maidir le tuar airgid thirim tráthrialta i bhfeidhm. Is féidir acmhainní dílse nó cistiú breise a ghlaach isteach ó Bhallstáit roimh ré más gá, suas le teorainneacha ar leith agus faoi choinníollacha ar leith a ndéantar foráil dóibh faoi Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle arna leasú le Rialachán (AE, Euratom) 2016/804 ón gComhairle. Tá méadú ar an riachtanas le haghaidh fhaireachán rithim na n-íocaíochtaí le linn na bliana mar gheall ar riachtanais oibriúcháin agus srianta buiséadacha foriomlána le blianta beaga anuas. I dteannta an mhéid thuas, i gcomhthéacs oibríochtaí státchiste laethúla an Choimisiúin, áirithíonn uirlisí bainistíochta airgid uathoibrithe go mbíonn leachtacht leordhóthanach ar fáil ar gach ceann de chuntais bhainc an Choimisiúin, ar bhonn laethúil.

Fíneálacha

Bainistítear ciste BUFI, ina ndéantar fíneálacha a íocadh go sealadach a infheistiú, de réir an phrionsabail go bhfuil céim leordhóthanach leachtachta agus gluaiseachta ag sócmhainní i ndáil leis na gealltanais ábhartha. Tá urrúis thar a bheith leachtach is féidir a dhíol chun sreafaí airgid thirim gearrthéarmacha a chomhlíonadh sa phunann. Anuas air sin, tá an sciar d'airgead tirim, coibhéisí airgid thirim agus urrúis a théann in aibíocht laistigh de bhliain amháin ag 56 %.

Ráthaíochtaí buiséadacha

Cuirtear an anailís aibíochta le haghaidh ráthaíochtaí airgeadais i láthair ag úsáid an chur chuige stuama, faoina leithdháiltear méid uasta na ráthaíochta ar an tréimhse is luaithe inar féidir an ráthaíocht a ghlaach isteach. Toisc go bhfuil formhór ráthaíochtaí an Aontais ar éileamh, leithdháiltear méid suntasach ar an gcéad bhanda ama. Mar sin féin, ní dócha go nglaofaí ar an Aontas le haghaidh gach ráthaíochta don mhéid iomlán sa chéad tréimhse. Thairis sin, is minic a bhíonn an méid, a bhfuil coinne leis an Aontas go gcaillfidh sé é, i bhfad níos ísle ná an uasteorainn ráthaíochta agus, dá bhrí sin, ní mór go mbeadh méid an riosca leachtachta i gcomhréir le luach de réir na leabhar na ndlíteanas ráthaíochta.

Ceann de phríomhchuspóirí le creat bainistíochta riosca na ndlíteanas teagmhasach is ea a áirithiú gur féidir leis an Aontas, tráth ar bith, seasamh lena oibleagáidí gan cur isteach ar ghnáthchur chun feidhme an bhuiséid. Cuimsítear leis seo freisin maolú an riosca leachtachta a bhaineann le ráthaíochtaí buiséadacha, i.e. an riosca nach mbeadh cistí leordhóthanacha ag an Aontas chun a oibleagáidí íocaíochta a bhaineann le ráthaíochtaí a chomhlíonadh go tráthúil (rud a d'fhéadfadh brú amach costas eile a spreagadh nó a d'fhágfadh go gcuirfí íocaíochtaí siar go dtí na blianta buiséadacha dár gcionn).

Chuige sin, tacaítear le gach ráthaíocht bhuiséadach le soláthar leordhóthanach a íoctar le CPF chun a áirithiú go mbíonn leachtacht leordhóthanach ann i gcónaí chun glaonna ar ráthaíochtaí a íoc go tráthúil.

Déanann an tAontas faireachán ar leordhóthanacht ráta soláthair gach cláir ráthaíochta buiséadaí ar bhonn tráthrialta agus tuairiscíonn sé¹⁸ gach bliain ar a mheastachán maidir le leordhóthanacht na méideanna sin chun an riosca a chumhdach sna 5 bliana amach ansin le leibhéal sainithe cinnteachta.

¹⁸ Mar shampla, i nDoiciméad Oibre XI atá i gceangal leis an Dréachtbhuiséad a chuireann cur chun feidhme na Ráthaíochtaí Buiséadacha i láthair, chomh maith leis an gCiste don Soláthar Coiteann agus an measúnú ar

Thairis sin, tá nósanna imeachta coimirce breise i bhfeidhm (aistrithe sealadacha idir urranna CPF agus úsáid leachtacht láir an státchiste) chun a áirithiú go bhfuil leachtacht leordhóthanach ar fáil.

Ciste don Soláthar Coiteann

Bainistítear CPF de réir an phrionsabail go bhfuil céim leordhóthanach leachtachta agus gluaiseachta ag sócmhainní i ndáil leis na gealltanais ábhartha. Tá sócmhainní leachtacha is féidir a dhíol chun sreafaí airgid thirim gearrthéarmacha a chomhlíonadh sa phunann más gá. Anuas air sin, tá an sciar d'airgead tirim, coibhéisí airgid thirim agus urrúis a théann in aibíocht laistigh de bhliain amháin ag 18 %.

Tá socrú na gconarthaí díorthacha san áireamh agus tá sé bunaithe ar a n-aibíocht chonartha. Seastar le hoibleagáidí le díol sócmhainní a ainmnítear in USD agus/nó idirbhearta babhtála, inar féidir go n-eascródh eis-sreabhadh airgid thirim as difríochtaí ráta malairte eachtraí. Níl gá le haon bhainistíocht leachtachta maidir le ceanglais chomhthaobhachta nó chorrluacha, toisc go nglacann an contrapháirtí fáilithe reatha go n-oibreoidh sé leis an gCoimisiún gan aon cheanglas le haghaidh glaonna comhthaobhachta nó corrlaigh.

6.7. PRAGHASRIOSCA EILE

An 31 Nollaig 2022, tá an tAontas neamhchosanta ar phraghasrioscaí eile (riosca gnáthscaireanna) a eascraíonn as infheistíochtaí cothromais neamhluaite (amhail caipiteal riosca agus cistí infheistíochta eile), cistí margaidh airgid (amhail Ciste Aonadach BEI) agus infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe (féach nóta **2.4.2.1**), chomh maith le ráthaíochtaí a chumhdaíonn cothromas neamhluaite agus infheistíochtaí cuasachothromais, a gcaitear leo mar dhíorthaigh ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh (féach nóta **2.4.2.2**).

Tagraíonn praghasriosca cothromais don riosca go n-athróidh luachanna córa na n-infheistíochtaí cothromais de thoradh na luaineachtaí i leibhéil na bpragsanna cothromais agus/nó ar luach na n-infheistíochtaí cothromais ráthaithe. Is mar a leanas a bheadh an éifeacht ar bharrachas nó easnamh de mhéadú nó laghdú 10 % ar luach na n-ionstraimí a luaitear thuas:

	EUR milliún	
	10 %	(10) %
<i>Infheistíochtaí cothromais</i>	253	(253)
<i>MMFanna, ETFanna agus infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe</i>	290	(290)
<i>Ráthaíochtaí ar chothromas*</i>	469	(469)
Iomlán an 31.12.2022	1.012	(1 012)
<i>Infheistíochtaí cothromais</i>	238	(238)
<i>MMFanna, ETFanna agus infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe</i>	251	(251)
<i>Ráthaíochtaí ar chothromas*</i>	415	(415)
Iomlán an 31.12.2021	905	(905)

* Tá an riosca ráthaíochtaí ar chothromas bunaithe ar an méid barúlach atá cumhdaithe ag an ráthaíocht.

Déanann an tAontas infheistíocht i sócmhainní neamhluaite nach bhfuil a luachanna ar fáil go poiblí, nó ráthaíonn sé iad. Cuirtear formhór na n-ionstraimí airgeadais seo i bhfeidhm leis na heintitis iontaoibhe ar saineolaithe sa tionscal iad, agus déanann siad measúnú agus faireachán ar na sócmhainní sin ar bhonn tráthrialta.

7. NOCHTUITHE PÁIRTITHE GAOLMHARA

7.1. PÁIRTITHE GAOLMHARA

Is iad páirtithe gaolmhara an Aontais eintitis chomhdhlúthaithe an Aontais, comhlaigh agus príomhphearsanra bainistíochta na n-eintiteas sin. Tarlaíonn na hidirbhearta idir na heintitis sin mar chuid de ghnáthoibríochtaí an Aontais agus toisc gurb amhlaidh an cás, níl gá le ceanglais shonracha maidir le nochtadh le haghaidh na n-idirbheart sin i gcomhréir le rialacha cuntasáochta an Aontais.

7.2. TEIDLÍOCHTAÍ PRÍOMHBHAINISTÍOCHTA

Ar mhaithe le faisnéis maidir le hidirbhirt páirtithe gaolmhara a bhaineann le príomhphearsanra bainistíochta an Aontais a chur i láthair, taispeántar na cineálacha daoine seo faoi chúig chatagóir anseo:

Catagóir 1: Uachtarán na Comhairle Eorpaí, Uachtarán an Choimisiúin Eorpaigh agus Uachtarán Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh

Catagóir 2: Leas-Uachtarán an Choimisiúin agus Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála agus Leas-Uachtarán eile an Choimisiúin

Catagóir 3: Ardrúnaí na Comhairle, Comhaltaí an Choimisiúin, Breithiúna agus Abhcóidí Ginearálta Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, Uachtarán agus Comhaltaí na Cúirte Ginearálta, an tOmbudsman agus an Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí

Catagóir 4: Uachtarán agus Comhaltaí Chúirt Iniúchóirí na hEorpa

Catagóir 5: státseirbhísigh is ardchéimiúla na nInstitiúidí agus na nGníomhaireachtaí

Tugtar achoimre ar a dteidlíochtaí thíos – is féidir tuilleadh eolais a fháil sna Rialacháin Foirne a fhoilsítear ar shuíomh gréasáin Europa arb é an doiciméad oifigiúil é ina dtugtar tuairisc ar chearta agus oibleagáidí oifigigh uile an Aontais. Níl aon iasacht fhabhrach faighte ag príomhphearsanra bainistíochta ón Aontas.

TEIDLÍOCHTAÍ AIRGEADAIS PRÍOMHBHAINISTÍOCHTA

EUR

Teidlíocht (in aghaidh an fhostaí)	Catagóir 1	Catagóir 2	Catagóir 3	Catagóir 4	Catagóir 5
Buntuarastal (in aghaidh na míosa)	31 251.88	28 307.86 - 29 440.18	22 646.29 - 25 477.07	24 458.00 - 26 043.24	14 399.72 - 22 646.29
Liúntas cónaitheach/easaoránachta	15 %	15 %	15 %	15 %	0-4 %-16 %
Liúntais teaghlaigh:					
Teaghlach (% tuarastail)	2 % + 210.21	2 % + 210.21	2 % + 210.21	2 % + 210.21	2 % + 210.21
Leanbh cleithiúnach	459.32	459.32	459.32	459.32	459.32
Réamhscoil	112.21	112.21	112.21	112.21	112.21
Oideachas, nó	311.65	311.65	311.65	311.65	311.65
Oideachas lasmuigh den ionad oibre	623.30	623.30	623.30	623.30	623.30
Liúntas na mbreithiúna ceannais	N/B	N/B	715.05	N/B	N/B
Liúntas ionadaíochta	1 693.58	1 088.45	715.05	N/B	N/B
Costais taistil bhliantúla	N/B	N/B	N/B	N/B	Aisíochta
Aistrithe chuig Ballstát:					
Liúntas oideachais*	Is ea	Is ea	Is ea	Is ea	Is ea
% den tuarastal*	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% de thuarastal gan cc	25 % ar a mhéad	25 % ar a mhéad	25 % ar a mhéad	25 % ar a mhéad	25 % ar a mhéad
Caiteachais ionadaíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	N/B	N/B
Dul i mbun dualgais:					
Costais suiteála (Catagóir 1-4: 2 mhí den bhuntuarastal)	62 503.76	56 615.72 - 58 880.36	45 292.58 - 50 954.15	48 915.99 - 52 086.47	Aisíochta
Caiteachais taistil teaghlaigh	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta
Caiteachais aistrithe	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta
Ag fágáil an phoist:					
Caiteachais athlonnúcháin (Catagóir 1-4: mí amháin den bhuntuarastal)	31 251.88	28 307.86 - 29 440.18	22 646.29 - 25 477.07	24 458.00 - 26 043.24	Aisíochta
Caiteachais taistil teaghlaigh	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta
Caiteachais aistrithe	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta	Aisíochta
Aistriú (% tuarastail)**	40% - 65%	40% - 65%	40% - 65%	40% - 65%	N/B
Árachas breoiteachta	Cumhdaithe	Cumhdaithe	Cumhdaithe	Cumhdaithe	Cumhdaithe
Pinsean (% tuarastal, roimh cháin)	70 % ar a mhéid	70 % ar a mhéid	70 % ar a mhéid	70 % ar a mhéid	70 % ar a mhéid
Asbhaintí:					
Cáin phobail	8% - 45%	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %
Árachas breoiteachta (% tuarastail)	1.7 %	1.7 %	1.7 %	1.7 %	1.7 %
Tobhach speisialta ar thuarastal	7 %	7 %	7 %	7 %	6-7 %
Asbhaint phinsin	N/B	N/B	N/B	N/B	10.1 %
Líon na ndaoine ag deireadh na bliana	3	8	93	27	112

* agus comhéifeacht cheartúcháin ('CC') curtha i bhfeidhm.

** arna íoc do na chéad 3 bliana tar éis imeachta

8. TEAGMHAIS TAR ÉIS DÁTA AN CHLÁIR CHOMHARDAITHE

Ar dháta shíniú na gcuntas seo, ní raibh aon saincheist ábhartha tagtha ar aire nó tuairiscithe d'Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin lena gceanglófaí nochtadh ar leithligh faoin roinn sin. Ullmhaíodh na cuntais agus na nótaí gaolmhara ag úsáid na faisnéise is déanaí a bhí ar fáil agus léirítear é sin san fhaisnéis a chuirtear i láthair.

9. RAON FEIDHME AN CHOMHDHLÚTHAITHE

A. EINTITIS RIALAITHE (54)

1. Institiúidí agus comhlachtaí comhairleacha (11)

<i>Parlaimint na hEorpa</i>	<i>An Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí</i>
<i>An Chomhairle Eorpach</i>	<i>Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa</i>
<i>An Coimisiún Eorpach</i>	<i>An tOmbudsman Eorpach</i>
<i>Cúirt Iniúchóirí na hEorpa</i>	<i>Coiste Eorpach na Réigiún</i>
<i>Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh</i>	<i>Comhairle an Aontais Eorpaigh</i>
<i>An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí</i>	

2. Gníomhaireachtaí an Aontais Eorpaigh (41)

2.1. Gníomhaireachtaí Feidhmiúcháin (6)

<i>An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr (EACEA)</i>	<i>Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide (EISMEA)</i>
<i>An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an tSláinte agus an Digiú (HaDEA)</i>	<i>Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Eorpaí um Thaighde (ERCEA)</i>
<i>An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Thaighde (REA)</i>	<i>An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus Comhshaol (CINEA)</i>

2.2. Gníomhaireachtaí Díláraithe (35)

<i>An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí (EMSA)</i>	<i>An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia (EFSA)</i>
<i>An Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach (EMA)</i>	<i>Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh (ERA)</i>
<i>An Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán (ECHA)</i>	<i>An Oifig Comhphobail um Chineálacha Plandaí (CPVO)</i>
<i>An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne (EIGE)</i>	<i>An Ghníomhaireacht Eorpach um Rialú ar Iascach (EFCA)</i>
<i>An Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil (EEA)</i>	<i>Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh (EUIPO)</i>
<i>An tÚdarás Baincéireachta Eorpach (ÚBE)</i>	<i>Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta an Aontais Eorpaigh (EASA)</i>
<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann (EUAA)</i>	<i>An tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margaí (ESMA)</i>
<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil (ENISA)</i>	<i>An Fhondúireacht Eorpach Oiliúna (ETF)</i>
<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí (CEPOL)</i>	<i>An Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú (Eurofound)</i>
<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis (EUSPA)</i>	<i>An Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus Andúil i nDrugaí (EMCDDA)</i>
<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil (Eurojust)</i>	<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí (EUROPOL)</i>
<i>An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair (EU-OSHA)</i>	<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha (FRA)</i>
<i>An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú (ECDC)</i>	<i>An tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde (ÚEÁPC)</i>
<i>An Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna (Cedefop)</i>	<i>Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh</i>
<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (ACER)</i>	<i>An Comhghnóthas Eorpach um ITER agus um Fhuinneamh Comhleá a Fhorbairt (Fuinneamh Comhleá)</i>
<i>Gníomhaireacht Tacaíochta Chomhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach (Oifig BEREC)</i>	<i>Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh chun Bainistiú Oibríochtúil a Dhéanamh ar Chórais Mhórsála TF sa Limistéar Saoirse, Slándála agus Ceartais (eu-LISA)</i>
<i>An Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (FRONTEX)</i>	<i>Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh (OIPE)</i>
<i>An tÚdarás Eorpach Saothair (ELA)</i>	

3. Eintitis eile faoi rialú (2)

*An Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi
Leachtú (CEGC i.L.)*

*An Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus
Teicneolaíocht (EIT)*

B. COMHLAIGH (1)

An Ciste Eorpach Infheistíochta (CEI)

MION-EINTITIS

Níl na heintitis a liostaítear thíos comhdhlúthaithe ag úsáid an mhodha chothromais i ráitis airgeadais chomhdhlúthaithe 2022 an Aontais ar bhonn neamh-ábharthachta:

MION-EINTITIS (8)

An Comhghnóthas um Eoraip Chiorclach Bhithbhunaithe (CBE JU)

An Comhghnóthas um Eitlíocht Ghlan (CAJU)

An Comhghnóthas um Hidrigín Ghlan (Comhghnóthas "H2 Glan")

Comhghnóthas um Iarnród na hEorpa (EU-RAIL JU)

Comhghnóthas an Tionscnaimh um Shláinte Nuálach (IHI JU)

An Comhghnóthas Eochairtheicneolaíochtaí Digiteacha (KDT JU)

Comhghnóthas Taighde BAT 3 an Aerspáis Eorpaigh Aonair (SESAR 3 JU)

An Comhghnóthas Ríomhaireachta Ardfheidhmíochta Eorpach (EuroHPC)

Tá cuntais bhliantúla na n-eintiteas thuas ar fáil go poiblí ar a suíomhanna gréasáin faoi seach.

TUARASCÁIL AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISÉADACH AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN

Ba cheart a thabhairt ar aird i ngeall ar shlánú na bhfigiúirí go dtí na milliúin euro, go bhféadfadh an chuma a bheith orthu nach bhfuil roinnt sonraí airgeadais sna táblaí thíos suimithe i gceart.

CLÁR

1.	TORADH BHUISÉAD AN AONTAIS	166
2.	RÁITIS CHOMPARÁIDE AN BHUISÉID AGUS MÉIDEANNA IARBHÍR	167
3.	NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA TUARASCÁLACHA AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISEADACH	170
3.1.	CREAT BUISÉID AN AONTAIS EORPAIGH	170
3.2.	CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027	170
3.3.	CEANNTÉIDIL MHIONSONRAITHE CAI (CLÁIR).....	175
3.4.	NextGenerationEU.....	175
3.5.	BUISEAD BLIANTÚIL	176
3.6.	IONCAM.....	178
3.7.	RÍOMH THORADH AN BHUISÉID.....	180
3.8.	RÉITEACH AN TORAIDH EACNAMAÍOCH LE TORADH BUISÉID.....	182
4.	CUR CHUN FEIDHME BHUISÉAD 2022 AN AONTAIS	184
5.	CUR CHUN FEIDHME IONCAM BHUISÉAD AN AONTAIS	185
5.1.	ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME IONCAM BHUISÉAD AN AONTAIS ..	185
6.	CUR CHUN FEIDHME CHAITEACHAS BHUISÉAD AN AONTAIS	186
6.1.	CAI: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ.....	186
6.2.	CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME	188
6.3.	CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME	190
6.4.	CAI: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL)	191
6.5.	CAI: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA.....	192
6.6.	CAI: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE	193
6.7.	CAI MIONSONRAITHE: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ	194
6.8.	CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME	201
6.9.	CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME	208
6.10.	CAI MIONSONRAITHE: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL)	217
6.11.	CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA.....	224
6.12.	CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE.....	228
7.	BUISEAD Á CHUR CHUN FEIDHME AG INSTITIÚID	234
7.1.	IONCAM BUISÉID Á CHUR CHUN FEIDHME.....	234

7.2.	LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME	235
7.3.	LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME	236
8.	BUISÉID NA nGNÍOMHAIREACHTAÍ A CHUR CHUN FEIDHME	237
8.1.	IONCAM BUISÉID	237
8.2.	LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ AG GNÍOMHAIREACHT	238

1. TORADH BHUISÉAD AN AONTAIS

EUR milliún

Nóta	2022	2021
a Ioncam don bhliain airgeadais	245 265	239 596
b Íocaíochtaí in aghaidh leithreasuithe na bliana reatha	(239 157)	(226 175)
c Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn chuig bliain N+1	(2 452)	(4 244)
d Cealú leithreasuithe neamhúsáidte arna dtabhairt anonn ó bhliain N-1	80	265
e Forbairt ioncaim shannta (B)-(A)	(1 121)	(6 338)
<i>Leithreasuithe neamhúsáidte ag deireadh na bliana reatha (A)</i>	<i>15 152</i>	<i>14 032</i>
<i>Leithreasuithe neamhúsáidte ag deireadh na bliana roimhe sin (B)</i>	<i>14 032</i>	<i>7 694</i>
f Difríochtaí sa ráta malairte don bhliain	(97)	126
Toradh buiséid	2 519	3 230

Tugtar toradh bhuiséad an Aontais ar ais do na Ballstáit in 2023 trí asbhaint na méideanna atá dlite. Ríomhtar é i gcomhréir le hAirteagal 1(1) de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 608/2014 ón gComhairle lena leagtar síos bearta cur chun feidhme le haghaidh chóras acmhainní dílse. Is féidir breis eolais a fháil faoi roinn 3.7 Ríomh thoradh an bhuiséid.

- a. Ioncam don bhliain airgeadais: tábla 5.1 "Achoimre ar chur chun feidhme Ioncam bhuiséad an Aontais Eorpaigh", colún 8 "Ioncam Iomlán".
- b. Íocaíochtaí in aghaidh leithreasuithe na bliana reatha: tábla 6.3 "CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme", colún 2 "Íocaíochtaí arna ndéanamh ón mbuiséad glactha" agus colún 4 "Íocaíochtaí arna ndéanamh ó ioncam sannta".
- c. Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn chuig bliain N+1: tábla 6.3 "CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme", colún 7 tabhairt anonn uathoibríoch móide colún 8 tabhairt anonn de réir cinnidh.
- d. Cealú leithreasuithe neamhúsáidte faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn ó bhliain N-1: cuirtear san áireamh leis méid na leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn (go huathoibríoch agus de réir cinnidh) ag deireadh na bliana roimhe sin agus "Íocaíochtaí arna ndéanamh ó thabhairt anonn" na bliana reatha mar atá i gcolún 3 de thábla 6.3 "CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme".
- e. Forbairt na leithreasuithe ioncaim iomlána sannta ag deireadh na bliana: ríomhtar leis an difríocht i méid na leithreasuithe ioncaim shannta ag deireadh na bliana roimhe sin (móide) méid na leithreasuithe ioncaim shannta ag deireadh na bliana reatha (mar atá i gcolún 9 de thábla 6.3 "CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme" - lúide) chun an ghlan-inathraitheacht ioncam sannta sa bhliain reatha a fháil.
- f. Áirítear le difríochtaí sa ráta malairte difríochtaí réadaithe agus neamhréadaithe sa ráta malairte.

2. RÁITIS CHOMPARÁIDE AN BHUISÉID AGUS MÉIDEANNA IARBHÍR

Ioncam buiséid

EUR milliún

	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaithe ach glactha	Teidlíochtaí bunaithe	Ioncam
1 Acmhainní dílse	157 701	153 928	157 320	155 758
11 - Tobhaigh siúcra	0	0	(1)	(1)
12 - Dleachtanna custaim	17 913	23 765	27 419	25 857
13 - CBL	19 071	19 714	19 666	19 666
14 - OIN	114 719	104 088	103 880	103 880
16 - Laghdú na ranníocaíochta bunaithe ar OIN arna deonú do Bhallstáit faoi leith	–	–	19	19
17 - Dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach	5 997	6 361	6 337	6 337
2 Barrachais, iarmhéideanna agus coigeartuithe	0	2 980	3 233	3 227
3 Ioncam riaracháin	1 791	1 791	2 656	2 607
4 Ioncam airgeadais, ús mainneachtana agus fíneálacha	115	454	16 635	596
5 Ráthaíochtaí buiséadacha, oibríochtaí trína bhfaightear agus trína dtugtar iasachtaí	0	0	62 203	62 203
6 Ioncam, ranníocaíochtaí agus aisiocaíochtaí a bhaineann le beartais an aontais	10 997	10 884	26 689	20 874
Iomlán	170 603	170 038	268 736	245 265
<i>Iona mbaineann Next Generation EU (NGEU)</i>	–	–	62 409	62 409

Caiteachas buiséid: gealltanais faoi cheannnteideal an chreata airgeadais ilbhliantúil (CAI)

EUR milliún

	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaithe each glactha	Iomlán leithreasáí ar fáil	Gealltanais déanta
1 An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	21 775	21 845	33 071	27 330
2 Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	56 039	67 805	325 372	218 907
2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	49 709	61 314	76 068	74 632
2b. Athléimneacht agus luachanna	6 330	6 491	249 303	144 275
3 Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	56 235	56 681	75 200	68 142
ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	40 369	40 369	41 687	41 182
4 Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 091	3 410	3 520	3 446
5 Slándáil agus Cosaint	1 785	1 813	1 851	1 840
6 An Chomharsanacht agus an Domhan	17 170	17 670	20 364	20 153
7 An Riarachán Poiblí Eorpach	10 620	10 783	12 075	11 664
ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	4 421	4 485	5 041	4 850
R Lasmuigh den CAI	–	–	6 692	3 006
S Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	2 799	2 219	3 531	2 602
Iomlán	169 516	182 227	481 676	357 091
<i>Iona mbaineann Next Generation EU (NGEU)</i>	–	–	277 772	162 702

Caiteachas buiséid: íocaíochtaí faoi cheannnteideal an chreata airgeadais ilbhliantúil (CAI)

EUR milliún

	Ceannnteideal CAI	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaithe ach glactha	Iomlán leithreasáil ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	21 474	20 606	29 379	25 174
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	62 053	63 140	129 654	126 570
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	56 351	57 610	75 546	73 015
	2b. Athléimneacht agus luachanna	5 702	5 531	54 108	53 555
3	Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	56 602	55 782	59 271	58 276
	ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	40 393	40 356	41 674	41 152
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 078	3 373	3 642	3 368
5	Slándáil agus Cosaint	1 238	1 159	1 192	1 154
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	12 916	13 156	14 902	14 521
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	10 620	10 783	13 149	11 583
	ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	4 421	4 485	5 724	4 801
O	Lasmuigh den CAI	–	–	6 830	72
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	2 623	2 040	3 351	2 602
	Iomlán	170 603	170 038	261 370	243 321
	lena mbaineann Next Generation EU (NGEU)	–	–	64 292	63 456

Caiteachas buiséid: gealltanais le hóc faoin gceannnteideal airgeadais ilbhliantúil (CAI)

EUR milliún

	Ceannnteideal CAI	Gealltanais le hóc a tugadh anonn ó 2021	Leachtú gealltanais le hóc arna dtabhairt anonn ó 2021	Gealltanais nua le hóc ó 2022	Gealltanais iomlán le hóc
		1	2	3	4=1+2+3
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	48 717	(19 897)	21 309	50 130
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	209 033	(89 435)	181 482	301 081
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	152 840	(66 138)	67 599	154 302
	2b. Athléimneacht agus luachanna	56 193	(23 297)	113 883	146 779
3	Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	43 691	(16 188)	25 957	53 459
	ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	334	(124)	147	357
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 980	(1 515)	1 543	4 008
5	Slándáil agus Cosaint	2 397	(790)	1 455	3 061
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	32 535	(9 906)	14 333	36 962
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	1 076	(1 076)	1 048	1 048
	ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	684	(684)	654	654
R	Lasmuigh den CAI	147	(20)	2 944	3 071
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	–	–	0	0

Iomlán	341 575	(138 826)	250 071	452 821
<i>lena mbaineann Next Generation EU (NGEU)</i>	<i>89 907</i>	<i>(34 847)</i>	<i>134 072</i>	<i>189 132</i>
<i>nach mbaineann Next Generation EU (NGEU)</i> <i>leis</i>	<i>251 668</i>	<i>(103 979)</i>	<i>116 000</i>	<i>263 689</i>

3. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA TUARASCÁLACHA AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISÉADACH

3.1. CREAT BUISÉID AN AONTAIS EORPAIGH

Coimeádtar na chuntais bhuiséadacha i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais (FR). Is é an buiséad ginearálta an ionstraim a dhéanann foráil d'ioncam agus do chaiteachas an Aontais, agus a údaraíonn é, gach bliain, laistigh de na huasteorainneacha agus na forálacha eile a leagtar amach sa CAI i gcomhréir leis na gníomhartha reachtacha a bhaineann le cláir ilbhliantúla a glacadh faoin gcreat sin.

3.2. CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027

EUR milliún
ina
phraghsanna
reatha

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Iomlán
1. An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	20 919	21 278	21 727	20 984	21 272	21 847	22 077	150 704
2. Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	6 364	67 806	70 137	72 367	74 993	66 536	70 283	428 486
2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	1 769	61 345	62 939	64 683	66 479	56 725	58 639	372 579
2b. Athléimneacht agus Luachanna	4 595	6 461	7 198	7 684	8 514	9 811	11 644	55 907
3. Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	56 841	56 965	57 295	57 449	57 558	57 332	57 557	400 997
4. Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	1 791	3 360	3 814	3 866	4 387	4 315	4 465	25 998
5. Slándáil agus Cosaint	1 696	1 896	1 946	2 004	2 243	2 435	2 705	14 925
6. An Chomharsanacht agus an Domhan	16 247	16 802	16 329	15 830	15 304	14 754	15 331	110 597
7. An Riarachán Poiblí Eorpach ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí	114 493	179 765	182 667	184 273	187 881	179 725	185 377	1 214 181

Iomlán na leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	163 496	170 558	168 575	168 853	172 230	175 674	179 187	1 198 573
---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Glacadh Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle, lena leagtar síos CAI 2021-2027, an 17 Nollaig 2020¹⁹. Taispeántar sa tábla thuas uasteorainneacha CAI ag na praghsanna reatha²⁰, i gcomhréir leis an díbhóilsceoir bliantúil seasta de 2 % a leagtar amach in Airteagal 4(2) de Rialachán CAI. Mar a leagtar amach mar choinníoll i Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle lena leagtar síos CAI 2021-2027, le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais déantar na méideanna a leithscaradh in aghaidh an Cheanntaidil; i gcás leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, níl feidhm ag na

¹⁹ Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle an 17 Nollaig 2020 lena leagtar síos an creat airgeadais ilbhliantúil do na blianta 2021 go 2027, IO L 433I, 22.12.2020, lch. 11.

²⁰ Coigeartú teicniúil an chreata airgeadais le haghaidh 2023 i gcomhréir le hAirteagal 4 de Rialachán (AE, Euratom) 2021/365 ón gComhairle lena leagtar síos an creat airgeadais ilbhliantúil do na blianta 2021 go 2027, COM(2022) 266 final, 7.6.2022.

huasteorainneacha ach ar an leibhéal iomlán. Ba é 2022 an dara bliain airgeadais a cumhdaíodh le CAI 2021-2027.

Imeachtaí 2022

An 7 Meitheamh 2021, ghlac an Coimisiún Teachtaireacht maidir le coigeartú teicniúil CAI don bhliain 2022²¹. Cuireadh an coigeartú clárshonrach (de réir rialachán CAI, Airt. 5(2)) chun feidhme leis na leithdháilte breise le haghaidh cláir shonracha dá dtagraítear in Iarscríbhinn II de Rialachán CAI agus coigeartuithe suas na n-uasteorainneacha le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus íocaíochtaí a lean. Bhí an t-ioncam ó na féineálacha a forchuireadh faoi Rialachán (CE) Uimh. 1/2003²² agus (CE) Uimh. 139/2004²³ ón gComhairle a cuireadh isteach i mbuiséad 2020 faoi bhun na tairsí íosta de EUR 1.5 billiún i bpraghsanna 2018 a socraíodh san airteagal. Dá bhrí sin, sholáthar an íostairseach méid iomlán an choigeartaithe do 2022 i bpraghsanna 2018. EUR 1.624 billiún a bhí sa choigeartú ar phraghsanna reatha. Bhí na príomhthionchair in 2022 faoi Ceannteideal 1 (EUR 0.59 billiún), Ceannteideal 2(b) (EUR 0.89 billiún) agus Ceannteideal 4 (EUR 0.15 billiún).

Cuireadh ath-chlárscéidealú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais nár úsáideadh in 2021 le haghaidh clár faoi bhainistiú comhroinnte i gcomhréir le hAirteagal 7 de Rialachán CAI chun feidhme le coigeartú sonrach ar CAI dá ndearnadh foráil sa Teachtaireacht ón gCoimisiún an 28 Eanáir 2022²⁴ le coigeartú ar uasteorainneacha CAI agus buiséad leasaitheach gaolmhar le haghaidh 2022. Na leithdháiltí nár úsáideadh in 2021 agus nár tugadh anonn, aistríodh iad i sciathra cothroma chuig gach ceann de na blianta 2022 go 2025. EUR 49 mbilliún a bhí san aistriú iomlán ó 2021, méid a tháinig ó na príomhthionchair in 2022 faoi Ceannteideal 2(a) (EUR 46.4 billiún), Ceannteideal 4 (EUR 1.8 billiún), Ceannteideal 4 (EUR 0.7 billiún) agus Ceannteideal 5 (EUR 0.1 billiún). Bhí na príomhthionchair in 2022 faoi Ceannteideal 2(a) (EUR 11.6 billiún), Ceannteideal 3 (EUR 0.4 billiún), Ceannteideal 4 (EUR 0.2 billiún) agus Ceannteideal 5 (EUR 0.02 billiún).

EUR 179 765 mhilliún a bhí san uasteorainn fhoriomlán le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais in 2022, agus EUR 170 558 milliún a bhí san uasteorainn chomhfhreagrach le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

De bhun Airteagal 312(3) CFAE, cinntear le CAI méideanna na n-uasteorainneacha bliantúla le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais de réir na catagóire caiteachais ('ceanteidil') agus uasteorainneacha bliantúla le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí. Comhfhreagraíonn ceanteidil CAI do mhór-earnálacha gníomhaíochta an Aontais. Tugtar míniú ar cheanteidil éagsúla CAI 2021-2027 thíos.

EUR 1 211 bhilliún (EUR 1 074 bhilliún i bpraghsanna 2018) atá in CAI 2021-2027, lena n-áirítear an Ciste Eorpach Forbraíochta (CEF). Ina theannta sin, soláthraíonn NextGenerationEU méid breise de EUR 806.9 billiún (EUR 750 billiún i bpraghsanna 2018) suas go dtí 2023 i ngealltanais agus 2026 in íocaíochtaí.

Maidir leis an nós imeachta buiséid bhliantúil, déantar ainmníocht an bhuiséid a struchtúrú tuilleadh le 'braislí' beartais, rud a thugann níos mó soiléireachta maidir leis an mbealach a rannchuidíonn cláir chaiteachais aonair le spriocanna beartais an Aontais.

Ceannteideal 1 – An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha

Áirítear leis an gceanteideal seo príomhchláir an Aontais a thacaíonn le réimsí an taighde agus na nuálaíochta, an chlaochlaidhe dhigitigh, an bhonneagair straitéisigh, neartú an mhargaidh aonair agus tionscadail straitéiseacha spáis. Áirítear leis na cláir faoin gceanteideal seo Fís Eorpach, Ciste InvestEU, an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa, clár an mhargaidh aonair agus clár spáis na hEorpa.

Is iad seo a leanas na cláir a fhaigheann ranníocaíochtaí ó NGEU (ioncam arna shannadh go seachtrach) sa cheanteideal seo: Fís Eorpach agus Ciste InvestEU.

Ceannteideal 2 – Fás inbhuanaithe: acmhainní nádúrtha

²¹ Coigeartú teicniúil an chreata airgeadais le haghaidh 2022 i gcomhréir le hAirteagal 4 de Rialachán (AE, Euratom) 2021/365 ón gComhairle lena leagtar síos an creat airgeadais ilbhliantúil do na blianta 2021 go 2027, COM(2021) 365 final, 7.6.2021.

²² Rialachán (CE) Uimh. 1/2003 ón gComhairle an 16 Nollaig 2002 maidir le cur chun feidhme na rialacha iomaíochta atá leagtha síos in Airteagail 81 agus 82 den Chonradh, [IO L 1, 4.1.2003, Ich. 1](#).

²³ Rialachán (CE) Uimh. 139/2004 ón gComhairle an 20 Eanáir 2004 maidir le comhchruinnithe a rialú idir gnóthais (Rialachán um Chumaisc CE), [IO L 24, 29.1.2004, Ich. 1](#).

²⁴ Coigeartú ar an gcreat airgeadais ilbhliantúil i gcomhréir le hAirteagal 7 de Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle lena leagtar síos an creat airgeadais ilbhliantúil do na blianta 2021 go 2027, COM(2022)80 final, 28.2.2022.

Tá an ceannteideal seo roinnte ina dhá cheannteideal: Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach (2a), agus Athléimneacht agus luachanna (2b).

Tá sé d'aidhm ag an gcaiteachas faoin gceannteideal seo athléimneacht agus comhtháthú Bhallstáit an Aontais a neartú. Cabhraíonn an cistiú sin le héagothromaíochtaí a laghdú i réigiúin san Aontas agus idir réigiúin an Aontais, agus laistigh de na Ballstáit agus ar fud na mBallstát, agus cuireann sé forbairt inbhuanaithe críche chun cinn (Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, an Ciste Comhtháthaithe, Ciste Sóisialta na hEorpa Plus). Tacaíonn sé freisin le dlúthpháirtíocht agus comhar an Aontais i ndáil lena ullmhacht agus freagairt ar thubaistí (an Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta agus rescEU). Ina theannta sin, tá sé d'aidhm ag na cláir faoin gceannteideal seo an tAontas a dhéanamh níos athléimní i ndáil le dúshláin reatha agus todhchaí trí infheistíocht a dhéanamh in aistriú glas agus digiteach, daoine óga (Erasmus), sláinte (EU4Health) agus gníomhaíocht chun luachanna an Aontais a chosaint (Ceartas, Cearta agus Luachanna) agus éagsúlacht chultúrtha a chur chun cinn (Eoraip na Cruthaitheachta).

Áirítear faoin gceannteideal seo RRF, arna chumhachtú ag formhór mór an chistiúcháin arna sholáthar ag NGEU le linn na tréimhe 2021-2023. I measc na gclár eile a fhaigheann ranníocaíochtaí ó NGEU (ioncam arna shannadh go seachtrach) sa cheannteideal seo tá: REACT-EU, an Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta (rescEU). Chun forbheathnú níos mionsonraithe a fháil ar ghníomhaíochtaí RRF, féach ranna 2.2 agus 2.3 ar NGEU de Phríomhpoinntí Airgeadais na Bliana.

Ceannteideal 3 – Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaoil

Leis an gcaiteachas faoin gceannteideal seo déantar infheistíocht i dtalmhaíocht inbhuanaithe (comhbheartas talmhaíochta) agus in iascaigh agus beartas muirí (an Ciste Eorpach Muirí, Iascaigh agus Dobharshaothraithe), chomh maith le cláir atá tiomnaithe do chosaint chomhshaoil agus gníomhaíocht ar son na haeráide (an clár LIFE, an Ciste um Aistriú Cóir).

Is iad seo a leanas na cláir a fhaigheann ranníocaíochtaí ó NGEU (ioncam arna shannadh go seachtrach) sa cheannteideal seo: forbairt tuaithe, An Ciste um Aistriú Cóir.

Ceannteideal 4 – Imirce agus Bainistiú Teorainneacha

Tá sé d'aidhm ag cláir (Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht, an Ciste um Bainistiú Comhtháite Teorainneacha) agus gníomhaireachtaí díláraithe (amhail an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex) agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann) a mhaoiniú faoin gceannteideal seo dul i ngleic leis na dúshláin a bhaineann le himirce agus bainistiú teorainneacha seachtracha an Aontais agus cosaint an chórais tearmainn laistigh den Aontas.

Ceannteideal 5 – Slándáil agus Cosaint

Léiríonn an ceannteideal seo an gá méadaithe atá ann le haghaidh comhair ar leibhéal an Aontais chun aghaidh a thabhairt ar bhagairtí slándála agus chun a neamhspleáchas straitéiseach a mhéadú. Áirítear leis cláir arb é d'aidhm acu slándáil agus sábháilteacht shaoránaigh na hEorpa a fheabhsú (an Ciste Slándála Inmheánaí), inniúlacht cosanta na hEorpa a neartú (an Ciste Eorpach Cosanta), agus na uirlisí a theastaíonn chun freagairt do dhúshláin slándála inmheánacha agus sheachtracha a sholáthar.

Ceannteideal 6 – An Chomharsanacht agus an Domhan

Neartaíonn cláir faoin gceannteideal seo tionchar socheacnamaíoch an Aontais ina chomharsanacht, i dtíortha i mbéal forbartha agus ar fud an domhain. Cumasctar leis an Ionstraim nua um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta (NDICI-an Eoraip Dhomhanda) roinnt ionstraimí airgeadais seachtracha an Aontais a bhí ann cheana, lena n-áirítear comhar le tíortha san Afraic, sa Mhuir Chairib agus san Aigéan Ciúin (ACC) arna mhaoiniú roimhe sin leis an gCiste Eorpach Forbraíochta. Tá cúnamh do thíortha atá ag ullmhú le dul isteach san Aontas (cúnamh réamhaontachais) agus clár cabhair dhaonnúil an Aontais san áireamh sa cheannteideal seo freisin.

Ceannteideal 7 - Riarachán Poiblí Eorpach

Cumhdaítear faoin gceannteideal seo caiteachas riaracháin le haghaidh na n-institiúidí agus na bpinsean uile agus na Scoileanna Eorpacha.

S - Ionstraimí speisialta

Cumasaítear don Aontas le sásraí solúbthachta i mbuiséad an Aontais na cistí is gá chun freagairt do theagmhais nach raibh coinne leo amhail géarchéimeanna, tubaistí nádúrtha agus cásanna éigeandála a

chur chun úsáide. Déantar foráil i Rialachán CAI agus sa Chomhaontú Idirinstitiúideach dá raon feidhme, dá leithdháileadh airgeadais agus dá módúlachtaí oibriúcháin. Áirithítear leo gur féidir le hacmhainní buiséadacha freagairt do thosaíochtaí a fhorbraíonn de shíor, ionas go n-úsáidtear gach euro sa chás ina mbíonn an gá is mó leis.

San ainmníocht bhuiséadach bhliantúil agus ina cur chun feidhme, sainaithnítear iad mar ionstraimí speisialta ('S'), toisc gur féidir iad a chur chun úsáide thar uasteorainneacha caiteachais CAI, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus íocaíochtaí.

3.3. CEANNTÉIDIL MHIONSONRAITHE CAI (CLÁIR)

Bristear ceannteidil CAI síos tuilleadh ina gceannteidil mhionsonraithe, a chomhfhreagraíonn do na príomhchláir chaiteachais (e.g. Fís 2020, Erasmus+ etc.). Glactar bunúis dlí fholuiteacha le haghaidh chur chun feidhme an bhuiséid ar leibhéal an chláir. Is iad cláir an struchtúr a úsáidtear de ghnáth chun tuairisciú ar an gcur chun feidhme agus ar thorthaí. Tá táblaí de réir cláir ar fáil sna tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach (féach táblaí **6.7 - 6.12** thíos).

3.4. NextGenerationEU

Agus buiséad de EUR 421.1 billiún aige le haghaidh tacaíocht neamh-inaisíoctha (deontais), beidh tionchar mór ag NGEU ar bhuiséid iomlána bhliantúla an Aontais idir 2021 agus 2026 agus ar an gcur chun feidhme. In 2021, inscríobhadh an méid seo go hiomlán mar leithreasuithe sannta faoi chomhair ioncaim. Beidh na gealltanais uile le haghaidh na tacaíochta neamh-inaisíoctha tugtha isteach faoin 31 Nollaig 2023 agus urramófar iad trí bhíthin íocaíochtaí faoin 31 Nollaig 2026, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) agus Airteagal 3(9) de Rialachán EURI²⁵.

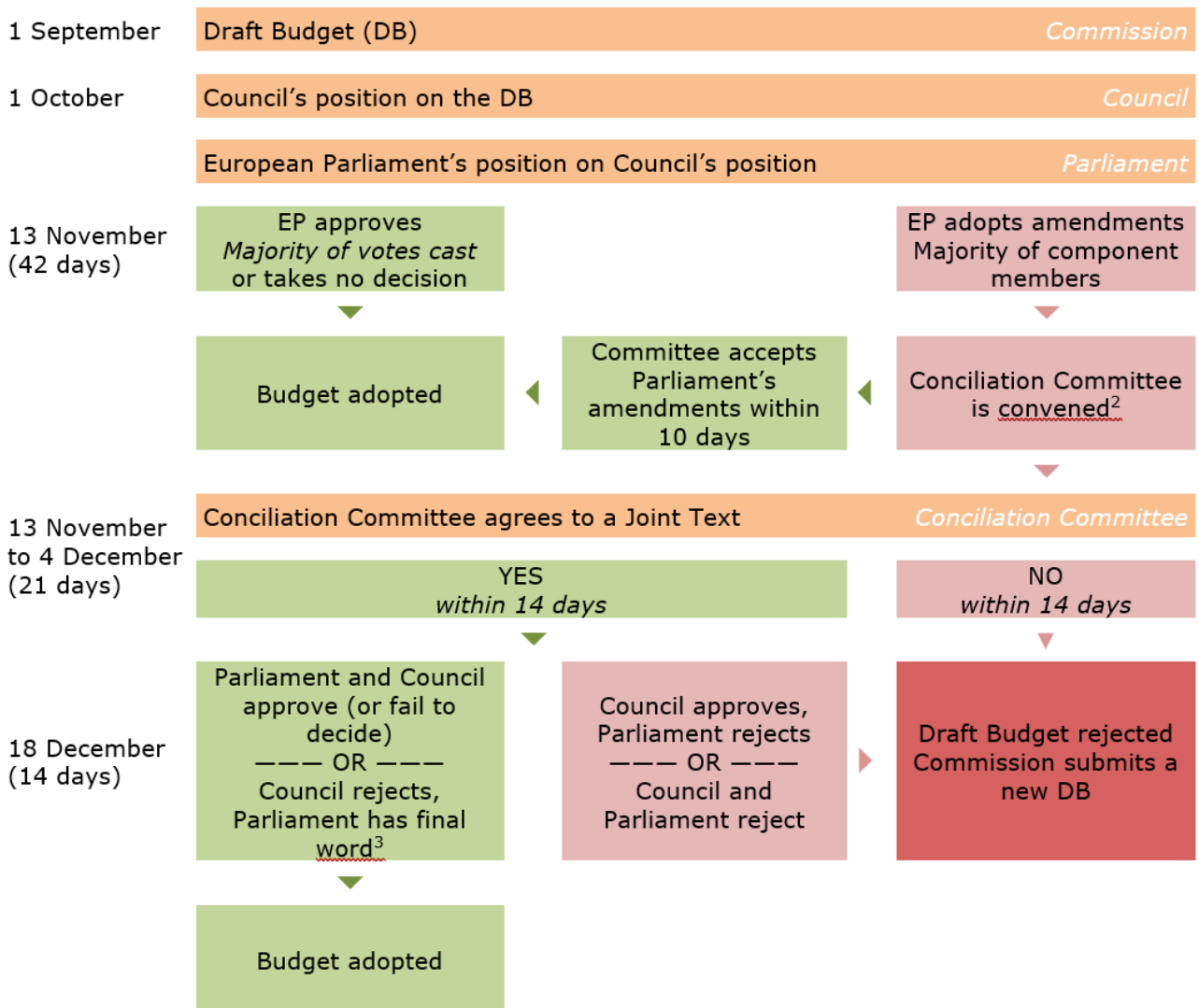
Chun forbhreathnú cuimsitheach ar ghníomhaíochtaí NGEU a fháil, féach roinn **2.2** agus roinn **2.3** de Phríomhphointí Airgeadais na Bliana.

²⁵ Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19.

3.5. BUISÉAD BLIANTÚIL

Leagtar síos le hAirteagal 314 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh an nós imeachta um ghlacadh an bhuiséid. Cuirtear i láthair leis an léaráid a leanas na sprioc-amanna chomh maith leis na céimeanna a bhaineann le glacadh an bhuiséid.

Treaty timetable¹

- 1) Sa chleachtas, féachann na trí institiúid lena ndoiciméid faoi seach a chur i láthair níos luaithe sa bhliain chun an próiseas a réiteach.
- 2) Tá an Coiste Idir-Réitigh comhdhéanta de chomhaltaí den Chomhairle nó a n-ionadaithe agus den líon céanna comhaltaí a dhéanann ionadaíocht do Pharlaimint na hEorpa. Glacann an Coimisiún páirt in imeachtaí an Choiste Idir-Réitigh agus déanann sé gach tionscnamh is gá chun seasamh Pharlaimint na hEorpa agus seasamh na Comhairle a thabhairt ar aon uaim le chéile.
- 3) Formheasann Parlaimint na hEorpa an téacs comhpháirteach agus ansin, laistigh de 14 lá ó dhiúltú na Comhairle, cinneann sí (trí thromlach a comhaltaí comhpháirteacha agus 3/5 de na vótaí a chaitear) na leasuithe go léir nó cuid díobh a dheimhniú.

Cuimsítear le struchtúr an bhuiséid don Choimisiún leithreasaí faoi chomhair riaracháin agus oibríochtaí. Níl ach leithreasuithe faoi chomhair riaracháin ag na hInstitiúidí eile. Thairis sin, déanann an buiséad idirdhealú idir dhá chineál leithreasuithe: leithreasuithe neamhdhifreáilte agus difreáilte. Úsáidtear leithreasuithe neamhdhifreáilte chun oibríochtaí bliantúla a mhaoiniú (a chomhlíonann prionsabal na bliantúlachta). Úsáidtear leithreasuithe difreáilte chun prionsabal na bliantúlachta a réiteach leis an ngá

chun oibríochtaí ilbhliantúla a bhainistiú. Roinntear leithreasuithe difreáilte ina leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí:

- **leithreasuithe faoi chomhair gealltanais:** cumhdaítear leo costas iomlán na n-oibleagáidí dlíthiúla, arna ndéanamh don bhliain reatha airgeadais, le haghaidh oibríochtaí a shíneann thar roinnt blianta. Féadfar gealltanais bhuiséadacha maidir le bearta ar faide iad ná aon bhliain airgeadais amháin a roinnt ina dtráthchodanna bliantúla thar roinnt blianta áfach, i gcás ina bhforáiltear amhlaidh sa bhunghníomh.
- **leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí:** cumhdaítear leo caiteachas a eascraíonn as gealltanais a rinneadh sa bhliain airgeadais reatha agus/nó i mblianta airgeadais roimhe sin.

Sna cuntais, grúpáiltear na cineálacha cistiúcháin in dhá phríomh-mhír:

- Leithreasuithe buiséid críochnaitheacha glactha; agus
- Leithreasuithe breise ina bhfuil:
 - Tabhairt anonn ón mbliain roimhe (ceadaítear leis an rialachán airgeadais, i líon teoranta cásanna, méideanna nár caitheadh a thabhairt anonn ón mbliain roimhe go dtí an bhliain reatha); agus
 - Ioncam sannta a eascraíonn as aisíocaíochtaí, ranníocaíochtaí ó thríú páirtithe/tíortha le cláir an Aontais agus obair arna déanamh do thríú páirtithe; sanntar iad seo go díreach do na línte buiséid caiteachais chomhfhreagraigh agus is iad sin tríú colún an chistiúcháin.

Is iad gach cineál cistiúcháin le chéile a dhéanann na leithreasuithe atá ar fáil.

3.6. IONCAM

3.6.1. Ioncam acmhainní dílse

Tagann formhór mór an ioncaim ó acmhainní dílse, lena gcuimsítear na catagóirí a leanas:

- (1) Acmhainní dílse traidisiúnta (ADT): bhain siad sin le thart ar 16 % d'ioncam acmhainní dílse in 2022.
- (2) Acmhainn bunaithe ar cháin bhreisluacha (CBL): bhain siad sin le thart ar 13 % d'ioncam acmhainní dílse in 2022.
- (3) Acmhainn bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach nach bhfuil athchúrsáilte: bhain sé sin le thart ar 4 % d'ioncam acmhainní dílse in 2022.
- (4) Acmhainn bunaithe ar ollioncam náisiúnta (OIN): bhain siad sin le thart ar 67 % d'ioncam acmhainní dílse in 2022.

Sonraítear le Cinneadh (AE, Euratom) 2020/2053 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 maidir le córas acmhainní dílse an Aontais Eorpaigh (Cinneadh 2020 maidir le hAcmhainní Dílse) na catagóirí d'acmhainní dílse agus leagtar síos leis na modhanna lena ríomh. Tháinig an cinneadh seo i bhfeidhm an 1 Meitheamh 2021 agus cuireadh i bhfeidhm go cúlghabhálach é ón 1 Eanáir 2021.

Sainordaítear le Cinneadh 2020 maidir le hAcmhainní Dílse nach mbeidh méid iomlán na n-acmhainní dílse a leithdháiltear ar an Aontas chun leithreasuithe bliantúla faoi chomhair íocaíochtaí a chumhdach níos mó ná 1.40 % de shuim OIN na mBallstát uile. Anuas air sin, cumhachtaítear leis an gcinneadh don Choimisiún ar bhonn eisceachtúil EUR 750 billiún i bpraghsanna 2018 a fháil ar iasacht shealadach ar mhargaí caipitil thar ceann an Aontais chun aghaidh a thabhairt ar iarmhairtí phaindéim COVID-19 tríd an ionstraim aisghabhála, NextGenerationEU. An uasteorainn acmhainní dílse le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, méadófar é go sealadach faoi 0.6 pointe céatadáin chun gach dliteanas a eascraíonn as an iasachtaíocht seo a chumhdach.

Ó 2021, áirítear le 'ioncam eile' bhuiséad an Aontais na ranníocaíochtaí airgeadais ón Ríocht Aontaithe de bharr na socraíochta airgeadais faoin gComhaontú um Tharraingt Siar i leith na Ríochta Aontaithe.

3.6.2. Acmhainní dílse traidisiúnta (ADT)

Is éard is ADT ann dleachtanna custaim arna ngearradh ar allmhairí ó thríú tíortha, a mbailíonn Ballstáit iad thar ceann an Aontais. Coinníonn Ballstáit 25 % de sin, áfach, chun na costais bhailiúcháin a chumhdach. Ní mór gach méid ADT suite a chur isteach i gceann de na cuntais a leanas, arna gcoimeád ag na húdaráis inniúla:

- Sna gnáthchuntais a fhoráiltear in Airteagal 6(3) de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle: gach méid a aisghabhtar nó a ráthaítear.
- Sna cuntais ar leithligh a fhoráiltear san Airteagal céanna: gach méid nach bhfuil aisghafa agus/nó ráthaithe go fóill; féadfar méideanna a ráthaítear, ach a cheistítear, a chur sa chuntas seo freisin.

Ní mór do Bhallstáit ADT a chur sa leabhar i gcuntas an Choimisiúin tríd a státchistí nó a mbainc cheannais náisiúnta tráth nach déanaí ná an chéad lá oibre tar éis an 19ú lá sa dara mí tar éis na míosa inar bunaíodh an teidlíocht (nó inar aisghabhadh i gcás an chuntais ar leithligh).

3.6.3. Cáin bhreisluacha (CBL)

Ríomhtar acmhainn dhílis CBL bunaithe ar bhoinn CBL na mBallstát, atá comhchuibhithe chun na críche sin i gcomhréir le rialacha an Aontais. Tá glaorata aonfhoirmeach de 0.30 % i bhfeidhm maidir le méid iomlán gach Ballstáit in admhálacha CBL arna mbailiú le haghaidh gach soláthair inchánaigh arna roinnt ar mheán ualaithe an ráta CBL. Tá uasteorainn de 50 % de OIN gach Ballstáit ar an mbonn CBL.

3.6.4. Dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte

Tá feidhm ag glaoráta aonfhoirmeach de EUR 0.80 in aghaidh an chileagraim maidir le meáchan na dramhaíola ó phacáistíocht phlaisteach arna giniúint i ngach Ballstát agus nach ndéantar a athchúrsáil. An dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach nach n-athchúrsáiltear i mbliain ar leith, ríomhtar í mar an difríocht idir an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a ghintear agus an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a athchúrsáiltear an bhliain sin i mBallstát. Tá an Bhulgáir, an Chipir, an Chróit, an Eastóin, an Ghréig, an Iodáil, an Laitvia, an Liotuáin, Málta, an Pholainn, an Phortaingéil, an Rómáin, an tSeicia, an tSlóivéin, an tSlóvaic, an Spáinn agus an Ungáir, i dteideal laghduithe cnapshuime bliantúla sonracha a fháil ina ranníocaíochtaí acmhainní dílse ó dhramhaíl phlaisteach faoi seach.

3.6.5. Ollioncam Náisiúnta (OIN)

Úsáidtear an acmhainn bunaithe ar ollioncam náisiúnta (OIN) chun an chuid sin den bhuiséad nach gcomhdaítear le foinsí eile ioncaim a mhaoiniú. Gearrtar glaoráta aonfhoirmeach ar OIN gach Ballstát, a bhunaítear i gcomhréir le rialacha an Aontais.

3.6.6. Oll-laghdú

Don tréimhse 2021-2027, baineann na Ballstáit seo a leanas tairbhe as oll-laghdú ar a ranníocaíochtaí bliantúla bunaithe ar OIN; EUR 377 milliún i gcás na Danmhairge, EUR 3 671 mhilliún i gcás na Gearmáine, EUR 1 921 mhilliún i gcás na hÍsiltíre, EUR 565 mhilliún i gcás na hOstaire agus EUR 1 069 milliún i gcás na Sualainne. Tomhaistear na holl-laghduithe seo i bpraghsanna 2020 agus maoiníonn na Ballstáit uile iad.

3.6.7. Coigeartuithe ar acmhainní dílse na mblianta roimhe sin

Cinntear acmhainní atá bunaithe ar CBL agus OIN ar bhonn réamhaisnéisí de na boinn ábhartha a dhéantar nuair a ullmhaítear an dréachtbhuiséad. Déantar na réamhaisnéisí seo a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta le linn na bliana airgeadais lena mbaineann, trí bhíthin buiséad leasaitheach. Maidir le difríochtaí idir na méideanna atá dlite ó na Ballstáit i ndáil leis na boinn iarbhrí, agus na méideanna arna n-íoc ar bhonn na réamhaisnéisí (athbhreithnithe), dearfach nó diúltach, glaonn an Coimisiún iad sin isteach ó na Ballstáit don chéad lá oibre de mhí an Mhárta sa tríú bliain tar éis na bliana airgeadais lena mbaineann. Féadfar ceartúcháin a dhéanamh fós ar na boinn iarbhrí CBL agus OIN le linn na 4 bliana ina dhiaidh, mura n-eisítear forchoimeádas. Léiríonn na forchoimeádais seo na héilimh fhéideartha ar na Ballstáit i ndáil le méideanna éiginnte, toisc nach féidir meastachán cruinn a dhéanamh ar an tionchar airgeadais. Nuair is féidir an méid beacht a chinneadh, glaoitear na hacmhainní comhfhreagracha atá bunaithe ar CBL agus OIN isteach i ndáil le cleachtas na n-iarhméideanna CBL agus OIN nó le glaonna aonair ar chistí. Déantar réamhaisnéis ar an acmhainn dhílis bunaithe ar phlaisteach ar bhealach cosúil. Maidir leis na difríochtaí idir na méideanna atá dlite ó na Ballstáit de réir a ráiteas bliantúil a bhfuil na sonraí olltoraidh, agus na méideanna arna n-íoc ar bhonn na réamhaisnéisí (athbhreithnithe), dearfach nó diúltach, áfach, glaonn an Coimisiún iad sin isteach ó na Ballstáit don chéad lá oibre de mhí an Mheithimh sa tríú bliain tar éis na bliana airgeadais lena mbaineann. Féadfar ceartúcháin a dhéanamh fós ar na boinn iarbhrí le linn na 5 bliana ina dhiaidh, mura n-eisítear forchoimeádas.

3.7. RÍOMH THORADH AN BHUISÉID

Tugtar toradh bhuiséad an Aontais ar ais do na Ballstáit le linn na bliana dár gcionn trí asbhaint na méideanna atá dlite don bhliain sin.

Is éard atá sna méideanna acmhainní dílse a iontráiltear sna cuntais na méideanna a cuireadh chun sochair le linn na bliana sna cuntais a d'oscail rialtais na mBallstát in ainm an Choimisiúin. Cuimsítear faoi ioncam, i gcás barrachais, freisin toradh an bhuiséid don bhliain airgeadais roimhe sin. Is éard atá san ioncam eile a iontráladh sna cuntais an méid iarbhrí a fuarthas le linn na bliana.

Chun críocha toradh an bhuiséid don bhliain a ríomh, cuimsítear faoi chaiteachais íocaíochtaí a rinneadh in aghaidh leithreasuithe na bliana móide aon leithreasú don bhliain sin a thugtar anonn go dtí an bhliain dár gcionn. Ciallaíonn íocaíochtaí a dhéantar in aghaidh leithreasuithe na bliana íocaíochtaí atá déanta ag

an Oifigeach Cuntasaíochta faoin 31 Nollaig sa bhliain airgeadais. Maidir le CERT, is éard atá sna híocaíochtaí na híocaíochtaí atá déanta ag na Ballstáit idir an 16 Deireadh Fómhair N-1 agus an 15 Deireadh Fómhair N, ar choinníoll gur cuireadh an tOifigeach Cuntasaíochta ar an eolas maidir leis an ngealltanas agus údarú faoin 31 Eanáir N+1. Féadfaidh caiteachas CERT a bheith faoi réir cinneadh comhréireachta tar éis rialuithe sna Ballstáit.

Cuimsítear dhá eilimint i dtoradh an bhuiséid: toradh an Aontais agus toradh rannpháirtíocht thíortha CSTE a bhaineann leis an Limistéar Eorpach Eacnamaíoch (LEE). I gcomhréir le hAirteagal 1(1) de Rialachán Uimh. 608/2014 lena leagtar síos bearta cur chun feidhme le haghaidh córas acmhainní dílse, léirítear leis an toradh sin an difríocht idir:

- an t-ioncam iomlán a fuarthas don bhliain airgeadais; agus
- na híocaíochtaí iomlána a rinneadh in aghaidh leithreasuithe na bliana reatha móide méid iomlán leithreasuithe na bliana sin arna dtabhairt anonn go dtí an bhliain dár gcionn.

Cuirtear an méid a leanas leis an bhfigiúr is toradh, nó baintear iad de:

- iarmhéid glan cealuithe leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a tugadh anonn ó bhlianta roimhe sin agus aon íocaíocht a sháraíonn leithreasuithe neamhdhifreáilte arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe sin, íocaíochtaí a sháraíonn na leithreasuithe de bharr luaineachtaí sa ráta euro;
- forbairt ioncaim shannta; agus
- gnóthachain ghlana nó glanchaillteanais ráta malairte a taifeadadh le linn na bliana.

Leithreasuithe arna dtabhairt anonn ón mbliain airgeadais roimhe sin i leith ranníocaíochtaí ó thríú páirtithe agus i leith oibre dóibh, nach dtéann in éag riamh de réir sainmhíniú, áirítear iad mar leithreasuithe breise don bhliain airgeadais. Mínítear leis sin an difríocht idir tabhairt anonn ón mbliain roimhe i dtuarascálacha cur chun feidhme bhuiséad bhliain N agus iad siúd a thugtar anonn sa bhliain dár gcionn i dtuarascálacha cur chun feidhme bhuiséad bhliain N-1. Leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí arna gcur ar fáil athuair tar éis aisíocaíocht na n-íocaíochtaí ar an gcuntas, tugtar neamhaird orthu nuair a ríomhtar toradh an bhuiséid.

Áirítear le leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn tabhairt anonn uathoibríoch agus tabhairt anonn de réir cinnidh. Cealú leithreasuithe neamhúsáidte faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe, áirítear leis cealuithe leithreasuithe arna dtabhairt anonn go huathoibríoch agus de réir cinnidh.

3.8. RÉITEACH AN TORAIDH EACNAMAÍOCH LE TORADH BUISÉID

EUR milliún

	2022	2021
TORADH EACNAMAÍOCH NA BLIANA	(91 949)	(42 100)
Ioncam		
<i>Teidlíochtaí arna mbunú sa bhliain reatha ach nár bailíodh go fóill</i>	<i>(5 978)</i>	<i>(7 068)</i>
<i>Teidlíochtaí arna mbunú blianta roimhe seo agus a bailíodh sa bhliain</i>	<i>74 088</i>	<i>64 356</i>
<i>(Glan) Ioncam fabhraithe</i>	<i>2 072</i>	<i>(5 434)</i>
	70 182	51 854
Caiteachais		
<i>(Glan) caiteachais fhabhraithe</i>	<i>45 648</i>	<i>53 108</i>
<i>Caiteachais na bliana roimhe arna n-íoc sa bhliain reatha</i>	<i>(2 053)</i>	<i>(1 046)</i>
<i>Glan-éifeacht réamh-mhaoiniúcháin</i>	<i>(21 659)</i>	<i>(47 608)</i>
<i>Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn chuig an</i>	<i>(2 660)</i>	<i>(4 449)</i>
<i>Íocaíochtaí arna ndéanamh ó thabhairt anonn agus cealú leithreasuithe</i>	<i>3 331</i>	<i>(4 047)</i>
<i>Gluaiseacht i bhforálacha</i>	<i>3 650</i>	<i>1 032</i>
<i>Eile</i>	<i>(2 139)</i>	<i>(3 577)</i>
	24 118	(6 587)
Toradh eacnamaíoch, Gníomhaireachtaí agus CEGC i.L.	168	61
TORADH BUISÉID NA BLIANA	2 519	3 230

I gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais, ríomhtar toradh eacnamaíoch na bliana ar bhonn phrionsabail chuntasaíochta fabhraithe agus Rialacha Cuntasaíochta an Aontais, fad a bhunaítear toradh an bhuiséid ar rialacha coigeartaithe um chuntasaíocht airgid thirim. Toisc go gcumhdaíonn an toradh eacnamaíoch agus an toradh buiséid na hidirbhearta foluiteacha céanna – ach amháin foinsí (neamhbhuiséadacha) eile ioncaim agus caiteachais na ngníomhaireachtaí agus CEGC faoi Leachtú a chuimsítear sa toradh eacnamaíoch amháin – is seiceáil úsáideach comhsheasmhachta é réiteach thoradh eacnamaíoch na bliana le toradh buiséid na bliana.

Míreanna réitigh – Ioncam

Comhfhreagraíonn ioncam iarbhir buiséadach le haghaidh bliain airgeadais leis an ioncam a bailíodh ó theidlíochtaí arna mbunú le linn na bliana agus méideanna a bailíodh ó theidlíochtaí arna mbunú i mblianta roimhe seo. Dá bhrí sin, déanfar na teidlíochtaí arna mbunú sa bhliain reatha ach nár bailíodh go fóill a asbhaint ón toradh eacnamaíoch chun críocha réitigh, toisc nach bhfuil siad mar chuid den ioncam buiséadach. I gcodarsnacht leis sin, na teidlíochtaí arna mbunú blianta roimhe sin agus arna mbailiú sa bhliain reatha ní mór iad a chur leis an toradh eacnamaíoch chun críocha réitigh.

Cuimsítear leis an ioncam fabhraithe go príomha méideanna a bhaineann le ceartúcháin airgeadais, acmhainní dílse, úis agus díbhinní. Ní chuirtear san áireamh ach an ghlan-éifeacht amháin, i.e. an t-ioncam fabhraithe don bhliain reatha lúide aisiompú an ioncaim fhabhraithe ón mbliain roimhe sin.

Míreanna réitigh – Caiteachas

Cuimsítear leis na caiteachais fhabhraithe go príomha fabhruithe arna ndéanamh chun críocha scoite deireadh bliana, i.e. caiteachais incháilithe arna dtabhú ag tairbhíthe chistí an Aontais ach nár tuairiscíodh don Choimisiún go fóill. Ní chuirtear san áireamh ach amháin an ghlan-éifeacht, i.e. na caiteachais fhabhraithe don bhliain reatha lúide aisiompú caiteachas fabhraithe ón mbliain roimhe sin. Tá na híocaíochtaí a dhéantar sa bhliain reatha a bhaineann le sonraisc a cláraíodh sna blianta roimhe seo mar chuid de chaiteachas buiséadach na bliana reatha agus, dá bhrí sin, ní mór iad a chur leis an toradh eacnamaíoch chun críocha réitigh.

Is é atá i nglan-éifeacht an réamh-mhaoiniúcháin meascán de (1) mhéideanna réamh-mhaoiniúcháin nua a íocadh sa bhliain reatha agus a aithnítear mar chaiteachas buiséadach na bliana agus (2) imréiteach an réamh-mhaoiniúcháin trí chostais incháilithe a glacadh le linn na bliana reatha. Léiríonn na costais incháilithe sin caiteachas i dtéarmaí fabhraithe nach bhfuil sna cuntais bhuiséadacha ó tharla go raibh

íocaíocht an réamh-mhaoiniúcháin thosaigh curtha san áireamh cheana féin mar chaiteachas buiséadach tráth ar íocadh é.

Chomh maith leis na híocaíochtaí arna ndéanamh in aghaidh leithreasuithe na bliana, caithfear na leithreasuithe don bhliain sin a thugtar anonn chuig an mbliain dár gcionn a chur san áireamh agus an toradh buiséid don bhliain á ríomh (i gcomhréir le hAirteagal 1(1) de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 608/2014). Tá an rud céanna i gceist i ndáil le híocaíochtaí buiséadacha arna ndéanamh sa bhliain reatha ó na leithreasuithe a tugadh anonn ó bhlianta roimhe sin, agus cealú na leithreasuithe neamhúsáidte faoi chomhair íocaíochtaí.

Baineann an ghluaiseacht sa soláthar le meastacháin ag deireadh na bliana a dhéantar sna ráitis airgeadais (sochair fostaithe den chuid is mó) nach ndéanann difear do na cuntais bhuiséadacha. Cuimsítear le méideanna imréitigh eile gnéithe éagsúla amhail amúchadh/dímheas sócmhainní, éadail sócmhainní, íocaíochtaí léasa airgeadais agus rannpháirtíochtaí airgeadais dá mbíonn cóireálacha cuntasaíochta buiséadaí agus fabhraithe éagsúil.

Mír imréitigh – Toradh eacnamaíoch, Gníomhaireachtaí agus CEGC faoi Leachtú

Is figiúr neamhchomhdhlúite é toradh buiséid na bliana agus ní chuimsítear leis foinsí eile (neamhbhuiséadacha) ioncaim agus caiteachais na ngníomhaireachtaí comhdhlúite agus CEGC faoi Leachtú. (féach nóta 6). Chun toradh eacnamaíoch na bliana a imréiteach – figiúr comhdhlúite lena n-áirítear na méideanna seo – le toradh buiséadach na bliana, cuirtear toradh eacnamaíoch iomlán comhdhlúite na bliana a bhaineann leis na gníomhaireachtaí agus CEGC i.L. i láthair mar mhír imréitigh.

4. CUR CHUN FEIDHME BHUISÉAD 2022 AN AONTAIS

Féach roinn 3, 'Achoimre ar chur chun feidhme an bhuiséid' i bPríomhpointí Airgeadais na Bliana le haghaidh nótaí míniúcháin ar chur chun feidhme bhuiséad 2022 le haghaidh ioncaim agus caiteachais, gealltanais le híoc agus an toradh buiséid.

5. CUR CHUN FEIDHME IONCAM BHUISÉAD AN AONTAIS

5.1. ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME IONCAM BHUISÉAD AN AONTAIS

EUR milliún

Teideal	Leithreasuithe ioncaim		Teidlíochtaí bunaithe			Ar theidlíochtaí na bliana reatha	Ioncam		Fáltais mar % den bhuiséad	Le hóc
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaith each glactha	Bliain reatha	Tugtha anonn	Iomlán		Ar theidlíochtaí tugtha anonn	Iomlán		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
1 Acmhainní dílse	157 701	153 928	155 083	2 237	157 320	155 073	686	155 758	101 %	1 562
11 - Tobhaigh siúcra	0	0	(1)	(0)	(1)	(1)	-	(1)	-	(0)
12 - Dleachtanna custaim	17 913	23 765	25 181	2 237	27 419	25 171	686	25 857	109 %	1 562
13 - CBL	19 071	19 714	19 666	-	19 666	19 666	-	19 666	100 %	-
14 - OIN	114 719	104 088	103 880	-	103 880	103 880	-	103 880	100 %	-
16 - Laghdú na ranníocaíochta bunaithe ar OIN arna deonú do Bhallstáit faoi leith	-	-	19	-	19	19	-	19	-	-
17 - Dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach	5 997	6 361	6 337	-	6 337	6 337	-	6 337	100 %	-
2 Barrachais, iarmhéideanna agus coigeartuithe	0	2 980	3 227	7	3 233	3 227	-	3 227	108 %	7
3 Ioncam riaracháin	1 791	1 791	2 581	75	2 656	2 554	53	2 607	146 %	49
4 Ioncam airgeadais, ús mainneachtana agus fíneálacha	115	454	(226)	16 861	16 635	(949)	1 544	596	131 %	16 039
5 Ráthaíochtaí buiséadacha, oibríochtaí trína bhfaightear agus trína dtugtar iasachtaí	0	0	62 203	-	62 203	62 203	-	62 203	-	-
6 Ioncam, ranníocaíochtaí agus aisíocaíochtaí a bhaineann le beartais an aontais	10 997	10 884	20 402	6 287	26 689	14 952	5 922	20 874	192 %	5 815
Iomlán	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

6. CUR CHUN FEIDHME CHAITEACHAS BHUISÉAD AN AONTAIS

6.1. CAI: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ

EUR milliún

Ceannteideal CAI	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1 An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	49 709	11 605	61 314	–	14 754	76 068	56 351	1 259	57 610	3	17 934	75 546
2b. Athléimneacht agus luachanna	6 330	161	6 491	0	242 812	249 303	5 702	(171)	5 531	25	48 553	54 108
3 Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaoil	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	40 369	(0)	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
4 Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 Slándáil agus Cosaint	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192
6 An Chomharsanacht agus an Domhan	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
7 An Riarachán Poiblí Eorpach	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
R Lasmuigh den CAI	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351

Iomlán	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370
---------------	----------------	---------------	----------------	--------------	----------------	----------------	----------------	--------------	----------------	--------------	---------------	----------------

6.2. CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

Ceannteideal CAI	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe a tugadh anonn go 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha Comhtháthú,	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Athléimneacht agus Luachanna	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	–	82	1 084
2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	76 068	60 159	–	14 473	74 632	98 %	159	199	359	996	–	82	1 078
2b. Athléimneacht agus luachanna	249 303	6 485	0	137 790	144 275	58 %	0	105 022	105 022	5	–	1	6
3 Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
4 Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 Slándáil agus Cosaint	1 851	1 809	–	30	1 840	99 %	3	7	11	0	–	0	1
6 An Chomharsanacht agus an Domhan	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %	38	173	211	0	0	0	0
7 An Riarachán Poiblí Eorpach	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
R Lasmuigh den CAI	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180

speisialta)

Iomlán	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614
---------------	----------------	----------------	--------------	----------------	----------------	-------------	--------------	----------------	----------------	--------------	-----------	------------	--------------

6.3. CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

Ceannteideal CAI	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn go 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnait heach arna ghlacadh	ó mhéid eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnait heach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnait heach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14
2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	75 546	57 600	1	15 414	73 015	97 %	3	2 520	2 523	7	2	0	8
2b. Athléimneacht agus luachanna	54 108	5 455	23	48 077	53 555	99 %	73	475	548	3	2	0	5
3 Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
4 Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5 Slándáil agus Cosaint	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6 An Chomharsanacht agus an Domhan	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7 An Riarachán Poiblí Eorpach	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	4	158
ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
R Lasmuigh den CAI	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0
Iomlán	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

6.4. CAI: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL)

EUR milliún

Ceannteideal CAI	Gealltanais le hÍoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanais le hÍoc ag deireadh na bliana roimhe
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hÍoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hÍoc ag deireadh na bliana	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1 An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130
2 Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081
2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	152 840	(155)	(65 983)	86 703	74 632	(7 032)	(1)	67 599	154 302
2b. Athléimneacht agus luachanna	56 193	(133)	(23 163)	32 896	144 275	(30 392)	(0)	113 883	146 779
3 Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaoil	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357
4 Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 Slándáil agus Cosaint	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 An Chomharsanacht agus an Domhan	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 An Riarachán Poiblí Eorpach	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048
ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654
R Lasmuigh den CAI	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–	2 944	3 071
Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus S lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–	0	0
Iomlán	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)	250 071	452 821

6.5. CAI: GEALLTANAIS LE HÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA

EUR milliún

	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iomlán
1 An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130
2 Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081
3 Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459
4 Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 Slándáil agus Cosaint	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 An Chomharsanacht agus an Domhan	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 An Riarachán Poiblí Eorpach	–	–	–	–	0	–	0	1 048	1 048
O Lasmuigh den CAI	–	–	–	–	–	0	127	2 944	3 071
S Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Iomlán	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821

Bhain atheagrú inmheánach seirbhísí le bunú an Choimisiúin nua. Bhí athrú ar an méid gan íoc idir blianta mar gheall ar ath-leithdháileadh na n-idirbheart gaolmhar. Níl aon athrú ar mhéid foriomlán na ngealltanas le hÍOC.

6.6. CAI: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE

EUR milliún

		Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanais gan íoc ag deireadh 2022
		Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíocht a í a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíocht a í a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	91 481	(143)	60 159	57 554	93 943	61 360	(13)	14 473	15 461	60 358	154 302
	2b. Athléimneacht agus luachanna	4 088	(120)	6 485	5 460	4 993	52 105	(14)	137 790	48 095	141 786	146 779
3	Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
	ar a n-áirítear: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	334	(6)	40 552	40 523	357	-	-	629	629	0	357
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5	Slándáil agus Cosaint	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
	ar a n-áirítear: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
R	Lasmuigh den CAI	-	-	-	-	-	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	-	-	2 602	2 602	0	-	-	-	-	-	0
Iomlán		216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

6.7. CAI MIONSONRAITHE: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ

EUR milliún

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideann a le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséad agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1 Fís Eorpach	12 239	1	12 240	230	5 244	17 714	12 559	(439)	12 120	96	5 961	18 178
Euratom	271	(1)	270	–	80	350	314	(44)	270	25	123	417
Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	710	–	710	–	23	733	668	(107)	561	1	51	613
Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	690	690	–	–	–	–	371	371
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	17	–	17	–	–	17	16	(8)	9	–	–	9
Ciste InvestEU	1 197	–	1 197	–	4 677	5 874	1 032	25	1 057	1	1 717	2 775
SCE - Iompar	1 758	40	1 799	–	17	1 816	1 886	79	1 966	1	19	1 986
SCE - Fuinneamh	800	(3)	797	–	14	811	589	43	632	1	12	646
SCE - Cúrsaí Digiteacha	283	(34)	249	–	2	251	257	(124)	133	1	4	138
An Eoraip Dhigiteach	1 248	(15)	1 233	–	31	1 264	849	(83)	766	7	21	794
Gníomhaireachtaí díláraithe	192	14	206	–	13	219	192	(1)	191	–	13	204
Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	7	–	7	–	0	7	26	(5)	21	–	0	21
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	24	(1)	22	–	4	26	23	2	25	–	1	26
An Margadh Aonair	614	74	688	–	45	733	580	(39)	541	8	57	605
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	24	–	24	–	1	26	31	(3)	28	–	1	29
Cánachas	37	–	37	–	4	41	36	(8)	28	0	4	32
Custaim	130	–	130	–	8	139	115	(5)	109	0	8	118
Gníomhaireachtaí díláraithe	120	(4)	116	–	12	128	120	(4)	116	–	12	128
Gníomhaíochtaí eile	10	(0)	10	–	0	10	9	0	9	–	0	9

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideann a le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	17	–	17	–	–	17	13	(6)	8	–	–	8
Clár Spáis an Aontais	2 008	–	2 008	–	127	2 135	2 088	(135)	1 953	5	248	2 206
Gníomhaireachtaí díláraithe	68	–	68	–	2	70	68	(5)	64	–	2	65
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	30 174	7 255	37 429	–	7 983	45 412	29 597	2 583	32 181	1	11 625	43 807
An Ciste Comhtháthaithe	4 865	1 581	6 446	–	657	7 102	11 162	1 675	9 488	0	745	10 233
Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	1 494	–	1 494	–	12	1 507	1 851	–	1 851	–	4	1 855
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	3	–	3	–	0	3	3	(0)	3	–	0	3
Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+) *	13 174	2 769	15 943	–	6 102	22 045	13 736	350	14 087	2	5 559	19 647
Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	34	–	34	–	1	35	37	6	42	0	0	43
Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	119	–	119	–	239 943	240 062	112	(14)	98	2	47 196	47 296
Pericles IV	1	–	1	–	0	1	1	(0)	1	–	0	1
Téarnamh an Aontais	145	(71)	74	–	1	75	145	(71)	74	2	1	76
RescEU	101	253	354	0	1 959	2 313	187	62	249	–	329	578
EU4Health	840	(0)	839	–	22	861	353	(163)	190	4	10	204
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	–	–	–	–	377	377	8	126	134	–	377	512
Gníomhaireachtaí díláraithe	291	(6)	284	–	42	327	276	(6)	270	–	42	311
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–	1
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	12	2	14	–	–	14	11	2	12	–	–	12

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideann a le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	106	(19)	88	–	11	99	87	(0)	87	2	11	100
Erasmus+	3 402	4	3 406	–	394	3 800	3 301	(20)	3 281	8	519	3 807
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	141	–	141	–	20	161	116	16	132	4	22	158
Eoraip na Cruithaitheachta	407	–	407	–	19	426	400	(88)	313	2	22	337
Ceartas	44	–	44	–	9	53	38	1	39	1	10	49
Ceartha agus Luachanna	215	–	215	–	2	217	170	(17)	154	1	2	157
Gníomhaireachtaí díláraithe	246	(2)	245	–	4	249	238	(3)	235	–	4	239
Gníomhaíochtaí eile	9	–	9	–	3	11	7	(1)	6	–	3	9
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	35	–	35	–	0	36	52	(4)	48	–	0	48
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	183	–	183	–	5	187	164	1	165	–	4	169
Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
3 Ráthaíochtaí Talmhaíochta	40 369	0	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
Cláir eile d'Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	12 728	–	12 728	–	6 072	18 800	14 680	775	13 905	0	1 623	15 528
Muirí agus Iascaigh	972	162	1 134	–	76	1 210	732	3	736	1	183	919
Iascaigh (SFPA agus ERBI)	159	0	159	–	–	159	166	(7)	159	–	–	159
Gníomhaireachtaí díláraithe	29	–	29	–	1	30	29	–	29	–	1	30
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	–	1	–	–	1	6	(1)	5	–	–	5
An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	756	–	756	–	10	765	529	(1)	528	5	8	542
Ciste um Aistriú Cóir	1 160	283	1 443	–	10 867	12 310	1	0	1	–	175	177
Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	–	–	–	–	167	167	–	–	–	–	167	167
Gníomhaireachtaí díláraithe	54	–	54	–	7	61	54	–	54	–	7	61

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideann a le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséad agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	8	–	8	–	0	8	11	(2)	9	–	0	9
Iomlán Ceannteideal 3: Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
4 An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	1 119	279	1 399	2	10	1 411	1 292	194	1 486	26	9	1 521
Gníomhaireachtaí díláraithe	154	12	166	–	26	192	154	6	160	–	26	186
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–	0	0
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	671	85	756	–	8	764	511	135	646	1	143	790
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	138	–	138	–	–	138	136	1	137	0	–	137
Gníomhaireachtaí díláraithe	1 009	(57)	952	–	64	1 016	986	(42)	944	–	64	1 008
Iomlán Ceannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	227	27	254	–	5	259	241	(28)	213	1	5	219
An Díchoimisiúnú núicléach	99	–	99	–	–	99	40	(3)	37	–	–	37
Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	44	–	44	–	1	45	65	(24)	41	2	1	44
Gníomhaireachtaí díláraithe	216	1	217	–	10	226	216	1	217	–	10	226
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	0	–	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	22	–	22	–	0	22	21	–	21	–	0	21
An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	318	–	318	–	7	326	178	(18)	160	1	4	165
An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	627	–	627	–	15	642	379	(23)	356	1	8	364
An tSoghluasteacht Mhíleata	232	–	232	–	–	232	98	16	114	1	–	115
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
6 An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Comhar	12 717	(94)	12 622	1 864	258	14 744	7 892	451	8 343	990	307	9 640
An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	39	–	39	0	3	42	33	(16)	16	1	3	20
Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	1 806	636	2 442	39	24	2 505	2 092	306	2 398	45	24	2 467
Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	362	–	362	–	25	387	334	50	384	0	25	409
Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	69	–	69	4	–	73	52	(22)	30	1	–	31
Gníomhaíochtaí eile	72	(22)	50	–	1	51	47	(7)	40	–	1	41
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	95	–	95	–	1	95	95	(1)	94	–	0	95
Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	2 012	(19)	1 992	331	145	2 468	2 372	(521)	1 851	11	338	2 200
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
7 Pinsin foirne	2 086	77	2 162	–	236	2 398	2 086	77	2 162	–	236	2 398
(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	11	1	12	–	–	12	11	1	12	–	–	12
(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	1	–	1	–	–	1	1	–	1	–	–	1
(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	8	–	8	–	–	8	8	–	8	–	–	8
(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	13	0	13	–	–	13	13	0	13	–	–	13
(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	6	–	6	–	–	6	6	–	6	–	–	6
(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Scoileanna Eorpacha	207	9	215	–	25	240	207	9	215	2	25	242
Luach saothair foirne reachtúla	2 625	3	2 629	–	91	2 719	2 625	3	2 629	0	91	2 719

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideann a le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Luach saothair foirne seachtraí	253	8	261	–	71	332	253	8	261	39	71	371
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	14	1	15	–	0	15	14	1	15	2	0	17
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	3	(0)	2	–	–	2	3	(0)	2	–	–	2
Costais Earcaíochta	30	1	31	–	1	33	30	1	31	2	1	35
Foirceannadh seirbhíse	8	0	9	–	–	9	8	0	9	–	–	9
Costais oiliúna	18	(0)	17	–	6	23	18	(0)	17	12	6	36
Sóisialta agus Soghluaisteacht	22	(1)	22	–	28	50	22	(1)	22	14	29	64
Teic. faisnéise agus cumarsáide	252	3	255	–	106	362	252	3	255	163	106	525
Cíosanna agus ceannacháin	310	(21)	289	–	49	337	310	(21)	289	18	49	356
Caiteachas ar fhoirgnimh	106	25	131	–	32	164	106	25	131	51	32	215
Slándáil	66	(2)	64	–	15	79	66	(2)	64	32	15	111
Misin agus ionadaíocht	51	(1)	50	–	4	53	51	(1)	50	12	4	65
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	26	(13)	13	–	2	15	26	(13)	13	4	2	20
Iris Oifigiúil	3	(1)	2	–	–	2	3	(1)	2	1	–	3
Foilseacháin	10	3	13	–	3	17	10	3	13	7	3	24
Sealbhú faisnéise	4	(0)	4	–	0	4	4	(0)	4	2	0	6
Staidéir agus imscrúduithe	4	(1)	3	–	0	3	4	(1)	3	4	0	8
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	17	4	20	–	12	32	17	4	20	13	12	44
Seirbhísí teanga seachtracha	27	4	31	–	41	72	27	4	31	4	41	76
Caiteachas riaracháin eile	18	(1)	17	–	14	31	18	(1)	17	8	14	38
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	0	(0)	0	–	–	0
Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
Iomlán Ceannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
R An Ciste don Nuálaíocht	–	–	–	–	6 570	6 570	–	–	–	–	6 705	6 705

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideann a le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistriú leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	122	122	–	–	–	–	124	124
Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Dlíthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	1 299	(580)	718	12	1	732	1 299	(580)	718	12	1	732
Coigeartú don Domhandú (CED)	201	–	201	–	8	210	25	(2)	23	–	7	30
Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590
Iomlán Ceannteideal S: Sásráí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351
Iomlán	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370

* Cumhdaítear leis an gclár CAI seo an t-imchlúdach airgeadais comhlántach ó NextGenerationEU le haghaidh phacáiste REACT–EU. Féach caibidil 1.1 Creat Airgeadais Ilbhliantúil 2021-2027 de na Nótaí a ghabhann leis na Tuarascálacha ar an gCur Chun Feidhme Buiséadach. Mionsonraítear leis an mír ar Ceannteideal 2 ranníocaíocht chlár CAI le pacáiste REACT–EU.

6.8. CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

Clár	Gealltanais déanta						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 Fís Eorpach	17 714	12 239	230	2 840	15 309	86 %	–	2 404	2 404	1	–	0	1
Euratom	350	270	–	26	296	85 %	–	54	54	–	–	0	0
Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	733	710	–	16	726	99 %	–	7	7	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí eile	690	–	–	61	61	9 %	–	629	629	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Ciste InvestEU	5 874	1 197	–	2 151	3 348	57 %	–	2 526	2 526	0	–	–	0
SCE - Iompar	1 816	1 799	–	2	1 801	99 %	–	15	15	0	–	–	0
SCE - Fuinneamh	811	797	–	4	801	99 %	–	10	10	0	–	–	0
SCE - Cúrsaí Digiteacha	251	249	–	–	249	99 %	–	2	2	0	–	–	0
An Eoraip Dhigiteach	1 264	1 233	–	31	1 264	100 %	–	–	–	0	–	0	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	219	206	–	10	216	98 %	–	4	4	–	–	–	–
Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	7	7	–	–	7	97 %	–	0	0	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	26	22	–	3	25	96 %	–	1	1	0	–	–	0
An Margadh Aonair	733	688	–	21	709	97 %	–	24	24	0	–	0	0
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	26	24	–	0	25	96 %	–	1	1	0	–	1	1
Cánachas	41	37	–	1	38	93 %	–	3	3	0	–	–	0
Custaim	139	130	–	4	134	97 %	–	4	4	0	–	–	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0

Clár	Gealltanais déanta						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Gníomhaíochtaí eile	10	10	–	0	10	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Clár Spáis an Aontais	2 135	2 008	–	77	2 086	98 %	–	50	50	–	–	–	–
Gníomhaireachtaí díláraithe	70	68	–	2	70	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	45 412	36 556	–	7 799	44 355	98 %	151	155	306	722	–	29	751
An Ciste Comhtháthaithe	7 102	6 220	–	601	6 822	96 %	–	11	11	225	–	44	270
Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	1 507	1 494	–	12	1 507	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	3	3	–	–	3	99 %	–	–	–	–	–	0	0
Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+) *	22 045	15 886	–	6 060	21 946	100 %	8	33	41	49	–	9	58
Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	35	34	–	1	35	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	240 062	119	–	136 396	136 515	57 %	–	103 547	103 547	0	–	0	0
Pericles IV	1	1	–	0	1	97 %	–	0	0	0	–	–	0
Téarnamh an Aontais	75	74	–	0	74	99 %	–	1	1	–	–	–	–
RescEU	2 313	354	0	760	1 114	48 %	0	1 198	1 199	0	–	–	0
EU4Health	861	839	–	21	860	100 %	–	1	1	0	–	(0)	0
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	377	–	–	343	343	91 %	–	35	35	–	–	0	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	327	284	–	15	299	92 %	–	27	27	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Clár	Gealltanais déanta						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	14	13	-	-	13	96 %	-	-	-	1	-	-	1
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	99	86	-	3	90	90 %	-	7	7	2	-	1	2
Erasmus+	3 800	3 406	-	211	3 617	95 %	-	183	183	-	-	0	0
An Cór DIúthpháirtíochta Eorpach	161	141	-	13	155	96 %	-	6	6	-	-	-	-
Eoraip na Cruithaitheachta	426	407	-	13	419	98 %	-	6	6	-	-	-	-
Ceartas	53	44	-	6	49	94 %	-	3	3	-	-	-	-
Cearta agus Luachanna	217	215	-	1	216	99 %	-	1	1	0	-	-	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	249	245	-	3	247	99 %	-	2	2	-	-	-	-
Gníomhaíochtaí eile	11	8	-	1	9	78 %	-	2	2	1	-	-	1
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	36	35	-	-	35	98 %	-	0	0	0	-	-	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	187	181	-	3	184	98 %	-	2	2	2	-	-	2
Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	-	82	1 084
3 Ráthaíochtaí Talmhaíochta	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
Cláir eile d'Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	18 800	12 728	-	5 689	18 416	98 %	-	222	222	0	-	161	161
Muirí agus Iascaigh	1 210	1 131	-	75	1 206	100 %	3	1	4	0	-	0	0
Iascaigh (SFPA agus ERBI)	159	159	-	-	159	100 %	-	-	-	0	-	-	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	30	29	-	1	29	98 %	-	1	1	-	-	-	-
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	1	-	-	1	100 %	-	-	-	-	-	-	-
An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	765	755	-	3	758	99 %	-	7	7	0	-	0	0

Clár	Gealltanais déanta						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Ciste um Aistriú Cóir	12 310	1 327	–	4 982	6 309	51 %	–	5 885	5 885	116	–	–	116
Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	167	–	–	11	11	7 %	–	156	156	–	–	–	–
Gníomhaireachtaí díláraithe	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	8	8	–	–	8	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Iomlán Ceannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
4 An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	1 411	1 391	2	9	1 401	99 %	8	2	10	0	–	–	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	192	166	–	18	184	96 %	–	8	8	–	–	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	764	748	–	8	756	99 %	8	0	8	0	–	0	0
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	138	138	–	–	138	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Gníomhaireachtaí díláraithe	1 016	952	–	16	967	95 %	–	48	48	–	–	0	0
Iomlán Ceannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	259	251	–	4	255	98 %	3	1	5	0	–	(0)	0
An Díchoimisiúnú núicléach	99	99	–	–	99	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	45	44	–	0	44	99 %	–	0	0	0	–	0	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	22	22	–	0	22	99 %	–	0	0	0	–	0	0
An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	326	318	–	7	326	100 %	–	–	–	–	–	–	–

Clár	Gealltanais déanta						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	642	627	-	15	642	100 %	-	-	-	-	-	-	-
An tSoghluaisteacht Mhíleata	232	232	-	-	232	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	1 851	1 809	-	30	1 840	99 %	3	7	11	0	-	0	1
6 An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Comhar	14 744	12 589	1 864	146	14 598	99 %	34	113	146	(0)	0	0	0
An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	42	39	0	2	41	98 %	0	1	1	(0)	0	-	0
Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	2 505	2 442	39	16	2 497	100 %	-	7	7	-	-	-	-
Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	387	362	-	25	387	100 %	-	0	0	0	-	(0)	0
Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	73	68	4	-	72	99 %	1	-	1	(0)	0	-	0
Gníomhaíochtaí eile	51	50	-	-	50	99 %	-	1	1	0	-	-	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	95	95	-	0	95	100 %	-	0	0	0	-	-	0
Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	2 468	1 989	331	94	2 413	98 %	4	51	55	(0)	0	-	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %	38	173	211	0	0	0	0
7 Pinsin foirne	2 398	2 162	-	236	2 398	100 %	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	12	12	-	-	12	100 %	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	1	1	-	-	1	100 %	-	-	-	-	-	-	-

Clár	Gealltanais déanta						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	8	8	-	-	8	100 %	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	13	13	-	-	13	100 %	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	6	6	-	-	6	100 %	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	0	0	-	-	0	100 %	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	0	0	-	-	0	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Scoileanna Eorpacha	240	215	-	19	235	98 %	-	6	6	0	-	-	0
Luach saothair foirne reachtúla	2 719	2 629	-	36	2 665	98 %	-	55	55	0	-	-	0
Luach saothair foirne seachtraí	332	253	-	33	286	86 %	-	38	38	8	-	0	8
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	15	15	-	0	15	100 %	-	0	0	0	-	(0)	0
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	2	2	-	-	2	100 %	-	-	-	0	-	-	0
Costais Earcaíochta	33	31	-	0	32	97 %	-	1	1	0	-	-	0
Foirceannadh seirbhíse	9	9	-	-	9	100 %	-	-	-	0	-	-	0
Costais oiliúna	23	17	-	3	21	89 %	-	2	2	0	-	0	0
Sóisialta agus Soghluaisteacht	50	22	-	17	39	78 %	-	11	11	0	-	0	0
Teic. faisnéise agus cumarsáide	362	255	-	59	314	87 %	-	47	47	0	-	0	0
Cíosanna agus ceannacháin	337	289	-	34	323	96 %	-	14	14	0	-	-	0
Caiteachas ar fhoirgnimh	164	131	-	21	152	93 %	-	12	12	0	-	-	0
Slándáil	79	64	-	12	76	96 %	-	3	3	0	-	0	0
Misin agus ionadaíocht	53	50	-	2	51	96 %	-	2	2	0	-	0	0
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	15	12	-	1	13	86 %	-	1	1	1	-	0	1
Iris Oifigiúil	2	2	-	-	2	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Foilseacháin	17	13	-	3	16	95 %	-	1	1	0	-	0	0
Sealbhú faisnéise	4	4	-	0	4	99 %	-	0	0	0	-	-	0

Clár	Gealltanais déanta						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Staidéir agus imscrúduithe	3	3	–	0	3	96 %	–	0	0	0	–	0	0
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	32	20	–	5	25	79 %	–	7	7	0	–	–	0
Seirbhísí teanga seachtracha	72	31	–	33	64	89 %	–	8	8	0	–	0	0
Caiteachas riaracháin eile	31	17	–	11	28	93 %	–	2	2	0	–	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
Iomlán Ceannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
R An Ciste don Nuálaíocht	6 570	–	–	2 953	2 953	45 %	–	3 617	3 617	–	–	–	–
Gníomhaíochtaí eile	122	–	–	53	53	43 %	–	69	69	–	–	–	–
Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–
Coigeartú don Domhandú (CED)	210	28	–	–	28	13 %	–	1	1	173	–	7	180
Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
Iomlán Ceannteideal S: Sársaí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180
Iomlán	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

* Cumhdaítear leis an gclár CAI seo an t-imchlúdach airgeadais comhlántach ó NextGenerationEU le haghaidh phacáiste REACT-EU. Féach caibidil 1.1 Creat Airgeadais Ilbhliantúil 2021-2027 de na Nótaí a ghabhann leis na Tuarascálacha ar an gCur Chun Feidhme Buiséadach. Mionsonraítear leis an mír ar Ceannteideal 2 ranníocaíocht chlár CAI le pacáiste REACT-EU.

6.9. CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

		Íocaíochtaí a rinneadh						Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
Clár		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	Fís Eorpach	18 178	12 048	87	2 698	14 834	82 %	71	3 260	3 331	1	9	2	12
	Euratom	417	253	21	12	286	68 %	16	111	127	1	4	0	4
	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	613	560	1	44	605	99 %	1	7	8	0	0	–	0
	Gníomhaíochtaí eile	371	–	–	64	64	17 %	–	306	306	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	9	8	–	–	8	90 %	–	–	–	1	–	–	1
	Ciste InvestEU	2 775	1 057	1	1 605	2 663	96 %	0	112	112	0	–	0	0
	SCE - Iompar	1 986	1 965	1	8	1 974	99 %	0	11	11	0	0	–	0
	SCE - Fuinneamh	646	630	1	12	643	100 %	2	0	2	0	0	(0)	0
	SCE - Cúrsaí Digiteacha	138	132	1	4	137	99 %	0	1	1	0	0	–	0
	An Eoraip Dhigiteach	794	754	7	21	782	98 %	9	–	9	3	0	0	3
	Gníomhaireachtaí díláraithe	204	191	–	10	201	98 %	–	4	4	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	21	14	–	–	14	67 %	–	0	0	7	–	–	7
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	26	24	–	0	25	95 %	–	1	1	0	–	–	0
An Margadh Aonair	605	533	7	19	560	92 %	6	37	43	1	1	0	3	

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	29	22	–	1	23	78 %	–	1	1	6	–	–	6
Cánachas	32	27	0	1	28	87 %	0	3	3	1	0	–	1
Custaim	118	109	0	4	113	96 %	0	4	4	0	–	–	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí eile	9	9	–	0	9	96 %	–	0	0	0	–	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	8	7	–	–	7	91 %	–	–	–	1	–	–	1
Clár Spáis an Aontais	2 206	1 948	5	59	2 012	91 %	5	189	193	0	1	0	1
Gníomhaireachtaí díláraithe	65	64	–	2	65	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	43 807	32 175	1	10 283	42 459	97 %	1	1 342	1 343	5	0	(0)	5
An Ciste Comhtháthaithe Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	10 233	9 487	0	521	10 009	98 %	0	224	224	0	0	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1 855	1 851	–	4	1 855	100 %	–	0	0	0	–	0	0
Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+) *	3	2	–	0	2	69 %	–	–	–	1	–	–	1
	19 647	14 084	0	4 606	18 690	95 %	2	953	956	0	1	0	1

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	43	42	0	0	42	98 %	1	0	1	0	0	0	0
Pericles IV	47 296	96	1	47 178	47 275	100 %	2	18	20	0	0	0	0
Téarnamh an Aontais	1	1	–	0	1	81 %	–	0	0	0	–	–	0
RescEU	76	45	2	0	47	61 %	29	1	30	–	0	–	0
EU4Health	578	233	–	320	553	96 %	16	8	25	(0)	–	0	0
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	204	186	3	9	198	97 %	4	1	4	0	1	0	1
Gníomhaireachtaí díláraithe	512	134	–	324	458	90 %	–	53	53	0	–	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	311	270	–	15	284	91 %	–	27	27	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	12	11	–	–	11	95 %	–	–	–	1	–	–	1
Erasmus+	100	85	2	4	91	91 %	1	7	9	0	0	0	1
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	3 807	3 269	8	198	3 474	91 %	13	321	333	0	0	0	0
Eoraip na Cruthaitheachta	158	128	4	2	134	84 %	4	21	25	0	0	0	0
Ceartas	337	310	2	13	325	96 %	2	9	11	(0)	0	0	0
Ceartha agus Luachanna	49	38	1	9	48	97 %	1	1	1	0	0	(0)	0
	157	153	1	1	154	98 %	1	1	2	0	0	–	0

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Gníomhaireachtaí díláraithe	239	235	–	3	237	99 %	–	2	2	0	–	0	0
Gníomhaíochtaí eile	9	6	–	1	7	82 %	–	2	2	0	–	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	48	48	–	–	48	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	169	164	–	2	166	98 %	–	3	3	1	–	–	1
Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14
3 Ráthaíochtaí Talmhaíochta	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
Cláir eile d'Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	15 528	13 839	0	1 406	15 244	98 %	0	217	217	67	0	–	67
Muirí agus Iascaigh	919	734	1	183	918	100 %	1	0	1	0	0	(0)	0
Iascaigh (SFPA agus ERBI)	159	159	–	–	159	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Gníomhaireachtaí díláraithe	30	29	–	1	29	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	5	5	–	–	5	100 %	–	–	–	–	–	–	–
An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	542	522	5	3	530	98 %	6	6	12	0	0	0	0
Ciste um Aistriú Cóir	177	1	–	167	169	95 %	–	8	8	–	–	(0)	(0)
Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	167	–	–	1	1	1 %	–	166	166	–	–	–	–

		Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm				
		Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
Clár		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Gníomhaireachtaí díláraithe	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	9	9	–	–	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Iomlán Ceannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
4	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	1 521	1 449	25	5	1 480	97 %	2	4	6	35	0	–	36
	Gníomhaireachtaí díláraithe	186	148	–	18	166	89 %	–	8	8	12	–	0	12
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	790	630	1	10	641	81 %	1	133	134	15	0	–	15
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	137	137	0	–	137	100 %	0	–	0	0	–	–	0
	Gníomhaireachtaí díláraithe	1 008	928	–	16	944	94 %	–	48	48	16	–	0	16
	Iomlán Ceannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5	An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	219	192	1	2	196	89 %	1	3	4	19	0	–	19
	An Díchoimisiúnú núicléach	37	37	–	–	37	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	44	39	2	1	41	94 %	2	0	2	0	0	–	1
	Gníomhaireachtaí díláraithe	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	–	–	–	–	–	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	21	18	–	0	18	87 %	–	0	0	3	–	–	3
An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	165	158	1	4	163	99 %	1	–	1	(0)	0	0	0
An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	364	355	1	8	364	100 %	1	–	1	(0)	0	–	0
An tSoghluaisteacht Mhíleata	115	114	1	–	114	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6 An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Comhar	9 640	8 275	977	149	9 400	98 %	68	159	226	0	13	0	13
An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	20	16	1	3	19	97 %	1	–	1	0	0	–	0
Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	2 467	2 391	45	10	2 446	99 %	7	14	21	(0)	0	–	0
Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	409	383	0	25	408	100 %	0	0	1	0	0	0	0
Tíortha agus Críochathar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	31	29	1	–	30	96 %	1	–	1	0	0	–	0
Gníomhaíochtaí eile	41	35	–	–	35	84 %	–	1	1	6	–	–	6

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	–	–	0	66 %	–	–	–	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	95	93	–	0	93	98 %	–	0	0	2	–	–	2
Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	2 200	1 829	8	253	2 090	95 %	17	85	101	6	2	–	8
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7 Pinsin foirne	2 398	2 162	–	236	2 398	100 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	13	13	–	–	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Scoileanna Eorpacha	242	215	2	18	236	97 %	0	6	6	0	–	(0)	0
Luach saothair foirne reachtúla	2 719	2 629	–	36	2 665	98 %	0	55	55	0	0	–	0

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Luach saothair foirne seachtraí	371	210	35	32	277	75 %	42	39	81	8	4	0	13
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	17	15	1	0	16	90 %	0	0	0	0	1	(0)	1
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Costais Earcaíochta	35	28	2	0	30	87 %	3	1	4	0	0	–	0
Foirceannadh seirbhíse	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Costais oiliúna	36	8	11	2	20	57 %	9	4	13	0	2	0	2
Sóisialta agus Soghluaisteacht	64	13	12	10	35	55 %	9	19	27	0	2	0	2
Teic. faisnéise agus cumarsáide	525	129	160	30	319	61 %	126	76	202	0	4	0	4
Cíosanna agus ceannacháin	356	289	18	33	340	95 %	0	16	16	0	0	–	0
Caiteachas ar fhoirgnimh	215	71	49	12	132	62 %	60	21	81	0	2	–	2
Slándáil	111	38	30	5	73	66 %	26	11	36	0	1	–	1
Misin agus ionadaíocht	65	38	4	1	44	67 %	11	2	13	0	8	0	8
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	20	5	1	1	7	36 %	7	2	9	1	3	0	4
Iris Oifigiúil	3	2	1	–	2	84 %	0	–	0	–	0	–	0
Foilseacháin	24	8	7	2	17	68 %	6	2	8	0	0	0	0
Sealbhú faisnéise	6	3	2	0	4	71 %	2	0	2	0	0	–	0
Staidéir agus imscrúduithe	8	1	4	–	5	63 %	3	0	3	0	0	0	0
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	44	6	12	3	22	49 %	14	8	22	0	1	–	1
Seirbhísí teanga seachtracha	76	27	4	31	63	82 %	4	9	13	0	0	0	1

		Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm				
Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
	Caiteachas riaracháin eile	38	12	7	8	27	71 %	5	6	11	0	1	0	1
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	–	–	0	91 %	–	–	–	0	–	–	0
	Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
	Iomlán Ceannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	4	158
R	An Ciste don Nuálaíocht	6 705	–	–	21	21	0 %	–	6 685	6 685	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	124	–	–	52	52	42 %	–	72	72	–	–	–	–
	Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S	Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–
	Coigeartú don Domhandú (CED)	30	22	–	5	28	94 %	0	1	2	0	–	–	0
	Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
	Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0
	Iomlán	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

* Cumhdaítear leis an gclár CAI seo an t-imchlúdach airgeadais comhlántach ó NextGenerationEU le haghaidh phacáiste REACT-EU. Féach caibidil 1.1 Creat Airgeadais Ilbhliantúil 2021-2027 de na Nótaí a ghabhann leis na Tuarascálacha ar an gCur Chun Feidhme Buiséadach. Mionsonraítear leis an mír ar Ceannteideal 2 ranníocaíocht chlár CAI le pacáiste REACT-EU.

6.10. CAI MIONSONRAITHE: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL)

EUR milliún

Clár	Gealltanais le hÍOC ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha / Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hÍOC ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hÍOC ag deireadh na bliana	Iomlán na ngealltanais le hÍOC ag deireadh na bliana roimhe
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1 Fís Eorpach	27 571	(385)	(11 472)	15 714	15 309	(3 362)	(9)	11 939	27 653
Euratom	317	(24)	(103)	191	296	(183)	(0)	112	303
Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	1 313	(0)	(518)	795	726	(86)	(1)	639	1 433
Gníomhaíochtaí eile	106	(8)	(44)	54	61	(20)	–	41	95
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	22	(1)	(8)	13	17	(0)	–	17	30
Ciste InvestEU	4 053	(30)	(2 368)	1 655	3 348	(295)	–	3 053	4 708
SCE - Iompar	7 183	(147)	(1 956)	5 079	1 801	(18)	–	1 783	6 862
SCE - Fuinneamh	3 904	(68)	(640)	3 197	801	(3)	–	798	3 994
SCE - Cúrsaí Digiteacha	436	(5)	(133)	298	249	(4)	–	245	543
An Eoraip Dhigiteach	1 140	(0)	(523)	616	1 264	(258)	–	1 006	1 622
Gníomhaireachtaí díláraithe	36	–	(36)	–	216	(165)	–	51	51
Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	52	(1)	(13)	38	7	(2)	–	5	43
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	41	(2)	(21)	17	25	(3)	–	22	39
An Margadh Aonair	950	(54)	(418)	478	709	(141)	(0)	567	1 045
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	33	(0)	(18)	15	25	(5)	–	19	34
Cánachas	33	(1)	(20)	12	38	(8)	–	30	42
Custaim	122	(3)	(89)	31	134	(24)	–	110	141
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	123	(123)	–	0	0
Gníomhaíochtaí eile	6	(0)	(4)	2	10	(5)	–	5	7
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí	16	(1)	(7)	8	17	(0)	–	17	25

Clár	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha / Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
ullmhúcháin									
Clár Spáis an Aontais	1 369	(4)	(757)	608	2 086	(1 254)	–	831	1 439
Gníomhaireachtaí díláraithe	15	–	(15)	–	70	(50)	–	20	20
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130
2 Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	84 149	(86)	(37 813)	46 250	44 355	(4 645)	(0)	39 710	85 960
An Ciste Comhtháthaithe	18 402	(16)	(9 327)	9 059	6 822	(682)	(0)	6 140	15 198
Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	7 026	(29)	(1 844)	5 152	1 507	(11)	–	1 496	6 648
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	7	(1)	(2)	4	3	–	–	3	6
Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+) *	43 257	(23)	(16 996)	26 238	21 946	(1 694)	(0)	20 252	46 489
Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	117	(2)	(40)	75	35	(3)	(0)	32	107
Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	51 801	(4)	(21 231)	30 566	136 515	(26 045)	–	110 470	141 037
Pericles IV	1	(0)	(0)	1	1	(0)	–	0	1
Téarnamh an Aontais	2	(0)	(2)	–	74	(45)	–	29	29
RescEU	596	(8)	(164)	425	1 114	(389)	(0)	725	1 150
EU4Health	412	(11)	(108)	293	860	(90)	–	770	1 063
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	191	(14)	(135)	43	343	(324)	–	19	62
Gníomhaireachtaí díláraithe	20	–	–	20	299	(284)	–	15	35
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	(0)	(1)	0	–	–	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	9	(0)	(7)	1	13	(4)	–	9	10
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	187	(12)	(73)	102	90	(18)	–	72	174

Clár	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha / Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Iomlán na ngealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Erasmus+	1 765	(37)	(887)	840	3 617	(2 587)	–	1 030	1 870
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	148	(3)	(36)	109	155	(98)	–	57	166
Eoraip na Cruthaitheachta	400	(12)	(216)	173	419	(109)	–	310	483
Ceartas	75	(13)	(20)	41	49	(27)	–	22	63
Ceartha agus Luachanna	156	(5)	(73)	78	216	(82)	–	134	213
Gníomhaireachtaí díláraithe	33	(2)	(3)	28	247	(235)	–	13	41
Gníomhaíochtaí eile	10	(0)	(6)	4	9	(1)	–	8	12
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	83	(2)	(47)	34	35	(1)	–	34	68
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	187	(8)	(115)	63	184	(50)	–	134	197
Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081
3 Ráthaíochtaí Talmhaíochta	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357
Cláir eile d'Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	38 215	(17)	(14 599)	23 598	18 416	(645)	(0)	17 771	41 369
Muirí agus Iascaigh	2 922	(38)	(849)	2 035	1 206	(68)	(0)	1 138	3 173
Iascaigh (SFPA agus ERBI)	23	–	(14)	10	159	(145)	–	14	24
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	29	(29)	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	9	(0)	(5)	4	1	–	–	1	5
An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	2 154	(29)	(495)	1 629	758	(34)	–	724	2 353
Ciste um Aistriú Cóir	8	(5)	(1)	1	6 309	(168)	–	6 142	6 143
Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	–	–	–	–	11	(1)	–	10	10
Gníomhaireachtaí díláraithe	3	–	(3)	1	61	(58)	–	3	3
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	24	(2)	(8)	14	8	(1)	–	7	21

Clár	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha / Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Iomlán na ngealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Iomlán Ceannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
4 An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	2 363	(19)	(861)	1 482	1 401	(618)	–	783	2 265
Gníomhaireachtaí díláraithe	20	(20)	–	–	184	(166)	–	18	18
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	(0)	–	–	–	–	–	–	–
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	1 141	(11)	(313)	817	756	(329)	–	427	1 244
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	135	–	(63)	72	138	(73)	–	65	137
Gníomhaireachtaí díláraithe	321	(0)	(227)	94	967	(717)	–	250	344
Iomlán Ceannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	360	(16)	(124)	221	255	(72)	–	183	403
An Díchoimisiúnú núicléach	377	–	(37)	340	99	–	–	99	439
Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	315	(2)	(35)	278	44	(6)	–	38	316
Gníomhaireachtaí díláraithe	0	(0)	–	–	221	(221)	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	–	–	1	–	–	–	–	1
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	24	(2)	(12)	10	22	(7)	–	15	25
An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	329	(0)	(159)	170	326	(4)	(0)	321	492
An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	762	(1)	(290)	472	642	(74)	–	568	1 040
An tSoghluaisteacht Mhíleata	226	–	(113)	113	232	(1)	–	230	343
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	2	–	–	2	–	–	–	–	2
Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Comhar	23 453	(1 023)	(6 082)	16 349	14 598	(3 319)	(0)	11 279	27 629

Clár	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha / Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	128	(8)	(17)	103	41	(2)	–	39	142
Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	1 084	(7)	(655)	422	2 497	(1 791)	(0)	706	1 128
Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	178	(20)	(79)	79	387	(329)	–	58	136
Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	65	(0)	(29)	36	72	(1)	–	71	107
Gníomhaíochtaí eile	0	(0)	–	0	50	(35)	–	15	16
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	2	(0)	(0)	1	–	–	–	–	1
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	154	(8)	(67)	79	95	(26)	–	69	148
Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	7 471	(139)	(1 773)	5 559	2 413	(318)	–	2 096	7 655
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 Pinsin foirne	–	–	–	–	2 398	(2 398)	–	0	0
(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	–	–	–	–	12	(12)	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	–	–	–	–	13	(13)	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	–	–	–	–	6	(6)	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
Scoileanna Eorpacha	2	–	(2)	–	235	(234)	–	1	1
Luach saothair foirne reachtúla	0	(0)	–	–	2 665	(2 665)	(0)	0	0
Luach saothair foirne seachtraí	39	(4)	(35)	–	286	(242)	(0)	43	43
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	2	(1)	(1)	–	15	(15)	–	0	0

Clár	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha					Iomlán na ngealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha / Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana		
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8	
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	–	–	–	–	2	(2)	–	–	–	
Costais Earcaíochta	2	(0)	(2)	–	32	(28)	–	4	4	
Foirceannadh seirbhíse	–	–	–	–	9	(9)	–	–	–	
Costais oiliúna	12	(2)	(11)	–	21	(10)	–	11	11	
Sóisialta agus Soghluaisteacht	15	(3)	(13)	0	39	(23)	–	16	16	
Teic. faisnéise agus cumarsáide	163	(4)	(160)	–	314	(159)	–	155	155	
Cíosanna agus ceannacháin	18	(0)	(18)	–	323	(321)	–	2	2	
Caiteachas ar fhoirgnimh	51	(2)	(49)	–	152	(83)	–	69	69	
Slándáil	32	(1)	(30)	–	76	(43)	–	33	33	
Misin agus ionadaíocht	12	(8)	(4)	–	51	(40)	–	11	11	
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	4	(3)	(1)	–	13	(6)	–	7	7	
Iris Oifigiúil	1	(0)	(1)	–	2	(2)	–	0	0	
Foilseacháin	7	(0)	(7)	–	16	(9)	–	7	7	
Sealbhú faisnéise	2	(0)	(2)	–	4	(3)	–	2	2	
Staidéir agus imscrúduithe	4	(0)	(4)	–	3	(1)	–	3	3	
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	13	(1)	(12)	–	25	(10)	–	15	15	
Seirbhísí teanga seachtracha	4	(0)	(4)	–	64	(59)	–	5	5	
Caiteachas riaracháin eile	8	(1)	(7)	–	28	(20)	–	8	8	
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0	
Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654	
Iomlán Ceannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048	
R An Ciste don Nuálaíocht	138	(3)	(10)	125	2 953	(10)	–	2 943	3 068	
Gníomhaíochtaí eile	8	(7)	(0)	2	53	(52)	–	1	3	

Clár	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha / Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanais nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le hóc ag deireadh na bliana	Iomlán na ngealltanais le hóc ag deireadh na bliana roimhe
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–	2 944	3 071
S Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	–	–	–	–	30	(30)	–	–	–
Coigeartú don Domhandú (CED)	–	–	–	–	28	(28)	–	0	0
Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	–	–	–	–	2 544	(2 544)	–	–	–
Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–	0	0
Iomlán	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)	250 071	452 821

* Cumhdaítear leis an gclár CAI seo an t-imchlúdach airgeadais comhlántach ó NextGenerationEU le haghaidh phacáiste REACT-EU. Féach caibidil 1.1 Creat Airgeadais Ibhliantúil 2021-2027 de na Nótaí a ghabhann leis na Tuarascálacha ar an gCur Chun Feidhme Buiséadach. Mionsonraítear leis an mír ar Ceannteideal 2 ranníocaíocht chlár CAI le pacáiste REACT-EU.

6.11. CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA

										EUR milliún
Clár	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iomlán	
1 Fís Eorpach	384	388	716	1 267	2 475	4 668	5 814	11 941	27 653	
Euratom	24	3	2	22	32	74	34	112	303	
Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	–	–	–	–	–	296	498	639	1 433	
Gníomhaíochtaí eile	0	–	1	6	10	13	24	41	95	
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	0	1	3	2	8	17	30	
Ciste InvestEU	155	98	131	111	157	241	762	3 053	4 708	
SCE - Iompar	6	109	99	308	1 664	1 975	918	1 783	6 862	
SCE - Fuinneamh	35	3	390	270	890	1 057	552	798	3 994	
SCE - Cúrsaí Digiteacha	2	2	5	24	23	34	208	245	543	
An Eoraip Dhigiteach	–	–	0	0	0	0	615	1 006	1 622	
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	51	51	
Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	0	2	22	14	5	43	
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	–	–	–	0	1	2	14	22	39	
An Margadh Aonair	28	10	20	25	65	96	217	585	1 045	
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	0	–	0	1	1	5	8	19	34	
Cánachas	–	–	–	0	0	2	10	30	42	
Custaim	–	–	0	0	0	2	28	110	141	
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	0	0	
Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	–	–	2	5	7	
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	0	0	1	4	3	17	25	
Clár Spáis an Aontais	–	–	1	37	74	402	94	831	1 439	
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	20	20	
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130	
2 Forbairt Réigiúnach (CFRE)	1 204	17	3 059	4 663	8 258	14 118	14 931	39 710	85 960	
An Ciste Comhtháthaithe	167	–	1 046	1 594	2 598	2 451	1 203	6 140	15 198	
Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	293	355	577	598	1 234	1 600	495	1 496	6 648	
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	0	1	–	2	1	3	6	
Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+)	458	135	1 356	2 060	3 147	6 355	12 725	20 252	46 489	
Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	3	14	2	3	11	16	24	32	107	
Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	–	–	0	0	3	9	30 554	110 470	141 037	

EUR milliún

Clár	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iomlán
Pericles IV	–	–	–	–	0	0	0	0	1
Téarnamh an Aontais	–	–	–	–	–	–	–	29	29
RescEU	–	0	1	2	16	191	215	725	1 150
EU4Health	0	0	2	6	15	22	218	799	1 063
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	–	–	–	–	–	20	22	19	62
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	1	4	1	4	9	15	35
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	0	–	–	–	–	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	–	–	–	–	0	0	1	9	10
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	1	1	2	3	19	26	50	72	174
Erasmus+	0	1	1	34	121	312	372	1 030	1 870
An Cór DLúthpháirtíochta Eorpach	2	–	0	8	31	36	31	57	166
Eoraip na Cruthaitheachta	–	–	0	5	13	43	111	310	483
Ceartas	0	–	7	5	6	8	15	22	63
Cearta agus Luachanna	–	4	5	5	9	21	33	134	213
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	1	27	13	41
Gníomhaíochtaí eile	0	–	–	0	0	1	3	8	12
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	0	–	1	5	13	15	34	68
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	1	0	1	3	7	18	34	134	197
Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081
3 Ráthaíochtaí Talmhaíochta	–	–	–	16	39	59	96	147	357
Cláir eile d'Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	1 332	1 042	783	784	1 388	5 383	12 887	17 771	41 369
Muirí agus Iascaigh	56	1	137	174	650	856	163	1 138	3 173
Iascaigh (SFPA agus ERBI)	–	–	1	–	–	2	7	14	24
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	1	2	1	–	1	5
An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	96	58	96	300	270	326	484	724	2 353
Ciste um Aistriú Cóir	–	–	–	–	–	–	1	6 142	6 143
Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	–	–	–	–	–	–	–	10	10
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	1	3	3
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	0	0	1	0	11	2	7	21
Iomlán Ceannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459
4 An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	–	17	98	135	316	645	272	783	2 265
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	18	18
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	–	–

EUR milliún

Clár	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iomlán
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	17	9	8	36	243	381	124	427	1 244
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	-	-	-	-	-	-	72	65	137
Gníomhaireachtaí díláraithe	-	-	-	-	-	-	94	250	344
Iomlán Ceannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	1	1	20	25	47	95	32	183	403
An Díchoimisiúnú núicléach	2	8	63	64	64	66	73	99	439
Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	25	1	27	44	49	85	48	38	316
Gníomhaireachtaí díláraithe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	0	0	0	0	0	2	6	15	25
An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	-	-	-	-	-	-	170	321	492
An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	-	-	-	-	42	71	359	568	1 040
An tSoghluaisteacht Mhíleata	-	-	-	-	-	-	113	230	343
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	-	-	-	0	1	-	-	-	2
Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Comhar	803	589	1 010	1 757	2 325	3 356	6 509	11 279	27 629
An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht	2	3	8	19	16	25	30	39	142
Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	0	0	0	1	26	55	341	706	1 128
Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	-	0	2	2	18	24	33	58	136
Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	-	-	-	-	3	-	33	71	107
Gníomhaíochtaí eile	-	-	-	-	-	-	0	15	16
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	0	0	0	0	-	-	-	1
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	0	-	1	1	7	25	44	69	148
Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	346	222	343	712	1 549	968	1 421	2 096	7 655
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 Pinsin foirne	-	-	-	-	-	-	-	0	0
(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scoileanna Eorpacha	-	-	-	-	-	-	-	1	1

Cuntais bhliantúla an Aontais Eorpaigh 2022

										EUR milliún
Clár	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iomlán	
Luach saothair foirne reachtúla	-	-	-	-	-	-	-	0	0	
Luach saothair foirne seachtraí	-	-	-	-	-	-	-	43	43	
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	-	-	-	-	-	-	-	0	0	
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Costais Earcaíochta	-	-	-	-	-	-	-	4	4	
Foirceannadh seirbhíse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Costais oiliúna	-	-	-	-	-	-	-	11	11	
Sóisialta agus Soghluaisteacht	-	-	-	-	-	-	0	16	16	
Teic. faisnéise agus cumarsáide	-	-	-	-	-	-	-	155	155	
Cíosanna agus ceannacháin	-	-	-	-	-	-	-	2	2	
Caiteachas ar fhoirgnimh	-	-	-	-	-	-	-	69	69	
Slándáil	-	-	-	-	-	-	-	33	33	
Misin agus ionadaíocht	-	-	-	-	-	-	-	11	11	
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	-	-	-	-	-	-	-	7	7	
Iris Oifigiúil	-	-	-	-	-	-	-	0	0	
Foilseacháin	-	-	-	-	-	-	-	7	7	
Sealbhú faisnéise	-	-	-	-	-	-	-	2	2	
Staidéir agus imscrúduithe	-	-	-	-	-	-	-	3	3	
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	-	-	-	-	-	-	-	15	15	
Seirbhísí teanga seachtracha	-	-	-	-	-	-	-	5	5	
Caiteachas riaracháin eile	-	-	-	-	-	-	-	8	8	
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	-	-	-	-	0	-	-	-	0	
Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	0	0	0	0	0	0	0	654	654	
Iomlán Ceannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	-	-	-	-	0	-	0	1 048	1 048	
R An Ciste don Nuálaíocht	-	-	-	-	-	-	125	2 943	3 068	
Gníomhaíochtaí eile	-	-	-	-	-	0	2	1	3	
Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	-	-	-	-	-	0	127	2 944	3 071	
S Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Coigeartú don Domhandú (CED)	-	-	-	-	-	-	-	0	0	
Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Iomlán Ceannteideal S: Sádraí dlúthpháirtíochta laistigh agus Iomlán	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821	

Bhain atheagrú inmheánach seirbhísí le bunú an Choimisiúin nua. Bhí athrú ar an méid gan íoc idir blianta mar gheall ar ath-leithdháileadh na n-idirbheart gaoimhar. Níl aon athrú ar mhéid foriomlán na ngealltanais le híos.

6.12. CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE HÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE

EUR milliún

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanais gan íoc ag deireadh 2022
	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíocht a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1 Fís Eorpach	22 848	(325)	12 469	12 020	22 971	4 723	(68)	2 840	2 814	4 681	27 653
Euratom	261	(12)	270	273	245	57	(11)	26	12	59	303
Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	1 268	(1)	710	544	1 433	45	-	16	60	0	1 433
Gníomhaíochtaí eile	0	0	-	-	-	106	(8)	61	64	95	95
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	22	(1)	17	8	30	0	0	0	0	0	30
Ciste InvestEU	2 006	(28)	1 197	850	2 325	2 048	(2)	2 151	1 813	2 383	4 708
SCE - Iompar	7 050	(142)	1 799	1 920	6 787	132	(5)	2	54	75	6 862
SCE - Fuinneamh	3 852	(66)	797	639	3 944	52	(1)	4	5	50	3 994
SCE - Cúrsaí Digiteacha	433	(5)	249	136	541	3	(0)	-	1	2	543
An Eoraip Dhigiteach	1 109	(0)	1 233	750	1 592	30	(0)	31	32	30	1 622
Gníomhaireachtaí díláraithe	36	-	206	192	49	-	-	10	8	1	51
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	52	(1)	7	14	43	0	0	0	0	0	43
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	36	(2)	22	22	34	5	(0)	3	3	5	39
An Margadh Aonair	924	(53)	688	542	1 017	26	(1)	21	18	28	1 045
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	33	(0)	24	23	34	0	-	0	0	0	34
Cánachas	31	(1)	37	27	40	2	(0)	1	1	2	42
Custaim	121	(3)	130	111	137	1	(0)	4	2	3	141
Gníomhaireachtaí díláraithe	-	-	116	116	-	-	-	7	7	0	0
Gníomhaíochtaí eile	6	(0)	10	9	7	0	(0)	0	0	-	7
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	16	(1)	17	7	25	0	0	0	0	0	25
Clár Spáis an Aontais	1 222	(1)	2 008	1 961	1 268	147	(2)	77	50	172	1 439

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas gan íoc ag deireadh 2022
	Gealltanas a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach 5=1+2+3-4	Gealltanas a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíocht a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach 10=6+7+8-9	
	1	2	3	4		6	7	8	9		11=5+10
Gníomhaireachtaí díláraithe	15	–	68	65	18	–	–	2	0	2	20
Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2 Forbairt Réigiúnach (CFRE)	49 100	(74)	36 556	31 267	54 315	35 049	(13)	7 799	11 192	31 644	85 960
An Ciste Comhtháthaithe	13 421	(16)	6 220	9 495	10 130	4 981	(0)	601	514	5 068	15 198
Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	7 023	(29)	1 494	1 854	6 634	3	(0)	12	1	14	6 648
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	7	(1)	3	2	6	0	0	0	0	0	6
Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+)	21 930	(23)	15 886	14 936	22 858	21 326	(0)	6 060	3 755	23 631	46 489
Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	113	(2)	34	40	104	4	(0)	1	2	3	107
Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	141	(3)	119	97	160	51 660	(1)	136 396	47 178	140 877	141 037
Pericles IV	1	(0)	1	1	1	0	–	0	0	0	1
Téarnamh an Aontais	2	(0)	74	47	29	–	–	0	0	0	29
RescEU	432	(5)	354	225	557	164	(3)	760	328	593	1 150
EU4Health	402	(10)	839	192	1 039	10	(1)	21	6	24	1 063
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	191	(14)	–	135	43	0	–	343	324	19	62
Gníomhaireachtaí díláraithe	19	–	284	269	34	0	–	15	15	0	35
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	(0)	–	1	0	0	0	0	0	0	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	9	(0)	13	11	10	0	(0)	–	0	–	10
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	180	(12)	86	87	167	7	(0)	3	4	6	174
Erasmus+	1 526	(29)	3 406	3 257	1 646	239	(8)	211	217	225	1 870
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	144	(3)	141	133	149	4	(0)	13	1	16	166
Eoraip na Cruthaitheachta	386	(11)	407	313	469	14	(1)	13	12	14	483
Ceartas	74	(13)	44	44	60	0	(0)	6	3	3	63
Cearta agus Luachanna	156	(5)	215	154	212	1	(0)	1	1	1	213

EUR milliún

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanais gan íoc ag deireadh 2022
	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíocht a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Gníomhaireachtaí díláraithe	31	(1)	245	235	40	1	(1)	3	3	0	41
Gníomhaíochtaí eile	10	(0)	8	7	11	0	(0)	1	0	1	12
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	83	(2)	35	48	68	0	-	-	-	0	68
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	186	(8)	181	165	194	1	(0)	3	0	3	197
Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
3 Ráthaíochtaí Talmhaíochta	334	(6)	40 552	40 523	357	-	-	629	629	0	357
An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	35 914	(17)	12 728	14 000	34 625	2 300	-	5 689	1 244	6 745	41 369
Muirí agus Iascaigh	2 397	(38)	1 131	917	2 573	525	(0)	75	0	600	3 173
Iascaigh (SFPA agus ERBI)	23	-	159	159	24	0	0	0	0	0	24
Gníomhaireachtaí díláraithe	-	-	29	29	-	-	-	1	1	-	-
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	9	(0)	1	5	5	0	0	0	0	0	5
An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	2 148	(29)	755	528	2 347	6	(0)	3	2	7	2 353
Ciste um Aistriú Cóir	3	(1)	1 327	1	1 327	5	(4)	4 982	167	4 816	6 143
Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	0	0	-	-	-	-	-	11	1	10	10
Gníomhaireachtaí díláraithe	3	-	54	54	3	0	-	7	6	0	3
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	24	(2)	8	9	21	0	0	0	0	0	21
Iomlán Ceannteideal 3: Acmhainní Nádurtha agus an Comhshaol	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
4 An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	2 335	(18)	1 393	1 460	2 250	28	(1)	9	19	16	2 265
Gníomhaireachtaí díláraithe	20	(20)	166	148	18	-	-	18	18	-	18
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	(0)	-	-	-	0	0	0	0	0	-
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	949	(11)	748	624	1 063	192	(0)	8	18	181	1 244
Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	135	-	138	137	137	0	0	0	0	0	137

EUR milliún

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanais gan íoc ag deireadh 2022
	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le hóc	Gealltanais déanta	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach 5=1+2+3-4	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le hóc	Gealltanais déanta	Íocaíocht a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach 10=6+7+8-9	
	1	2	3	4		6	7	8	9		11=5+10
Gníomhaireachtaí díláraithe	321	(0)	952	928	344	0	–	16	16	–	344
Iomlán Ceannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5 An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	352	(16)	251	191	396	9	(0)	4	5	8	403
An Díchoimisiúnú núicléach	377	–	99	37	439	0	0	0	0	0	439
Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	315	(2)	44	41	316	0	–	0	0	0	316
Gníomhaireachtaí díláraithe	0	(0)	217	217	–	–	–	4	4	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	24	(2)	22	18	25	0	–	0	0	0	25
An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	322	(0)	318	161	479	7	(0)	7	2	12	492
An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	746	(1)	627	348	1 024	17	–	15	15	16	1 040
An tSoghluaisteacht Mhíleata	226	–	232	114	343	0	0	0	0	0	343
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	2	–	–	–	2	0	0	0	0	0	2
Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6 An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Comhar	23 259	(1 004)	14 452	9 285	27 423	194	(18)	146	115	206	27 629
An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	127	(8)	39	19	139	1	–	2	–	3	142
Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	1 052	(3)	2 481	2 418	1 113	31	(4)	16	28	15	1 128
Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	146	(20)	362	372	116	32	(0)	25	37	20	136
Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	65	(0)	72	30	107	0	0	0	0	0	107
Gníomhaíochtaí eile	0	(0)	50	35	16	0	0	0	0	0	16
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	2	(0)	–	0	1	0	0	0	0	0	1
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	154	(8)	95	92	148	0	–	0	0	0	148

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanais gan íoc ag deireadh 2022
	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le híoc	Gealltanais déanta	Íocaíocht a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	6 860	(138)	2 320	1 829	7 213	610	(1)	94	261	442	7 655
Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7 Pinsin foirne	–	–	2 162	2 162	–	–	–	236	236	0	0
(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	–	–	12	12	–	0	0	0	0	0	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	–	–	1	1	–	0	0	0	0	0	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	–	–	8	8	–	0	0	0	0	0	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	–	–	13	13	–	0	0	0	0	0	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	–	–	6	6	–	0	0	0	0	0	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
Scoileanna Eorpacha	0	–	215	216	0	2	–	19	20	1	1
Luach saothair foirne reachtúla	0	(0)	2 629	2 629	0	–	–	36	36	–	0
Luach saothair foirne seachtraí	38	(4)	253	244	42	2	(1)	33	33	1	43
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	2	(1)	15	15	0	–	–	0	0	–	0
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	–	–	2	2	–	0	0	0	0	0	–
Costais Earcaíochta	2	(0)	31	30	3	0	–	0	1	0	4
Foirceannadh seirbhíse	–	–	9	9	–	0	0	0	0	0	–
Costais oiliúna	11	(2)	17	18	9	1	(0)	3	3	2	11
Sóisialta agus Soghluaisteacht	8	(1)	22	20	9	7	(1)	17	15	8	16
Teic. faisnéise agus cumarsáide	143	(3)	255	269	126	20	(0)	59	50	29	155
Cíosanna agus ceannacháin	18	(0)	289	306	0	0	–	34	33	2	2
Caiteachas ar fhoirgnimh	39	(2)	131	109	60	12	(0)	21	23	9	69
Slándáil	28	(1)	64	65	26	4	(0)	12	8	7	33
Misin agus ionadaíocht	11	(8)	50	42	11	0	(0)	2	2	0	11
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	3	(3)	12	6	7	1	(0)	1	1	0	7
Iris Oifigiúil	1	(0)	2	2	0	0	0	0	0	0	0

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanais gan íoc ag deireadh 2022
	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le hóc	Gealltanais déanta	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais a tugadh anonn ó 2021	Coig-le hóc	Gealltanais déanta	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Foilseacháin	6	(0)	13	14	6	1	(0)	3	3	1	7
Sealbhú faisnéise	2	(0)	4	4	2	0	(0)	0	0	0	2
Staidéir agus imscrúduithe	4	(0)	3	5	3	0	-	0	0	0	3
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	11	(1)	20	17	14	2	(0)	5	5	2	15
Seirbhísí teanga seachtracha	4	(0)	31	31	4	1	(0)	33	32	2	5
Caiteachas riaracháin eile	6	(1)	17	18	5	2	(0)	11	9	4	8
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	(0)	-	0	0	0	0	0	0	0	0
Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
Iomlán Ceannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
R An Ciste don Nuálaíocht	0	0	-	-	-	138	(3)	2 953	21	3 068	3 068
Gníomhaíochtaí eile	0	0	-	-	-	8	(7)	53	52	3	3
Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	0	0	-	-	-	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071
S Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	-	-	30	30	-	0	0	0	0	0	-
Coigeartú don Domhandú (CED)	-	-	28	28	0	0	0	0	0	0	0
Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	-	-	2 544	2 544	-	0	0	0	0	0	-
Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	-	-	2 602	2 602	0	0	0	0	0	0	0
Iomlán	216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

7. BUISÉAD Á CHUR CHUN FEIDHME AG INSTITIÚID

7.1. IONCAM BUISÉID Á CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

Institiúid	Leithreasuithe ioncam		Teidlíochtaí bunaithe			Ioncam		Iomlán	Fáltais mar % den buiséad	Le hóc
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaitheach glactha	Bliain reatha	Tugtha anonn	Iomlán	Ar theidlíochtaí na bliana reatha	Ar theidlíochtaí tugtha anonn			
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
Parlaimint na hEorpa	181	181	236	27	263	234	16	250	138 %	13
An Chomhairle Eorpach agus an Chomhairle	61	61	95	2	97	93	1	94	154 %	3
An Coimisiún	170 195	169 630	242 422	25 437	267 859	236 217	8 187	244 404	144 %	23 455
An Chúirt Bhreithiúnais	63	63	63	0	63	63	0	63	99 %	0
An Chúirt Iniúchóirí	25	25	25	0	25	25	0	25	102 %	0
An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta	13	13	19	0	19	19	0	19	141 %	0
Coiste na Réigiún	11	11	14	0	14	14	0	14	124 %	–
Ombudsman	1	1	1	0	1	1	0	1	104 %	–
An Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí	2	2	2	0	2	2	0	2	100 %	–
An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí	50	50	393	0	393	392	0	392	782 %	1
Iomlán	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

Na tuarascálacha comhdhlúite maidir le cur chun feidhme buiséad ginearálta an Aontais, áirítear orthu, mar aon le blianta eile, cur chun feidhme buiséid gach Institiúid mar go mbunaítear buiséad ar leithligh le haghaidh gach Institiúide laistigh de bhuiséad an Aontais.

Níl buiséad agus cur chun feidhme Gníomhaireachtaí comhdhlúthaithe laistigh de bhuiséad an Aontais agus ní áirítear i dtuarascálacha ar bhuiséad an Aontais iad. Is cuid de bhuiséad an Aontais áfach fóirdheontas an Choimisiúin a íocadh leis na gníomhaireachtaí. Sa chuid bhuiséadach sin de na cuntais bhliantúla, ní chuirtear san áireamh ach an fóirdheontas arna íoc ó bhuiséad an Choimisiúin leis na Gníomhaireachtaí.

Maidir leis na Gníomhaireachtaí Eorpacha Comhshaoil, ba cheart a thabhairt faoi deara, anuas ar a bhuiséad féin, go bhfaigheann sí ranníocaíochtaí freisin ón gCoimisiún de EUR 221.7 milliún (2021: EUR 193.6 milliún) agus oidhreacht CEF agus na Cistí Iontaobhais de EUR 19.6 milliún (2021: EUR 18.7 milliún). Cumhdaíonn na ranníocaíochtaí sin costais foirne an Choimisiúin i dtoscaireachtaí arna maoiniú faoi CEF agus na Cistí Iontaobhais, lena n-áirítear ioncam sannta a gineadh ó na ranníocaíochtaí sin le linn na bliana.

7.2. LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

Institiúid	Iomlán leithreasuit he ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn go 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnait heach arna ghlacadh	ó mhéidean na le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnait heach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnait heach arna ghlacadh	ó mhéidean na le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Parlaimint na hEorpa	2 275	2 151	21	45	2 218	97 %	–	46	46	10	1	0	11
An Chomhairle Eorpach agus an Chomhairle	683	599	0	43	641	94 %	0	29	29	13	0	0	13
An Coimisiún	476 635	174 981	4 448	172 812	352 241	74 %	1 451	121 371	122 821	1 311	11	252	1 573
An Chúirt Bhreithiúnais	469	461	0	1	462	98 %	0	0	0	7	0	0	7
An Chúirt Iniúcháirí	162	160	0	0	160	98 %	1	0	1	2	0	0	2
An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta	162	147	0	9	155	96 %	0	1	1	6	0	0	6
Coiste na Réigiún	113	109	0	2	111	98 %	0	1	1	1	0	0	1
Ombudsman	12	12	0	–	12	97 %	0	–	–	0	0	–	0
An Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí	20	20	0	0	20	98 %	0	0	0	0	0	–	0
An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí	1 144	787	–	285	1 072	94 %	0	72	72	0	–	0	0
Iomlán	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

7.3. LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

Institiúid	Iomlán leithr. ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn go 2023			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad a glacadh a glacadh	ón mhéidean na le tabhairt anonn	ón ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaith each arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad a glacadh a glacadh	ón mhéidean na le tabhairt anonn	ón ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13
Parlaimint na hEorpa	2 665	1 801	344	42	2 187	82 %	372	57	429	10	37	2	49
An Chomhairle Eorpach agus an Chomhairle	745	521	54	41	616	83 %	77	30	107	13	8	1	22
An Coimisiún	255 646	163 451	3 565	71 504	238 520	93 %	1 855	14 944	16 799	247	75	4	326
An Chúirt Bhreithiúnais	499	423	26	1	450	90 %	37	0	38	7	4	0	12
An Chúirt Iniúcháirí	171	152	8	0	160	94 %	9	0	9	2	0	0	2
An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta	183	134	16	5	155	85 %	12	5	17	6	5	0	11
Coiste na Réigiún	128	97	12	1	110	86 %	12	1	14	1	3	0	4
Ombudsman	14	11	2	–	13	93 %	0	–	0	0	0	–	0
An Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí	21	18	1	0	19	88 %	2	0	2	0	0	–	1
An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí	1 299	713	136	242	1 091	84 %	74	115	189	0	18	0	19
Iomlán	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

8. BUISÉID NA nGNÍOMHAIREACHTAÍ A CHUR CHUN FEIDHME

Níl ioncam agus caiteachas na ngníomhaireachtaí, mar a léirítear i dtuarascálacha 8.1 agus 8.2 thíos, comhdhlúite mar sin laistigh de bhuiséad an Aontais. Sa chuid bhuiséadach sin de na cuntais bhliantúla, ní chuirtear san áireamh ach an fóirdheontas arna íoc ó bhuiséad an Choimisiúin leis na Gníomhaireachtaí.

Áirítear i dtuarascálacha cur chun feidhme bhuiséad an Aontais an fóirdheontas arna íoc ó bhuiséad an Aontais leis na ngníomhaireachtaí mar ghealltanais agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, nuair is infheidhme.

Taispeántar i dtuarascálacha na ngníomhaireachtaí thíos forbhreathnú ar na Gníomhaireachtaí, idir ghníomhaireachtaí díláraithe (ar a dtugtar gníomhaireachtaí traidisiúnta freisin) agus ghníomhaireachtaí feidhmiúcháin araon, agus a n-ioncam (8.1) agus caiteachas (8.2).

Ní chuirtear foinsí eile ioncaim agus a gcaiteachas gaolmhar le cuntais bhuiséad an Aontais. Cuireann gach gníomhaireacht sraith cuntais bhliantúla dá cuid féin i láthair.

8.1. IONCAM BUISÉID

EUR milliún			
Gníomhaireacht	Maoiniú cheannetei deal CAI	Buiséad críochnaith each	Ioncam a fuarthas
an Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh	1	25	25
An Ghníomhaireacht chun Bainistíocht Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais	4	297	339
Comhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach	1	7	8
an Oifig Chomhphobail um Chineálacha Plandaí	N/B	21	18
An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair	2b	16	16
an Oifig Tacaíochta Eorpach do Chúrsaí Tearmainn	4	172	175
Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta na hEorpa	1	224	174
An tÚdarás Baincáireachta Eorpach	1	50	51
An Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta	4	693	705
An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú	2b	96	103
an Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna	2b	19	18
An Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán	1	115	123
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus	1, 2a, 3, 5	56	56
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr	2b, 6	61	59
An Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil	3	85	81
An Ghníomhaireacht Eorpach um Rialú ar Iascach	3	29	35
An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia	2b	135	135
an Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú	2b	22	22
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an tSláinte agus an Digitiú	1, 2b	42	42
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus na bhFiontar	1, 2a	45	46
An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne	2b	8	8
An Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht	1	436	449
an tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde	1	35	35
An tÚdarás Eorpach Saothair	2b	35	26
an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí	1	87	116
An Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach	2b	422	436
an Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus um Andúil i nDrugaí	5	18	19
Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh	2b	108	51
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Eorpaí um Thaighde	1	59	59
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Thaighde	1, 3	99	99
an tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margai	1	68	68
an Fhondúireacht Eorpach Oiliúna	2b	22	24
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil	2b	95	56
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil	1	24	24
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí	5	193	201
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí	5	11	14
Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh	1	35	35
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis	1	65	1 157

An Ghníomhaireacht um Chearta Bunúsacha den Aontas Eorpach	2b	26	26
Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh	N/B	287	304
Comhghnóthas um Fhuinneamh Comhleá	1	605	831
Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh	7	50	44
Iomlán		4 997	6 316

EUR milliún

Cineál ioncam gníomhaireachtaí	Méideanna a fuarthas
Fóirdheontas ón gCoimisiún	3 133
Ioncam ó tháillí	867
Ioncam eile	2 316
Iomlán	6 316

8.2. LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ AG GNÍOMHAIREACHT

EUR milliún

Gníomhaireacht	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí		Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	
	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Gealltanais a rinneadh	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
an Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh	25	25	31	24
An Ghníomhaireacht chun Bainistíocht Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais Mhórsála TF	378	291	367	268
Comhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach	8	8	10	8
an Oifig Chomhphobail um Chineálacha Plandaí	22	19	21	19
An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair	17	16	22	17
an Oifig Tacaíochta Eorpach do Chúrsaí Tearmainn	219	182	207	154
Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta na hEorpa	297	218	310	170
An tÚdarás Baincéireachta Eorpach	51	50	58	51
An Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta	707	694	956	559
An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú	113	103	172	121
an Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna	19	19	19	18
An Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán	123	118	137	115
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus Comhshaoil	56	54	59	52
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr	59	59	66	59
An Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil	89	72	109	72
An Ghníomhaireacht Eorpach um Rialú ar Iascach	36	31	41	23
An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia	151	151	149	134
an Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú	23	23	27	22
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an tSláinte agus an Digitiú	42	41	47	43
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide	46	46	49	43
An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne	9	8	11	9
An Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht	410	384	454	440
an tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde	35	35	42	39
An tÚdarás Eorpach Saothair	35	33	39	22
an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí	123	109	137	110
An Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach	452	431	539	410
an Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus um Andúil i	20	19	21	20

EUR milliún

Gníomhaireacht	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí		Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	
	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Gealltanais a rinneadh	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
nDrugáí				
Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh	51	50	58	45
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Eorpaí um Thaighde	59	59	62	59
An Gníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Thaighde an tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margáí	99	98	107	100
an Fhondúireacht Eorpach Oiliúna	69	67	75	67
Gníomhaireacht Eorpach Oiliúna	25	23	26	23
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil	62	55	67	54
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil	39	39	44	25
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí	210	198	238	188
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí	28	19	31	17
Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh	39	37	39	35
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis	3 801	645	2 209	1 321
An Gníomhaireacht um Chearta Bunúsacha den Aontas Eorpach	26	25	34	26
Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh	564	346	585	324
Comhghnóthas um Fhuinneamh Comhleá	981	704	844	766
Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh	50	44	54	45
Iomlán	9 667	5 649	8 577	6 119

EUR milliún

Cineál caiteachais	Leithreasuithe faoi chomhair oibríochtaí		Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	
	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Gealltanais a rinneadh	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
Riarthach	512	486	636	458
Ag feidhmiú	7 410	3 452	6 161	3 958
Baill Foirne	1 745	1 711	1 780	1 702
Iomlán	9 667	5 649	8 577	6 119

GLUAIS

Toimhdí achtúireacha

Toimhdí arna n-úsáid chun costais teagmhas amach anseo a dhéanann difear don dliteanas pinsin a ríomh.

Gnóthachain agus caillteanais achtúireacha

Le haghaidh scéim sochair shainithe, na hathruithe ar easnaimh nó barrachais achtúireacha. Eascraíonn siad de thoradh difríochtaí idir na toimhdí achtúireacha roimhe sin agus an méid a tharla iarbhir agus de bharr éifeachtaí na n-athruithe ar thoimhdí achtúireacha.

Leithreasuithe riaracháin

Cumhdaíonn leithreasuithe riaracháin costais reatha na nInstitiúidí agus na n-eintiteas (foireann, foirgnimh, trealamh oifige).

Buiséad glactha

Bíonn an dréachtbhuiséad ina bhuiséad glactha a luaithes is a fhorghnóann an tÚdarás Buiséid é agus a dhearbhaítear gur ghlac Uachtarán Pharlaimint na hEorpa leis.

Buiséad leasaitheach

Glacadh le cinneadh le linn na bliana airgeadais chun gnéithe de bhuiséad glactha na bliana sin a leasú (méadú, laghdú, aistriú).

Méideanna a bheidh le glao ó Bhallstáit

Léiríonn siad sin costais a tabhaíodh le linn na tréimhse tuairiscithe gur gá a mhaoiniú i mbuiséid amach anseo, i.e. ag Ballstáit an Aontais. Tá sé sin mar iarmhairt d'fhabhruithe bunaithe ar ráitis airgeadais agus buiséad bunaithe ar airgead tirim a bheith ann an tráth céanna.

Tuarascáil Bhliantúil ar Ghníomhaíochtaí (AAR)

Tugtar le fios i dTuarascálacha Bliantúla ar Ghníomhaíochtaí torthaí oibríochtaí trí thagairt do na cuspóirí a leagtar amach, na rioscaí lena mbaineann agus an struchtúr rialaithe inmheánach, *inter alia*. Ó fheidhmiú buiséid 2001 le haghaidh an Choimisiúin agus ó 2003 le haghaidh gach institiúid de chuid an Aontais Eorpaigh, is gá don 'oifigeach údarúcháin trí tharmligean' AAR a chur isteach chuig a (h)institiúid maidir le feidhmiú a d(h)ualgais, mar aon le faisnéis airgeadais agus bainistíochta.

Leithreasuithe

Maoiniú buiséid. Tuartar sa bhuiséad gealltanais agus íocaíochtaí (airgead tirim nó aistrithe bairc chuig na tairbhíthe). Is minic a bhíonn difríocht idir leithreasuithe le haghaidh gealltanais agus íocaíochtaí (leithreasuithe difreáilte) mar is iondúil go mbíonn cláir agus tionscadail ilbhliantúla geallta go hiomlán sa bhliain a chinntear iad agus go n-íoctar iad thar na blianta de réir mar a théann cur chun feidhme an chláir agus an tionscadail ar aghaidh. Tá feidhm ag leithreasuithe neamhdhifreáilte maidir le caiteachas riaracháin, le haghaidh tacaíocht margaidh talmhaíochta agus íocaíochtaí díreacha agus leithreasuithe faoi chomhair gealltanais cothrom le leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Ioncam sannta

Ioncam tiomanta a fuarthas chun míreanna sonracha caiteachais a mhaoiniú. Is é an príomhfhoinsé ioncaim shannta sheachtraigh ranníocaíochtaí airgeadais ó thríú tíortha le cláir arna maoiniú ag an Aontas. Is é an príomhfhoinsé ioncaim shannta inmheánaigh ioncam ó thríú páirtithe a bhaineann le hearraí, seirbhísí nó saothar arna soláthar arna iarraidh sin dóibh; ioncam a eascraíonn as aisíocaíocht na méideanna a íocadh go mícheart agus ioncam ó dhíol foilseachán agus scannán.

Sócmhainní airgeadais ar fáil le díol

Gach sócmhainn airgeadais (seachas díorthaigh) atá de réir Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí arna dtomhas ar luach cóir agus lena bhfuil na hathruithe i luach cóir le haithint i gcúlchiste i nglansócmhainní go dtí dí-aithint (nó lagú).

Líne buiséid

A mhéid a bhaineann le struchtúr an bhuiséid, léirítear ioncam agus caiteachas sa bhuiséad i gcomhréir le hainmníocht cheangailteach a léiríonn cineál agus cuspóir gach míre, mar a fhorchuireann an t-údarás buiséadach. Tugtar tuairisc fhoirmiúil ar an ainmníocht sna ceannteidil aonair (teideal, caibidil, airteagal nó líne).

Cealú leithreasuithe

Leithreasuithe neamhúsáidte nach féidir a úsáid a thuilleadh.

Tabhairt anonn na leithreasuithe

Eisceacht le prionsabal na bliantúlachta a mhéid is féidir leithreasuithe nárbh fhéidir a úsáid i mbliain airgeadais ar leith, faoi choinníollacha diana, a thabhairt anonn go heisceachtúil lena n-úsáid le linn na bliana ina dhiaidh.

Gealltanais

Gealltanais dlíthiúil chun maoiniú a sholáthar faoi réir coinníollacha áirithe. Tá an tAontas faoi ghealltanais aige féin a sciar de na costais a bhaineann le tionscadal arna mhaoiniú ag an Aontas a aisíoc. Is iad gealltanais an lae inniu íocaíochtaí an lae amárach. Is iad íocaíochtaí an lae inniu gealltanais an lae inné.

Leithreasú faoi chomhair gealltanais

Cumhdaíonn leithreasuithe faoi chomhair gealltanais costas iomlán na n-oibleagáidí dlíthiúla (conarthaí, comhaontuithe deontais nó cinntí) a d'fhéadfaí a shíniú sa bhliain airgeadais reatha.

Costas seirbhíse reatha

An méadú ar dhliteanais scéime ag eascairt as seirbhís sa bhliain airgeadais reatha.

Saoradh

Gníomh trína gcealaítear gealltanais roimhe sin (nó cuid de).

Scéim sochair shainithe

Scéim sochair pinsin nó scoir eile i gcás ina sainíonn rialacha na scéime na sochair go neamhspleách ó na ranníocaíochtaí is iníoctha, agus nach bhfuil gaol díreach ag na sochair le hinfheistíochtaí na scéime. Is féidir leis an scéim a bheith cistithe nó neamhchistithe.

Díorthaigh

Ionstraimí airgeadais a bhfuil a luach nasctha le hathruithe i luach ionstraim airgeadais eile, táscaire nó tráchtearra. I gcodarsnacht le sealbhóir príomhionstraime airgeadais (e.g. banna rialtais), a bhfuil ceart neamhcháilithe aige airgead tirim (nó sochar eacnamaíoch eile) a fháil sa todhchaí, níl ag sealbhóir díorthaigh ach ceart cáilithe chun sochar den sórt sin a fháil. Sampla de dhíorthach is ea Conradh réamhairgeadra.

Bainistíocht dhíreach

Modh cur chun feidhme an bhuiséid. Faoi bhainistíocht dhíreach cuireann seirbhísí, Gníomhaireachtaí Feidhmiúcháin nó Cistí Iontaobhais an Choimisiúin an buiséad chun feidhme go díreach.

Ráta Lascaine

An ráta a úsáidtear chun amluach an airgid a choigeartú. Teicníc is ea lascainiú a úsáidtear chun costais agus sochair a tharlaíonn i dtréimhsí ama difriúla a chur i gcomparáid.

Ráta úis éifeachtach

An ráta a dhéanann lascainiú ar fháltais nó íocaíochtaí airgid thirim mheasta na todhchaí le linn shaolré ionchasach na sócmhainne airgeadais nó an dliteanais airgeadais chuig glanluach de réir na leabhar de chuid na sócmhainne nó an dliteanais.

Sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais ar chostas amúchta

Gach sócmhainn airgeadais agus dliteanas airgeadais atá de réir Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí arna dtomhas ar chostas amúchta.

Sócmhainní airgeadais nó dliteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh

Gach sócmhainn airgeadais nó dliteanas airgeadais atá de réir Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí arna dtomhas ar luach cóir agus lena bhfuil na hathruithe ar luach cóir le haithint i mbarrachas nó easnamh na tréimhse (i.e. díorthaigh).

Ceartú airgeadais

Is é cuspóir na gceartuithe airgeadais buiséad an Aontais a chosaint ó ualach an chaiteachais neamhrialta. Maidir le caiteachas faoi bhainistíocht chomhpháirteach, is faoin mBallstát go príomha an cúram maidir le hiocaíochtaí neamhrialta a aisghabháil.

Ghlac an Ballstát lena mbaineann ceartú airgeadais 'deimhnithe'. Glacadh ceartú airgeadais 'cinntithe' trí chinneadh ón gCoimisiún agus is glancheartú a bhíonn ann i gcónaí, i gcás inar gá don Bhallstát cistí neamhrialta a aisíoc le buiséad an Aontais, a mbíonn laghdú cinntitheach ar an imchlúdach leithdháilte chuig an mBallstát lena mbaineann dá thoradh. Tuairiscítear ceartuithe airgeadais deimhnithe agus cinntithe san fhoilseachán seo mar chatagóir amháin.

Cheartaigh ceartú airgeadais 'curtha chun feidhme' an neamhrialtacht bhreathnaithe.

Bainistíocht indíreach

Modh cur chun feidhme an bhuiséid. Faoi bhainistíocht indíreach tugann an Coimisiún cúraimí chur chun feidhme buiséid do chomhlachtaí dlí an Aontais nó an dlí náisiúnta.

Bristí agus fionraithe

Má shuíonn an Coimisiún, bunaithe ar a chuid oibre féin nó ar an bhfaisnéis arna tuairisciú ag údarais iniúchta, gur theip ar Bhallstát easnaimh thromchúiseacha sna córais bainistithe agus rialaithe a leigheas agus/nó caiteachas neamhrialta a cheartú a dearbhaíodh agus a deimhníodh, d'fhéadfadh sé cur isteach ar íocaíochtaí nó iad a chur ar fionraí.

Neamhrialtacht

Gníomh is ea neamhrialtacht nach gcomhlíonann rialacha an Aontais nó na rialacha náisiúnta is infheidhme agus ag a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith ar leasanna airgeadais an Aontais. Neamhrialtachtaí, a d'fhéadfadh a bheith mar thoradh ar iompar tairbhíthe a éilíonn cistí nó iompar na n-údarás atá freagrach as íocaíochtaí a dhéanamh. Tá nóisean na neamhrialtachta níos leithne ná nóisean na calaoise, a thagraíonn d'iompar a d'fhéadfadh cáiliú mar chion coiriúil.

Leithreasuithe ag dul as feidhm

Leithreasuithe neamhúsáidte a bheidh le cealú ag deireadh na bliana airgeadais. Ciallaíonn dul as feidhm cealú an údaraithe ar fad nó cuid d'údarú chun caiteachais a dhéanamh agus/nó dliteanais a thabhu a léirítear le leithreasú. Le haghaidh Comhghnóthais amháin, mar a shonraítear ina Rialacha Airgeadais, is féidir aon leithreasú neamhúsáidte a iontráil sa mheastachán ioncaim agus caiteachais suas le 3 bliana airgeadais ina dhiaidh sin (riail 'N+3' mar a thugtar uirthi). Dá bhrí sin, d'fhéadfaí leithreasuithe ag dul as feidhm le haghaidh Comhghnóthas a athghníomhachtú go dtí an bhliain airgeadais 'N+3'.

Gealltanais gan íoc

Mar *Reste à Liquider (RAL)*, léiríonn siad an méid ina ndearnadh gealltanas buiséadach ach nach bhfuil an íocaíocht ina dhiaidh sin déanta go fóill. Léiríonn siad oibleagáidí íocaíochta le haghaidh an Aontais le haghaidh blianta sa todhchaí agus tagann siad go díreach as cláir ilbhliantúla arb ann dóibh agus an díthiomsú idir leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Acmhainní dílse

An phríomhfhoinsé ioncam le haghaidh bhuiséad an Aontais. Liostaítear na hacmhainní dílse difriúla sa Chinneadh maidir le hAcmhainní Dílse is infheidhme (Cinneadh ón gComhairle (AE, Euratom) 2020/2053) agus is acmhainní dílse traidisiúnta iad, acmhainn dhílis CBL-bhunaithe, acmhainn OIN-bhunaithe agus acmhainn dhílis bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte.

Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí

Cumhdaíonn leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí caiteachas dlite sa bhliain reatha, ar caiteachas é a eascraíonn as gealltanais dhlíthiúla a iontráladh sa bhliain reatha agus/nó blianta níos luaithe.

Réamh-mhaoiniú

Tá sé i gceist leis an íocaíocht cúlchnap a chur ar fáil don tairbhí. Féadfar é a dheighilt i roinnt tráthchodanna i gcomhréir le forálacha an chonartha fholuitigh, an chinnidh, an chomhaontaithe nó an ghnímh bhunúsaigh dlí. Úsáidtear an cúlchnap nó an réamhíocaíocht don chríoch dár soláthraíodh é le linn na tréimhse a shainítear sa chomhaontú nó aisióctar é.

Beart coisctheach

Bearta coisctheacha, atá ar fáil don Choimisiún chun buiséad an Aontais a chosaint i gcás ina bhfuil sé ar an eolas faoi easnamh fhéideartha, áirítear orthu íocaíochtaí a chur ar fionraí nó cur isteach ar íocaíochtaí ó bhuiséad an Aontais leis an gclár oibriúcháin.

Reste à Liquider (RAL)

Mar *ghealltanais le hÍoc*, léiríonn sé an méid i gcás ina ndearnadh gealltanas buiséadach ach nach bhfuil an íocaíocht ina dhiaidh sin déanta go fóill. Léiríonn siad oibleagáidí íocaíochta le haghaidh an Aontais le haghaidh blianta sa todhchaí agus tagann siad go díreach as cláir ilbhliantúla arb ann dóibh agus an díthiomsú idir leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Bainistíocht chomhroinnte

Modh cur chun feidhme an bhuiséid. Faoi bhainistíocht chomhpháirteach, tarmligtear cúraimí cur chun feidhme buiséid do Bhallstáit. Tagann thart ar trí cheathrú de chaiteachas an Aontais faoin modh cur chun feidhme sin.

Acmhainní dílse traidisiúnta

Sainmhínítear acmhainní dílse traidisiúnta sa Chinneadh maidir le hAcmhainní Dílse is infheidhme (Cinneadh ón gComhairle (AE, Euratom) 2020/2053) agus is éard atá iontu go príomha dleachtanna custaim agus tobhaigh siúcra.

Aistrithe (idir línte buiséid)

Tugann aistrithe idir línte buiséid athshocrú leithreasuithe ó líne bhuiséid amháin go líne bhuiséid eile le fios, le linn na bliana airgeadais, agus dá bhrí sin is ionann iad agus eisceacht maidir le prionsabal buiséadach na sonraíochta. Tá siad údaráithe go sainráite, áfach, leis an gConradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh agus faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Rialachán Airgeadais. Saináithnítear sa Rialachán Airgeadais na cineálacha difriúla aistrithe ag brath ar an bhfuil siad idir nó laistigh de theidil, chaibidil, airteagail nó cheannteidil bhuiséid agus éilítear leibhéil difriúla údaráithe leo.

LIOSTA GIORRÚCHÁN

AAR	Tuarascáil Bhliantúil ar Ghníomhaíochtaí
AC	Costas Amúchta
AFS	Ar fáil le díol
CTIL	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht
AOD	Oifigigh Údarúcháin trí Tharmligean
BAT	Bainistíocht Aerthrachta
BOP	Comhardú na nÍocaíochtaí
Ciste BUFI	Ciste Fíneálacha Buiséid
CBT	Comhbheartas Talmhaíochta
CCS LGF	Saoráid Ráthaíochta Earnáil an Chultúir agus na Cruthaitheachta
SCE2	An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa
CEF DI	Ionstraim Fiachais na Saoráide um Chónascadh na hEorpa
CC	An Ciste Comhtháthaithe
CIP	Clár Réime Iomaíochais agus Nuálaíochta
COM	An Coimisiún Eorpach
COSME	Iomaíochas na bhFiontar agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide
COSO	Coiste Eagraíochtaí Spóirt Choimisiún Treadway
CPF	Ciste don Soláthar Coiteann
RFC	Rialachán na bhForálacha Coiteanna
CRII+	Tionscnamh Infheistíochta mar Fhreagairt ar an gCoróinvíreas Plus
D&WM	Díchoimisiúnú agus Bainistíocht Dramhaíola
EAD (risíocht ar mhainneachtain)	Risíocht ar Mhainneachtain
CETFT	An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe
CERT	An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta
EAR	Riail Chuntasaíochta an Aontais Eorpaigh
EaSI	Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta
BEAF	Banc Eorpach Athfhoirgníochta agus Forbartha
CIE	Cúirt Iniúcháirí na hEorpa

BCE	An Banc Ceannais Eorpach
ECL	Caillteanais Chreidmheasa Ionchasacha
ECOFIN	Comhairle Ghnóthaí Eacnamaíocha agus Airgeadais
ECSC i.L.	An Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi Leachtú
CEF	An Ciste Eorpach Forbraíochta
EDIF	Saoráid Ráthaíochta faoi na Balcáin Thiar
EEA	An Limistéar Eorpach Eacnamaíoch
SEGS	An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí
CEFI	An Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe
EFSE	An Ciste Eorpach le haghaidh Oirdheisceart na hEorpa
EFSE	An tSaoráid Eorpach um Chobhsaíocht Airgeadais
CEIS	Ciste Eorpach le haghaidh Infheistíochtaí Straitéiseacha
EFSM	An Sásra Cobhsaíochta Airgeadais Eorpach
EFTA	Comhlachas Saorthrádála na hEorpa
EGNOS	Breis-seirbhís na hEorpa um Loingseoireacht Gheochobhsaí
BEI	An Banc Eorpach Infheistíochta
BEI	An Ciste Eorpach Infheistíochta
ElectriFI	An Tionscnamh um Maoiniú Leictriúcháin
ELM	Sainordú um Iasachtú Seachtrach
CEMI	An Ciste Eorpach Muirí agus Iascaigh
AEA	Aontas Eacnamaíoch agus Airgeadaíochta
ENEF	Ciste um Leathadh Fiontair
ENIF	An Ciste Nuálaíochta Fiontair
ENPI	Ionstraim um an mBeartas Eorpach um Chomharsanacht agus um Chomhpháirtíocht
PE	Parlaimint na hEorpa
CFRE	Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa
ERI	An Tionscnamh Athléimneachta BEI
ESA	An Ghníomhaireacht Eorpach Spáis
CSE	Ciste Sóisialta na hEorpa
ESIF	Cistí Struchtúrtha agus Infheistíochta na hEorpa
SCE	An Sásra Cobhsaíochta Eorpach

ETF	Ciste arna Thrádáil ar an Malartán
AE	An tAontas Eorpach
EUMETSAT	An Eagraíocht Eorpach chun Sochar a Bhaint as Satailítí Meitéareolaíochta
Euratom	An Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach
FGC	Conradh Ráthaíochta Airgeadais
TITA	Is túisce isteach is túisce amach
FP7	An 7ú Clár Réime um Thaighde agus um Fhorbairt Teicneolaíochta
FR	Rialachán Airgeadais an Aontais Eorpaigh
FSDA	Plé agus Anailís um Ráiteas Airgeadais
FVNA	Luach Cóir trí Ghlansócmhainní/Chothromas
FVSD	Luach Cóir trí Bharrachas nó Easnamh
OTI	Olltáirgeacht Intíre
OIN	Ollioncam Náisiúnta
GNSS	Córais Dhomhanda um Loingseoireacht Satailíte
H2020	Fís 2020
HLRCP	Beartas um Riosca Ardleibhéil agus um Chomhlíontacht
IIW	Fuinneog Bonneagair agus Nuálaíochta
CAI	An Ciste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta
IPSAS	Caighdeán Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí
IF	An Ciste don Nuálaíocht
IT	Teicneolaíocht Faisnéise
ITER	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach Idirnáisiúnta
an tAirmheán Comhpháirteach Taighde	An tAirmheán Comhpháirteach Taighde
JU	Comhghnóthas
LGD	Ráta Caillteanais i gcás Mainneachtana
LGF	An tSaoráid Iasachta faoi Ráthaíocht
LGTT	Ionstraim Ráthaíochta Iasachta le haghaidh tionscadail TEN-T
MAP	Clár Ilbhliantúil – Clár Cuimsithe Airgeadais Fiontair Mheánmhéide
FPE	Feisire de Pharlaimint na hEorpa
MFA	Cúnamh Macrairgeadais

CAI	An Creat Airgeadais Ilbhliantúil
MMF	Ciste Margaidh Airgid
MFBM	Micrifhiontar, Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide
An Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta	Ionstraim maidir leis an gComharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta
NGEU	NextGenerationEU
ORD	Cinneadh maidir le hAcmhainní Dílse
TBT	Tionscnamh Bannaí Tionscadal
PD	Dóchúlacht Mainneachtana
PF4EE	Ionstraim maidir le Maoiniú Príobháideach le haghaidh Éifeachtúlacht Fuinnimh
PGF	Ciste um Ráthaíocht Rannpháirtithe
PCC	Comhpháirtíocht Phoiblí-Phríobháideach
PSEO	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh
RAL	"Reste à Liquider" (Gealltanais le hÍoc)
RSFF	An tSaoráid Airgeadais Roinnte Riosca
RRF	An tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta
RTD	Taighde, Forbairt Theicneolaíoch agus Léiriú
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Ciste MENA le haghaidh Micrifhiontar, Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide
SAPARD	Clár Aontachais Speisialta um Thalmhaíocht agus Forbairt Tuaithe
SEMED	Clár Cuimsithe Airgeadais Micrifhiontair, Fiontair Mheánmhéide na Meánmhara Theas agus Thoir
SICR	Méadú Suntasach ar Riosca Creidmheasa
SIUGI	Ionstraim Ráthaíochta um Thionscnamh Neamh-chaidhpeáilte FBM
FBM	Fionta(i)r B(h)eag(a) agus M(h)eánmhéide
SMEW	Fuinneog FBM (Fuinneog Fiontar Beag agus Meánmhéide)
SURE	Tacaíocht chun Rioscaí Dífhostaíochta a mhaolú i gcás Éigeandála
CFAE	An Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh
ADT	Acmhainní dílse traidisiúnta
TRDI	Ionstraim Shealadach le haghaidh Forbairt Tuaithe

CBL

Cáin Bhreisluacha